
**ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ ПОГЛЕДА
НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ МЕДИИ**

*Панският вестник L'Osservatore Romano и Българският въпрос
в периода 1876 – 1878 г.*

АЗ·БУКИ

Национално издателство за образование и наука

2026

Преводачи: Людмила Русева, Катя Панайотова, Георги Димитров,
Стефан Боргоджийски, Илия Лозанов, Венета Ненкова

Редактори: Илиана Михайлова, Ина Кирякова,
Росица Николова, Мая Падешка

Предговор: проф. Александър Николов

Автори на статии: Фабио Аштар Теларико, Тициана ди Феличе

Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“

1113 София, бул. „Цариградско шосе“ 125, бл. 5

тел.: 0700 18466; e-mail: azbuki@mon.bg; web: www.azbuki.bg

Художник и предпечат: Росен Йорданов

Коректор: Анелия Врачева

Формат: 165/230 mm

Печатни коли: 24,25

ISBN 978-619-7667-84-4

СЪДЪРЖАНИЕ

Към читателя	5
Източната криза, Руско-турската война и Освобождението на България на страниците на L'Osservatore Romano / <i>Александър Николов</i>	7
Вестник „Осерваторе Романо“ 1876 – 1878. Преводи на български език	15
Научноизследователски проект „България в италианските и във ва- тиканските архиви“: първи резултати от анализа на всекидневника L'Osservatore Romano / <i>Тициана ди Феличе</i>	157
Автоматизиране на анализа на архивни текстове чрез блокмо- делиране на n-грам мрежи с казус представянето на България в L'Osservatore Romano (януари – май 1877 г.) / <i>Фабио Аитар Теларико</i>	168
ПРИЛОЖЕНИЕ: публикации във в. L'Osservatore Romano 1876 – 1878 г.	185

КЪМ ЧИТАТЕЛЯ

По повод 140-годишнината от Освобождението на България от османско владичество ученици, преподаватели и родители от БНУ „Асен и Илия Пейкови“ в Рим се заеха с нелеката задача да възстановят страници от българската история, изследвайки архивите на папската печатна медия *L'Osservatore Romano*, която съществува още от 1861 г. Вестникът не разполага със свои кореспонденти на Балканите, но на своите страници отразява новини от различни европейски журналисти. В настоящото издание са преведени откъси от публикуваното в медиите от тогавашните свидетели на събитията, свързани с освобождението на България и с т.нар. Източен въпрос.

Тази книга е плод на работата на голям екип от ентузиазирани сътрудници и преводачи: Людмила Русева, Катя Панайотова, Стефан Боргоджийски, Георги Димитров, Илия Лозанов, Венета Ненкова. Редактори на изданието са Илиана Михайлова, Ина Кирякова, Росица Николова, д-р Мая Падешка, Ана Влаевска и проф. Красимир Станчев. Предговорът е на проф. Александър Николов. В книгата са публикувани и изследванията на италианските студенти Тициана ди Феличе и Фабио Аштар Теларико.

Настоящата книга не си поставя за цел да бъде учебник по история, нито научно изследване, а обективно да представи свидетелства, които да бъдат на разположение на изследователи, журналисти, общественици, преподаватели и всички, интересувачи се от историческата наука.

Книгата се издава по Национална програма „Неразказаните истории на българите“, Министерство на образованието и науката.

ПРЕДГОВОР

Източната криза, Руско-турската война и Освобождението на България на страниците на *L'Osservatore Romano*

Източната криза от 1876 – 1878 г. е важен етап в развитието на т.нар. Източен въпрос, центриран около съдбата на някога могъщата Османска империя от края на XVIII до първите десетилетия на XX в. Тя представлява поредно изостряне на международните отношения, провокирано от националноосвободителното движение на балканските християни и от възобновените апетити на Великите сили за окупация или поне доминация на нови територии, подвластни на Високата порта. Разбира се, главни „играчи“ в този период са основните заинтересовани сили: Русия, Австро-Унгария, Великобритания, Франция и Германия. Но и наскоро обединилата се Италия проявява все по-жив интерес към международните отношения, настоявайки за нова и важна роля в тях. Ето защо бурните събития на Балканите и в Източното Средиземноморие будят загриженост в италианското общество, отразена на страниците на един от най-влиятелните италиански вестници от епохата – **L'Osservatore Romano**. Самият вестник, свързан тясно със Светия престол още от самото си създаване през 1849 г., дълго време отразява и гледната точка на новообразуваното Италианско кралство по редица въпроси, преди окончателно да се обвърже напълно с позициите на Папската институция от 1885 г. насетне. В интересувания ни период обаче вестникът определено представлява и официалното гледище на Италия по редица въпроси.

Без да е пряк участник в събитията, достатъчно отстранена от тях, Италия, а също и италианската преса, могат да си позволят един доста безпристрастен поглед върху тях. Този поглед е наистина много ценен както за професионалните историци, които се занимават с

периода, така и за много по-широк кръг любители на историята, които биха искали да научат нещо повече за онези времена, отвъд пропагандата на пряко замесените участници. Именно затова и настоящото издание е така ценно. В него се съдържа информация, която постъпва от различни източници, анализирана от италианските журналисти, макар и вестникът да не разполага със собствени кореспонденти на терен. Проследени са броевете от лятото на 1876 г. до Берлинския конгрес от лятото на 1878 г. – време, съдбоносно за българския народ, в което се решават бъдещата му участ и условията, под които той ще влезе в семейството на свободните европейски народи. Страниците на *L'Osservatore Romano* ни представят пълнокръвна картина на събитията, която съдържа в себе си както дипломатическите инициативи, явните и задкулисни ходове на Великите сили, така и правдива картина на бойните действия по време на Руско-турската освободителна война.

Темите, разгледани от вестника, са разнообразни въпреки фокуса им около очертания вече исторически период. Това не са само сводки за военните действия, но и анализи на дипломатическите усилия за разрешаване на конфликта, плановете на Великите сили за евентуалното следвоенно устройство на региона, ситуацията в тила на воюващите страни, съдбата на местното население, попаднало във водовъртежа на войната. Читателите, които ще проследят текстовете, публикувани в този сборник, ще открият и факти, които поставят под въпрос някои твърдо установени клишета относно описваните събития. Особен интерес в тази посока представлява дописка от 14 юни 1876 г., в която вестникът предава информация, получена от *Neue Freie Presse*. В тази дописка се дискутират идеите на граф Николай П. Игнатиев относно бъдещето на Балканския полуостров. Според руския дипломат, един от най-компетентните познавачи на Източния въпрос и на Българския въпрос в частност, Европейска Турция етнографски

е доминирана от „славянската раса“. Поради тази причина тук трябва да бъдат създадени няколко държави: Кралство (Царство) България, Кралство Сърбия, включващо и Босна и Херцеговина, Кралство Албания, Кралство Румъния и Кралство (Царство) Гърция, което обхваща също Тесалия, Крит и повечето егейски острови. Тъй като южните славяни не са достатъчно узрели за самостоятелен политически живот, те трябва да се намират под хегемонията на родствен народ. В тази връзка, според Игнатиев, на българския трон трябва да седне представител на руската императорска фамилия, а в Албания да управлява представител на Хабсбургите. Сърбия трябва да се обедини с Черна гора и да приеме властта на династията на Негошите, а Тракия с Константинопол и Проливите да премине под пряко руско управление. Румъния и Гърция трябва да се включат в тази Южнославянска федерация под руска егида. Този план е представен на престолонаследника на руския трон Александър Александрович (бъдещия Александър III), но е отхвърлен от него като нереалистичен. Подобна била и реакцията на самия император. Тук вестникът коментира, че при наличието на такива разговори едва ли Русия може да се представя повече като неутрална сила, която търси мирно разрешаване на въпроса. Предшестваща дописка от 11 юни описва четническото движение в България от лятото на 1876 г., което, ако се вярва на вестника, включва редица чети, проникнали от съседните страни, които завземат определени пунктове из страната и отблъскват успешно атаките на редовната турска армия. Като места на действията на тези бунтовници са посочени Акдере, Белоградчик и Ново село в днешна Северозападна България. Разбира се, от други източници знаем, че тази информация е доста преувеличена, въпреки дейността на четите на Таньо Стоянов и Сидер Грънчаров, които представляват заключителната фаза от голямото българско Априлско въстание и съвпадат по време и със Сръбско-турската война от лятото на 1876 г., където

на сръбска страна воюва и българо-руска доброволческа бригада, водена от генерал Черняев.

Друга част от дописките проследява в подробности събитията около Цариградската конференция от края на 1876 и началото на 1877 г. Те описват отстраняването на реформатора Мидхат паша, ожесточените дебати относно бъдещото устройство на автономна България, съдбата на Босна и Херцеговина, евентуалната сръбско-османска граница и претенциите на Черна гора за разширяване на крайбрежния ѝ излаз. Високата порта е склонна на известни отстъпки, например назначаването на християнски управител в България, но е категорично против австроунгарска намеса в Босна и Херцеговина, настоява Сърбия да бъде третирана като победена след Сръбско-турската война от лятото на 1876 г., а Черна гора да се признае за османски васал. На конференцията се обсъжда дори военна окупация на България от чуждестранни войски, включително белгийски, но Високата порта е категорично против. Чуждестранните кореспонденти отчитат и подготовката на Високата порта след детронацията на Абдул Азис и възкачването на Абдул Хамид на трона за евентуални военни действия срещу Русия. В тази връзка те споменават и за въвеждане на военновременни разпоредби относно зърнените храни в Дунавския вилает, който заедно с вилаета Ерзурум в Мала Азия би се оказал на фронтната линия.

Кореспонденциите от България стават много повече с избухването на войната. Те имат крайно разнообразен характер, тъй като визират не само военните действия, но и жестокостите, извършени от воюващите страни. Прави впечатление, че в дописките се говори подробно за насилия, извършени от руските войски и българите срещу мюсюлманското население, но почти нищо не се споменава за насилията, които османските войски извършват над мирното население при своето отстъпление. Личи известна тенденциозност, вероятно

плод и на източниците, от които черпи информация вестникът. Тези източници, не ще и дума, са посочени като османски дипломатически източници, които, естествено, се стремят да представят Русия като агресор, нахлул в земите на Османската империя без никаква особена причина, а русите и българите, които ги подкрепят, са представени в напълно негативна светлина.

Наред с това се коментират и теми, които, на пръв поглед, стоят встрани от темата за войната. Така например в дописка от 5 юли 1877 г. вестникът коментира прокламацията на цар Александър II към българите, като отбелязва саркастично, че братската любов, демонстрирана в тази прокламация, прикрива завоевателните стремежи на Русия, и напомня, че Русия се е погрижила по подобен начин за полските католици. В друга дописка се отбелязва огромното количество църковни камбани, които русите пренасят в освободените земи, тъй като православните църкви по принцип не притежават такива поради законови ограничения. Вестникът отбелязва, че подобна привилегия са имали само католиците в Османската империя и Русия иска бързо да компенсира това, с което цели да укрепи позициите на православieto. Впрочем в друга дописка, от 11 септември 1877 г. пространно се разказва и историята на отношенията на българите с Римската църква още от времената на покръстването. В напълно съответстващ на профила на вестника стил българите са описани като народ, който е подведен от „последователите на Фотий“ да тръгне по път, различен от единствено верния, т.е. този на католическата вяра. Посочени са усилията на папите Николай I, Адриан II и Йоан VIII за разпространение на истинската вяра на Римската църква в българските земи. Специално са споменати папа Инокентий III и фактът, че именно той е дарил корона на българския цар Йоаникий, т.е. Калоян. Посочени са още Григорий IX и неговите контакти с цар Асен, т.е. с Йоан Асен II, Николай IV, Урбан V и мнозина други, които са се опитвали да при-

влекат българите към Римската църква, която е единствената истинска благодетелка на народите. Специално място е отделено на униатското движение в България по времето на папа Пий IX и са описани подробно неговите успехи. Направен е изводът, че българите се радвали на „блясък и могъщество“ само когато били в съюз с Римската църква, а инак били покорявани от гърци, унгарци, мюсюлмани и руси. Всъщност доста пристрастната антируска позиция на вестника е пояснена със следния красноречив цитат:

„Непокорството към папите било причина за безбройни злини за българите, а послушанието към тях – извор на големи блага както в религиозен, така и в политически план.

Това е урокът на миналото; това ще бъде и посланието на бъдещето. Нека никои не се оплаква, че днес, когато бушува войната между Русия и Турция, Светият престол не издига глас в подкрепа на русите, нахлули в България, срещу мохамеданите. Защото днес битката не е само срещу залязващата мюсюлманска неверност, а и срещу жестокостта и несправедливата агресия на последователите на Фотий, които искат да възродят още по-ожесточено старите византийски борби срещу Католицизма и преследват онези, които се подчиняват на Папата, с по-голяма свирепост, отколкото самите турци“.

Интересни са коментарите върху българската топонимия, като авторът на дописка от 22 септември 1877 г. обяснява както османотурските, така и славянските местни имена, които се срещат в изобилие на страниците на вестника в описвания период. Специално внимание заслужават и дописки, посветени на Свищов и Казанлък, описани като два богати, проспериращи града, центрове на търговия. Свищов е посочен като истински мегаполис с 30-хилядно население, което е толкова предприемчиво, че негови представители могат да се срещнат из цяла България в различни сфери, а търговията в града е толкова развита, че няма дори еврейски търговци. Казанлък пък е

описан като център на производство на възможно най-чистото розово масло. Разбира се, вестникът отделя голямо внимание и на края на войната, преговорите за мир и съдбата на България. В материал от 6 март 1878 г. се посочват условията на мира, според които България ще бъде разделена на шест губернии, две военни трансбалкански дивизии и 10 църковни диоцеза. Очаква се България да бъде на практика под руски контрол, въпреки че руската армия ще напусне страната веднага щом се формира местна българска войска. Клирът, заедно с правителството, ще управлява учебното дело. В друг материал, от 7 март се посочва раздразнението на българите от присъствието на румънски войски на тяхна територия и започналото изтегляне на румънците на север от Дунава, с цел да бъдат избегнати евентуални конфликти. Още на 10 март вестникът съобщава и за замислената размяна на Добруджа с Бесарабия в полза на Румъния. Описани са накратко и другите териториални клаузи на Санстефанския договор, но е посочено изрично, че България ще остане далеч от подстъпите към Цариград. Особено внимание е отделено и на избора на български княз, условията, които поставя Русия, и реакциите на европейските сили по този ключов въпрос.

Всички материали, публикувани във вестника, които са подборка от информации на влиятелни европейски вестници, разполагащи с кореспонденти в Цариград и на театъра на военните действия, представляват неocenim източник на нова информация за Източната криза, и особено за Руско-турската война от 1876 – 1878 г. и съдбата на България, така както е видяна от италианската преса. Линията на вестника отразява до голяма степен позицията на Светия престол, който, както личи, не е особено въодушевен от създаването на нова православна държава на Балканите, която ще се намира под руска доминация. Впрочем това са опасения, които изразяват на практика всички европейски сили, и именно тези опасения ще доведат и до

фаталния за нас Берлински договор, чиито решения предопределят българската външна и вътрешна политика поне до 1913 г., а също до голяма степен и нашата национална съдба в новите времена. Имаме възможност да се докоснем до тези страници благодарение на усилията на ентузиазизиран колектив от ученици, учители, родители и други съмишленици от Българското училище „Асен и Илия Пейкови“ в Рим – един истински оазис на българската култура и дух в сърцето на Апенините. Резултатът е наистина впечатляващ, а публикуваните материали и преводи ще бъдат от полза както на изследователите на периода, така и на широк кръг от читатели. Така любознателната публика ще се запознае с една важна гледна точка към Източната криза – тази на вестник, свързан с италианските официални власти и Римската църква. Изясняването на тази линия ще ни даде много по-вярна представа както за епохата, така и за събитията, които се превръщат в основа на историческата ни съдба в периода на Третата българска държава. Като един от първите читатели и ценители на настоящото издание, бих искал да кажа *Vonis auspiciis* и да поздравя отново екипа на това издание с прекрасния резултат!

27 юли 2025, София
Проф. Александър Николов,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

ВЕСТНИК „ОСЕРВАТОРЕ РОМАНО“ 1876 – 1878 ПРЕВОДИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

11 юни 1876 г. *(втора страница)*

България е цялата разтърсена от доброволчески добре въоръжени отряди, които пристигат ежедневно от Русия, Румъния, Хърватска и дори от Черна гора. С тези чуждестранни бунтовници, въоръжени изобилно с оръдия по всички правила на изкуството, се подсилват укрепленията в Акдере, Ново село и Белоградчик в Северозападна България. Укреплението в Ново село е така силно, че отблъсква с лекота атака на петхилядна редовна турска войска, в същото време в Сартово същият брой турски войски с артилерия не успява да пропъди бунтовниците от техните позиции на хълма. Тези и други сблъсъци са се случили в периода между 18 и 26 май. Въпреки тези нарастващи трудности, поведението на турското правителство остава същото.

14 юни 1876 г. *(втора страница)*

Neue Freie Presse получи съобщение от своя кореспондент в Лондон, отнасящ се до руски проект, свързан със събитията на Изток. Идеята е на граф Игнатиев, който доказва с етнографски и статистически данни, че почти всички страни от европейската територия на Турция принадлежат на славянската раса. Московският генерал смята по принцип, че южните славяни, които не са още интелектуално и социално развити, се нуждаят от хегемонията на народ, близък до тях и достатъчно силен, за да ги защитава от враждебните народи, които ги заобикалят. На базата на тези принципи ето практическото разрешение, което генерал Игнатиев предлага: 1. Кралство (Царство)

България; 2. Кралство Албания; 3. Кралство Сърбия, към което ще се присъединят Босна и Херцеговина; 4. Кралство Румъния и накрая Царство Гърция, което би нараснало с Тесалия на юг и с островите от турския архипелаг в Европа и Азия, включително остров Крит. Според автора на проекта България ще има владетел, произхождащ от руската императорска фамилия, Албанското кралство – австрийски ерцхерцог. Сръбското царство ще принадлежи по право на принц Никола от Черна гора, който ще увеличи своите поданици с още три милиона. В Румъния и Гърция ще продължат да управляват настоящите царе. Тракия, която ще бъде отнета на България, т.е. Константинопол, с Босфора и Дарданелите, включително азиатският бряг, ще бъдат дадени на Русия. Константинопол ще бъде център и отправна точка за новата южна славянска федерация, към която ще принадлежат Румъния и Гърция, при условие че ще се подчиняват на едно-единствено дипломатическо и военно управление. Този проект е бил конфиденциално предоставен на Престолонаследника, който се е изразил по въпроса по следния начин: „Одобрявам проекта, доколкото той възстановява на християните суверенността им, отнета при турското господство. Но не считам, че една федерация от народи с различни националности, често врагове помежду си, ще има бъдеще“. След всичко това и продължителните разговори между Горчаков, Мижутин и Валониев проектът е бил представен на Царя, който, без да изкаже одобрение, е заявил, че моментът все още не е настъпил. След това руското правителство се обяви за носител на мира и за незаинтересован приятел на Турция?!

3 януари 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Телеграфът все още не ни е доставил никакви новини относно вчерашното заседание на конференцията в Константинопол.

Специфичните телеграми обаче показваха ясно, че по време на

същата нищо важно няма да бъде разрешено, тъй като Турция все още не е взела окончателно решение по точките, по които трябва да се произнесе. Тези точки са: 1. Гаранциите, които трябва да бъдат дадени на Европа; 2. Временната окупация на България.

Турското правителство смята, че току-що обнародваната конституция е повече от достатъчна гаранция за реформите, желани от европейските сили; а що се отнася до окупацията, категорично отхвърляйки всякаква намеса на чужда армия, смята, че е по-подходящо нещо като смесена жандармерия, съставена от османци и отчасти войници от други нации. Това са точките, по които се очаква окончателно решение от страна на Турция, така че Конференцията да може да продължи работата си.

От всичко това можем да извлечем следното: турското правителство, сега убедено в безизходната ситуация, в разногласията и в съществените различия във възгледите между различните европейски сили, става още по-уверено в позицията си и едва ли не, се надсмива над наложилите му се опозиции.

4 януари 1877 г. (втора страница)

НАША СПЕЦИФИЧНА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ

ПАРИЖ, 30 ДЕКЕМВРИ 1876

...Новините, пристигащи от Изтока, не са много добри. Русия и Турция продължават с исканията си. Вчера трябваше да тръгне за Брюксел руският посланик в Париж – княз Орлов. Това пътуване, се предполага, има връзка с проекта за окупацията на България от белгийските войски.

В последния момент е обявено удължаване на примирието с още 15 дни и се потвърждава, че вследствие на едно споразумение между Русия и Англия ще бъде предоставено на Портата шестмесечно забавяне на реформите.

5 януари 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ ОТ АГЕНЦИЯ „СТЕФАНИ“

...Виена, 3 – „Тагблат“ (Tagblatt, швейцарски вестник на немски език) обявява, че турските контрапредложения ще бъдат следните:

Портата приема християнски управител за България; отхвърля задължението да управлява Босна и Херцеговина винаги и единствено с християнски управители; отхвърля всякаква военна окупация; заявява, че разоръжаването на мохамеданите е излишно, тъй като християните отсега нататък ще могат да носят оръжие. Портата е готова да установи Дрин като граница на Сърбия; настоява за разрушаването на сръбските укрепления и за военни репарации! Признава легитимността на искането на Черна гора за коригиране на границата, дори и пристанището на Шпиц да падне, стига князът на Черна гора да се обяви за васал на Султана.

6 януари 1877 г. (втора страница)

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

От една кореспонденция от Галата в Константинопол, 29 декември, до в. „Юнивърс“, извличаме следното:

Офицерите са на мнение, че мирът е невъзможен, войната ще бъде обявена; те казват, че след месец ще бъдат на бойните полета в Европа и Азия, за да се изправят срещу руснаците.

След падането на Абдул Азис, в Истанбул революцията продължава. Плашещи размери придоби огромният революционен дух, подбуден от възрастните турци. Не е необичайно турците от по-нисшата класа да роптаят срещу султан Хамид и да заявяват на висок глас, че не искат да чуват за него.

Портата забрани износа на зърнени храни и добитък в Дунавския вилает, както беше направила и за вилаета Ерзурум. Тази военна

резолуция е завършване на разорението на България и Горна Армения. Нещастните християнски селяни ще бъдат принудени да доставят, по искане на армейските водачи, всичките си хранителни продукти и никога няма да им се плати за тях.

6 януари 1877 г. (трета страница)

Силите, покровителки на Турция, се страхуват от провала на преговорите, които бяха започнати с голямо усилие и стигнали до обсъждане на точките, от които зависи мирът или войната. Пълномощниците на силите изглеждат склонни да направят някои малки отстъпки; Турция заявява, че не може да прави големи отстъпки. Същата по никакъв начин не желае да приеме чужда окупация, каквато и да било такава, на България. Едва когато Европа се откаже от това свое искане, ще вземе решение по другите предложения.

9 януари 1877 г. (трета страница)

ПАРИЖ, 7 – Османската газета „Монитор“ (Moniteur) се оплаква, че Портата се опитва да изопачи смисъла на предложенията на конференцията, за да накарат хората да повярват, че те вредят на независимостта и целостта на Турция. Въпросната газета твърди, че ако България трябва да бъде окупирана от специални военни сили, то тези сили ще бъдат турски, а не чужди; ако трябва да бъде създадена Международна комисия, нейният мандат ще продължи само една година и следователно няма да има постоянен характер.

Последните новини от Константинопол уверяват, че конференцията ще се проведе няколко пъти, преди упълномощените представители да заплашат да скъсат дипломатическите отношения.

10 януари 1877 г. (втора страница)

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

Ежедневникът „Полски Дзиеник“ (Dziennik Polski) от град Лвов уверява, че българите подготвят декларация за независимостта на страната си.

12 януари 1877 г. (втора страница)

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

„Курие де Румани“ (Courrier de Roumanie) съобщава, че е изпратена нота от правителството на Букурещ до представителя на Румъния в Константинопол и че копие от този документ е изпратено на румънските представители в чужбина, за да бъде съобщено на кабинетите, към които те са акредитирани. Тази нота се отнася до тълкуването на член 1 и член 8 от новата турска конституция.

„Курие де Румани“ ни кара да мислим, че ако на Портата липсва благоразумие и трезвост, на румънския кабинет няма да му липсва енергия да осъществи своето отмъщение с положителен изход.

Понастоящем се наблюдава подновяване на работата от страна на българските комитети, създадени в Румъния. Преди няколко дни в Букурещ се проведе заседание, от което беше изпратен документ до всички велики сили. В този документ мирът на Изток се обявява за невъзможен, докато България стине под омразния мюсюлмански режим. Петвековната окупация на България от турците не може да накара хората от тези провинции да се откажат от правата на българската корона.

Възстановяването на българското царство според гореспоменатия документ може да се постигне само чрез чужди войски. Това е помощта, която българите искат от Великите сили. Европейската комисия трябва да очертае границите на новата държава.

От писмото на Южна Русия до „Юнивърс“ (Univers) обобщаваме следните новини:

Удължаването на примирието не спира военните приготовления в Русия, всъщност това забавяне се счита за много подходящо за започване на кампанията през пролетта. В момента голяма комисия от длъжностни лица е заета да изследва всички топографски точки на Дунава и да състави план къде може да се осъществи преминаването.

Чрез внимателно проучване на стратегическите точки се заключава, че е по-вероятно руската армия да поеме по пътя Яш-Галац (Jassy Galatz), за да стигне до Дунав. Не цялата руска армия, а основният ѝ корпус. Корпус от 60 000 до 70 000 души ще се опита, при всички случаи, да достигне устието на Дунава през Тулча, за да проникне в Добруджа; това се налага по стратегически причини.

Турците ще трябва да разположат войските си между Силистра и Видин, за да подсилят дунавските укрепления и да попречат на руските сили да преминат реката. Те няма да могат да съсредоточат големи сили в блатистата Добруджа. Следователно окупацията на Добруджа ще бъде лесна за руснаците и важна за тях, защото те са господари на целия Долен Дунав – от устието му до Силистра и следователно владеят главния път за транспортиране на провизии и боеприпаси за войските, действащи в България.

Забележителен факт е, че още от този момент руски представители установяват контакти със собственици, които притежават лодки по Дунава. Тези собственици се задължават да съберат своите лодки в двата притока на Дунав – в Прут и в Сирет, за да могат в подходящия момент да ги предоставят на руснаците, които ще ги използват, за да построят мост.

12 януари 1877 г. (втора страница)

БЕЛЕЖКА ОТ ГЕНЕРАЛ ИГНАТИЕВ

Вестник „Ню фри прес“ (Neue Freie Presse) публикува текста на конфиденциалната нота, изпратена от генерал Игнатиев до Великия везир, съветвайки го да приеме предложенията на конференцията. Ге-

нералът представя единодушното решение на делегатите относно представените предложения и обяснява необходимостта от провеждане на конференцията в чужбина, ако Портата продължава да не постига споразумение с упълномощените лица.

Нотата цели да отстрани всички съмнения на Портата по отношение на малките отстъпки, които трябва да бъдат направени на Сърбия и Черна гора; и относно гаранцията за бъдещи изключителни привилегии за България генерал Игнатиев напомня на Мидхат паша за многобройния чуждестранен контингент, използван преди това от турското правителство, както и от Египет. Следователно външният контрол, който конференцията поиска за управлението на България, не може да бъде сериозна пречка за мирните условия. Портата вече беше приела нотата на Андраши за Босна и Херцеговина, чиито предложения не надхвърляха текущите въпроси, зададени на конференцията. Така генерал Игнатиев заключава: „Ако Портата приеме предложенията, Турция може да освободи армията, резервите могат да се върнат у дома, за да обработват земята. Така с ежедневен труд може да възвърне своя просперитет и да освободи държавата от сериозни тежести. Това трябва да се разглежда от патриотичните държавници като достатъчна причина за приемане на единодушните искания на силите“.

12 януари 1877 г. (втора страница)

„Белгийски легион“ – от белгийските страници установяваме, че голяма група офицери артилеристи от гарнизона в Антверпен, са се записали във военния департамент, в случай че се формира белгийски легион, натоварен да се отправи към България.

14 януари 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ НОВИНИ...

...Трябва да се съгласим, че работата на Конференцията е трудна и че турските делегати знаят как да поддържат напрежението

с голям финес, така че всеки път, когато упълномощените лица се срещат, изглежда, че го правят за последен път, а след това винаги са принудени да насрочват нови срещи, за да водят дискусии, без да стигнат до заключение: турската дипломация е богата на хитрости и стратегии. Твърди се, че Турция е предложила на Австро-Унгария да освободи територията на България, Херцеговина и Сърбия, така че Австро-Унгария да може свободно да окупира тези страни и да претендира за позиция, която сама по себе си е изгодна, в случай че Русия е решена да влезе във война с Турция.

И тъй като проектът, разработен от граф Андраши, отново излезе на дневен ред, добре е читателите да знаят, че този документ съдържа следните съществени точки:

1. Равенство между християни и мюсюлмани.
2. Премахване на монопола, на данъците и на събирането им от държавни служители.
3. Земеделски закон, насочен към подобряване на условията на раята.
4. Назначаване на комисия, съставена наполовина от християни и наполовина от мюсюлмани, която да наблюдава изпълнението на реформите.

16 януари 1877 г. (първа страница)

ЧУЖДЕСТРАННИ НОВИНИ

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

Славяните

Българските славяни заемат територията, разположена на юг от Дунава, а страната им граничи с тази река, от Тимок и от линията, която докосва градовете Ниш, Призрен, Охрид, Кастория, Негуш, Солун, Одрин, Бургас на Черно море, Сливен и Разград; българи се срещат също и сред албанците, гърците и власите. Тази линия започ-

ва да придобива голямо значение, когато Дунав и Черно море стават място за действие срещу Азия. След войната от 1812 г. те били върнати под османско владичество и потиснати от алчността на Хюсеин паша, който става много богат и властен. В 1821 г. гърците се надигат, водени от Бочар. През 1828 г. гърците не искат да се бият заедно с руснаците, защото се страхуват, че ще заменят един господар с друг. Може би те няма да имат същите страхове през 1877? – Много аристократи и богати хора от България прегърнаха ислямската религия, решавайки да запазят своето достойнство и богатства. Хората обаче са верни на християнската религия. Те достигат 2 000 000.

16 януари 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ ОТ АГЕНЦИЯ „СТЕФАНИ“

... КОНСТАНТИНОПОЛ, 14 – Последното съобщение, което европейските упълномощени лица ще направят утре, ще смекчи въпросите на силите и някои точки дори ще бъдат изключени. Няма да бъдат споменати жандармерията, отдръпването на турските войски и ограничаването на двете Българи. Освен това съобщението, въпреки че поддържа принципа на Надзорната комисия, би представило този въпрос в смекчена форма, намалявайки контрола на тази комисия.

Говори се също, че Европейската комисия ще бъде заменена от Смесена комисия. Накрая, одобрението на силите за назначаване на губернатори ще бъде поискано едва за първи път. Изглежда, че европейските пълномощници са на мнение, че тези отстъпки ще могат да убедят турците да се придържат към последното съобщение. Европейските представители днес все пак ще имат срещи помежду си. Днес се събра Министерският съвет да вземе решение относно последното съобщение.

17 януари 1877 г. (втора страница)

РУСИЯ, БЪЛГАРИТЕ И ПОЛЯЦИТЕ

Руските вестници критикуват извънредно много новата турска конституция и намират смехотворни някои части от нея, например тази, която налага използването на турския език като официален, изключвайки от Парламента тези, които не го говорят: те намират за странно, че височайшата Порта не иска да удовлетвори молбите на Великите сили относно назначаването на християнски и български чиновници в България. Следователно, докато руската дипломация е оживена от подобни чувства на Изток, тя действа точно обратното в Полша; 978 полски служители внезапно бяха заменени от толкова руски служители. Този факт дава на Pall Mall Gazzetta възможността да напише статия, от която изваждаме следния пасаж:

Действията на Русия в Полша са в такова противоречие с длъжността, която тя приема като защитник на потиснатите български християни, че е трудно за хората, които са наясно с нейното поведение, да повярват в искреността на нейната незаинтересованост. За да разсеем всякакви съмнения по този въпрос, ще бъдат полезни някои сведения, получени от официални документи, свързани с действията на руското правителство в древното царство на Полша, след въстанията от 1863 г. Броят на застреляните и обесени поляци за политически престъпления в съответствие със заповеди на руското правителство е 989 в двете години, през които продължи бунтът. Броят на прокудените поляци в Сибир поради същите причини, в същото време, е 67 709. Поляците, които живеят в Полша, са обложени с данък, от който са освободени гражданите с руско потекло. Този данък в момента носи на държавата 130 000 стерлинги (3 250 000 лири). Поляците нямат право да закупуват земи в Полша; тази привилегия имат руснаците и германците (Указ на Империята от 10 декември 1863 г.) Полският език е забранен в университетите, в училищата, в църквите, в съдебните палати, в болниците.

18 януари 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

...Какво смята сега Русия, която преди говори толкова високомерно; която заплаши да сломи гордостта на турците с оръжие, ако те не я удовлетворят незабавно и подобавашо? От началото на миналия декември тя тръбеше чрез своите вестници, че е готова да предприеме военни действия срещу мюсюлманските войски; тръбеше, че е време да се сложи край на това омразно, нетърпимо за народите и осъдено от цивилизацията управление. Пресата, продала се на московското правителство, възхваляваше щедростта на император Александър, който се беше решил да освободи славяните, подчинени на турците; повтаряше ежедневно, че политиката на Царя не е политика за превземане, а единствено за освобождение, и че Европа трябвало да му бъде признателна. Накрая шумно се оповестяваха армейските корпуси, отправени се към България, и се прогнозираха скорошни и блестящи победи. Понастоящем генерал Игнатиев е най-малко неотстъпчивият сред всички дипломати, събрали се в Константинопол; вестниците използват възможно най-умерен език; вече не се говори за бързи и лесни победи и се признава, че начинанието е сериозно и опасно. Накратко, днес има повече страх в Петербург, отколкото в Константинопол.

19 януари 1877 г. (втора страница)

РУСИЯ И ТУРЦИЯ

В един вестник четем тази забавна сатира за Русия, на която със сигурност не липсва духовитост. Усещането за прекомерност и несправедливост на държава, която иска от съседна държава права и свободи за поданиците ѝ, които тя отказва на собствените си такива, е толкова всеобщо в Руската империя, че обикновеният руски народ и дребните еврейски търговци, пристигнали от Одеса и Лемберг, разказват, че Турция приела всички точки на конференцията, както и окупацията на България и московските войски при следните условия:

1. Царят ще даде Конституция на Конгресна Полша, на Подолието, на Волиния, Украйна и на Литва.
2. Губернаторите на тези провинции ще бъдат поляци.
3. Царят ще даде пълно равенство пред закона на различните националности в Полша, на изповядващите католицизма и всички други религии.
4. Ще възстанови всички градове и селища, опожарени от руснаците от 1773 г. нататък.
5. Ще даде доживотна пенсия на семействата на всички поляци, убити или обесени от Мурафиев и от другите московски сатрапи.
6. Ще копира вярно всички останали точки от Османската конституция.

20 януари 1877 г. (първа страница)

ЧУЖДЕСТРАННИ НОВИНИ

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

Славяните

Пред всички тези народи са турците, това означава всички, които изповядват мюсюлманската религия. Наброяват 3 460 000, докато

съвкупността от всички народи, споменати накратко, е 4 620 000 души. Абсолютно невъзможно е да се определи точно броят на мюсюлманите, принадлежащи към уралско-алтайската раса, т.е. расата на истинските турци. Това, което е възможно, е да обрисоваме характера на тези народи с няколко щриха, било то висшите класи, било то по-нисшите. Основните характеристики на висшата класа са прекомерният разкош и плътските удоволствия, презрението към всички други народи: упорито мълчание в присъствието на християни, изключителна почтеност в сделките и проявяване на много голяма щедрост. Дълбоко невежество, надменност и безграничен мързел, фанатична омраза към всичко, което е християнско, съставляват характеристиките на по-нисшите класи. Такова е населението на полуострова, наречен Балкански. Обобщавайки го, виждаме следните цифри:

Мюсюлмани 3 460 000

Сърби 1 000 000

Българи 2 000 000

Гърци 1 000 000

Албанци 250 000

Румънци 200 000

Арменци 100 000

Евреи 70 000

ВСИЧКО: 8 080 000

„Това са народите, това е страната, която Русия би искала да нападне под предлог за расова и религиозна идентичност.“

(Cittadino di Genova) ежедневник

21 януари 1877 г. (трета страница)

КОНСТАНТИНОПОЛ, 19

Уверява се, че Великият съвет поиска да бъде свикан отново, тъй като бяха предложени нови споразумения. Ако турците утре от-

хвърлят чисто и просто предложенията на силите, Конференцията ще бъде разпусната и всички пратеници ще си заминат.

Гръцкият и арменският патриарх, както и българският екзарх, не присъстваха лично на Великия съвет поради неразположение, но техните делегати се произнесоха против.

Антихасунистският делегат произнесе много яростна реч срещу предложенията на силите. Протестантският арменски делегат направи само някои уговорки. Хасунистите нямаха представители. Латинският епископ не беше поканен. Мехмед Рушди паша бе номиниран за министър без портфейл.

23 януари 1877 г. (втора страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

... Московският кабинет не посмя да говори дори за коригиране на границите и се опита с всички средства да получи разрешение от Европа да окупира България, за да гарантира изпълнението на реформите, но Европа остана глуха и княз Горчаков се озова в позицията, в която беше преди Конференцията. Че Русия може да победи Турция на бойното поле, е възможно, но дипломатически тя беше сразена и цялата официална преса може да пише колкото си иска статии, но никога няма да може да докаже обратното.

24 януари 1877 г. (втора страница)

КОНФЕРЕНЦИЯТА НА КОНСТАНТИНОПОЛ

Правителството на лорд Дерби оказва силен натиск върху Портата – натиск, упражнен по приятелски начин, за да я накара, макар и с неохота, да договори: 1. Безусловно примирие; 2. Конференция без програма. След като тези две точки бяха приети от Портата, уверена в приятелските разпореждания на Англия, в английската политика се проявява бърза промяна и специален изложител на тази политика

се явява преди самата конференция. От този момент Англия става неузнаваема, тъй като се прекланя пред предполагаемата сила на Русия и презира предполагаемата слабост на Турция. За да подчертае това двойствено чувство, дипломатичните форми и език също се игнорират. Който търси причината за тази неочаквана промяна, открива, че специалната мисия, която действа от името на Англия, има пълните правомощия да сключи мир – не между Сърбия и Турция, който вече е сключен, а бъдещ мир; както и леко да отклони Русия от нейното заплашително дръзко желание да окупира България. Дързост, която не беше нещо друго, а евфемизъм, сочещ официално обявяване на война срещу Турция.

26 януари 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

За конференцията е излишно да говорим сега, тъй като тя не можеше да приключи работата си по по-неудачен начин. На въпросната конференция се обсъдиха военните приготовления, продължаващи както в Турция, така и в Русия. Портата свиква още 80 000 души под своите знамена. Армейският корпус, подчинен на заповедите на великия княз Николай, ще бъде увеличен със 100 000 души. Виенският ежедневник *Wiener Zeitung* има новини директно от Русчук (Русе), според които всекидневно пристигат войски и военни материали. От 150-те формиранни наскоро батальона 62 са разпределени по различните стратегически места в България. Войските са екипирани перфектно, а от въоръжението им не би могло да се желае повече. Има обаче недостиг на офицери. В Русчук се подготвя всичко необходимо за преминаването, в подходящия момент, на река Дунав. В цяла Европейска Турция продължава трескавото въоръжаване на войските. Най-вече в Солун и околностите подготовката е приключила, което направи възможно присъединяването на всички редовни

войски към Дунавската армия. В много градове се създават големи военни болници.

26 януари 1877 г. (втора страница)

ЧУЖДЕСТРАННИ НОВИНИ

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

Съобщение на в. „Таймс“ от Берлин, 21 януари:

Русия иска да демонстрира на Силите, че след като предложенията на конференцията в Константинопол бяха отхвърлени от Турция, то сега е дълг на Европа да прибегне до сила. Ако Европа не успее да се споразумее за общи действия – обстоятелство, което със сигурност ще се сбъдне, Русия ще се окаже способна да заяви, че провалът на конференцията е поражение за Турция, а не за Русия. Междувременно изглежда, че връщайки се на отхвърления вследствие на отказа на Австрия проект, Русия ще се радва да започне преговори с правителството на Виена относно обща окупация на България и Босна.

Но каквото и да се окаже заставен да направи граф Андраши, ако руснаците бъдат принудени да действат на своя отговорност, няма голяма надежда за постигане на този вид споразумение.

26 януари 1877 г. (втора страница)

МИСИЯТА НА ЧЕРНЯЕВ

Вярваме, че на читателя няма да му е неприятно да узнае каква е била мисията на генерал Черняев, по негово собствено признание, която той отиде да извърши в Сърбия. Ето защо представяме тук накратко разговора, който той проведе с директора на „Куриер дьо Франс“ (Corriere de France) и който ни бива представен от следната страница:

Черняев каза, че целият му живот е бил непрекъснатата битка за свободата и гражданствеността, че той се е борил за свободата в Русия до момента, в който бил принуден да мълчи; че той е планивал сръбската война веднага след избухването на херцеговинското въстание; че тази война била победа на неофициална Русия над официална Русия; че имперските субсидии били изплащани до битката при Алексинац; че провъзгласяването на княз Милан за крал е идея, която отдавна била развивана в панславянските комитети.

Едно голямо сръбско кралство на Балканите щеше да принуди Царя да даде Конституция на своя народ; но други принудиха княза да изпрати извиненията си на Царя, и следователно генерал Черняев се озова сам, подкрепен само от тайните симпатии на княза и изложен на постоянните подозрения от страна на Черна гора. Така че Царят го принуди да изостави проекта за преместване на борбата в България след поражението му в Сърбия; и докато все още беше в Сърбия, Царят го застави да напусне страната и му беше отказано да се завърне в Русия, както беше пожелал. Не пожела да приеме командване, предложено му от Великия княз Николай. На 1 март той ще поднови военните действия срещу турците начело на сръбските войски.

27 януари 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Добре информиран относно Източния въпрос е виенският ежедневник *Wiener Zeitung*. От него научаваме, че в мюсюлманските военни кръгове се говори много за военен съвет, проведен в Константинопол във Военното министерство. В Съвета взели участие освен Сераскер (главнокомандващ) Редиф паша и други генерали, също и Мидхат паша и Дамат паша. Мидхат паша бил изразил изгодата да не се превръща България в театър на военните действия, и бил припом-

нил, че Портата, според старите капитулации, на които Румъния е свикнала винаги да се позовава, е длъжна да защитава тази страна от чужди врагове. Веднага след като руснаците преминат Прут, Портата трябва да се притече на помощ на дунавските княжества. Преминването на Прут от руснаците трябва да е сигнал за преминаването на Дунава. Такива са становищата, поддържани в Съвета от страна на Великия везир. Ще добавим, че се носи слух, че Султанът е очакван в Русчук в началото на март и че той е решил да се установи в Шумен.

В Константинопол се работи с изключителна скорост, за да се доведат военните приготовления докрай с най-голяма бързина. Междувременно сега Портата концентрира 146 000 души в България, тези войски са перфектно подготвени за битки и наброяват 21 600 кавалеристи. Трябва да се има предвид, че тази цифра не включва нито нередовната войска, нито войници от резерва. Националната армия е организирана във всички селища на България и непрекъснато се обучава с оръжия, като всеки ден пристигат хранителни продукти и боеприпаси.

27 януари 1877 г. (*трета страница*)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Политическите новини относно Източния въпрос продължават да бъдат неясни поради несигурността на ситуацията. Очаква се Русия да се изправи отново след унижението, което претърпя на Конференцията, и да призове Австрия да се обедини с нея, за да покаже с непоколебим акт, че Портата не трябва да пренебрегва съветите и заповедите на Европа. Така че Московският кабинет вероятно ще предложи на Австрия да окупира Влашко, Сърбия и Босна, а руската армия ще завладее Молдова и България.

30 януари 1877 г. (втора страница)

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

Относно руския меморандум в „Таймс“ (The Times) представя следните вестни, получени на 26 този месец от Париж по телеграф:

„Уведомява се, че руското правителство възнамерява да изпрати меморандум до европейските сили, с цел поддържане на общи действия между всички сили, участвали в конференцията. Не изглежда теорията на руските вестници, а именно, че Турция се е изключила от Европейското съглашение и по този начин е обезсилила разпоредбите на Парижкия договор, да е надделяла в Петербург. Изглежда точно обратното, тоест че във въпросния меморандум Русия, след като изложи накратко различните фази, през които е преминал Източният въпрос, ще напомни на Европа, че тя дълго време е смятала окупацията на България от чужди войски за единственото ефективно средство за постигане на окончателно подобряване на съдбата на християнските граждани в Турция. Меморандумът напомня на Силите, че саморъчното писмо на царя до императора на Австрия посочва, че Русия тогава е смятала окупацията на България, Босна и Херцеговина от руски и австрийски войски за събитие, което да бъде взето под внимание, а тази на Босфора от страна на обединените флоти на Англия и Франция – като единственото реално решение на въпроса.

31 януари 1877 г. (втора страница)

ЧУЖДЕСТРАННИ НОВИНИ

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

...

Върховната порта протестира решително и енергично срещу тези тринадесет точки, тъй като тяхното приемане би довело до сериозни опасности за Портата. Тези предложения са в недвусмислено противоречие с гаранциите, които бяха предложени на Турската империя по

повод Парижкия мир. Колкото и отстъпчива да желае да бъде Портата, тя не може да приеме тези точки. Да предположим също, че назначаването на специални инструктори за обучението на нашата полиция е успешно; допускането на 500 чужди войници в нашата империя обаче е несъвместимо с достойнството и положението на Портата и с целта на конференцията.

1. Присъствието на споменатите войници би предизвикало непрекъснати сбивания и бунтове, отговорността за последвалите трудности би трябвало да се понесе от Портата.
2. Що се отнася до разделянето на България на два вилаета, това би съживило и укрепило взаимната омраза между расите, която Върховната порта винаги се е опитвала да тушира, и ако границите на тези два вилаета бъдат определени от българите, една от граничните точки на българския вилает ще бъде Видин, другата – Солун.
3. Прехвърлянето на османските войски в определени крепости все още се практикува в някои големи градове, но ако тази мярка се превърне в закон, Портата ще бъде лишена и в други населени места от правото да разполага войските си. Изселването на черкезите, както и разширяването на сръбските и черногорските територии са точки, към които Портата никога и при никакви условия няма се присъедини.
4. Условието Смесената комисия да контролира използването на 70 процента от приходите на въстаналите провинции, де факто противоречи на Конституцията, тъй като по този начин би пострадало правото на Бюджетната комисия да се разпорежда с приходите на империята.
5. Ако лейтенантите на въпросните провинции не могат да бъдат освободени от служба по-рано от пет години, това може да доведе до желание за независимост у същите, в случай че бъдат

- изведени от надзора на Министерството на вътрешните работи.
6. Също така би било вредително, ако валиите (управители в Осм. империя) – местни жители или християни – било то в случай на осъждане от Смесената комисия, било то преди да са изтекли петте години, не могат да бъдат отстранени; също както би било вредително, ако те могат да се разпореждат, както си искат, с подчинените си служители.
 7. Портата не е против назначаването на християнски служители; но ако няма правомощието да ги отстранява в случай на нужда, това би било равносилно на привилегия, която би ги поставила над Конституцията.
 8. Заточението на черкезите, както и разширението на териториите на Сърбия и Черна гора са точки, с които Портата никога няма да се съгласи при никакви условия.

3 март, 1877 г. (втора страница)

ЧУЖДЕСТРАННИ НОВИНИ

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

Ето извлечение от английската Синя книга, във връзка с което господин Кенлей ще предложи на 5 март да бъде гласувано порицание към правителството:

Граф Дерби към Х. Елиът.
Департамент „Външни работи“, 29 август 1876
(11:33 сутринта)

Мисля, че е полезно да Ви съобщя за Ваше сведение, че впечатлението, създадено тук от събитията в България, унищожи всяка симпатия към Турция. Това чувство е всеобщо и толкова силно, че дори Русия да обяви война на Портата, правителството на Негово Величество няма да може да се намеси. Подобна възможност би поставила Англия в изключително неприятна позиция.

Следователно мирът е абсолютно необходим. Ще прецените Вие какви думи трябва да използвате, но със сигурност осъзнавате колко е важно османските министри да си дадат сметка за ситуацията, ето защо не можете да бъдете твърде непрекословен в натиска си върху Портата, за да покаже тя помирителни нагласи.

Пише се от Константинопол:

Все още се говори за оттеглянето на Мидхат паша и все повече се потвърждава становището, че главна роля за това има руското злато. Вече е известно, че османската банка е платила на Махмуд Дамат паша 50 000 турски лири в същия ден, в който се оттеглил в изгнание Мидхат паша. Султанът каза на Мидхат паша, месец преди да бъде прокуден от мюсюлманската империя, че посланикът на една велика сила му е предложил два милиона турски лири, ако назначи друга фигура на власт. „Но познавам – добави Султанът, – Вашата вяност и патриотизъм и затова отхвърлих предложението.“

4 март, 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Ахмед Еюб паша, командващ армията, е зает с укрепването на проходимите клисури на Балканите, като отделя специално внимание на планинската верига на северозапад и на юг от Шумен. В някои точки на тази верига се транспортират големи оръдейни установки. Пътят от Шумен до Карнобат е укрепен на най-подходящите места. Изграждат се окопи и батареи и се усъвършенства организацията на войската.

Според новини от Виена турският генерален щаб смята, че руската армия ще се опита да премине Дунава близо до Гюргево, Олтеница и Калараш. Според турска информация руснаците искат да създадат военен склад в Галац. От Константинопол са изпратени в България 120 000 пушки „Хенри-Мартини“ и 6 милиона патрона.

4 март 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ОТ АГЕНЦИЯ „СТЕФАНИ“

ЛОНДОН, 2 – Общинска камара. – Предложението на граф Уиндъм, призоваващо за оттегляне на Парижката декларация, свързана с морските права, е отхвърлено.

Кортни казва, че на 23 март ще привлече вниманието на Камарата към Парижкия договор и ще отправи предложение, в което се казва, че жестокостите на османския режим освобождават Англия от задължението да поддържа целостта и независимостта на Турция. (Аплодисменти от опозицията.)

Норткот, отговаряйки на Мундела, признава, че разследващата комисия е оправдала Тосун бей и осем други, замесени в кланетата в България. Той добавя, че английският консул Баринг намира, че това решение е в противоречие със свидетелствата, и протестира, като заявява, че те повече няма да присъстват на заседанията на Комисията по разследване. Норткот твърди, че е одобрил поведението на Баринг.

6 март 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ОТ АГЕНЦИЯ „СТЕФАНИ“

ЛОНДОН, 3 – Видните лица на България подават петиция в английския парламент, в която казват, че ще бъдат доволни, ако предложенията на конференцията бъдат приведени в изпълнение.

11 март 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Според информация от различни източници досегашният главнокомандващ на турските сили – Абдул Керим паша, ще бъде

отстранен от поста и ще бъде заменен от Еюб Ахмед паша, командир на Дунавските войски.

Еюб Ахмед паша ръководи укрепленията в различни точки, копае фортове и издига крепости. Балканите особено привличат вниманието му.

По пътя от Шумен към Карнобат той укрепва село Прилеп (Добрал) и Риш (Тчаликавак), а по-нататък на север – Провадия, Градинарово (Kiorگیkeni) и Приселци.

Турската армия край Дунава наброява едва 100 000 души. Не е достатъчна за отбрана на укрепените пунктове в България, затова Еюб Ахмед паша поиска от Константинопол подкрепление от поне четири дивизии.

15 март 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ОТ АГЕНЦИЯ „СТЕФАНИ“

ЛОНДОН, 13 – Гладстон публикува много остра брошура срещу Турция, озаглавена: „Уроци по клане“. Заявява, че поведението на Турция е насърчение за подновяване на ужасите над България; моли Европа да принуди Турция да осъществи исканите реформи; добавя, че срокът от една година е просто още една година на жестокост и мизерия за християнските поданици на Турция.

16 март 1877 г. (втора страница)

ЧУЖДЕСТРАННИ НОВИНИ

ИЗТОЧНИ РАБОТИ

„Таймс“ от Белград 11: „Достигналите до нас новини говорят за мащабно въоръжаване, случващо се в Русия, и се уверява, че един милион мъже ще бъдат под оръжие в страната до 16-и този месец. Тъй като една трета от тези сили би била достатъчна, за да смаже

турската армия, съставена главно от нередовни, зле въоръжени и зле командвани войски, естествено е да се предположи, че това гигантско въоръжаване трябва да имат друга цел освен разгромяването на турската армия на Дунава и окупацията на България“.

„Породиха се трудности между Сърбия и Портата относно освобождаването на позициите на границата при р. Дрина. Турците отказват да напуснат групата от седем острова, известна като Баюктич Ада, ако сърбите не се откажат от позициите си близо до малкия град Зворник. Турските позиции са значително укрепени и островите са най-силната позиция на линията на р. Дрин. Сръбското правителство изпрати съобщение до Константинопол по този въпрос и се надява, че спорът ще бъде решен по мирен път.“

21 март 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ОТ АГЕНЦИЯ „СТЕФАНИ“

ЛОНДОН, 19 – Общинска камара. – Бурк твърди, че не е знаел, че е имало безредици в Караджова (Мъглен), но че е бил информиран за някои бунтове в Постсофока, извън България. Добавя, че били подадени възражения и била обещана справедливост. Заявява, че след новината за зверствата, извършени в селата близо до Адрианопол (Солун), той телеграфирал на Джослин (Joselyn) – секретар на посолството в Константинопол, да направи проучване, и съобщава, че английските консулства ще бъдат увеличени в турските провинции.

1 май 1877 г. (първа страница)

Предполагаше се, и то с право, че руснаците ще се опитат да пресекат Дунава на мястото, където реката е най-тясна; и затова турците бяха съсредоточили значителни сили във Видин – укрепен град, който се намира почти на границата на България и е разположен сре-

щу Калафат от другата страна на Дунава. Очакваше се дори турците да се опитат да окупираат този град. Но според сведенията, които получихме, те не само са се отказали от окупация, а дори са напуснали Видин и са оставили целия ляв бряг на реката, за да се прегрупират в Добруджа – провинция, разположена на Черно море под делтата на Дунав, където ще бъдат насочени максималните усилия на руснаците.

10 май 1877 г. (първа страница)

Истинският театър на войната е IV басейн на Дунава, който от Оршова стига до морето. Той обхваща земи с много разнообразен вид: блатисти край бреговете на реката; сухи, сурови и трудно достъпни поради околните планини; плодородни, но лошо обработвани; с много опасни пътища и много бедни градове. Тези земи са били бойно поле на всички народи, които от север и от изток са нахлували в Европа; опустошавани са последователно от сармати, готи, хуни, кумани, българи, докато накрая са завзети от турците, които ги владеят деспотично в продължение на векове.

12 май 1877 г. (първа страница)

Стратегическото значение на тези земи е особено показано от съществуването на трите най-важни крепости, които Турция притежава на европейския континент. Това са Видин, Русчук [*дн. Русе*] и Силистра. Видин (име, което идва от древното *Bidessa*) е разположен между устията на притоците Тимок и Арчар, на 5 левги североизточно от Ниш и на 63 югоизточно от Белград; нашите читатели вече са запознати със ситуацията на Русчук, която вече споменахме; що се отнася до Силистра, отдалечена на 110 левги североизточно от Русчук, тя е древният Дуросторум, в близост до който гръцките императори са построили внушителна стена срещу варварите, оказващи натиск върху границите им. Силистра се намира близо до мяс-

тото, където р. Дристра се влива в Дунав, в подножието на планина, заобиколена от стръмни клисури, покрити с гъсти гори, и е в комуникация с Никопол, София, Андрианопол и Букурещ.

20 май 1877 г. (първа страница)

[...] в тяхната северна част към Дунава едните стръмни и почти отвесни земи, другите ниски и блатисти, и образуват големи езера в околностите на Дунава. Тук са пристанищата на Мидия (Салмидес), където има укрепления, издигнати някога от генуезците по времето, когато те са плавали из източните морета със своите галери и са установили там процъфтяваща търговия: Сизеболи [*дн. Созопол*] и Бонигас [*вероятно дн. Бургас*] са слабо укрепени градове и са по-скоро маловажни. В добро и силно положение е Варна при устието на Провадийската река: военно пристанище, което затваря крайбрежния път за Константинопол; и именно от Варна френско-английската флота тръгва през 1854 г. за десанта си в Крим. Варненският басейн е малък, но защитен, двете крайни точки са носовете Калиакра и Емине и Шумен заема [...]

26 май 1877 г. (първа страница)

[...] От Петербург опровергаха твърдението, че Горчаков е разубедил княз Милан по въпроса да не вдига отново оръжие срещу Турция. Примерът на Румъния не остана без въздействие върху Гърция и се смята, че след няколко седмици тя ще си премери силите с турците. Дали Сърбия няма също да бъде привлечена да се включи във войната, и няма ли да се каже после, че Европа само наблюдава кървавия спектакъл на един конфликт между Русия и Турция?

7 юни 1877 г. (първа страница)

Известно е, че граф Шувалов е отишъл от Лондон в Петербург, за да предаде на своето правителство становищата на британското пра-

вителство. Сега се смята, че той е занесъл на лорд Дерби една нота на Русия, в която са включени следните точки: 1. Русия изисква от Високата порта пълно удовлетворение на интересите на християнските народи; 2. Тя няма да сваля оръжие и няма да опразни окупираните провинции, ако не получи преди това всички желателни гаранции и автономията на България; 3. Тя изисква ограничаване на османския флот в Черно море; 4. И накрая, изисква свободно преминаване през проливите [Босфора и Дарданелите].

13 юни 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Бавността, с която руснаците водят военните си операции на Дунава, се използва като довод, за да се прогнозира неблагоприятен изход на военната кампания. Това е твърде прибързано и своеволно заключение. Основните причини за забавянето на руснаците са:

1. Относителният недостиг на средства за комуникация в Румъния и крайно лошото състояние на пътната мрежа поради променливото време, което продължи твърде дълго; 2. Невъзможността да се пресметне колко време е нужно за извършване на стратегическо разгръщане на левия бряг на река Дунав, почти нормално разгръщане в началната база на операциите; 3. Неотменната необходимост да се проникне в България с такива елементи на сила, че да се предотврати всяка опасност от принудително връщане на левия бряг дори в случай на частичен неуспех; 4. И на последно място: специфичните хигиенни условия на Долния Дунав, които понякога са по-решаващи за изхода на кампанията, отколкото загубата или победата в голяма битка.

5 юли 1877 г. (втора страница)

Царят обича безкрайно много братските си народи. Той от много време насам обича българите, но се е задоволявал да пази

обичта си заключена в себе си. Сега за него е дошъл моментът да изрази чувствата си. В прокламацията, която вече публикувахме, император Александър II обещава на българите цялото благоволение на своята закрила; но тази закрила означава политическа анексия. Освен това, за да увери българите в своето добро сърце, той ще администрира и управлява България, към която още отсега се отнася като към завоювана страна. Казва, че ще подкрепи всички вероизповедания. Българите знаят как по този начин е защитил поляците католици. Царят се старее да въздейства дълбоко върху чувствата и идеите на народа, който подбужда към бунт. Със своята политика и дипломация Франция и Англия допринесоха, и то немалко, да се проправи пътят, по който Русия, възползвайки се от революциите в Западна Европа, се устремява дръзко, за да постигне нови завоевания.

13 юли 1877 г. (трета страница)

Букурещ, 11 юли – Царят, когато е натоварил княз Черкасски да оглави управлението на България, се е обърнал към него със следните думи: „Основната ви грижа ще бъде установяването на морална връзка между Русия и България“.

Проектът за преустройството на България е:

Огромните имоти на османските едри земевладелци ще бъдат разпределени сред българското население срещу плащане на данък в продължение на петдесет години, след което имотите ще принадлежат безвъзмездно на новите си притежатели. В България ще бъде въведена руска общинска администрация. Мохамеданите ще бъдат изключени както от заемане на обществени длъжности, така и от служене в армията. В църквите ще трябва да се четат молитви за царя като владетел на славяните. Русият ще бъде административен и официален език в България.

15 юли 1877 г. (трета страница)

[...] Свищов има население от около 30 хиляди души, от които само една трета са мохамедани. Разположен е на високи хълмове и се състои от три ясно разграничени части, разделени една от друга с дълбоки дерета поради непрекъснатото въздействие на дъждовете, като никога не е направено нищо нито за запълване на тези дерета, нито за изграждане на мостове от едната страна към другата, нито накрая за спиране на движението на водите, които подкопават бреговете и постоянно разширяват коритото си.

Свищов е заобиколен от лозя и градини. На час път от града се намира Богородичният манастир, разположен в живописна долина, заобиколена от гори. Долината е пресечена от много поточета с изворна вода, бистра като кристал. Всяка година на 15 август християнското население на Свищов и околността се стича масово в манастира.

Търговията на Свищов, макар да е все още голяма, някога е била много по-голяма. Градът е изнасял добитък, вино, произведено на територията му, и най-вече много дъбилен шмак. Непрестанните черкезки заплахи и все по-ненормалната ситуация в империята са парализирали доста тази търговия.

По своето богатство, по интелигентността на своите жители, по своето местоположение Свищов е истинска метрополия на България. Във всички дунавски пристанища, та чак до Букурещ, Виена и Одеса, се срещат заможни българи, почти всички родом от Свищов. Доказателство за търговския усет на жителите му е, че в града няма евреи. [...]

19 юли 1877 г. (втора страница)

ЕКСЦЕСИИТЕ В ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

[...] Що се отнася до България, видно е, че там се случват същите неща, които белязаха началото на миналогодишното въстание и които за зла участ доведоха мюсюлманите до неимоверно възбуждение по време, когато на Високата порта се препоръчваше да не приема насериозно българското въстание и да не се ожесточава срещу него. „За зверствата на турците, които макар и да са съществували до известна степен, не са били нищо друго освен породена от извънредни обстоятелства болезнена последица от зверствата на българите, в Европа се говори толкова много, че тази първа фаза на въстанието, в крайна сметка, беше забравена.

И така, репресивните действия от страна на правителството на моята страна и актовете на отмъщение от страна на частни лица, осъдени и наказани от правителството, послужиха като тема за несправедливи нападки срещу Турция и като претекст за още по-несправедлива война – една от онези войни, на които Европа свикна да гледа със скръстени ръце; а всички тези войни, със своите повече или по-малко далечни последици, поразиха точно онези, които можеха да ги предотвратят, но наместо това ги толерираха.

Аз се надявам, че моята страна няма да излезе от тази война смазана, както се надяват нашите врагове. Тя вече демонстрира от една година насам – и продължава да демонстрира и днес, един патриотизъм, който никога не се е губил нито за миг. Ще воюва с врага за всяка педя от своята територия и ако се случи да загуби войната, може и да няма съюзници, но ще има до себе си победени!!“

Пломбиер, 10 юли 1877 г.

МИДХАТ ПАША

19 юли 1877 г. (втора страница)

Османското посолство в Париж е изпратило до вестниците следната депеша:

Министърът на външните работи
до Османското посолство в Париж
Константинопол, 14 юли (вечерта)

Мъчително е за мен да ви известя за нови прояви на отвратителни варварства, извършени от казаците в Дунавската провинция. Две села, разположени на пет часа път от Русчук – Устронджа и Радиск, са били опустошени от казаците, които са избили около тридесет мюсюлмански жители, без да гледат пол и възраст. Всички жители от мъжки пол са били взети в плен. Накрая, за най-голям ужас, тези варвари, изгубвайки всяко човешко чувство, са отрязали ръцете на една жена и подигравателно са поставили клетото ѝ детенце в кръвящите ѝ отсечени ръце.

25 юли 1877 г. (втора страница)

КАМБАНИТЕ И РУСНАЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Австрийската агенция „Кореспонденц бюро“ пише:

„Наскоро на гарата в Пloeщ беше видян руски влак с четиринадесет или петнадесет вагона, натоварени само с големи или малки камбани. Имаше ги във всякаква форма и всякакъв размер. Жителите на Пloeщ си блъскаха главата да отгатнат дестинацията на влака. Но загадката е лесна за разгадаване“.

„Известно е, че турците забраняват на българското духовенство да използва камбани. Но католиците (те впрочем са малко на брой в България) имат тази привилегия, която едва напоследък беше дадена и на някои гръцки църкви. Днес Русия е решена да сложи край на тези неравни условия, и иска да предостави на православните българи един обичай, за който милеят. Следователно огромното коли-

чество камбани е предназначено да бъде разпределено по различните български населени места.

Колкото и да е странно това, то има все пак сериозен аспект с голяма важност“.

25 юли 1877 г. (втора страница)

ЖЕСТОКОСТИТЕ НА РУСНАЦИТЕ

В османската легация се е получило следното писмо:

Министърът на външните работи
до Легацията на Османската империя в Рим
Константинопол, 23 юли

Телеграма от управителя на Търново, адресирана до Негово височество Великия везир, потвърждава варварските действия, които вече бяха съобщени и са били извършени от руснаците и българите при окупирането на Търново и близките села, и потвърждава по-специално опожаряването на една джамия, в която жителите на Шамсъ-Кени са намерили убежище и са били изгорени живи.

В споменатата телеграма се добавя, че руснаците принуждават мюсюлмански пленници под заплаха за смърт да стрелят срещу идващите им на помощ османски войски.

Мушир¹ Сюлейман паша телеграфира на военния министър, че дванадесет невъоръжени мюсюлмани от село Сукулу край Ески Загра [дн. *Стара Загора*] са се предали на руснаците, но седем от тях са били посечени с брадви от българите, а другите трима – от казаците.

Ние изчислихме приблизително броя на изгорените къщи и избитите жители от руснаци и българи в селата, които са пострадали най-много по време на нашествието, и получихме следните резултати:

1 Мушир: висш офицерски чин в османската армия – Б.ред.

1. В Батак, изцяло мюсюлманско село [...]: 100 опожарени къщи, избити 200 мъже и 300 жени: само седем оцелели. [...]

31 юли 1877 г. (втора страница)

КАЗАНЛЪК

Четем в „Норд“:

На български „шипка“ означава дива роза. Селото, което се намира в подножието на прохода Шипка и носи същото име, се състои от 800 български къщи, чиито жители се занимават с производство и продажба на рози. Главният град на Розовата долина, която днес е опустошена от войната, е Казанлък, окупиран от войските на генерал Гурко. Ето какво пише маршал Молтке за тази област в писмата си за Изтока:

„Градчето Казанлък е скрито в малка гора от гигантски орехови дървета. Дори минаретата не успяват да се извисят над планините от листак и клони, под които остават скрити. Изобилието на вода в тази земя надминава всичко, което човек може да си представи; както в Ломбардия, всички ниви и всички градини се напояват от водите, които текат във вадите и в потоците. Казанлък е Кашмир на Европа, Гюлистан на Турция, страна на розите. Тук това цвете не се отглежда както при нас в саксии или в градини, а в полята, в бразди като за картофи. Нищо не е по-красиво от гледката на такова поле с розови храсти. Милиони, да, милиони червени листа осейват бляскаво зеления килим на полята с розови храсти, но в момента само една четвърт от пъпките са дали цвят. В Казанлък се произвежда много ценно розово масло. Дори в Константинопол човек трудно може да се снабди с това масло в чист вид без никакви примеси“.

1 август 1877 г. (втора страница)

РУСКИТЕ ЗВЕРСТВА

Тарабия, 21 юли – Научихме от устата на един многоуважаван арменец, пристигнал снощи от Казанлък, потвърждение на разказите за зверствата, извършени над турското население от българи, закриляни и подбуждани от руснаците. Този арменец ме увери, че един търговец от Дряново на име Хаджи Димитър е главният съучастник в тези кланета.

Голям брой от най-процъфтяващите села са били опожарени; жени са били изнасилени; деца са били умъртвени по най-ужасен начин. Казаците започвали да обезоръжават жителите; после ги предавали на българите, за да станат техни жертви.

Свидетелствата, които потвърждават тези твърдения и които консултът на Негово височество в Одрин е научил от бегълците, ще бъдат изпратени на правителството със следващата поща.

10 август 1877 г. (трета страница)

Османското посолство ни изпраща следната телеграма:

Министърът на външните работи
до Дипломатическата мисия на
Османската империя в Рим
Константинопол, 6 август 1877 г.

Руснаците и българите са извели всички мюсюлмански жители от село Хърсате и са изгорили живи всички мъже и част от жените. Трупове им са били пренесени от българите. Само една жена е успяла да избяга.

Седемдесет мюсюлмани и имамът на Юклеме (Дольока) са били затворени от българите в хамбар, който те подпалили с помощта на казаците. Четиридесет и четири други мюсюлмани от същото село са били избити и всички мюсюлмански жени са претърпели най-го-

леми насилия. Осем девойки са оказали съпротива и са били убити, а други две са били изгорени по същото време, когато и мъжете.

Повечето от останалите жени са били отведени с децата си в покрайнините на селото, където, след като са били строени в редица, всички те с децата до себе си са били убити една след друга. Двадесет жени и деца, които са успели да избягат от клането, са били спасени от имперските войски.

Английското военно аташе е видял с очите си всички тези ужаси.

Руснаците, след като са влезли в страната, са иззели оръжията на всички мюсюлмани в Ески Загра [дн. *Стара Загора*], в Казанлък и в околните села и са ги раздали на българите, които са завлекли 400 мюсюлмани от Мъглиж, околия Казанлък, до брега на р. Тунджа и там са ги избили.

В Ески Загра, Казанлък и околностите българите продължават да избиват османското население.

11 август 1877 г. (втора страница)

ОРГАНИЗИРАНЕ НА БЪЛГАРИЯ

Княз Черкасски е започнал да организира България, която трябва да бъде разделена на санджаци [*губернии*]; администрацията на всеки санджак ще включва губернатор, вицегубернатор и съвет по финансовите въпроси.

Назначенията вече са направени в трите окупирани санджака и те са:

За санджак Свищов: губернатор – Геров, българин по произход, роден в околностите на Филипопол [дн. *Пловдив*]; вицегубернатор – Зурков, един от двамата български пратеници, които посетиха различни европейски държави миналата година; финансов съветник – Стоянов, българин по произход, роден в София.

За санджак Търново: губернатор – Мантъох, руски генерал от генералния щаб, вицегубернатор – Балабанов, вторият български пратеник в Европа.²

За санджак Русчук [дн. Русе] в окупираните части: губернатор – Золотарьов, руски полковник от генералния щаб; вицегубернатор – Даскалов, българин по произход, роден в Търново. Финансовите съветници на тези два санджака все още не са назначени.

Всички чиновници ще се избират от българския контингент. Двама руснаци са назначени временно за губернатори в санджаците Търново и Русчук, тъй като присъствието на турците и водените в тези два санджака военни действия налагат такъв избор.

Прокламация на великия княз Николай Николаевич отменя за християни и мюсюлмани т.нар. „бедел-и аскерийе“ – турски данък за освобождаване от военна служба.

Българите прииждат отвсякъде, за да се запишат в армията.

Триста наборници от Търново се явиха в добър строй пред великия княз Николай Николаевич и го аплодираха.

Българска полиция с отличителна униформа вече служи в Търново.

11 септември 1877 г. (първа страница)

ПАПИТЕ И БЪЛГАРИТЕ

Няма честен човек, който да не се развълнува дълбоко при тази печална гледка на борби и кланета, причинени в българските земи от

2 В така представените назначения има несъответствия с историческите сведения. Двамата пратеници на България в Европа са Драган Цанков (а не Зурков) и Марко Балабанов. При тези първи назначения през 1877 г. Цанков е назначен за вицегубернатор в Търново, а Балабанов – в Свищов. Губернатор на Търново е Михаил Домонтович (а не „Мантъох“). – Б.ред.

добре познатата амбиция и несправедливата агресия на последователите на Фотий³, влезли в конфликт с последователите на исляма. Кръвопролития и мизерия са плодовете, които обират и ще обират тези злочастни народи, които са мечтали за кой знае какъв и колко голям национален просперитет.

Пагубна заблуда! Гласът на правия разум и на правдивата история високо ни учи, че истинските блага на един народ не могат да съществуват под знамето на грешката и вината. А фактите, които се разиграват пред очите ни, потвърждават отлично този вечно древен или вечно нов урок. Вярно е обратното: блажен е онзи народ, който под ръководството на католицизма служи на Господа Бога: *Beatus populus, cuius Dominus Deus ejus*⁴.

И наистина, за да ободрим душата, наскърбена от новините за тези ужаси, които съпътстват войната между схизматиците и неверниците в България, нищо не е по-полезно от това да насочим мисълта си към безценните блага, които католицизмът и Папството винаги са носили на тези народи. Чудесна възможност за това ни дава книгата „Папите и българите“ – ново и забележително произведение на видния писател и неуморен защитник на папите, нашия скъп приятел, кардинал Луиджи Трипепи, който обогати църковните науки с многобройни и задълбочени книги и с текста на своята неотдавнашна творба „Ново есе за Апология на Папството“ хвърли обилна светлина върху историческия период на пребиваването на папите в Авиньон и получи много възхвали в католическия печат в Европа и извън нея.

3 Фотий I Константинополски, виден византийски богослов през IX в., константинополски патриарх, изиграл централна роля в покръстването на славяните и мисиите на Кирил и Методий. – Б.ред.

4 Лат.: „Блажен е народът, чийто Господ е Бог“ – Б.пр.

По този повод той разглежда религиозния ред и политическия ред и с най-добри и най-изобилни документи, с разсъждения, изпълнени винаги с прекрасна сила, показва, че и в двата аспекта истинските благодетели на българите са били папите.

Действително, св. Николай I Велики е изпратил видни личности да донесат на българите светлината на религията; с възхитителните си отговори на техните въпроси той подтикнал към мирни нрави и цивилизовано управление тези жестоки и варварски народи, постигайки морални победи над тях; за тези победи самият Грегоровиус⁵ признава, че „за Рим те не бяха по-малко славни от победите, които някога император Траян е спечелил над цар Децебал в земите [на даките] край Дунава“. Адриан II, Йоан VIII и Марин I са защитавали българите от схизмата, коварствата и робството на гърците. Йоан X е възстановил реда, разбирателството, истината и справедливостта сред тях; Инокентий III е преустроил църковните дела, учредил епископства и коронясал прочутия Йоаниций [Калоян] за цар. Григорий IX е направил всичко възможно, така че българският цар Асен да се отдели от гърците-схизматици и да не вреди на латинците. Николай IV, Урбан V, Николай V са се грижили най-усърдно за обръщането на българите в католическата вяра и за избавянето им от тиранията на схизматиците. Бенедикт XII и другите папи до Григорий XI са насърчавали мисиите в тези земи и са изпращали там изтъкнати и ревностни мъже от различни религиозни ордени.

В наши дни, почти хиляда години след първата схизма, безсмъртният Пий IX, въпреки страданията, които го измъчиха в Италия, получи утехата да види нов триумф на Църквата – голям брой българи се отрекоха от схизмата и с тържествен акт на приобщаване

5 Фердинанд Грегоровиус (1821 – 1891) е немски историк, автор на монументален труд за средновековната история на Рим. – Б.ред.

се върнаха към Рим. Той писа на апостолическия викарий в Константинопол, за да уреди тези обръщания в католическата вяра; ръкоположи нов архиепископ, назначи администратор за униатските българи, за да могат да противостоят на уловките на схизматиците, основа църкви и училища, отпрати покани за Ватиканския събор и неуморно полагаше грижи и правеше благодения на тези народи. Така са се проявявали пред българите през вековете папите в религиозния аспект, водейки ги към истинската вяра, пазейки я от делата на еретиците и схизматиците, насърчавайки разбирателството и светостта и щедро раздавайки онези блага, които произтичат от истинната вяра и католическата любов.

В политически аспект папите в началото цивилизоваха тези народи, укротиха гордостта и своеволието на техните владетели, въведоха справедливи закони за наказанията, регулираха отношенията между църквата и държавата, насочиха мислите, чувствата и действията към християнската справедливост и социалното съжителство, приучиха на скромност и добродетелност онези, които преди това водеха скитнически живот, грабейки и убивайки. Докато не изпаднаха напълно в схизмата и бяха свързани с Рим, българите се радваха на бляскаво царство и могъщество; след като се отделиха от римската вяра, те бяха подчинени ту на гърците, ту на унгарците, ту на мюсюлманите, ту на руснаците. Непокорството към папите причини безбройни злини на българите, а послушанието към думите на папите беше за тях извор на огромни блага както в религиозен, така и в политически план.

Това е урокът на миналото; това ще бъде и посланието на бъдещето. Нека никой не се оплаква, че днес, когато бушува войната между Русия и Турция, Светият престол не издига глас в подкрепа на руснаците, нахлули в България, срещу мохамеданите. Защото днес битката не е само срещу западната мюсюлманска неверност, а и

срещу високомерието и несправедливата агресия на последователите на Фотий, които биха желали да възродят още по-ожесточено старите византийски борби срещу католицизма и преследват онези, които се подчиняват на папата, с по-голяма свирепост, отколкото могат да проявят дори турците.

Така представихме накратко това, което пресветлият кардинал Трипепи разглежда майсторски в своето благородно произведение, завършвайки го със сладка надежда и сърдечен призив към тези народи да се завърнат в лоното на Майката Църква, да бъдат приети в обятията на общия Отец на вярващите и така не само да живеят в светлината на истината, но и – по човешки погледнато – да се издигнат от своето падение и да разцъфтят в цивилизация и величие.

22 септември 1877 г. (втора страница)

БЪЛГАРСКИТЕ ГЕОГРАФСКИ НАЗВАНИЯ

Ако се разгледа карта на България, ще се забележи, че половината от имената на селата завършват на -кьой (-*koi* или -*kenie*, в зависимост от гръцкото или турското произношение). Еникьой съответства на „ново село“, Султанкьой означава „селото на султана“, Арнауткьой – „селото на съдията“, а Хаджикьой – „селото на поклонника“. Много често „-кьой“ се добавя към собствено име, както в случаите с Ахметкьой, Мехметкьой и Османкьой.

Добавянето на турските думи Ени/Йени („нов“) и Ески („стар“) също е изключително често срещано. В името Ени Загра [думите] са разположени една до друга. Ени Базар означава „нов пазар“, Ени Хисар – „нова крепост“, а Еникьой, както вече видяхме, значи „ново село“. В случая с Ески Джумая, което означава „стар ров“, думата е отчасти с турски, отчасти със славянски произход⁶.

6 Старото име на Търговище – Ески Джумая, е само от турски произход; „джу-

Думите Кара („черен“) и Ак („бял“) се срещат в имената на двата притока на река [Русенски] Лом: Ак Лом на изток и Кара Лом на запад. Ак-Сарай се превежда като „бяла зала“, а Карасу – „черна вода“. В Карамолин, което означава „черна мелница“, имаме дума, която е отчасти с турски, отчасти със славянски произход⁷.

Славянските добавки Черен/Черна и Бяла/Бела съответстват на турските Кара и Ак. Бела-Края е белезникав скален рид в Балкана, който се простира надалеч в равнините на България.

Имената на малките турски крепости, като тези около Карс или Шумен, често съдържат думата „тепе“, която означава „хълм“. Турската наставка за множествено число ‘-лар’ също присъства в много думи, като Йоллар и Яслар. Последната, Яслар, означава „къщи“ и произлиза от славянската дума „яза“ („къща“).

Славянските наставки -ица и -ова са изключително разпространени върху географските карти. И двете обозначават притежание или местоживеене, откъдето идват добре познатите имена Симница (*Simnitza*), Ловица (*Lovitza*), Гравица (*Gravitza*), Граница (*Granitza*), Върбица (*Verbitza*), както и Габрово (*Gabrova*), Търново (*Tirnova*), Свищов (*Sistova*) и много други.

2 октомври 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Очевидна е договорката между министрите в Цислейтания и Транслейтания⁸ относно Източните дела. Парламентарни запитва-

ма“ означава „петък“, пазарният ден в седмицата е петък, така значението на името става „Стари пазар“. – Б.ред.

7 За произхода и значението на името Карамолин (дн. село Крамолин) езиковедите формулират хипотези, различни от тази. – Б.ред.

8 Цислейтания и Транслейтания са двете части на Австро-Унгария, наричани

ния са били представени и в двата парламента; във Виена може да се каже, че цари относително спокойствие; в Будапеща духовете са възбудени. Във Виена новините за войната се посрещат без силно вълнение; коментират се; страстите не се разгарят заради победите на турците; в Будапеща триумфите на османските армии се празнуват с ентузиазъм; провеждат се шумни демонстрации във всички главни градове на кралството на св. Стефан⁹; духовете се разпалват все повече; на народните събрания единодушно се одобряват обръщения към правителството, с които се настоява веднъж завинаги да изостави неутралитета, който според тях косвено благоприятства стремежите на панславистите, и да се обяви открито за приятел и съюзник на Високата порта. Положението на [австрийския министър-председател] княз Ауершперг е по-малко деликатно от това на [унгарския министър-председател] Калман Тиса, поради което, въпреки че са разменили мисли и са решили как да отговорят на парламентарните запитвания, езикът на единия не може да се обърка с този на другия, макар че и двамата се придържат към най-голяма предпазливост. Единият се ограничи да заяви, че австроунгарското правителство не е променило политиката си; че случилите се събития не му налагат друга линия на поведение; другият напомни за обещанията, дадени както от Турция, така и от Русия, да не предприемат военни действия в Сърбия; ако ли пък Сърбия не се съобрази със съветите, които са ѝ дадени, тогава Портата би била свободна да действа, както намери за добре, а Австро-Унгария би се ръководила единствено от своите интереси и би могло също – той не го каза, но даде да се разбере – да бъде наредено на един корпус от австроунгарската армия да се

така по името на р. Лейта (Лайта), която ги дели. Цислейтания е австрийската част на империята, а Транслейтания – унгарската. – Б.ред.

9 Кралството на св. Стефан е израз, обозначаващ Транслейтания. – Б.ред.

разходи до Белград, за да принуди княз Милан да прибере сабята в ножницата.

2 октомври 1877 г. (втора страница)

Заслужава да се изтъкне едно изказване на г-н Тиса, което може да е било добре прието от унгарците, но не може да е направило благоприятно впечатление нито на членовете на панславянския комитет в Москва, нито на съветниците на Царя. Г-н Тиса заяви: „Следваната досега политика на Австро-Унгария показва, че никога не е ставало дума за раздробяване на Турция“. Русия отдавна вече не позволява на Турция да живее в мир. През 1806 г. руснаците окупираха Яш и Букурещ; през 1807 г. към руснаците от завист се присъединиха англичаните: първите нападнаха Османската империя по суша, а вторите – по море. През 1809 г. – нова война. Руснаците завзеха Гюргево в южната част на Влахия и прекосиха Дунава. През следващата година войната продължи. Руснаците превзеха Силистра, блокираха Шумен, застрашиха Варна и през 1811 г. окупираха Белград; през 1812 г. отново прекосиха Дунава и се сключи мир в Букурещ, с който руската граница се разшири от Днестър до Прут. През 1828 г. руснаците отново прекосиха Прут и Дунава; намесата на великите сили спря победоносния ход на руснаците; сключи се мир с Одринския договор, но с него се договори автономията на Молдова, Влашко и Сърбия, както и независимостта на Гърция. Нова война през 1853 г. доведе до Парижкия договор от 30 март 1856 г. Русия винаги е имала за цел да откъсне някой камък от османската сграда, и никой не може да бъде убеден, че Царят е започнал войната единствено от любов към българите или от симпатия към славяните.

3 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Ще изложим накратко най-важните новини.

Смята се, че руснаците не могат да се задържат още дълго на Шипченския проход, и се счита също, че след няколко дни Сюлейман паша ще предприеме щурм, който със сигурност ще струва немалки жертви.

От Свищов се съобщава, че император Александър възнамерява да пребивава в този град през зимата. От руска страна се правят опити да се форсира Дунав през зимата посредством висящи железни мостове.

От непрекъснатите промени в позициите на Мехмед Али се прави извод, че той не разполага с броя действащи войски, които му се приписва.

По думите на в. „Таймс“, Русия настоява за спешна мобилизация на сръбската армия и за нейното влизане във военната кампания веднага щом бъде постигнат успех при Плевен. Твърди се, че Скупщината ще бъде свикана през месец октомври.

Според новини, поместени в „Дейли нюз“, внезапното повикване на Реуф паша в Константинопол може да е важна промяна в командването. Смята се, че ще бъдат натоварени да го заместят или Мехмед Али, или Сюлейман паша; доста вероятно – вторият.

На различни места в Унгария са конфискувани сандъци с пушки, боеприпаси и турски фесове. Това придава достоверност на слуховете, че в Унгария е имало намерение да се формират въоръжени отряди, които да се бият срещу руснаците.

4 октомври 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Добре е да се следи руската преса, за да се узнае какво предсказва или пожелава. Според „Новое время“ Русия трябва да постиг-

не голяма победа при Плевен като компенсация за огромните жертви, които ѝ се е наложило да понесе. Необходимо е не само да победи Осман паша, но и да го унищожи напълно, за да не ѝ се налага повече да воюва с него. Следователно не може да става и дума за мир, преди мюсюлманите да бъдат прогонени от Европа. „Петербургский листок“ заявява, че в руската нация няма и сянка от обезсърчение. Със спокойствие и самоотверженост Русия ще понесе жертвите, наложени ѝ от мисията, която е призвана да изпълни. В. „Русский мир“ не вярва в намеса на дипломатията. „Тя ще трябва още да почака, преди да предложи своите услуги, докато съдбата на оръжията не каже последната си дума.“ Този вестник преценява като преждевременна всяка намеса в посока към сключване на мир, докато руската армия не изпълни мисията си. [...]

4 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ПОЛОЖЕНИЕТО НА РУСНАЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

По този въпрос в. „Нойе фрайе пресе“ изразява следното становище:

Дъждовното време, което започна преди няколко седмици и направи абсолютно непроходими пътищата в България, предизвиква пауза във военните действия – пауза, която впрочем се използва и от двете страни за подготовка на нови операции.

За да се илюстрира положението на руснаците в България, е достатъчно да се отбележи фактът, че на всички места те са се отказали вече от ролята на нападатели и се ограничават със заемането на отбранителна позиция. Това се вижда дори при Плевен: там също руснаците изчакват – със страх от резултата – вражеското нападение, принудени да защитават педя по педя териториите, които завзеха, в интерес на истината, без особени усилия.

Като виждаме войските на Царя да водят такава тежка борба на Янтра, на Шипченския проход и накрая при Вит, възниква въпросът: каква цел преследва руското главно командване? Упорството на руснаците би било разбираемо, ако съществуваше възможност войната да приключи още тази есен, но такава възможност няма.

Макар че Царят в своето наранено самолюбие и в унижената си гордост желае да се опълчи срещу силата на обстоятелствата, тазгодишната кампания е окончателно загубена за него и би било от несравнимо по-голяма полза за неговата армия, ако се примири с последствията от фактите и не изтощава силите си в безполезни опити да обърне в последния момент хода на войната в своя полза. С тези опити Русия рискува последната си карта и унищожава зародиша на бъдещи победи, каквито все още би могла да намери в своите войски.

Не е наша работа да даваме съвети на руското командване. Не можем и да очертаем една картина на събитията, както те вероятно ще се развият, ако до настъпването на лошото време нито турците, нито руснаците успеят да променят в своя полза равновесието на сегашното положение.

Дори турците да не постигнат никаква победа, не може да се допусне, че цялата руска армия ще може да презимува в България, както и не може да се приеме, че тя ще задържи за целия зимен период покритите със сняг проходи на Балкана. Следователно, ако турците до средата на ноември не направят нищо повече от това да се задържат на сегашните си позиции, в техни ръце ще паднат планинските проходи, защитавани от руснаците с много тежки жертви. И едновременно с напускането на тези позиции руското командване ще бъде принудено да изтегли в Румъния голяма част от армията си, и по-специално кавалерията си; и дори е под въпрос – предвид факта, че подготовката за зимна кампания започва едва сега, следователно твърде късно – дали ще бъде възможно да се намерят достатъчно

квартири в Румъния за настаняването на пехотата и артилерията.

Изпепелените от казаци и българи селища трудно ще предоставят на руснаците достатъчно квартири. И дори без да се взема това предвид, фактът, че неголямото пространство между реките Вит и Янтра вече е напълно изтощено от продължителния престой на руснаците там, ще наложи всички необходими припаси, включително дървата за огрев, да бъдат доставяни от другия бряг на Дунава, и то чрез мостовете, построени след началото на войната.

Но какво би станало, ако внезапно прииждане на реката или сблъсък на ледени блокове, или дори един бурен ураган унищожи тези мостове, които са били построени за три месеца от руските саяпъори и сега са в доста лошо състояние?

Какво би било положението на войниците, настанени в жалки български колиби, изложени на всички неблагоприятни атмосферни условия, на глад и на студ, ако именно в деня, когато връзката с левия бряг на Дунава бъде прекъсната, те бъдат нападнати от добре отпочинал враг?

Всички тези съображения със сигурност няма да убегнат от вниманието на руското главно командване и при настъпването на лошото време то няма да се поколебае да изтегли основната част от армията обратно отвъд Дунава, като остави на българския бряг само необходимите войски за защита на предмостовите укрепления – които, между другото, все още не са построени, и на местата за преминаване на реката.

Но тъй като турците ще се възползват от всяка възможност, за да отблъснат и този руски ариергард обратно отвъд Дунава, той ще се окаже в много опасно положение. Окупацията само на предмостовите укрепления би осигурила на руснаците поне възможност да запазят отворен пътя за преминаване през идната пролет, освен ако наводненията не провалят и тези сметки.

Най-злосластната идея, която би могла да се роди в умовете на царските генерали, би била да продължат войната през зимата. За да бъде снабдена с всичко необходимо една толкова многобройна армия като тази, която действа в България, дори и в най-благоприятния сезон са нужни отлична администрация и обширна мрежа за комуникация. Да се остави цялата руска армия в България през зимния сезон, би означавало тя да бъде напълно пожертвана, и ако постъпи така, Царят би лишил сам себе си от възможността да започне нова кампания през пролетта на 1878 година.

4 октомври 1877 г. (втора страница)

ВЪТРЕШНОТО ПОЛОЖЕНИЕ В РУСИЯ

Пишат от Петербург, 24 септември, до в. „Юнивер“:

Револуционното вълнение нараства с всеки изминал ден в Петербург и в големите градове на Русия.

Дворянството и буржоазията започват открито да обвиняват царя и неговото правителство за неуспеха на втората кампания в България.

Властите са открили, че движението на нихилистите е подкрепяно от панславянските комитети, макар че е невъзможно да се посочи с точност окончателната форма на тяхното споразумение. Руските панслависти настояват за отдалечаването на императора от бойното поле и желаят да се сформират местни автономни милиции.

4 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Няма потвърждение за новия щурм срещу Плевен, за който се говореше, че е бил предприет от румънците и отблъснат от Осман паша. Назначаването на добре познатия Тотлебен на мястото на генерал Зотов показва, че няма да се предприемат отново преки атаки,

без да се извършат преди това онези дейности, които биха направили възможно превземането на позициите. Възможно е сезонът да попречи на Тотлебен да изгради обсадните укрепления и да бъде принуден да ги отложи за друго време. Руснаците няма да забравят така лесно настоящата кампания, която са принудени да прекъснат, тъй като само за петнадесет дни, а именно: от 25 август до 8 септември, според изчисленията на редица вестници те са загубили 16 402 души на европейския театър на войната.

В Константинопол според в. „Фремден-блат“ се смята, че има доказателства за сключена конвенция между Сърбия и Черна гора, чиято цел е обединението на военните сили на двете държави срещу Босна. В Константинопол цари също известно безпокойство, породено от страха, че Германия внезапно ще се появи на сцената като посредник, представяйки цялостен план за мир. Високата порта желае да запази за себе си правото на инициатива в искането на посредничество от великите сили в подходящия момент, и иска сама да бъде съдия.

Твърди се, че военният министър в Белград е сключил договор със сръбски търговци за продоволствието на четири армейски корпуса. Говори се за придвижване на 14 сръбски батальона към границата на Босна.

Правителството в Берлин е протестирало пред британското правителство във връзка с подкрепата, която то е оказало на новия турски заем. Канцлерът приема това като един вид косвено нарушение на обещанията от Англия за неутралитет по Източния въпрос.

Извършени са няколко ареста в Трансилвания след откриването на подготовката за изпращане на унгарски чети в Румъния. Тези чети трябвало да разрушават железопътните линии, мостовете, складовете и внесените от руснаците оръжия. Били са конфискувани значителни суми, за които се твърди, че идват от Англия. Смята се, че в това са замесени редица унгарски депутати.

4 октомври 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

ЕРЗУРУМ, 1 октомври – Мухтар паша днес напълно е разгромил при Неджеван 10 000 руснаци. Те били отблъснати отвъд границата и изгубили 400 души и много оръжие.

Предстои битка между Исмаил паша и генерал Тергукасов.

ЧЕРНОВИЦ, 2 октомври – Твърди се, че Русия е престанала да настоява за незабавното влизане на Сърбия във войната. Сърбия и Гърция вероятно ще останат неутрални.

Руснаците окупират усилено Кълъраш, за да попречат на турците в Силистра да извършат десант.

БУКУРЕЩ, 2 октомври – Руската армия в Добруджа е получила много подкрепления и е на път да възобнови настъплението.

ЛОНДОН, 2 октомври – В. „Таймс“ съобщава от Петербург: „Новината, че се подписват петиции с искане към императора да се завърне в Русия, е лишена от основание. Всички смятат, че неговото присъствие на театъра на бойните действия е изключително полезно. Евантуални предложения за посредничество, които бъдат представени, без да са поискани, биха се приели като национална обида“.

„Фалшив е слухът, че генерал Игнатиев е изпаднал в немилост.“

В. „Стандарт“ съобщава от Букурещ: „Великият княз Александър Александрович е отишъл в Горни Студен [дн. *Горна Студена*], за да присъства на военен съвет, на който се е обсъдил въпросът дали руската армия трябва да прекара зимата в България, или в Румъния. Не се знае какво е взетото решение“.

В. „Таймс“ съобщава от Филадельфия: „Военният министър ще препоръча на Конгреса числеността на армията да бъде увеличена на 40 000 души“.

5 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

Австрийските вестници поместват следните телеграми:

ШУМЕН, 29 септември – Руските съгледвачи са следвали стъпка по стъпка турските войски, които са се изтеглили от Черковна към Попкъой [дн. Попово].

На 25 септември казаците са окупирали Копаче. Днес руснаците са се сблъскали с турците както при Попкъой, така и при Кацелово.

Вчера един локомотив с няколко вагона, натоварени с муниции, е влязъл в гарата на Русчук. Руснаците вероятно са били предварително уведомени, тъй като в момента на пристигането му са открили ожесточен огън от Слобозия и Гюргево срещу влаковата композиция, която, за щастие, е останала невредима. Отсега нататък пристигащите в Русчук влакове ще спират извън обсега на артилерията.

От Лом нищо ново.

БУКУРЕЩ, 29 септември – От Върбица получих сведения, че румънската армия в сряда (26 септември) въпреки дъжда и калта продължава обсадата на укреплението западно от Гривица и вече е завършена третата паралелна траншея. Започната е четвъртата. Румънските обсадни дейности обаче не са достатъчно подкрепяни от руснаците. Руските подкрепления пристигат бавно и оскъдно.

БУКУРЕЩ, 30 септември – На Поличков бе възложен надзорът върху съобщителните линии в тила на руската армия.

От Лондон в Букурещ са пристигнали 400 сандъка с инструменти за полеви болници. Англичаните изграждат там болница със 160 легла.

КОНСТАНТИНОПОЛ, 1 октомври – Поради непрекъснатите дъждове равнините около София и Орхание [дн. Ботевград] са наводнени.

5 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

РАЗГОВОР С ГЕНЕРАЛ ИГНАТИЕВ

Кореспондентът на виенския ежедневник „Ди Пресе“ в руския лагер съобщава на вестника за скорошен разговор в Горни Студен с генерал Игнатиев. Поместваме най-интересните откъси:

Когато кореспондентът подчертава, че Русия се е заблудила относно съпротивителните сили на Турция, генерал Игнатиев казва: „Обвиняват ме, че не съм информирал добре императора за силите на Турция. Точно обратното: винаги съм посочвал фанатизма на турците и съм напомнял, че Портата може да мобилизира до 600 000 души. Не всички ще бъдат войници, но всички ще бъдат фанатици. Портата се бори за своето съществуване, а ние – за една идея. Аз вече знаех, че турците ще се защитават добре, и никога не съм крил това свое мнение.

Преди аз самият бях за войната, но това беше, когато въстанието бушуваше в Босна и Херцеговина и избухна в България, а Сърбия ангажираше значителна част от турските сили. Ако тогава бяхме влезли в България, щяхме да постигнем целта си. Вместо това изгубихме две години и след [Цариградската] конференция станах отявлен противник на войната, която исках да се избегне“.

Относно [Лондонския] протокол, по който се беше постигнало съгласие, генерал Игнатиев отговори: „Протоколът не беше достатъчно подкрепен. Ако не му се покаже юмрук, турчинът не вярва в твърдата воля на другите. Ако се беше показала по-голяма енергичност, нямаше да има война“.

Говорихме после за българите и стигнахме до извода, че Русия се е заблудила относно тяхното съдействие срещу Турция. По този повод генералът каза: „Не можеше да се разчита на тази подкрепа. От тази страна на Балкана по-специално селското население е дегради-

рало. Само отвъд Балкана остава богатата и интелигентна класа: там населението е по-компактно и там са станали кланетата. Това прави решаването на въпроса трудно. Трябва ли да се оставят тези области, където българите са толкова многобройни, в ръцете на турците и да се завърши освобождението само отсам Балкана? Не е ли абсурдно? Трябва да се разделят ли? Къде е границата? В решаването на този въпрос се крие цялата трудност на начинанието“.

5 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ЗАГУБИТЕ НА РУСНАЦИТЕ

В различни вестници намираме следното изчисление на загубите, понесени от руснаците само за петнадесет дни:

„Загубите на руснаците между 25 август и 8 септември възлизат на 16 426 души, от които 16 402 на европейския боен театър и 44 в Азия. В България са убити 65 офицери и 3180 редници, а ранени са 202 офицери и 12 000 войници. Над 45 души са изчезнали безследно. На азиатския боен театър са загинали 22 войници и още 22 са били ранени“.

„От началото на войната до 8 септември руснаците са загубили на бойното поле 47 406 души, като в тази бройка, естествено, не са включени жертвите от кървавата битка при Плевен на 11 септември“.

5 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

В Европа руснаците започват да дават някакви признаци на активност в Добруджа. Съобщава се, че след като са получили значителни подкрепления, се готвят да възобновят настъплението. С това би могло да се обясни оттеглянето на Мехмед Али на десния бряг на река [Русенски] Лом.

Руснаците са планирали да построят голям мост над Дунава, и са поръчали необходимите материали на осем руски и две чуждестранни фабрики.

Генерал Тотлебен от инженерните войски е назначен за началник на генералния щаб на Царевича [великия княз Александър Александрович].

Египтяните се оттеглят и се укрепват във вътрешността на Добруджа.

Сюлейман паша е заминал от Шипка, за да поеме командването на Дунавската армия, тъй като според днешната телеграфна информация Мехмед Али е освободен от този пост.

В Шипка на мястото на Сюлейман паша ще бъде назначен министърът на флота Реуф паша.

Султанът, както съобщава телеграфът, е удостоил Осман паша и Мухтар паша с най-високото звание „Гази“. На втория е подарил сабя с инкрустирана с диаманти дръжка и му е присъдил първата степен на ордена „Османие“ със съответната декорация с диамантен фриз.

Предстоят нови опити на руснаците да превземат Плевен, тъй като утре там се очаква да пристигне Руската гвардия, наброяваща 56 000 души. Тотлебен обаче счита, че срещу Плевен са необходими обсадни действия.

5 октомври 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

КОНСТАНТИНОПОЛ, 2 октомври – Султанът е удостоил Мухтар паша и Осман паша със званието „Гази“, което означава „Победоносният“, и с орден „Османие“ с диаманти.

Руснаците продължават да бомбардират Плевен ден и нощ.

БУКУРЕЩ, 2 октомври – *(Официална руска телеграма)* – Генерал Манзей, изпратен от генерал Цимерман с кавалерийски корпус на разузнаване към Татар Пазарджик, измина 200 версти за 4 дни. На 26-и той победи 500 черкези; на 27-и разгроми други 700 черкези и отблъсна турската пехота, идваща от планината; на 28-и се завърна на руските позиции, след като победи още 300 черкези.

Понесените от турците загуби са значителни.

Татар Пазарджик е укрепен и окупиран от турско-египетските войски.

БУКУРЕЩ, 3 октомври – *(Официална руска телеграма)* – Великият княз Николай Николаевич, княз Карол Румънски и генерал Тотлебен инспектираха на 1-во и 2-ро число този месец всички руски и румънски предни позиции. Изграждането на укрепителни съоръжения напредва бързо.

Турците не отвърщат на руския огън.

На другите места от театъра на войната няма нищо ново.

6 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

УЖАСИТЕ НА ВОЙНАТА

Г-н Леърд е изпратил на министъра на външните работи на Англия още едно писмо от г-н Фосет – генерален консул на Нейно Британско Величество, натоварен с разпределянето на помощите за жертвите на войната в Турция.

Между Карлово и Сопот той заедно със спътниците си раздава ориз и брашно на 3000 гладуващи и на 30 мюсюлмански семейства, на които също така отпуска и малки парични суми. Стига до Мидораси – малко село, наполовина опожарено от руснаците, и след като оказва помощ на населението, среща керван от 19 турски семейства, които са останали без нищо и парцаливи и изтощени от глад, се връ-

щат в селото си Хараухи. И на тях е оказана помощ.

Калофер, село почти толкова голямо, колкото Карлово, е напълно изгорено и разрушено; населено предимно от българи, то е било бомбардирано и опожарено от един паша, защото българите нападнали турските войници от тамошния гарнизон и убили 160 от тях. Г-н Фосет не видял нито една здрава къща и сред развалините се скитали банди башибозуци и черкези.

На малко разстояние от Калофер групата срещнала 400 [...], които превозвали турци, ранени при Шипка; на тези нещастници били раздадени доста пакетчета с тютюн, които били приети с голяма радост; офицерите, които охранявали конвоя, сърдечно благодарили на англичаните, казвайки, че удоволствието от пушенето ще поддържа ранените живи до местоназначението им.

Преди да стигне до шатрата на Сюлейман паша, г-н Фосет срещнал множество бежанци по пътя за Шипка; много от тях били цигани и всички получили помощ. После той пренощувал в бараката на Червения кръст; преди да стигне там, групата му на коне била заобиколена от банда черкези, които всели смут в конвоя с багажите, но не открили огън.

Пътят от Шипка до Казанлък бил буквално осеян от двете си страни с разлагащи се трупове. Казанлък е разположен на най-прекрасно място и е бил наполовина изгорен от руснаци и българи; сега бил огромно разложение. Къщите, които все още имали покрив, били претърпени с ранени, болни от треска и дизентерия, а в дворовете десетки мъртвци очаквали погребение. Смята на това място била непоносима и не било ясно как все още не е избухнала епидемия от тиф. По улиците се виждали също така труповете на много жени.

След Казанлък групата се отправила към Мукли, някога проспериращо турско село, сега разрушено, с изключение на шест-седем къщи, в които се били струпали останалите там жители в окаяно със-

тояние. В това село шестдесет мюсюлмански жени и деца били отведени в Балкана и избити. Също така много мъже били убити. Един старец казал, че някои казаци помагали на българите в това нечестиво дело, но добавил: „Не бяха нашите съседи, а раи от други села“. На останалите семейства били дадени парични помощи, за да си набавят храна.

Малко по-нататък групата открила още едно турско село – Офанли, също опожарено и разрушено; там все още имало четиридесет семейства, които били останали без нищо.

Ще пропуснем да посочим многото други малки села, които са били изгорени и разрушени, за да проследим г-н Фосет в една равнина, където той се установил, като довел със себе си около петдесет нещастни турски жени, избягали от кланетата и пожарите в селата си. Самата тази равнина била сцена на кървава битка – навсякъде се виждали трупове, стотици трупове, дори в поточетата, които пресичат долината. Миризмите били ужасяващи.

Факт е, че цялата област, през която е минал г-н Фосет между Карлово и тази равнина, била обезлюдена и покрита с разлагащи се трупове. Членовете на неговата група прекарвали много дни, без да свалят дрехите от гърба си, и се хранили само с войнишки хляб.

7 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

Предлагаме ви следния откъс от една кореспонденция на „Дейли нюз“:

Етрополе, по пътя за София,
вторник, 25 септември:

Опитът да се прекъсне насоченото към Плевен снабдяване на турците, не успя.

Въпреки големия брой кавалерия и артилерия турците успяха да вка-

рат в Плевен два конвоя, единият от които се състоеше от 2000 коли. Този конвой беше защитаван от десет табора (батальони), една батарея и три кавалерийски полка.

Генерал Крилов, който командва на това място, забеляза пристигането им едва когато бяха в Телиш, където се придвижи да ги атакува; но турците вече бяха заели позиции. Артилерийският огън продължи цял ден, но без резултат, тъй като Крилов не можеше да атакува толкова силни пехотни сили само с кавалерията си. Така че той се оттегли на позицията си, която заемаше в Дъбник, на пътя за София и близо до Плевен.

На следващия ден турците също настъпиха към Дъбник и го атакуваха. Имаше нов артилерийски бой, който продължи до вечерта; но по здрач, след като от Плевен излязоха две пехотни колони, които можеха да ударят по Крилов в гръб, започна отстъплението и това позволи на подкрепленията и на конвоя да влязат в Плевен.

Крилов се оттегли към Тръстеник, а генерал Ласкаров, който тогава се беше присъединил към него, беше принуден да отстъпи още по-надалеч, т.е. чак до Бохот.

Тази операция не беше проведена добре, първо, защото инструкциите към генерал Крилов не бяха съобразени с наличната му сила. Беше му наредено да защитава пътя от София до Дъбник – нещо напълно невъзможно без пехота, особено на място, толкова близо до Плевен, откъдето можеше да бъде нападнат в гръб. [...]

7 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Изграждането на землени съоръжения за подстъп към Плевен се извършва с голямо усърдие от руснаците под ръководството на Тотлебен, който ежедневно доближава своите окопи до вражеските траншеи. Следователно неговото тактическо умение и енергията на

Осман паша ще бъдат подложени на сериозно изпитание. В руско-румънската армия има голямо раздвижване. Полковете, които почти всички понесоха тежки загуби, получиха нови попълнения, а пристигнаха и подкрепленията, предназначени за армията при Плевен.

Генерал Игнатиев заявил пред кореспондента на „Голос“, че румънците пред Плевен два пъти са били обърнати в бяг от турците и вследствие на това е бил изпратен руски офицер, за да възстанови дисциплината сред войските.

Русия подновява натиска върху Сърбия, за да се включи във войната. Тези усилия, придружени ту от заплахи, ту от обещания, все още не са дали никакъв резултат. Неуспехът на руските оръжия, заедно с влиянието, което Англия упражнява върху правителството в Белград, досега са възпрепятствали започването на бойни действия, но се смята, че една руска победа ще бъде достатъчна, за да накара Сърбия да влезе във войната.

Хедивът е съобщил на султана, че Египет е готов да положи всички възможни усилия, за да помогне на Турция в настоящата война с Русия и че ще бъдат предоставени на разположението на султана всички военни сили, от които Египет не се нуждае неотложно.

Османското посолство в Рим ни съобщава следната телеграма:
Сервер паша, министър на външните работи,
до османския шарже д'афер в Рим.

Константинопол, 3 октомври 1877 г.

Изпращам ви информация за едно кърваво събитие, случило се в село Извор в окръг Орхание и съобщено от Казъм бей, командир на полка Фетие. Това е поредното доказателство за жестокото поведение на врага към беззащитното мюсюлманско население.

Ескадрон казаци и 150 български бунтовници нападнали селото Извор, в което нямало войски, и го подпалили, след като ограбили всички къщи. След това завързали нещастните жители – някои

за каруците, натоварени с плячка, а други за опашките на конете, и ги повлекли със себе си, подлагайки ги на жестоки страдания. Тези клетници по щастливо стечение на обстоятелствата били освободени от ескадрон на полка Фетие, който, като забелязал светлината на пожара, се насочил с най-голяма бързина към Извор и имал големия късмет да пресрещне казаците и българите, да ги разбие напълно и да спаси нещастните пленници от сигурна смърт.

9 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

Днес има две противоположни мнения. Едното, подкрепяно от офицерите от генералния щаб на великия княз Николай Николаевич, предвижда стриктно придържане към отбранителни позиции по фланговете и настъпление на събиращата се в Горни Студен 50-хилядна императорска гвардия, която да премине Балкана, да завладее Одрин и с един смел удар да диктува мира.

Другото мнение, подкрепяно от близките до императора офицери, е, че атаката срещу Плевен трябва да продължи.

Тези офицери казват на царя, че изоставянето на Плевен би се изтълкувало като знак за военна немощ на руснаците и би било огромна морална победа за турците.

Генерал Тотлебен е натоварен не само да ръководи укрепителните дейности при Плевен, но и да изгради цяла система от укрепления около Свищов. Предмостовите укрепления вече са обкръжени с ровове и земни насипи; остава само да се разположат оръдията. След това по височините се изграждат две линии редути, свързани помежду си чрез покрити окопи; те ще оформят полукръг, чиято диаметрална хорда ще бъде река Дунав.

10 октомври 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

В. „Стандарт“ рисува покъртителна картина на това, което се случва в България, и казва, че тази война, която беше обявена като предприета с филантропски цели, е превърнала една от най-красивите страни на Европа в земя на нещастия и кланета.

Поведението на Русия беше измамно и „Стандарт“ със съжаление заявява, че вината за цялото това зло не е само нейна; тя пада и върху онези, които в Англия подкрепиха руските планове и станаха бранители на московските амбиции. Русия и те са отговорни за смъртта на петдесет хиляди души, убити от сънародниците си, и за многото хиляди ранени, които стенат в болниците. А междуременно руснаците пресмятат колко още хора могат да изпратят на заколение, и със задоволство признават, че тъй като имат повече хора от турците, накрая ще сломят врага; следователно трябва да се изостави мисълта, че войната ще приключи скоро.

Г-н Гладстон, който днес се опитва да отхвърли обвинението, че със своето поведение е предизвикал войната, може и да се опитва със своята ловкост да се отърве от това петно, но фактите са твърде очевидни и думите вече не могат да заблудят общественото мнение.

10 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

ВИЕНА, 8 октомври: В. „Политише кореспонденц“ съобщава от Белград:

„Преговорите между Сърбия и руския дипломатически агент относно руско-сръбската конвенция завършиха с добър резултат. Седем сръбски бригади тръгнаха към границата“.

ПЕТЕРБУРГ, 8 октомври: От Горни Студен с дата 7 октомври се съобщава:

„Навсякъде цари спокойствие“.

„Работата на инженерните войски пред Плевен продължава въпреки дъжда и студа“.

ПЕТЕРБУРГ, 8 октомври: Вестниците съобщават, че генерал Гурко е назначен за командир на цялата кавалерия, съсредоточена пред Плевен.

Генерал Скобелев е назначен за командир на 16-а дивизия; Дондуков-Корсаков – за командир на 13-и корпус; генерал Тотлебен е изпратен в щаба на княз Карол; генерал Имеретински е назначен за началник на генералния щаб на руско-румънската армия; генерал Зотов поема командването на неговия армейски корпус.

Твърди се, че турците в Плевен страдат от липса на продоволствие.

ЛОНДОН, 8 октомври: Мехмед Али паша в разговор с кореспондента на „Дейли телеграф“ казва, че е бил отзован, защото отказал да атакува руските позиции при р. Лом. Той смята, че тазгодишната кампания е приключила, и вярва, че руснаците няма да могат да останат в България.

КОНСТАНТИНОПОЛ, 8 октомври: Ахмед Еюб паша също като Мехмед Али паша е преместен на друго командване.

Последни депеши

ДУБРОВНИК, 8 октомври: Останалите в Херцеговина черногорци стоят на отбранителни позиции. Турците получават непрекъснато подкрепления и се подготвят да си върнат изгубените позиции.

КОНСТАНТИНОПОЛ, 8 октомври: Депеша от Мухтар паша с днешна дата изчислява, че руснаците са загубили 15 000 души, а турците – 2500 във всички боеве през последните дни; по негова преценка ангажираните в момента руски сили наброяват 64 пехотни батальона и 14 кавалерийски полка със 130 оръдия.

Бомбардировката на Русчук продължава.

Турските вестници говорят за нов успех на Осман паша и за пристигането на нов конвой в Плевен, но тези новини засега не са официално потвърдени.

11 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

Препечатваме следната информация от в. „Ориенте“ от 3 октомври:

Горни Студен

Днес се провежда големият военен съвет, на който ще присъстват великият княз Александър Александрович и генерал Тотлебен. На този съвет ще бъде установен окончателно планът за есенната кампания.

Подготовката за зимната кампания се извършва с максимална активност. Г-н Поляков, прочутият строител на руската железница, вече е получил концесия за железопътната линия, която ще се изгради в България; строителните работи по линията Свищов – Студен – Бяла ще започнат незабавно. Същият предприемач е представил на Генералния щаб нов модел железни бараки, тапицирани с филц. Вече са поръчани бараки от този модел за 50 000 души.

Г-н Поляков е натоварен също така да организира между Зимнич и Свищов транспортна връзка с 12 парахода, които ще бъдат докарани с железопътен превоз от Русия.

Обсъждало се е и построяването на железен мост над Дунава.

В. „Таймс“ публикува следната депеша:

Букурещ, 4 октомври

Днес няма новини от фронта. Продължават съществените спорове относно най-добрия начин за поддържане на комуникациите през Дунава през зимата. Накрая са предложени два плана: единият е построяване на мост, опрян върху плаващи железни цилиндри с диаметър 4 фута, разположени наравно и образуващи нещо като три-нога, върху които ще се изгради мостът.

Цената е около 200 000 британски лири.

Другият план предвижда флотилия от парни корабчета, които да превозват материали през реката по времето, когато понтоните не могат да се използват. Този план може да се приложи без затруднения, както е правено през реката Хъдсън в Ню Йорк.

Генерал Касан от руското интендантство заминава за Русия с цел да осигури големи запаси за армейските складове.

Румънците също са добре организирани.

Представяме ви в резюме съдържанието на едно писмо, което парижкият в. „Юнион“ е получил от Русия:

Вилхелм, трогнат от положението на руснаците в България, помага на Александър със съвети, които прочутите тактици от прuskото генералщабно командване не спират да изпращат по негова заповед до руския главен щаб след провалите при Плевен. Компетентните хора смятат, че зимната кампания е неизбежна, какъвто и да е изходът от операциите, предприети пред Плевен: ако бъдат разбити, руснаците ще преминат обратно Дунава, след като оставят силни гарнизони в Никопол и Свищов; ако удържат победа, ще бъдат толкова отслабени (откъм хора и средства), че няма да могат да предприемат никаква сериозна операция отвъд Балкана преди пролетта. Освен това тази неблагоприятна ситуация може да се усложни заради моралното състояние на ар-

мията, която започва все повече да губи доверие в своите началници и може би не е далеч моментът, когато ще откаже да им се подчинява.

Общественото мнение обвинява военния министър за военните провали: царят сериозно обмисля да направи промени във висшето командване на армията и да освободи военния министър; но пречката е в това, че ако Милютин падне, няма да се избегне оставката на княз Горчаков, който вече е уморен да понася натиска на русофилските политики.

11 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Все по-ясно става, че руснаците са си наумили да продължат военните операции въпреки лошия сезон, като искат на всяка цена победа там, където са били унижени. Вместо откритите щурмове сега залагат на редовните операции на инженерните войски: паралелни траншеи, подземни пътища, миниране. Тази тяхна сметка също може да се окаже погрешна, тъй като разрушителният ефект на коничните куршуми и на картеча ще бъде произведен от дъжда, студа и снега. Освен това е напълно възможно да грешат и в своите прогнози относно съпротивата на противника. [...]

Буреносни облаци се съгъстват на руския хоризонт. Цензурата пречи на местната преса да пише за определени неща; и така Европа остава в неведение за народното брожение, което днес се разгръща в цялата империя. Властта на царя е сериозно разклатена. Престижът, с който е бил обгърнат императорът заедно с членовете на своето семейство, е разрушен. Руската армия, независимо дали е командвана добре, или зле, ще продължи да се оставя да бъде избивана, но в нея вече е проникнал духът на съмнението. Войникът няма да има вече ентузиазъм. Гражданските власти и императрицата изпращат всеки ден телеграми до царя, молейки го да се върне в Русия; но Александър не

иска и да чуе за това; решен е да остане в България, докато една голяма победа не прослави руското оръжие. И ако такава не дойде, той повече няма да се завърне като император. Ще остави трона на сина си, който, за да го заеме, ще бъде принуден да даде конституционно устройство. Тези изключително сериозни сведения идват от надежден източник и от хора, които имат възможност да знаят такива неща.

12 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Генерал Тотлебен е дал на укрепителните дейности срещу вражеските линии направление от северозапад до югоизток, тоест от Опанец при река Вит до Буково [дн. Буковлък]. Опанец се намира почти зад Плевен, съвсем близо до големия военен път, който от този град завива на югозапад към София. Следователно целта е да се застраши линията за отстъпление на Осман паша. По тази причина Осман паша ще съсредоточи всичките си усилия в тази посока, най-вече за да запази свободно преминаването през Вит, който е най-отблизо застрашената от врага точка. Може да се очаква голямо настъпление на Осман паша срещу Опанец или Буково, за да унищожи построените от руснаците укрепления.

Говори се за конвой с продоволствие, насочен към Плевен, ескортиран от 24 пехотни батальона с артилерия и кавалерия. Изглежда малко странно, че подобна операция трябва да се разгласява предварително. [...]

13 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

При Шипка

В. „Политише кореспонденц“ дава следната информация за позициите на руснаците и турците при Шипченския проход:

Руснаците все още държат самия Шипченски проход или издигнатите там редути. Турците обаче са завзели позиции, които доминират прохода от двата фланга, което прави изключително трудно за руснаците да се задържат. Скоро обаче сезонът ще направи така, че нито турците, нито руснаците ще могат да удържат своите позиции. След няколко седмици върховете на Балкана ще се превърнат в неутрална зона между двете армии, защото от ноември нататък не може да се мисли за каквито и да било операции по балканските проходи. Още отсега от писмата на руските офицери, които командват войските при Шипченския проход, се вижда с колко трудности, с какви несгоди трябва се борят тези войници. Всички бомбардировки, щурмове и опасности не могат да се сравнят с мъките, които видят на почвата, климатът и липсата на вода подготвят за офицерите и войниците. Съпоставително турците страдат по-малко, защото войниците, които държат високите позиции, често могат да бъдат сменяни и да намират в долината на Казанлък значително по-мек климат, докато руснаците са изложени на ударите на суровия климат по целия северен склон на Балкана чак до Габрово. От това се вижда, че положението и на двете воюващи страни е всичко друго, но не и добро, и затова примирието ще настъпи по естествен начин, освен ако междувременно едната или другата страна успее да стане абсолютен господар на прохода.

14 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Сега вече е сигурно: 1. Че на 8-и този месец турците са нападнали румънските окопи, но са били отблъснати; 2. Че войските на Шевкет паша и Осман паша са се съединили, като са завзели без бой няколко позиции; 3. Че в Плевен са проникнали няколко конвоя с продоволствие и че комуникациите между този град и Орхание са възстановени.

Тъй като атаката срещу румънските окопи е била по-скоро слаба, трябва да се предположи, че това е било демонстрация срещу центъра на обсадните линии на изток с цел да се отвлече вниманието на врага от операциите, които Осман паша е предприемал на запад с по-големи сили. С една дума, Осман паша е накарал руснаците да вярват, че възнамерява да завземе техните окопи, докато всъщност е вървял към Шевкет паша, за да се съедини с него.

Руснаците не са забелязали това придвижване и затова многобройната руска и румънска кавалерия, която обикаля ту от едната, ту от другата страна на р. Вит, за да пресече пътищата към София и Видин, е останала бездейна. Нещо повече: генерал Гурко, който току-що пое общото командване на цялата кавалерия при Плевен, заминал на голяма разузнавателна мисия към София! Следователно съединението на армията на Осман паша с тази на Шевкет паша увеличава, и то немалко, трудностите на руснаците за превземането на Плевен.

16 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Кореспондентът на в. „Таймс“ от Букурещ се надява съдбата да се обърне в полза на руснаците. Руската кавалерия – казва той – сега е изключително активна в операциите си срещу фланговите позиции на Осман паша. И наистина ясно се вижда, че нова ръка ръководи операциите срещу Плевен.

Тази нова ръка обаче ни се струва по-неопитна от предишната, тъй като, що се отнася до активността на руската кавалерия, за петнадесет дни тя е допуснала да проникнат в Плевен, 44 батальона и повече от 2000 коли с провизии и муниции.

Днес Впрочем може да се каже, че няма никакви новини за войната.

17 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

РАЗНИ НОВИНИ ОТ ВОЙНАТА

Една телеграма, изпратена до в. „Стандарт“ от Никопол на 11 октомври, съобщава, че според достоверни информации ледените дъждове и липсата на зимно облекло причиняват голяма смъртност в руската армия.

Ето според този вестник броя на умрелите по горепосочените причини в различните корпуси през последните двадесет дни:

В армията пред Плевен: 5000 души.

В армията на Царевича: 4700 души.

В армията в Добруджа: 3000 души.

В армията при Търново и Шипка: 2000 души.

Букурещ, 11 октомври

Руско-румънската армия в България наброява около 240 000 души, включително корпуса в Добруджа.

Само армията на Царевича е 100 000 души. Тя заема много силни позиции между реките Лом и Янтра и е разположена така, че да отблъсне Сюлейман паша, ако той опита диверсионна атака.

Тази армия ще остане в отбрана, докато армията при Плевен ще предприеме нов щурм, който предстои скоро.

Предложения за мир

От Галата пишат до в. „Пал Мал газет“, че посланиците на Австрия и Германия са отправили към Високата порта официални протестни писма с искания за мир. Но тези стъпки не са довели до по-удовлетворителен резултат от един отговор на великия везир, който е заявил, че докато на турска земя има дори само един руснак, е безполезно да се говори за мир.

17 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Руснаците са все така решени да прекарат зимата в България, въпреки че това изглежда невъзможно за мнозина. „Тази ситуация – казва кореспондентът на в. „Либерте“ – може да се окаже толкова катастрофална, колкото преминаването на река Березина¹⁰. В България има от 60 до 70 хиляди каруци, включително артилерийските впрягове, а в случай на оттегляне над Дунава има само два моста, които дори могат да станат неизползваеми, ако задуха вятър. И накрая, сезонът е отвратителен“.

Дори да приемем, че руснаците няма да бъдат принудени да се оттеглят през Дунава в безредие, разумно ли е за тях да останат в страна, където зад гърба им има река като Дунав без нито един стабилен мост и земята е лишена от всичко, влажна, студена, с чести заболявания от треска и епидемии?

18 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

В. „Таймс“ помества следните телеграми:

Кадъкьой, 10 октомври

Лошото време продължава и прави невъзможни движенията на войските; те са си направили колиби от пръст.

Аванпостовете на двете армии са едни срещу други при река Лом; поради ужасното състояние на пътищата транспортът на провизии е изключително затруднен. Всички европейци напускат лагера заради трудността да си осигурят приличен подслон.

10 По време на отстъплението от Москва при много сурови зимни условия в битката при река Березина през ноември 1812 г. армията на Наполеон е разбита. – Б.ред.

В. „Морнинг адвъртайзър“ публикува телеграма от 11 октомври, в която се казва, че Мехмед Али, новият командир на операциите срещу Черна гора, е наредил на Хафъз паша, който командва в Нови пазар [*селище в днешна Сърбия*], незабавно да потегли с тридесет батальона и четири батареи по пътя от Ниш за София, за да подсили Осман паша в Плевен. Махнати са от Босна 30 мюсюлмански батальона. Половината от този контингент ще отиде в Плевен, а останалите трябва да се присъединят към армията на Реуф паша в Балкана.

Букурещкият в. „Ориенте“ публикува следната телеграма:
Турну-Мъгуреле, 8 октомври

Дунав повишава значително нивото си. Румънската главна квартира, която се намирал в открито поле, вчера се е преместила в село Върбица.

Работата на инженерните войски около Плевен е много напреднала, но поради дъжда атаката е била отложена.

18 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Междувременно руснаците, които са около Плевен, имат пред себе си костелив орех и до днес прочутият Тотлебен, който обеща да победи съпротивата на Осман паша чрез глад, все още не е успял да обкръжи тази крепост така, че да попречи на турците да получават храна, боеприпаси и подкрепления от хора. Несъмнено е, че Шевкет паша е успял да се съедини с Осман паша; че доставките на храни продължават да пристигат в Плевен и че руснаците нямат успех във всичките си опити, въпреки че висшето командване е сменено. Всъщност по този повод трябва да добавим, че обсадните работи са ръководени от военен съвет, съставен от генералите Тотлебен, Гурко, Скобелев, княз Дондуков-Корсаков, Зотов и княз Имеретински. Княз

Карол Румънски запазва само формално главното командване. Турският генерал не се обезсърчава, виждайки толкова много генерали да си блъскат главите, за да намерят най-добрия начин на атака; той продължава активната си дейност и е увеличил броя на редутите около Плевен на 23, за да не останат московските генерали твърде скоро без материал за нови планове за предприемане на операции. Дунав също не стои мирен и е отнесъл построените от руснаците мостове при Никопол, така че преминаването сега става с лодки.

19 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ РАЗНИ ВОЙНИ ОТ ВОЙНАТА

Четем на страниците, посветени на войната, в „Нойес винер фремденблат“:

Изглежда, че руснаците все още не са решили дали да се придържат към редовна обсада на Плевен, или да пробват нова генерална атака. Генерал Тотлебен ще трябва да прецени дали формална обсада наред зимните стихии няма, в крайна сметка, да причини на обсаждащите още по-големи загуби от евентуалната атака. Освен това изглежда, че досега само румънците са напреднали достатъчно със землените си укрепления, за да могат да щурмуват втория редут. За напредък на руснаците в това отношение не се чува почти нищо.

Но това, което е още по-необяснимо, е, че руснаците въпреки многобройната си кавалерия не са успели да завършат обкръжението на Плевен. И действително, на новия корпус, дошъл от Орхание и съставен от 24 батальона, му се е удало да въведе в Плевен голям конвой с провизии, след като е отблъснал руски отряд. Понеже според турските доклади в Орхание са готови нови подкрепления, а освен това в София и Одрин са съсредоточени значителни резервни сили, тази игра може да продължи безкрайно. Генерал Гурко, сега

главнокомандващ на кавалерията, би трябвало да пресече по-нататъшните доставки на провизии и войски. Но тъй като, както се съобщава, турците са укрепили поредица от позиции по пътя от Орхание до Плевен, задачите на Гурко сега са много по-трудни, отколкото при неговите казашки набези отвъд Балкана.

В случай че руснаците изоставят идеята за редовна обсада на Плевен и се откажат и от атаката, армията на великия княз Николай Николаевич би се разположила на зимни квартири или в Пордим, или в Свищов. Всички тези възможности, както и евентуалността за настъпление отвъд Балкана, се обсъждат в руското главно командване. Впрочем сега господар на военната ситуация е ужасното есенно време.

Докато армията на великия княз престолонаследник изпробва с дребни схватки, може би не без значение, позициите на Сюлейман паша при Йован чифлик [*Иваново*], изглежда, че някои нейни отряди са се опитали да се приблизят до Русчук по Дунава откъм Пиргос [*Пиргово*]. Руската кавалерия, изпратена на разузнаване от Пиргос, е била отблъсната след кратък бой от летящата колона на Русчук под командването на Дилавер паша, където е имало и 800 черкези. Турците щурмували два редута, избили гарнизоните им, обезвредили оръдията и после се изтеглили обратно в обсега на крепостта, без да бъдат обезпокоявани, когато се приближила руска бригада. Така гарнизонът на Русчук дал нов пример за своята активност и бдителност и тази случка сега би трябвало да бъде последвана от много други подобни на нея.

Държавите, подписали Женевската конвенция, неотдавна обърнаха внимание на Високата порта върху малтретирането, на което са подложени пленените и ранените войници от руската армия.

Макар да е напълно убедено в духа на дисциплина и човечност, който цари в османските армии, имперското правителство все

пак не се забави да отпрати до командващите армейските корпуси както в Азия, така и в Европа нови настойчиви препоръки за стриктно спазване на законите на войната по отношение на пленниците и вражеските ранени.

19 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Говори се, че император Александър скоро ще отиде в Свищов. Мостовите между Горни Студен и Свищов са всички в лошо състояние и изглежда невероятно, че колите, които трябва да минат по тях, ще стигнат до целта си.

Вечерта на 8-и този месец пристигна в главната квартира принц Арнолф от Бавария, придружен от един адютант. Предполага се, че той ще остане с императора, независимо дали последният ще се завърне в Русия, или ще реши да прекара зимата при армията.

Болните и ранените страдат страшно много заради дъждовете и студа. Треската и гангрена вземат много жертви в руската армия.

Свищов сега е пълен с предприемачи и доставчици, главно немци, на които е поверена задачата да снабдяват армията с провизии за зимата. Поръчани са още 20 хиляди транспортни коли, вече е сключен договор за изграждане на зимните квартири, както и друг за доставка на консервирано месо. Издигнати са важни укрепления по хълмовете, които доминират над града и подстъпите му, и там са събрани голямо количество оръдия и боеприпаси. Всичко това потвърждава намерението на руснаците да зимуват в България.

Говори се, че леярната „Круп“ в Есен доставя по 350 оръдия месечно на руското правителство. Турците също са сред най-добрите клиенти на прочутия производител на оръдия.

Укрепленията на турската столица са завършени. Те оформят фронт от 60 километра, който се защитава от 17 основни укрепления,

които после ще бъдат въоръжени с 12- и 16-сантиметрови оръдия „Круп“. Укрепителните работи в Одрин също са много напреднали и скоро ще бъдат завършени.

Вътре в руската империя напрежението, изглежда, нараства; ето какво пише в. „Винер тагблат“:

„От руската граница получаваме новини, според които революционната подривна дейност в Русия придобива все по-опасни размери!

Преди няколко дни революционен комитет е разпространил в Москва, Харков и някои други градове манифест, в който обявява за отговорна за всички сегашни нещастия на Русия некадърността на управляващата династия и подтиква гражданите да създадат конституционно управление.

Вследствие на заплашителното поведение на тълпата по улиците полицията в Москва е била принудена да освободи няколко арестанти. Тя остава бездеен зрител, докато възбудени маси обикалят по улиците на града, пеейки революционни песни“.

20 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

РАЗНИ ВОЕННИ ВЕСТИ

Четем във в. „Нойе фрайе пресе“:

Войските в Добруджа отдавна са жертва на пагубни обстоятелства и от месеци се знае, че корпусът на генерал Цимерман, макар почти да не е участвал в боеве, е изгубил почти половината от войниците си заради болести и лишения. В други части на армията тези симптоми се появяват сега. За армията на великия княз Александър Александрович вече отдавна се наложи да се установи при Пиргос параходен превоз, за да се улесни редовното доставяне на продоволствие за войските, които често оставаха по цели дни без нищо за ядене.

На Шипченския проход поради трудностите на преходите липсата на храна е толкова голяма, че руските войници започват да дезертират от глад. Пред Плевен войниците вече няколко пъти не са получавали дажбите си с дни. От друга страна, в цялата армия се усеща голяма липса на зимно облекло и това е много мъчително, особено при крайно неблагоприятните температурни условия. Навсякъде руските войници са си построили т.нар. „землянки“. Обезкуражението вече е завладяло офицерите и генералите и дори Скобелев, който минава за най-добрия руски капитан, открито е изразил недоволството си от начина, по който великите князе и принцовете ръководят нещата. При такива обстоятелства звучи напълно правдоподобно твърдението, че офицерите, които в началото на войната, общо взето, се въздържаха стриктно от алкохол, сега почти не излизат от землянките си и прекарват дните и нощите в пиене на водка и игра на карти. Също така не е тайна, че войниците от 31-ва дивизия на IX корпус, когато при последния щурм на Плевен трябваше да се вдигнат в атака „на нож“, вместо това легнаха на земята, като по нечия заповед, и отказаха да се подчинят. Офицерите обвиняват в малодушие войниците си, а войниците, на свой ред, обвиняват началниците си и двете страни се гледат с взаимно презрение.

20 октомври 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

ПАРИЖ, 18 октомври – Депеша на „Журнал де деба“ съобщава, че великият княз Николай Николаевич е поразен от болест, която му пречи да язди.

ЛОНДОН, 18 октомври – Според „Дейли нюз“ транспортите в България срещат огромни затруднения.

Половината от жителите и много войници са болни от коремен тиф или дизентерия.

ПЕТЕРБУРГ, 18 октомври – Лошото време прави по-вероятно преместването на личната щаб-квартира на Царя, но все още не е взето никакво решение относно новото местоположение.

Слуховете, че румънските войски ще се завърнат в Румъния, не са потвърдени.

ПЕТЕРБУРГ, 18 октомври – Официална депеша от Горни Студен с дата 17-и съобщава, че отряд от Ловеч е извършил успешно на 11-и този месец две разузнавателни операции към Тетевен и Торос. При Торос са убити 80 турци и са пленени 12, сред които е и турският командир. Освободени са седемстотин български жени и деца.

21 октомври 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

ЛОНДОН – В броя си от 17 октомври в. „Стандарт“ съобщава от Тифлис [дн. Тбилиси]:

„Загубите на турците в последната битка се изчисляват на 16 000 души. Сред убитите са синът на Шамил паша и генералът Муса паша“.

„Щаб-квартирата на великия княз Александър Александрович е преместена в Бисторово, между Лом и Янтра“.

В. „Дейли нюз“ казва, че генерал Гурко маневрира, за да попречи на снабдяването на Плевен.

В. „Таймс“ предава от Виена, че там се носи слух за инвазия в Румъния от страна на поляците от Галиция.

Същият вестник пише от Белград, че след руската победа в Азия общото настроение е станало по-войнствено.

В. „Стандарт“ предава от Свищов с дата 18 октомври:

„Руският предприемач е уведомил великия княз, че английското правителство е конфискувало като военен контрабан-

ден товар поръчаните в Англия материали за строеж на железни бараки за войските“.

23 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Френският бюлетин „Таблет дън спектактьор“ публикува важна новина, която предаваме с резерви:

„Английското правителство предлага на Царя да гарантира прилагането на Османския статут в полза на християнските поданици на Високата порта при следните условия:

– *За Русия*: Подписване на мир въз основа на *status quo ante bellum* [състоянието преди войната].

– Отказ от всякакви териториални придобивки в Мала Азия.

– *За Турция*: Официален ангажимент да изтегли черкезите от Европейска Турция.

– Назначаване на християнски подуправители в християнските окръзи на България.

– Присъствие на британска флота в Босфора, докато черкезите не преминат обратно през пролива.

– *За Англия*: Официален ангажимент за скъсване с Турция, ако в срок от 18 месеца османската конституция не успее да осигури безспорна стабилност на свободата на съвестта, свободата на печата и изплащането на обезщетенията в България.

Ще има съвет на министрите на „Даунинг стрийт“ следващата сряда.

Европа ще бъде поканена да одобри тази конвенция“.

23 октомври 1877 г. (трета страница)

ТЕЛЕГРАМИ

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

ЛОНДОН, 20 октомври – В. „Стандарт“ съобщава от Пордим с дата 19 октомври:

„Царят, обръщайки се в сряда към генералния щаб, заяви, че всички членове на императорското семейство ще останат при армията, за да споделят развоя и трудностите на войната и за да бъдат свидетели на подвизите на войниците. Негово величество добави: „Аз лично ще се погрижа за нуждите на армията и ако е необходимо, цяла Русия ще се вдигне на оръжие по моя заповед, както е ставало и друг път“.

В. „Дейли нюз“ казва, че Военният съвет, събрал се в Горни Студен, е решил да се зимува в България и да се създаде за продълствието специален лагер в Търново.

Същият вестник съобщава, че на Мухтар паша са изпратени многочислени подкрепления.

КОНСТАНТИНОПОЛ, 20 октомври – Телеграма от Осман паша, датирана от Плевен, съобщава, че вчера привечер руснаците са нападнали дясното крило на турците, но са били отблъснати и са понесли тежки загуби.

Тридесет и два турски батальона заедно с техните генерали са били пленени в Караджадаг [*Сърнена Средна гора*].

КОНСТАНТИНОПОЛ, 21 октомври – Армията на Сюлейман паша се е изтеглила в петък в околностите на Разград, където в момента заема зимни позиции, по-благоприятни за снабдяването.

ПЕТЕРБУРГ, 21 октомври – Официална депеша от Горни Студен с дата 20-и гласи: „Турците снощи си възвърнаха редута при Плевен, но румънците малко след това отново го овладяха“.

25 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ОТТЕГЛЯНЕТО НА СЮЛЕЙМАН ПАША

Същият вестник [„Нойе фрайе пресе“] съобщава чрез своя кореспондент в турския лагер при Торлак [дн. Цар Калоян] на 20 октомври сутринта:

„Огромните трудности при осигуряването на оттеглянето на армия, концентрирана отвъд главния път, и осезаемата липса на дървен материал и вода по височините при Кадъкьой бяха причина главната армия да бъде преместена от Кадъкьой на добре укрепена позиция край Разград. Вчера вечерта пристигнахме там след измори-телен ден на поход“.

„От Добруджа се съобщава за напредването на руския корпус; силни вражески отряди са извършили разузнавания срещу турските позиции, а една дивизия е стигнала пред Каварна. Силистра би била атакувана първа. Сюлейман все още се намира в Русчук“.

25 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Веднага след като се е получила в Константинопол новината за Мухтар паша, до Сюлейман паша е било изпратено нареждане да оттегли армията си в големия укрепен лагер при Разград, за да установи там зимните си квартири. Позициите при Разград се считат за по-благоприятни за снабдяване; вероятно основната причина е, че разузнаванията, извършени от главнокомандващия турската армия, трябва да са го убедили в огромната трудност да преодолее линията на Янтра сега, когато армията на Царевича е подсилена и снабдена с превъзхождаща артилерия. Преди няколко седмици Мехмед Али каза пред кореспондента на „Дейли нюз“: „Не исках да си строша врата, изправяйки се срещу непреодолимо препятствие“.

Сюлейман е обявил, че е готов да продължи настъплението. Междувременно той не може да не последва примера на Мехмед Али, чиято предпазлива тактика е одобрена и от неговия приемник. На новия главнокомандващ определено не му липсва дързост; това е доказано от упоритостта, с която се е сражавал в планинските и труднопроходими проломи на Черна гора и срещу руснаците при прохода Шипка. Поражението на Мухтар паша подтикна към предпазливи решения Военния съвет, който се помещава в Константинопол. Мехмед Али действаше с голяма съобразителност, когато се изтегли на десния бряг на река Лом след битката на 21 септември, която ясно показва превъзходството на армията на Царевича. Докато Турция поддържа действена основната си армия, тя може твърдо да защитава своите интереси, а Сюлейман паша може да повтори думите на херцог Уелингтън: „Докато врагът не нанася щети на армията ми, съвсем ми е безразлично дали се намира на моя територия“.

25 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Страданията на руско-румънската армия в България са неопишуеми. От румънския генерален щаб във Върбица пишат, че времето е ужасно и войниците газят в кал до коленете; треперят от студ и ако скоро не им се изпратят зимни дрехи, половината ще умрат от болести. На румънците им липсват дори обувки. България вече се е превърнала в пустош; не може да се намери дори и сламка, за да се покрият палатките. Не може да се опише хаосът, който цари там, откакто водата прекъсна комуникациите по моста. Работите по възстановяването на комуникациите между Турну Мъгуреле и Никопол напредват бавно заради лошото време.

Първоначално се смяташе, че турците в Плевен са си върнали редута при Гривица, а след това са го изоставили. Всъщност румън-

ците са се опитали да превземат втория редут при Гривица – този, който доминира първия редут, завзет от тях на 11 септември. Опитът им не е бил успешен. На 19-и през деня започналата на 17-и бомбардировка е продължила до обяд, когато румънците са шурмували редута, но са разбрали твърде късно, че турците не са и помисляли да го напуснат. Румънците са загубили около хиляда души в това сражение и точно в момента, когато са били отблъснати, се е разнесъл слухът, че Плевен е паднал в ръцете на руснаците.

26 октомври 1877 г. (втора страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Нормално беше да се появят след победата на руснаците в Азия слухове за мир, въпреки че, като цяло, се смята, че това няма никаква вероятност за успех. От Виена обаче пишат в „Месаже дьо Виен“, че от Константинопол и от Петербург идва категорично опровержение на новината за мирни преговори. „Със сигурност, абсолютно сигурно е – продължава въпросният кореспондент, – че във висшите кръгове на двете страни цари голяма умора. И от едната, и от другата страна чакат само повод, за да прекратят военните действия. Единствено честолюбието е попречило досега да започнат преговори. Високата порта не допуска възможност за мир, докато руснаците са на турска територия; а царят, от своя страна, не допуска такава възможност, докато военната чест на Русия не бъде поне частично възстановена след тежкия удар, който е понесла. Но ако един шо-годе значим успех в България благоприятства армията на император Александър, може да се смята за сигурно, че той ще се възползва стремглаво от него, за да направи изключително умерени предложения, които да бъдат приемливи за Високата порта. С една дума, той би се задоволил да поиска абсолютната независимост на Румъния и би се отказал от всякаква идея за руски протекторат върху територията на България.“

Когато постигне важен успех, Русия ще отговори, че московската нация не иска да спре по средата на начинанието си и да се откаже от предимствата, които има за цел да придобие, продължавайки войната, и не ни се вярва, че Русия не се стреми да задоволи с тази война своя егоизъм и собствените си амбиции.

26 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ВЕСТИ ОТ ВОЙНАТА

Австрийските вестници публикуват следните телеграми:

ПОРДИМ, 19 октомври. Връзката между Плевен и Орхание отново е прекъсната; руснаците са заели позицията при Телиш. Едно укрепление на изток и две на югозапад от Плевен са били изоставени от турците; смята се, че са минирани.

ШУМЕН, 19 октомври. Потвърждава се, че вчера гарнизонът на Силистра под командването на дивизионния генерал Селами паша е направил демонстрация на румънския бряг, като е преминал по моста, построен на остров Салган. Руснаците са били принудени да задържат в Румъния втората дивизия на гвардията, за да отблъснат евентуална турска атака от Силистра. – Тук няма нищо ново. Времето е хубаво.

От лагера при ТОРЛАК, 20 октомври. Огромните трудности, свързани с осигуряването на транспорта за армия, отдалечена от главните пътища, и значителната липса на дърва и вода по възвишения край Кадъкьой бяха причина да бъдат преместени главните сили на армията от Кадъкьой на добре подготвена позиция при Разград. Снощи те пристигнаха тук след един изтощителен ден на поход.

От Добруджа се съобщава за настъпление на руския корпус и че два силни неприятелски отряда са извършили разузнаване срещу турската позиция, а един отряд се е появил пред Каварна. Посочва се,

че Силистра е следващата цел на атаката. Сюлейман паша все още е в Русчук.

КОНСТАНТИНОПОЛ, 21 октомври. Сюлейман паша инспектира укрепленията на Русчук. Той е преместил основната част от армията си в Разград. Аванпостовите на Цимерман са при Каварна.

26 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

От подробностите, които намираме в чуждестранните вестници, изглежда, че атаката, предприета от румънците срещу редута при Гривица край Плевен – атака, отблъсната от Осман паша, е причинила на румънците много тежки загуби. Твърди се, че един член на Червения кръст е получил нареждане да се подготви да приеме 6000 ранени от нападението на редута. Съдейки по това, в румънската армия трябва да е имало поне 2000 загинали и тъй като тя наброява едва 15 000 души, трудно може да се допусне, че при щурма на един редут румънците са искали да пожертват половината от този армейски корпус. Добавя се обаче, че турците са минирали редута, към който румънците постепенно се приближили с окопите си, и че в момента на атаката турците са взривили мините. Голям е траурът, особено в Молдова, защото най-големите загуби пред Плевен е понесла молдовската дивизия, която от 10 000 души е намаляла до 3000.

Сюлейман паша е направил промяна в разположението на своите войски, така че да защити Русчук и железопътните си връзки. Неговата армия е силно окопана, тъй като той очаква да бъде нападен от руснаците.

Във Виена и Будапеща официозните вестници настояват Англия да не губи време и да започне посредничество; казват, че ако Русия постигне още един успех в България, може би ще е по-малко

склонна да се вслуша в съвети за умереност. Но какво мисли Сфинк-сът от Варзин [*Бисмарк*]? Ето това е важното.

Според информацията на един виенски вестник царят бил много възмутен от поведението на българите. Той се надявал на цяла армия, съставена от българи, и руснаците вече били формирали кадри за нея. Но тук се оказало, че са си направили сметките без кръчмаря, и когато руснаците влезли в България, трябвало да се откажат от тази идея. Прекалено бързо българите започнали да опознават руснаците. Преди три седмици била издадена заповед да се зачислят в армията 20 хиляди българи, но с голяма мъка успели да съберат около хиляда. Годните да носят оръжие българи, избягали масово към местата, окупирани от турските войски. Не проявяват готовност дори да плащат данъци. Но това не е всичко. Руснаците трябва да си пазят гърба, защото българите изпълняват ролята на шпиони в полза на османските генерали. Говори се, че един ден царят, докато четял доклад за тези факти, възкликнал: „Тези хора нямат нито сърце, нито съвест и не заслужават да проливаме кръвта си за тях“.

От това някои вестници заключават, че царят пръв би предложил посредничество, след като постигне военен успех. Самите офицери вече били уморени от тази война, водена от тях *за една раса*, която по думите им е „*деградирала*“. И все пак тази деградирала раса се оказва способна да унижи московската гордост.

За да завършим обзора на най-новите и важни новини, които вестниците ни съобщават днес, остава само да добавим картината на силите на руските армии в България според данните, подадени от германски вестници.

Западна армия: 6 пехотни дивизии, 103 батальона, 72 кавалерийски ескадрона, 48 батареи, 360 оръдия, 82 000 души.

Източна армия: 5 пехотни дивизии, 72 батальона, 54 кавалерийски ескадрона, 30 батареи, 324 оръдия, 62 000 души.

Южна армия: 2 пехотни дивизии, 34 батальона, 18 кавалерийски ескадрона, 14 батареи, 108 оръдия, 27 000 души.

Добруджанска армия: 4 пехотни дивизии, 48 батальона, 42 кавалерийски ескадрона, 28 батареи, 216 оръдия, 42 000 души.

Спомагателна армия: 9 пехотни дивизии, 130 батальона, 72 кавалерийски ескадрона, 62 батареи, 130 оръдия, 102 000 души.

Общо действаща армия: 27 пехотни дивизии, 3 бригади берсалиери, 1 български легион, 12 кавалерийски дивизии, 3 румънски дивизии, 387 батальона, 258 кавалерийски ескадрона, 182 полеви батареи, 1488 оръдия, 315 000 души.

27 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

От главната квартира в Горни Студен телеграфират до „Таймс“ с дата 16 октомври:

„Извършена е промяна в генералния щаб. Генерал-лейтенант княз Имеретински, победителят от Ловеч, наследява генерал Зотов като началник на Генералния щаб под формалното командване на княз Карол Румънски.

Имеретински е не само смел командир, но и изключително образован офицер; чух го на 5 септември да дава оперативни заповеди на генералния си щаб с удивителна яснота и точност. Той върши всичко сам, което е много необичайно за висшето руско командване. Князът носи титлата си от провинция Имеретия в Кавказ, която неговите предци са управлявали като владетели и са отстъпили на Русия срещу огромна сума. Той се ползва с пълното доверие на армията“.

Съобщават от Шипка до „Дейли телеграф“ с дата 16 октомври:

„Вчера руснаците откриха ожесточен огън от всичките си батареи и особено с две мортири. Те са заели позиция на изток от

крепостта Никола. Огънят е насочен главно срещу нашия център. Всички турски батареи отвърнаха на огъня и канонадата продължи с голяма ярост четири часа, след което огънят бе спрян. Турските батареи на запад продължиха стрелбата до залез. Загубите им бяха 10 ранени и 2 убити. Противникът трябва да е понесъл тежки загуби. Огънят на батареята на Реджеп паша беше забележителен. Реуф паша присъства на обстрела от тази батарея“.

Следващи депеша на „Дейли нюз“ и „Дейли телеграф“ съобщават: „Руснаците, изглежда, правят приготовления да изоставят Шипченския проход. Генерал Радецки е ранен“.

27 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Телеграма от Петербург съобщава за нова победа на руснаците. След ожесточена десетчасова битка генерал Гурко е заел укрепените позиции на турците при Телиш по пътя за София. Ахмед Еюб паша, много офицери, 3000 войници и цял кавалерийски полк са били пленени. Руснаците са завзели 4 оръдия и много пушки. Депешата не е официална; затова засега се ограничаваме да споменем факта, изчаквайки новините, които ще дойдат от Константинопол.

Депешата на княз Горчаков до руския посланик в Берлин е отговор на слуховете, които отново се разпространяват, относно миролюбивите намерения на османското правителство. Московският министър се опитва, разбира се, да оправдае решението си да продължи войната, с грижата за съдбата на християните в Херцеговина и България; но не е нужна голяма съобразителност, за да се разбере, че става дума за нещо много различно от състрадание към християнските народи под османска власт и расова близост. Все по-често се повтаря, че след толкова поражения царят би се задоволил с една

победа в Европа, подобна на тази, извоювана в Азия, за да стигне до споразумение с Високата порта.

Що се отнася до новите позиции на Сюлейман паша, дясното му крило се намира в укрепения лагер при Пазарджък [дн. Добрич], за да контролира подстъпа към Силистра и Варна. Центърът на армията се намира при Разград, а лявото крило, опирайки се на Ески Джумая [дн. Търговище], държи Дервентския проход [Търговищкия проход]. Новата позиция на Сюлейман има предимството да държи в шах корпуса на генерал Цимерман и да застрашава постоянно левия фланг на главната руска армия. Докато Сюлейман се държи по линията Пазарджък – Разград – Ески Джумая, както Цимерман, така и великият княз престолонаследник [Александър Александрович] не могат да обкръжат нито една от тези крепости, без първо да влязат в сражение на позиции, умело избрани от турците. Линията на отстъпление също е много благоприятна за османците. И действително, центърът им и лявото им крило имат като място за отстъпление укрепения лагер в Шумен, а дясното им крило – този във Варна.

28 октомври 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

[...] Според това, което разказва кореспондентът в Петербург на „Норддойче алгемайне цайтунг“, правителството в Петербург е решено да скъса окончателно с панславистите; особено сред образованите класи в страната се проявява все повече силно отвращение към народните трибуни панслависти.

„Що се отнася до братята българи, сърби, босненци и херцеговци – продължава този кореспондент, – точното познание, което имаме за тях, не е засилило у нас желанието да установим връзки на истинско братство с тях. Истински симпатии изпитваме единствено към черногорците.“

Ако наистина са такива преобладаващите настроения в Петербург, Русия не би трябвало да бъде особено склонна да прави големи жертви за своите славянски братя и би трябвало да се възползва от първата благоприятна възможност, за да се споразумее с турците. Сигурно е, че в душата си царят вероятно е в плен на най-ужасяваща несигурност. Изгубеният военен престиж; подложените на мюсюлманско господство народи, които сега са недоволни от обявената от Русия изключително в тяхна полза война; съпротивата на турците, която е много по-упорита, отколкото се предвиждаше в Петербург; огромните жертви в хора и пари – всички тези фактори би трябвало да го държат в състояние на най-голямо безпокойство. От друга страна, царят се е компрометирал твърде много и ако изостави делото си наполовина, това би го дискредитирало както в очите на самата руска нация, така и пред славянските народи. Следователно от всички страни царят среща много тежки спънки и в душата си вероятно е силно притеснен.

28 октомври 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

В. „Нойес винер тагблат“ помества следната телеграма от Берлин, 22 октомври:

От авторитетен източник ми беше предаден откъс от писмо, изпратено от княз Горчаков до тукашния представител. Руският канцлер тръгва от слуховете за опити за мир, които се разпространяват в европейската преса, и казва:

„При тези обстоятелства за мен е важно да ви обърна внимание на следното. Както ви е известно, Русия обяви война на Високата порта единствено за да премахне от дневния ред един въпрос, годен да наруши нашето вътрешно спокойствие и да възпрепятства добрия

ход на делата. Всички усилия, които положихме заедно с нашите съюзници, за да постигнем решение на въпроса по мирен път, останаха без резултат. Бяхме принудени да извадим сабята. Така че тя не може да бъде прибрана в ножницата, докато в положението на християните в България, Босна и Херцеговина не бъде въведено такова подобрене, което да направи невъзможни за в бъдеще възникналите в тези страни ненормални условия. Кошмарът, който тегнеше над нас и над цяла Европа, трябва да бъде премахнат радикално. Големите жертви, на които Русия трябваше да се подложи, ще бъдат оправдани само чрез резултат, който може да гарантира спокойствието на Европа и да ни постави в положение да можем да се посветим през дълъг период на мир на работата по реформите“.

В една кореспонденция от Букурещ до парижкия в. „Либерте“ четем следните тъжни новини:

„Изглежда, че руската армия ще остане на позициите си в България и ще бъдат докарани хиляди железни бараки, за да бъдат подслонени около 200 000 души. Но къде са тези убежища? Нуждата от тях е спешна. През изминалата седмица цялата армия спа в калта и под леден дъжд, от който палатките почти не предпазваха войниците. Броят на болните нарасна до страшни размери. А какво да кажем за ранените? Около 3000 души зъзнаха на студа в палатки във Фратешци, окръг Гюргево. Повечето одеяла бяха твърде къси и често почти прозрачни. Зимнич беше препълнен с ранени войници и всеки ден пристигаха нови. Но хиляди оставаха все още близо до бойните линии – повечето в Българене между Горни Студен и Плевен, в ниска равнина, силно изложена на наводненията на река Осъм.

По пътя тук-там се виждаха изпочупени коли и мъртви коне; такава бе гледката в близост до армията. През първата нощ на миналата седмица кавалерията загуби много коне. Руският войник продъл-

жава да търпи всички тези страдания със своя обичаен стоицизъм. Но мъжете, които остават на бойното поле, не са в много по-добро състояние от своите другари, изпратени в болниците“.

Слухове за примирие

Един будапещенски вестник – „Егиертетеш“, съобщава от Константинопол, че вече са започнали преговори за примирие и че вече са формулирани следните условия пред Високата порта: 1. Продължителност на примирието до 1 април 1878 г.; 2. Руснаците се изтеглят отляво отвъд Янтра, а отдясно – отвъд Осъм; турците – от едната страна отвъд Бели Лом, а на запад – до позициите си при Плевен; 3. Никоя от страните не може да напредва: но между Янтра и Лом турците могат да събират данъци и да набират войници; 4. Нередовните войски, както и казаците, се изтеглят зад армията; 5. Изгонените мюсюлмани могат да се завърнат. По време на примирието руснаците не могат да строят железници в Румъния.

Турците настояват да преговарят изключително само с руснаците; румънците и княз Карол ще бъдат напълно игнорирани.

28 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Новините, идващи по телеграфа от Константинопол и Петербург относно едно и също събитие, са противоречиви. От едната страна се твърди, че руската атака срещу укрепленията при Телиш към Орхание се е провалила и че нападателите са били принудени да се изтеглят със загуба от 1000 души. От Петербург пък се казва, че след ожесточен десетчасов бой генерал Гурко е завзел укрепената позиция при Телиш. Сравнявайки различните телеграми, изглежда, че трябва да се вярва повече на руските сведения, отколкото на турските. В своята телеграма Шевкет паша започва с това, че врагът е

бил отблъснат, но завършва с известие, че казаците са прекъснали телеграфните линии. Може би телеграмата е гласяла: „Казаците сега прекъсват телеграфната линия“, и тогава се разбира, че генералът е докладвал за първата фаза на боя и е спрял дотам, защото връзката е била прекъсната.

Победата на Гурко е важно събитие, защото, ако руснаците успеят да прекъснат ефикасно комуникациите на Осман паша с Орхание и София, Плевен след известно време ще стане незащитим. Гурко сега укрепва завладените позиции. Турците ще положат всички усилия, за да изтласкат корпуса на Гурко от Телиш и да го унищожат, ако е възможно. Ще има ли Шевкет паша достатъчно сили? След изпратените на Осман паша подкрепления този генерал разполага само със събрани набързо и лошо организирани войски и това обяснява успеха на Гурко. Ако Реуф паша, оставяйки шепа войници да пазят построенията около Шипка окопи, се придвижи на северозапад срещу Телиш, тази позиция, атакувана откъм фланга и в гръб от него и фронтално от Шевкет паша, не би могла да издържи дълго. Дръзкият руски генерал няма да се озове на легло, обсипано с рози. Ако ли пък Осман паша започне съвместни маневри с Шевкет и Реуф паша, позицията би станала съвсем неудържима за Гурко. След няколко дни ще има новини за ожесточени сражения между Плевен и Орхание.

30 октомври 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Русия вярваше, че ще ѝ бъде достатъчно да прекрачи границите на своята империя, за да се надигнат с оръжие в ръка всички немюсюлмански народи, подчинени на властта на султана, и да ѝ позволят да обяви пред Европа, че се е впуснала в освободителна, а не в завоевателна война. На бойното поле обаче я очакваше най-горчиво разочарование. Народите не се надигнаха и не само това, ами

дори застават на страната на Високата порта. Царят се оплаква, че българите помагат на турците като шпиони. Навсякъде – в Европа, в Азия – московците не срещат симпатия. [...]

Руснаците си въобразяваха, че ще се повярва на лъжливите им обещания и че народите ще бъдат заблудени от емисарите им до толкова, че фанатично ще се втурнат да застанат в редиците под московските знамена. Арменците и българите отговарят на руснаците, че не разбират за какво им е една цивилизация, която правораздава с „кнут“ [на руски: камшик, бич], с кланета и депортации, и че султанът вече им е дал онези свободи, за които и сега напразно копнеят подвластните на деспотизма на царете народи.

31 октомври 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Руснаците смятаха да влязат в ожесточена битка и след като победят Сюлейман паша, да завладеят Силистра и Русчук. Изглежда обаче, че са си направили сметките твърде прибързано. Сюлейман паша, който се показва толкова смел, умее да бъде и предпазлив, и сега е избрал добри позиции, така че да отбранява Силистра и Варна. Той е разположил центъра на своята армия на добре укрепено място, неотстъпващо почти по нищо на това на Осман паша, който се отбранява изключително храбро при Плевен. Така Сюлейман, вместо да напада, изчаква да бъде нападнат, а Царевичът се колебае, страхувайки се да не се изправи пред тежко поражение.

Смята се, че блокадата на Плевен сега е пълна. През първата седмица на октомври блокадата стигаше само до Опанец на десния бряг на река Вит. Що се отнася до комуникациите югозападно от Плевен, първият опит да бъдат прекъснати, беше направен на 11 октомври от кавалерийски отряди, тръгнали от Микре, западно от Ловеч, и сражението е станало, изглежда, между Телиш и Луковит.

Друг по-сериозен и успешен опит беше осъществен на 23 октомври от руската кавалерия при Ябланица: той спря придвижването на нова дивизия, тръгнала на 21 октомври от Орхание под командването на самия Шевкет паша. На 24 октомври най-сетне Гурко завърши делото чрез завладяването на Телиш и на временните укрепления, изградени между това селище и Дъбник. Изглеждаше, че в тази последна акция Гурко е включил само кавалерията, но от по-късни съобщения научихме, че кавалерийската колона е била подкрепена от пет стрелкови батальона и че в сражението на 24-ти споменатата колона е започнала битката едва след като са пристигнали първата гвардейска дивизия и една бригада от третата дивизия, тръгнали на 7 октомври от Ловеч (северозапад). Не е изключено в атаката да са участвали и някои части от корпуса на Лашкарев, които така са обградили с превъзхождащи сили малкия корпус на Ахмед паша, окопан в близост до Телиш. Чрез завладяването на Телиш руснаците са успели да помогнат на войските на генерал Лашкарев и да завършат от запад обсадата на Плевен.

1 ноември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ОБСАДАТА НА ПЛЕВЕН

„Плевен е напълно обсаден!“ – пише военният кореспондент на „Фремденблат“:

„След почти тримесечни боеве пред укрепената позиция на Осман паша настъпи онзи етап, с който събитията би трябвало да започнат – според най-елементарните принципи на тактиката, – за да се осигури финалното развитие на операциите с търпение и настойчивост. Плътната обсада на Осман паша настъпи след битката при Горни Дъбник, където въпреки всички лъжи в телеграмите от Истанбул турците със сигурност бяха сразени и победата на генерал Гурко вече

е безспорна. Генерал Гурко премина река Вит при Черковна, на една миля източно от Телиш, придвижи се зад предната част на руската армия при Плевен чак до Ловеч, там зави на юг, прекоси южното плато на Плевен и излезе на възвишенията при Телиш с около 35 хиляди души. Целта беше, на първо място, да се прекъснат комуникациите на Осман паша с Орхание, откъдето Шевкет паша от време на време изпращаше конвои с боеприпаси и храна, и на второ място – да се атакува турският наблюдателен корпус под командването на Ахмед Хивзи паша, който на 1 октомври беше установил връзка с Осман паша, и този корпус да се обезвреди“.

„За да се изпълни този план, на 23 октомври започна общият обстрел на укрепленията при Плевен, с цел да се отвлече вниманието на врага от източната линия, където малко по-рано четвъртата дивизия бе атакувала без успех голямото укрепление при Гривица“.

„Отначало изглеждаше, че колосалното пражосване на муниции на 23 и 24 октомври няма да има никакъв друг смисъл, но едновременно с това се проведе фронталната атака срещу позициите на Осман паша, дивизията на Ахмед Хивзи паша беше разбита и така се осъществи плътната обсада на Плевен“.

„В последните действия пред Плевен вече личи по-умелата ръка на новото върховно командване. Генерал Тотлебен и началникът на неговия генерален щаб, княз Имеретински, напълно промениха тактиката. При тези обстоятелства е много съмнително дали очакваните генерални бойни действия срещу Плевен ще имат ярко изразен настъпателен характер“.

„Досега руснаците не се занимаваха много с истинските обсадни работи и не бяха изградили никаква мрежа от подстъпи към позициите на Осман паша. След изолирането на Плевен, което настъпи на 23 октомври, неговата капитулация може да е вече само въпрос на време. Що се отнася до големите възхвали на героизма и ентузи-

азма на турските войски, наистина не знаем как да си ги обясним, като имаме предвид, че те се предават масово още от началото на войната“.

„В Никопол например се предадоха сами 4000 души и двама генерали; след катастрофата при Аладжа се предадоха 7000 души и 7 генерали; при Горни Дъбник – още 3000 души и един генерал. Общо 14 хиляди души са военнопленниците, които са се предали масово. Това е симптом на особено обезсърчение сред войниците на падишаха“.

1 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Руснаците планират да построят в България две железопътни линии – едната от Свищов до Търново (60 версти), другата от *Хевнал* до Бяла (85 версти). По предварителни изчисления разходите ще бъдат от 75 000 рубли на верста; следователно общата сума ще възлезе на 10 875 000 рубли; ръководството на строителните работи ще бъде поверено на генерал Кренке. Поради наличието на много реки и долини ще има значителни денивелации, така че ще са нужни много мостове и насипни дейности. Освен това почвата е такава, че ще бъдат необходими солидни основи от камък или дървени подпори. Изкопните работи ще отнемат много време. При това в България не се намират нито камъни, нито дървен материал и транспортът на тези материали през зимата е почти невъзможен, както и транспортът на релси и други железопътни материали.

През последните дни беше публикувано писмо, приписвано на княз Горчаков, в което той изразява своите виждания относно радикално-то разрешаване на Източния въпрос. В писмото отново се заявява, че Русия не се стреми към никакви завоевания, а единствено към подобряване на положението на християнските народи. Специални новини от Виена

обаче обявяват това писмо за апокрифно. Дори се добавя, че австроунгарското и английското правителство, след като са уведомили за това княз Бисмарк, още в началото на войната са дали да се разбере на Русия, че ще се противопоставят на всякакво разпокъсване на Европейска Турция – с изключение на вече предварително договорените компенсации за Черна гора. Тези новини потвърждават това, което се каза неотдавна в един унгарски официозен бюлетин: там в отговор на неучтивите нападки на руската преса се напомни на московското правителство, че и след края на войната ще трябва винаги да се съобразява с Австро-Унгария.

4 ноември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

За победата на генерал Гурко между Плевен и София телеграфират до „Таймс“ с дата 28 октомври:

„Няма съмнение, че генерал Гурко със своята колона е успял да завземе важните позиции при Горни Дъбник и Телиш. Бомбардировката на Плевен от 23 октомври е била само маневра с цел да се прикрие придвижването, което генералът извършвал зад Плевен с една гвардейска дивизия, една пехотна бригада, една друга стрелкова бригада и четиринадесет кавалерийски полка. Той преминал реката на север при Черковна, източно от Телиш, атакувал турските сили под командването на Хивзи паша и след десетчасова ожесточена битка ги разбил, превземайки най-важната точка по комуникационната линия между Плевен и Орхание“.

4 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Отново се заговори за започнали преговори между Великите сили с цел да се предложи посредничество след очакваното в скоро време падане на Плевен.

Предварителните условия, които Русия би била склонна да приеме, са следните:

„Разширение на Черна гора чрез отстъпване на окупираните окръзи.

Пълна независимост за Сърбия и Румъния.

Разширение на Румъния чрез отстъпване на Добруджа.

Автономия за Босна, Херцеговина и България.

Връщане на Бесарабия, която беше присъединена към Румъния с Парижкия договор, на Русия.

И накрая, военни обезщетения, които да бъдат платени от Турция“.

След като беше несправедливо нападната, Турция трябва също да плати военните разходи! Само безкористно, от любов към славяните, за да покаже отново на света, че никога не е възнамерявала да води завоевателна война, Русия трябва да анексира Бесарабия и да компенсира Румъния в ущърб на Османската империя с Добруджа! Изглежда малко вероятно в Константинопол да се приеме обсъждането на предложения, които биха могли да бъдат приети само след загубата на всяка надежда за съпротива. Нима европейските сили ще наложат подобни условия на Високата порта?

Въпреки тези трудности, отделни вестни от Виена съобщават, че преговорите между неутралните сили напредват успешно в посока към споразумение между воюващите страни. Според тях има дори признаци за възможно скорошно посредничество за мир или евентуално за примирие.

6 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Беше съобщено, че на 31 октомври Шевкет паша бил победен и прогонен след многочасова битка, а всъщност той е продължил свое-

то оттегляне край Орхание, оставяйки руснаците да заемат без бой позицията при Луковит, южно от Радомирци. Османският генерал разполага с твърде слаби сили и затова не поема риска да се изправи срещу враг, който е многократно по-силен и окуражен от последните си успехи, и не иска да застраши спасението на укрепения лагер при Орхание.

Осман паша е оставен сам на себе си и има сериозно основание да се съмняваме дали все още е в състояние да пробие железния обръч, който го стяга. Руснаците се стремят не само да завършат обкръжението на Плевен, но и да изградят около тази крепост непрекъснатата линия от укрепени позиции, защитени от цели армейски корпуси, както личи от завземането на Тетевен и Горни Дъбник.

Офанзивите на Царевича срещу Сюлейман и на Цимерман срещу Силистра също са били само стратегически маневри с цел да бъде държан зает турският главнокомандващ и да се осигури пълна свобода на действие на западната армия, необходима за успешното приключване на операцията при Плевен.

7 ноември 1877 г. (втора страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Вчера, говорейки за мирните предложения, вече известни на читателите, споменахме причините, поради които не може да се очаква по никакъв начин те да бъдат приети. И тъй като Източният въпрос не трябва да бъде решаван само от Русия, а от Великите сили, днес добавяме, че няма дори вероятност министрите на кралица Виктория да дадат своето съгласие за разпокъсването на Турция, след като винаги са поддържали най-енергично, че никога няма да се съгласят с предложения, противоречащи на запазването на целостта на Османската империя. Що се отнася до Австро-Унгария, тя съзнава, че съществуването по цялата ѝ южна и югоизточна граница на малки

държави, които са неизбежно подложени на руско влияние, би представлявало постоянна заплаха за нея, а може би дори заплаха за самото ѝ съществуване като велика сила. Затова трябва да се предполага, че и правителството във Виена не би приело предложенията, за които вече сме говорили и друг път – още повече, като се има предвид, че граф Андраши си е запазил свободата на действие по време на последния разговор с княз Бисмарк от страх да не се обвърже прекалено в полза на Русия.

7 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

В руските военни среди се говори, че армия от 70 хиляди души ще премине Балкана преди настъпването на зимата и ще настъпи в Румелия. Тази армия щяла да се състои от 26-а дивизия, от 8-и корпус, от току-що пристигналите две гвардейски гренадирски дивизии, от една гвардейска дивизия, една румънска дивизия и няколко кавалерийски дивизии. Нямало да се чака нито падането на Плевен, нито операцията на великия княз престолонаследник на юг, а щял да се направи опит за приключване на военната кампания чрез бързо настъпление към Одрин. На един изтъкнат чуждестранен стратег се приписва този съвет. Каквато и да е истината, факт е съсредоточаването на големи маси руски войски в Търново и трябва също да се отбележи, че руските дивизии, които непрекъснато пристигат в България, не се насочват нито към източната, нито към западната армия, а са равномерно разположени между двете – по линията Свищов – Бяла – Търново.

8 ноември 1877 г. (първа страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ПЛАНЪТ НА РУСНАЦИТЕ

Относно приписвания на руския генерален щаб проект да се направи нов опит за преминаване на Балкана, в новините за войната на „Фремденблат“ четем:

„Отново се говори за преминаване на Балкана от страна на руснаците. Засега, разбира се, този проект е обвит в плътно було, но отвсякъде има признаци, които сочат възможно повторение на начинанието на Гурко, и по-специално някои мерки относно транспортрането на войски не оставят никакво съмнение, че руският генерален щаб иска на всяка цена да прехвърли възможно най-скоро част от армията в Тракия. Със сигурност това е свързано само с преминаване на Балкана от България към Румелия, а не с отклоняващо се от основната оперативна цел придвижване, каквото би било това, приписвано на генерал Гурко към София. Невъзможно е руският генерален щаб да има интерес да проникне в сърцето на Турция доста далеч от останалите оперативни линии, без да си поставя също за цел да завладее София – столицата на най-централната турска провинция. В най-добрия случай може да става въпрос само за това да се неутрализира веднъж завинаги постоянно заплашителната близост на Орхание с цел да се премахне дори в бъдеще възможността, в случай че на Портата ѝ се удаде да подсили значително този резервен корпус, да направи опит за освобождаване на Осман паша“.

Родословието на сър Гладстон според турците

Според турския вестник „Басърет“ е направено голямо разкритие. Г-н Гладстон бил от български произход. Баща му бил свинетърговец в село Кюстенджа. Младият Гладстон избягал на 16-годишна възраст в Сърбия и бил изпратен от друг свинетърговец да продава свине в

Англия. Откраднал приходите от продажбата, сменил името си от Грозадин на Гладстон и станал английски поданик. Съдбата му се усмихнала до такава степен, че станал министър-председател. Гладстон нямал никакви добродетели; златото било неговият бог. Османското правителство му предложило 505 хиляди лири, за да уреди финансите на Турция, но после оттеглило предложението си и точно тази била причината той, като българин освен това, да поведе такава война срещу Турция. Прякорът на Гладстон означавал „жажда за злато“ и му бил даден именно когато измамил господаря си.

8 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Винаги се натъкваме на противоречия, когато става дума за новини относно Източната война. Турците твърдят, че са победители и че са отблъснали врага от Беброво чак до Елена, като са завзели някои редути по краткия път, който свързва тези две селища; руснаците заявяват, че са отблъснали вражеското нападение. Каквото и да се е случило, проходите при Елена е останал в ръцете на руснаците. Изглежда, че с това нападение турците са се стремили да отвлекат вниманието на врага и да прикрият някакво друго важно движение. Осман паша не е човек, който стои бездействащ, и ако остава пасивен и позволява да бъде напълно обкръжен, значи знае, че се подготвя някакъв голям стратегически ход в негова полза, и очаква тази маневра да се очертае ясно, за да участва в нея с всичките си сили. [...]

9 ноември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

БОЛНИТЕ В ТУРСКАТА АРМИЯ

В. „Таймс“ съобщава от Филипопол [*Пловдив*]:

Броят на болните в армията на Балканите е изключително голям,

а все още не са настъпили големите зимни студове. Поради пълната липса на санитарна подготовка Реуф паша, ако не иска да види армията си да се стопи, ще бъде принуден скоро да се оттегли в зимни квартири.

Болниците са препълнени и щом една група болни бъде изведена от тях, веднага пристига друга от Шипка, за да заеме мястото ѝ. На фронта на армията английски хирурзи и лекари лекуват ранените и болните, но щом бъдат в състояние да бъдат преместени, те се изпращат в Казанлък, където всичко липсва; от английските полеви болници непрекъснато се подават искания за хирургически инструменти и лекарства, а състоянието на самите болници е неописуемо.

Турското правителство изпраща огромни суми, за да задоволи нуждите на армията в това отношение, но трудно постига целта си; парите минават през ръцете на безотговорни хора и често пъти болничните пазачи, понеже не получават никакво възнаграждение, са принудени да продават, за да преживяват, това, което им е било доставено за нуждите на болните. Счетоводството се води в пълен безпорядък, за да може всеки да краде.

При Плевен

В „Таймс“ съобщава от Виена, 3 ноември:

Макар че нападението, предприето на 19-и от руснаците срещу турските позиции при Плевен, не е потвърдено официално от руските власти, всички новини съвпадат в това, че то наистина се е случило. Липсват подробности, но кореспондентът на в. „Таймс“ уверява, че щурмът, предприет от руско-румънската армия, е бил отблъснат и съюзниците са претърпели тежки загуби. Един румънски бригаден генерал е бил ранен.

Във всеки случай, със сигурност е било извършено едно истинско или лъжливо нападение и съюзниците не са успели да постигнат целта си, независимо дали е била реална, или привидна.

Би било преувеличено както да се каже, че руснаците са постигнали голяма победа в Горни Дъбник, така и да се твърди, че са били победени. Всичко, което са успели да постигнат в края на деня – а и това не е малко, – е да заемат позициите, които преди това са били в ръцете на турците, и да ги защитават героично.

10 ноември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

БОЙНИ ДЕЙСТВИЯ КРАЙ ЕЛЕНА

В. „Стандарт“ съобщава от Шумен, 5 ноември:

В събота с големи сили под командването на Хаджи паша турците извършиха разузнаване в посока Беброво. Те нападнаха руснаците и превзеха три редута, както и голямо количество припаси и муниции, заедно със значителна сума книжни рубли. Руснаците се оттеглиха към Елена. Турските загуби възлизат на 37 убити и 56 ранени.

Говори се, че неприятелят е изоставил Пиргос и се е оттеглил към Свищов. Изглежда, че значително е намалил силите си по линията на Янтра и не прави никакви приготовления да прекара зимата в района между Бяла и Балкана.

Руската кавалерия е изгонила жителите от всички села, изоставени напоследък от турските войски край Черни Лом, и бежанците пристигат в Разград и Ески Джумая.

11 ноември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ОФИЦИАЛНА РУСКА ВОЕННА ПЕСЕН

„Чуваш ли? Вдига се тревога! В строй, в редиците! Моли се на Бога и върви на бой! Дунав, този стар приятел, тихо си тече със своите вълни! Нощта е тъмна – толкоз по-добре! Не спи; готви пон-

тоните! Турчинът обича да спи. Колоните потеглят. Бог да ни пази! Време за отстъпление вече няма... Трябва да вървим в атака! *Всичко, що се зове мюсюлманин, не бива да се взема в плен!* Те са клали, гори-ли, побивали на кол... Не бива да се съжالياва, ако им се отвърне със същото! *Никаква милост към тях!* Убивай, пронизвай с щик, удрай с приклада! Нека си платят за стореното! Но не отстъпвай нито крачка назад! За честта на Русия – никога не се предавай! Бог да те пази да не те хванат жив! Биха те подложили на най-страшни мъчения! Бог да пази храбреците! Не се страхувай! Дори ако те победят..., по-добре е да умреш!“.

Не е възможно да се подстрекават по-жестоко войниците към свирепа война! Казвали сме го и го повтаряме: руснаците са по-големи варвари от турците! И с подбуждане на войските към най-безпощадна сеч Русия иска да убеди Европа, че е започнала войната с чисто хуманитарна цел?!

11 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Според новини, получени във в. „Стандарт“ от Петербург, генерал Игнатиев е заявил, че Русия е сигурна, че ще получи съгласието на Германия за анексирането на Армения и за създаването на независими държави по долното течение на Дунав.

Германия не е цяла Европа и г-н Игнатиев би трябвало също да се осведоми с точност какво е мнението във Виена и в Лондон.

11 ноември 1877 г. (трета страница)

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

ПАРИЖ, 9 ноември. Турците създават зимен лагер в Калофер, южно от Балкана.

Във Филипопол цари голяма тревога, тъй като няколко бълга-

ри са били отведени в окови, за да бъдат изпратени в изгнание. Банкерите Гелтови ще бъдат пратени в изгнание. Извършени са немалко екзекуции.

Генерал Тотлебен осейва с укрепления пътя към София.

От Берлин се съобщава, че Великите сили са се споразумели да направят неутрално устието на Сулинския ръкав на Дунава.

13 ноември 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Сега, когато съдбата вече не е толкова неблагоприятна към московските армии, правителството в Петербург започва да повдига завесата, зад която се криеше политиката на княз Горчаков. Вестник „Норддойче алгемайне цайтунг“ помества кореспонденция от Петербург, в която се осъждат стремежите на панславистите. Доколко искрено е това порицание, се доказва от факта, че Турция е от три години в най-унищожителната война, предизвикана от хуманитаризма (!) на царя. Кореспондентът на споменатия вестник е овладял до съвършенство изкуството на преструвката и твърди, че Русия, в крайна сметка, се задоволява с малко: тя иска автономия за Босна, Херцеговина и България и иска християнските народи да не търпят повече игото на пашите. Такива искания се представят като образец на умереност. Изпитваме известни опасения, че руската политика – ако това наистина е целта ѝ, – може да срещне одобрение в Европа. Такова не може да бъде мнението нито на лорд Дерби, нито на граф Андраши, които никога няма да повярват, че подобно прекомерно смалчаване на територията на Турция би било резултат от умерена политика.

14 ноември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ РУСИЯ В БЪЛГАРИЯ

От Виена пишат до флорентинския в. „Месаджеро“ относно положението на Русия в България:

Все още няма никакво начало на посредничество. Упорството, с което Русия търси удовлетворение за жестоко разочарованите си амбиции, осуетява всички добри усилия на неутралните велики сили. А междуременно положението на Русия в България е такова, че една победа от страна на османците в която и да е от трите точки – Плевен, Разград или Шипка – би могла да бъде последното действие от руско-турската драма. Всеки момент тук се очаква новина, която да опровергае всички други, идващи от руското Главно командване или от Букурещ.

От около месец насам руското правителство не позволява да бъде оповестена никоя новина, която не е изцяло в полза на гледната точка на генералния щаб; всички вестникарски кореспонденти бяха принудени да се върнат обратно през Дунава и затова техните информации са основани само на разкази и слухове, които се разнасят тук и там в Румъния.

Но тъй като рано или късно истината си пробива път, мога да ви уверя, че положението на Осман паша съвсем не е толкова отчаяно, както го представят телеграмите от Горни Студен. Ако сте забелязали, във вестниците всички говорят, обсъждат и правят заключения, че Плевен скоро *ще се предаде*, което е съвсем различно от това Плевен да бъде *превзет*. Много по-вероятно би било Плевен да се предаде, ако това място бе обикновена крепост; но тъй като Плевен беше превърнат в укрепен лагер с такава вещина, че *три поредни месеца* руснаците не успяха да изкарат оттам Осман паша, и тъй като линията на обкръжението, дълга не по-малко от *80 километра*,

не може да бъде достатъчно плътно подсигурана с войски, изглежда малко вероятно и Плевен да се предаде.

Впрочем частичните предимства, постигнати от руснаците – предимства, които са все още много спорни и несигурни, – не могат да навредят на положението на османците. Те, от своя страна, със сигурност не стоят бездейни: дори се знае, че Шевкет паша, оттегляйки се към Орхание, е оставил генерал Гурко да напредне толкова неразумно, че се счита за много възможно да се повтори прочутото преминаване на Балкана от този генерал: тоест да бъде хванат като в клещи и разбит между Орхание и Плевен. Що се отнася до Осман паша, той без съмнение подготвя изненада, която може да се окаже фатална за армията на великия княз Николай Николаевич и така да сложи край на тазгодишната кампания.

Царят полага всички усилия да постигне тази цел, преди да започне руският месец ноември. Говори се дори, че атаката срещу Плевен е била планирана за 1 ноември по московския календар, т.е. на 13-и по нашия [григориански] календар.

15 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Успехите на руснаците бяха твърде прехвалени и причината за това е лесно разбираема: може да се каже, че само руснаците говорят. Въпреки неотдавнашните победи московската гордост не би могла да бъде по-дълбоко унижена, като се вземе предвид фактът, че руското правителство беше принудено да потърси помощ от онези румънци, които великият княз Николай Николаевич дори не благоволи да спомене в доклада си за преминаването на Дунава. А всъщност в продължение на два месеца спасението на руската армия беше в ръцете на румънците, които обаче няма да бъдат достатъчни, за да направят по-малко лоша тежката ситуация, в която се намират войските на Царя.

Руснаците, които се хвалеха, че ще стигнат с триумфален поход до вратите на Константинопол, се нуждаят също от сърбите, на които изпращат пари, за да ги привлекат. А сега, страхувайки се, че и сърбите няма да бъдат достатъчни, руското правителство прави всичко възможно, за да принуди Гърция към съюз. Какво можем да заключим от всичко това? Че Русия днес е по-убедена от всякога, че сама не е способна да доведе докрай начинанието, в което се впусна с непростима дързост и с лекомислие, което те прави чест на онези, които ръководят съдбата на една толкова велика нация. Руснаците не бяха помислили сериозно за подготовка да зимуват в България: толкова сигурни бяха, че ще успеят да превземат Плевен за кратко време и така ще имат възможност да съсредоточат всички свои сили към река [Русенски] Лом и да завладеят поне Русчук и Разград.

20 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Падането на Плевен все още се бави. Един руски кавалерийски отряд, който е окупирали Берковица, е бил прогонен от турците. Руснаците искаха да обкръжат Орхание и крепостта София. Но този ход е твърде дързък и прекомерно удължава оперативната линия, което може да улесни Мехмед Али да нанесе мощен и изгоден удар в полза на обсадените в Плевен и Орхание. Престрелки има по пътя за Шумен, към Осман пазар [дн. *Омуртаг*] и Кацелово; турците са прогонени от Русалийския проход.

Берковица се намира на 4 мили¹¹ и половина западно от Враца и е на 6 мили и половина от Пирот – точката, където се събират пътищата София – Ниш – Алексинац. Берковица е свързана със София

11 Става дума вероятно за стара турска миля „агач“, която се е равнявала на 5 – 6 километра – Б.ред.

чрез път, дълъг около 7 мили и половина, който се изкачва нагоре в планината на 5 мили северно от София, като достига височина от 4850 метра, и после се спуска на платото на Берковица, разположено на 1400 метра надморска височина. От Берковица пътят продължава направо към Лом Паланка [*дн. град Лом*] и достига Дунав.

Враца е била превзета на 9 ноември от генерал Леонов, който е намерил там голямо количество транспортни материали и провизии.

Без сериозна подкрепа трите кавалерийски полка нямаше да могат, разбира се, да завладеят Враца, нито да нападнат Берковица и ако сърбите не се включат незабавно във военната кампания, атаката на Мехмед Али може да има решаващо влияние върху опитите за освобождение на Осман паша.

Новината за загубата на Карс, превзет с щурм от руснаците, трябва да е предизвикала най-мрачно настроение в Константинопол.

22 ноември 1877 г. (трета страница)

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

ЛОНДОН, 20 ноември – В. „Дейли нюз“ съобщава от Долни Дъбник с дата 16 ноември:

„Положението в Плевен не се е променило. Турски дезертъори твърдят, че дажбите са били намалени и че Осман паша може да се задържи още един месец.“

„Времето е хубаво.“

23 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Продължителната съпротива на Плевен обърква сериозно плановете на руснаците, които разчитаха на 10 ноември като на краен срок за падането на града, и колкото и малко да продължи още тази съпротива, не би било невероятно – предвид затрудненията, които биха им

създали дъждовете и някой важен успех на армията на Мехмед Али, която с всеки ден се засилва и увеличава, руските сили да решат да се опитат да превземат с жива сила крепостта, която преди се надяваха да получат чрез глад. Не би било дори изненадващо, ако турският генерал реши да направи опит да се изтегли откъм западната страна, тъй като след похода на Гурко към Враца линията на обкръжението би трябвало да е изтъняла значително.

24 ноември (*втора страница*)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

[...] Княз Ройс е положил в Константинопол всички усилия Турция да се споразумее директно с царя, без дори да се консултира с Англия. Султанът би могъл да сложи край на войната, като предложи на Русия да ѝ отстъпи Батуми и като предостави автономия на българските народи, в чиято полза именно царят твърди, че е решил да влезе в конфликт с Османската империя. В замяна на тези отстъпки към своята съюзничка Германия би поела ангажимент да защитава независимостта на Османската империя – пак при условие, че Англия бъде изключена от мирните преговори. Накрая парижкият вестник добавя, че министрите на кралица Виктория са на път да обявят война на Русия, и че договорът за нападателен и отбранителен съюз с Турция вече може да се смята за свършен факт.

25 ноември 1877 г. (*трета страница*)

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

БУКУРЕЩ, 23 ноември (*Официална румънска депеша*). На 21-ви този месец след бомбардировка и няколко атаки, продължили два дни, румънският армейски корпус, командван от полковник Слъничану, завладя Рахово [*дн. Оряхово*]. Турският гарнизон под прикритието на мъглата успя да напусне крепостта, но е преследван отблизо

от нашата кавалерия. Турците вече бяха нападнати от кавалерията по време на бягството си.

Вчера в Бохот тази победа беше отбелязана с банкет, по време на който великият княз Николай Николаевич вдигна тост за княз Карол и румънската армия.

Нашите войски работят, за да приведат в добро състояние крепостта и външните редути.

27 ноември 1877 г. (трета страница)

ДЕПЕШИ ОТ ВОЙНАТА

КОНСТАНТИНОПОЛ, 25 ноември. Слуховете, че Осман паша е излязъл от Плевен, се нуждаят от потвърждение. Съобщават се противоречиви подробности, а официални съобщения не са публикувани.

ПЕТЕРБУРГ, 26 ноември. Официална депеша от Бохот от 25 ноември съобщава, че вчера руснаците са превзели укрепения град Етрополе.

Турците побегнали в голям безпорядък, преследвани от руснаците.

28 ноември 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

В „Юнивер“ четем интересна кореспонденция, която разяснява съвременното състояние на Източния въпрос и външнополитическата ситуация на Англия. Даваме кратко обобщение, което точно предава същественото в тази кореспонденция.

Когато избухна войната между Турция, Сърбия и Черна гора, министрите на кралица Виктория бяха на две противоположни мнения. Едните настояваха правителството открито и решително да продължи традиционната политика на Англия спрямо Турция: въоръжен протекторат, забрана Русия да се намесва във вътрешните конфликти

на Османската империя, сериозна и бърза демонстрация на сила. Другите съветваха да се изостави тази традиционна политика. Тяхната програма, въпреки че беше против Русия, се фокусираше върху християнските народи на Балканския полуостров; искаха английското правителство да се откаже от слепия протекторат, с който прикриваше грешките на османското управление, за да поеме в ръцете си жизнените интереси на империята. За кратко време можеше да бъде сведено до нула влиянието на северния колос, срещу когото сърбите лесно можеха да съставят обвинителен акт. Та нали Русия винаги ги е подбутвала напред и после ги е изоставяла? И какво могат да очакват от московското правителство, което с изтънчена жестокост мъчи католиците в собствената си империя?

28 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Изглежда, че всички действия на Сюлейман паша имат за цел да прикрият съсредоточаването на основната част от армията му в подножието на Балкана, за да бъде готов да навлезе в Румелия веднага след падането на Плевен.

Носят се слухове, че докато продължават обсадните си операции срещу Плевен, руснаците възнамеряват да настъпят напред чак до Одрин, считайки, че това ще предизвика силно впечатление в Константинопол.

Една депеша от Константинопол с дата 26 ноември до агенция „Стефани“ съобщава: „Атаката на Осман паша срещу руските линии на запад породила слуха, че Осман е опразнил Плевен. Този слух е неверен“.

29 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Превземането на Етрополе, за което се казва, че е извършено на 24 ноември от руснаците, подлежи на потвърждение. От няколко дни се носят слухове, че Мехмед Али се готви с големи сили да предприеме сериозни придвижвания с цел да окаже помощ на Плевен; че руският генерален щаб е обезпокоен от тази заплаха и страхът му е оправдан, защото колоните, изпратени да маневрират по пътищата, по които може да се окаже помощ на Плевен, са прекалено разпръснати; и че накрая са взети подходящи мерки за възможно най-бързата им концентрация. Но изглежда, че руснаците са решили да изпреварят атаките с енергична инициатива. Те са тръгнали да търсят врага в самата му оперативна база: или за да го нападнат и с един мощен удар да приключат кампанията, или за да го принудят да се върне назад. Втората хипотеза изглежда по-вероятна, тъй като се знае, че колоната, която е нападнала Етрополе, не е достатъчно силна, за да победи в укрепени позиции основните сили на Мехмед Али. И сега какво ще направи Мехмед Али? Ще побърза да защити Орхание и тогава ще има сериозна битка, или ще рискува всичко, като се насочи към Враца и оттам тръгне към Плевен?

30 ноември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Научаваме от сигурен източник, че Мидхат паша – в съответствие с пожеланията, изразени от някои негови приятели в Лондон, – скоро ще отпътува за Англия с цел да отправи последен апел към правителството на кралицата за спасяването на Турция, както и на английските интереси, силно засегнати от последните събития в Армения.

На 24 ноември руснаците са превзели Етрополе (вчера подлагаме на съмнение това), след като бяха отблъснати там при бойните действия на 12-и и 16-и този месец. В резултат на това положението на турците става опасно. Руснаците след кратък поход са взели под свой контрол пощенския път от Орхание към София; Шакир паша и Мехмед Али разполагат само с няколко, повече или по-малко, проходими пътеки, по които могат да отстъпят към София. Ще успеет ли Мехмед Али да се измъкне, изправен срещу войските, които ще го застрашат от Враца от всички страни? Ако към руснаците и румънците се присъединят, както изглежда, и сърбите, положението на Мехмед Али в София ще стане неудържимо. В такъв случай руснаците няма да пропуснат да осъществят плана си – да навлязат в Румелия.

Руснаците са сформирали истински оперативен корпус, концентриран в Търново, с всички налични сили, останали след изпращането на подкрепления към армията на Царевича и на великия княз Николай Николаевич; тези сили могат да бъдат изчислени на около 60 хиляди души. След като Мехмед Али сформира армията си, част от гореспоменатите сили са били приближени до Севлиево и Ловеч. Сега те могат да бъдат върнати в Търново, за да пресекат Балкана при Шипка и през проходите източно от Търново, или за да преминат Балкана през Троянския и Тетевенския проход (западно от града), и имат все още възможност да бъдат снабдявани с провизии. Следователно руската армия за операции в Румелия не рискува да остане без провизии.

Скоро ще стане ясно дали Реуф паша при Шипка очаква удара на противника фронтално, дали ще заеме флангова позиция, или ще се опита да се изтегли към Одрин. Във всеки случай турските генерали имаха време да обмислят най-доброто решение, което трябва да вземат.

1 декември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ
ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

Генерал Тотлебен е поискал изпращането на нови войски с цел да предотврати съединяването на Осман паша с армията в София. Вследствие на това са му изпратени подкрепления, така че долината на Янтра и Шипченският проход ще бъдат защитавани от корпус от 25 хиляди души срещу вероятната атака на Реуф паша.

Накрая 3-та армия е била разделена на два корпуса, поставени под командването на генералите Радецки и Дрентелн. Разположени между Търново и северния склон на Балкана, тези два корпуса ще имат за главна цел да попречат на турската армия в Румелия да окаже помощ на Сюлейман паша при превала Демир-капу (Желязна врата), който свързва Казанлък със Сливен.

1 декември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Агенция „Стефани“ съобщава от Константинопол, 28 ноември:

Вестниците публикуват отправена към българите прокламация, която им припомня за вече предоставената амнистия, и ги приканва да се върнат по домовете си.

2 декември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ
ИЗТОЧНАТА ВОЙНА

Село Лъжене [дн. *Трудовец*] – пише „Норддойче алгемайне цайтунг“, – докъдето са напреднали руските войски, се намира на около 3 – 4 мили от Орхание, докато Орхание е на около 8 мили от София.

Ако се потвърди изоставянето на Орхание, турските аванпостове би трябвало да се намират в южното подножие на Бърновска планина, близо до Коджа Балкан [*турското название на Стара планина*], приблизително на пресечната точка на пътищата София – Орхание и София – Златица.

Руските стражи са стигнали следователно до подножието на Балкана. От Телиш и Горни Дъбник до Орхание и Етрополе, турците са установили контрол последователно върху редица позиции, които са се превърнали в укрепени точки на армията и както Осман паша е възпрепятстван да напусне Плевен, така и Мехмед Али няма възможност да настъпва.

Демонстрацията при Враца вероятно ще бъде последният бой на Мехмед Али северно от Коджа Балкан.

Австрийската агенция „Кореспонденц-бюро“ публикува следната официална руска телеграма от Бохот (България), 24 ноември:

„Нашите аванпостове на източния фронт са непрекъснато обезпокоявани. На 25 ноември сутринта два табора с артилерия и един кавалерийски полк атакуваха нашите аванпостове при Опака и Паламарца; бяха отблъснати чак отвъд Кавалиц с тежки загуби на пристигналите с най-голяма бързина подкрепления. От наша страна имаме двама убити и трима ранени“.

„Същата сутрин две турски роти и един кавалерийски ескадрон атакуваха нашите хусарски аванпостове при Крепча, но почти веднага се изтеглиха“.

4 декември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

АНГЛИЯ И ИЗТОЧНИЯТ ВЪПРОС

Делегацията, която се яви на 28 ноември пред лорд Дерби, беше въведена от лорд Стратеден, който представлява Дружеството

за защита на английските интереси срещу руската агресия, Дружеството за защита на Турция и Полското дружество на Белия орел.

В изложението се заявява, че Константинопол е в опасност и че ако Англия окупира този град, трябва да го защити. Русия не е заявила официално, че се отказва от окупацията на Константинопол. Устно уверение не е достатъчно в това отношение.

Няколко оратори взеха думата.

4 декември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Обобщаваме информацията, която в „Дейли нюз“ е получил от своя кореспондент при шаба на генерал Гурко в Долни Дъбник.

В обсадата на Плевен движенията и от двете страни са оскъдни и не особено дръзки. Първото нещо, което прави впечатление на посетителя, не е нито обхватът, нито размерът и силата на укрепленията около града, а спокойствието, което цари сред огромната армия, чиято задача е да принуди Осман паша да се предаде: само в сектора, където командва Скобелев, има по-оживена дейност. Нощната тишина се нарушава постоянно от гърмежи с пушки и картечници. От време на време, при залпове на множеството батареи, разположени на върховете на хълмовете, гърмят и оръдията, но турците не отвръщат. Румънците се намират на 50 – 60 метра от противника, а руснаците под командването на Скобелев – на 150 метра, и няма причина да не се предприеме постепенно стягане на огнения обръч около Плевен и от други страни.

Руснаците се задоволяват да оставят врага там, където са го заварили, и да изградят колкото може по-добри траншеи срещу турските укрепления, без да се опитват да спечелят територия.

Ако човек напусне позициите на генерал Скобелев и тръгне по пътя за София, трябва да се насочи към Брестовец. Аванпостовете

са разположени по хълмовете край редута при Къшин, а селото, дало името си на тези укрепления, се оспорва непрестанно. Малка рекичка минава под хълмовете и тече в един пролом, където е напълно разрушеното с. Къшин, и се влива в река Вит. При село Търнене започва голяма хълмиста равнина, която на север стига до Дунав.

Относно последните военни действия турски източници съобщават, че на 25 ноември турците, настъпвайки по пътя от Бердичка към Елена, са обсадили селата Игнаторби и Миковици; че същия ден са нападнали аванпостовата позиция при Ковачица по пътя за Шумен, но били отблъснати. На следващия ден са атакували укрепените позиции при Тръстеник и Мечка и след шестчасова битка били принудени да се оттеглят. Имало е и други сражения, или по-скоро маловажни разузнавателни операции, в Добруджа.

С цел да предотвратят опити за помощ към Плевен, руснаците са тръгнали към Мехмед Али, застрашавайки оперативната му база в София и Орхание, и са завзели Правец, Телори, Етрополе, Литаково и Орхание. Тъй като тези места били заети само от слаби предни части, Мехмед Али, който вероятно се е намирал другаде с основната си армия и е наредил на останените там части да се изтеглят към планинските проходи, сега е в състояние да премине в настъпление и да отблъсне врага от завзетите позиции една по една. А [врагът] не разполага с достатъчно сили, за да се възползва от първоначалните успехи и решително да преследва основната си цел. Ако в този момент той успее да събере цял един корпус от 40 хиляди души, турският генерал, с неговите сили, разпръснати на толкова голяма площ и в различни посоки, не би могъл да му устои.

5 декември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

РУСКИТЕ НАМЕРЕНИЯ

В. „Стандарт“ съобщава от Берлин с дата 30 ноември:

„Гук се смята, че падането на Плевен няма да ускори преговорите за примирие или за мир. Руската военна партия, която сега се ползва с доверието и подкрепата на царя, настоява руските войски отново да преминат Балкана и да се насочат към Константинопол или поне към Одрин. Германия и Австрия няма да се противопоставят на това, тъй като последната поне е получила уверение от Русия, че интересите ѝ няма да бъдат накърнени“.

И от Букурещ с дата 30 ноември:

„Идеята за примирие, което да се сключи след падането на Плевен, се отхвърля категорично от руснаците, въпреки че някои твърдят, че ако Турция поиска мир, Русия ще приеме, защото няма какво повече да спечели в Европа и може лесно да се компенсира в Азия за направените жертви“.

Армията на Мехмед Али

Кореспондентът на в. „Таймс“ пише от Виена на 30 ноември, че успехите, постигнати от руснаците при Правец и Етрополе, показват, че в организационен аспект армията на Мехмед Али все още не е в състояние да предприеме настъпление, и пристигащите от София новини потвърждават това предположение. Вярно е, че трябва да бъдат събрани още 75 батальона, но повечето от тях трябва да дойдат от далечни краища и все още не са пристигнали. Ще минат тепърва много дни, преди Мехмед Али да получи всички подкрепления, които е поискал незабавно от своето правителство. Следователно всичко зависи от съпротивата, която ще окаже Осман паша в Плевен, и в Константинопол се надяват, че той ще може да устои още дълго време.

В средата на месеца самият Осман паша е съобщил, че разполага все още с много провизии.

6 декември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ ФРАНЦИЯ И ИЗТОЧНИЯТ ВЪПРОС

Статия в „Петербургская газета“ е анализирана по следния начин в „Пал Мал газет“:

Близо е времето, когато войната ще приключи и ще се задейства дипломатията. Чия страна ще вземе тогава Франция? Англия със сигурност ще бъде против нас; Австрия не може да бъде благосклонна към нас; Германия и Италия вероятно ще заемат пасивна позиция. Но какво ще каже Франция? Въпросите, свързани със Средиземно море и Суецкия канал, имат за нея съществено значение и тя не може да остане безразлична към решението, което ще им бъде намерено. Ако не участва с гласа си, рискува да загуби толкова много, че в едно по-далечно или по-близо бъдеще ще бъде принудена да търси начин да поправи тази загуба.

Ще позволи ли Франция на Англия да стане абсолютен арбитър на Средиземно море? Ще подкрепи ли нашия план за освобождаване на Архипелага [*островите в Егейско море*] и Черно море? Или ще бъде толкова заслепена, че [...]

6 декември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Руснаците са постигнали главната си цел – да попречат на Мехмед Али да освободи Осман паша. Турците са опразнили Орхание и този факт, съобщен от телеграми с руски източник, бе косвено потвърден и от Константинопол, като се намекна за усилията на Мехмед Али да задържи позицията, в която се е оттеглил, срещу многократните руски атаки. [...]

Пътят от Одрин през Филипопол до София остава отворен за

Мехмед Али, за да получи подкрепления, и затова се смята, че докато сърбите не се включат във войната, той все още може да устои на Гурко и да попречи на руснаците да нахлуят в Румелия. Не бива обаче да се забравя, че целта на Мехмед Али беше да се притече на помощ на Осман паша, чиято съпротива не може да бъде по-славна; но ако вече няма надежда да предотврати падането или изоставянето на Плевен, приносът му за Високата порта се състои в това, че забавя момента, в който руснаците ще могат да проникнат в Румелия. Руснаците напразно се опитаха да си отворят портите на Плевен със „златни ключове“ – ключове, които отвориха портите на Варна през 1829 г.; османският генерал не се предава и е решен да се съпротивлява докрай. В руската главна квартира се очаква тази съпротива да продължи още дълго време.

7 декември 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Неотдавнашната реч на лорд Дерби, за която говорихме вече неведнъж, произведе ефекта, който трябваше да постигне: обезсърчение, от една страна, и обнадеждаване, от друга. Общественото мнение не очакваше толкова стремглаво отстъпление от страна на британското правителство след енергичния и понякога провокативен език, използван многократно от колегите на благородния лорд. Руснаците не можеха да бъдат по-доволни и тяхната радост се изразява във в. „Норд“ [*вероятно „Северный вестник“*], където думите на лорд Дерби бяха посрещнати с голямо удоволствие. В Берлин, където официозната преса е благосклонна към правителството в Петербург, изявленията на британския министър бяха приети с голямо одобрение. В телеграма от Берлин за „Дейли нюз“ се съобщава, че речта на лорд Дерби се счита за пълно изоставяне на политиката, която се приписваше досега на британското правителство. Според същата телеграма

в Берлин се е смятало общо взето, че британската намеса е предстояща, и затова тази реч е направила още по-силно впечатление.

7 декември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Руснаците всеки ден се надяват да влязат в Плевен, но Осман паша все още може да удържи. Всъщност днешните новини са благоприятни за турците. Шакир паша и Мехмед Али успешно отблъскват многократните атаки на руснаците срещу Камерли, а Сюлейман паша действа енергично срещу войските на Царевича. Превземането на Елена след ожесточено сражение, ако бъде потвърдено, показва енергичността на османския генерал. Нещо повече: според някои единични новини руснаците са се изтеглили от Камерли след тридневни боеве, а Сюлейман е постигнал важна победа при Ахметли [дн. с. *Константин*].

Писмо от Горни Студен до вестник „Юнивер“ уверява, че е имало преговори между руското главно командване и Осман паша. Около 10 ноември чрез трима турски военнопленници до Осман паша било изпратено писмо с предложение за капитулация. На следващия ден пристигнал отговорът на турския командир, който съдържал кратко и ясно изказан категоричен отказ. Няколко дни по-късно генерал Гурко изпратил на Осман паша три броя на вестник „Таймс“, в които се съобщавало за падането на Карс. На следващия ден било изпратено второ писмо с предложение за капитулация и пашата отново отказал. На 19 ноември турски парламентъор се явил пред руските аванпостове при Зелените хълмове, носейки писмо от Осман паша до великия княз Николай Николаевич. Два часа по-късно руският командир свикал постоянния военен съвет и съобщил, че Осман паша предлага да предаде позициите при Плевен, при условие да ги напусне с военни почести и да се оттегли свободно с армията си във

Видин или в София. Съветът единодушно решил, че не бива да се приема подобно предложение, още повече, като се има предвид, че безусловната капитулация на армията в Плевен се счита само за въпрос на време. Протоколът от заседанието бил предаден на турския пратеник, който на следващия ден се завърнал в Плевен.

Същият кореспондент на в. „Юнивер“ съобщава и още един факт, който не беше известен досега. Ето за какво става дума. След превземането на Горни Дъбник се пристъпило към разпит на Хивзи паша, който беше командващият на позициите там. На въпроса колко египетски войски е имало в турския лагер по време на Сръбската война, пашата отговорил: „Десет хиляди“. В момента, казал той, в Добруджа има 22 хиляди под командването на принц Хасан паша. Освен това египетски части има в Шумен, София, Шипка, Филипопол и Видин. Тези египтяни пристигат с параходи в Порт Саид, където са екипирани, снабдени с униформи и оръжие, след което биват изпратени в Константинопол.

След тези думи в руския военен съвет възникнало подозрението, че тези подкрепления идват от Индия и че това е дело на Англия – още повече, че е трудно да се обясни как Египет успява да изпраща толкова много войници, при положение че продължава да води война с Абисиния.

8 декември 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

От време на време вестниците повдигат въпроса за мира. Добре е да се проучи какво пише руската преса по този въпрос, затова ще погледнем „Петербургская газета“. Този вестник настоява за мир и много добре разбира, че ако войната е бедствие за Турция, то тя е не по-малко бедствие и за Русия, която е понесла огромни загуби и е претърпяла щети, напълно несъразмерни с извоюваните от армиите на царя победи. Ето впрочем какво пише „Петербургская газета“:

„Александър I е казал: „Аз няма да прибера сабята в ножницата, докато врагът не напусне руската земя“. Днес, от своя страна, ние казваме: „Ние няма да приберем сабята в ножницата, докато и последният християнин не бъде освободен от османското иго“.

Руският вестник знае, че царят иска да бъдат освободени от турското господство най-вече българите. Но българите отговарят, че са хиляда пъти по-доволни да останат на подчинение на султана, отколкото да опитат насладите, които великодушното сърце на Александър II пази за тях. Сега, когато е опознано на свой гръб руснаците, населението в България ги смята за по-лоши от турците.

В. „Голос“ е по-умерен и поставя следните искания:

„Отделяне или поне пълна автономия на България; решаване на аграрния въпрос, т.е. на отношенията между мюсюлманските едри земевладелци и християнското селско население. Докато този въпрос не бъде уреден, нашите войски не могат да напуснат Дунава. За да се защитава учреденото в България руско управление, ще трябва да се сформира малък армейски корпус, набран сред християнското население на страната“.

Но тъй като тези искания му изглеждат прекалено умерени, в. „Голос“ настоява също за свободно разгръщане на руската флота, свободно преминаване през Проливите [*Босфора и Дарданелите*], отстъпване на няколко крепости като Батуми, Карс и други. Славяните обаче вече са разбрали колко заинтересована е руската обич, и днес биха се отказали най-охотно от руското доброжелателство.

11 декември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

Интересна е кореспонденцията, която флорентинският в. „Месаджеро“ е получил от Виена с дата 4 декември:

Бурният вятър на войната бе донякъде укротен от изявлени-

ята на княз Горчаков, а по-късно и от тези на княз Бисмарк. Първият увери граф Андраши, че ще бъде уведомен, ако се започнат преки мирни преговори с османската Порта. Вторият пък формално обеща, че в случай на такива преговори той ще бъде ревностен пазител на интересите на австроунгарската монархия.

Това сънотворно, подадено от двамата канцлери, е приспало дори нашия собствен [канцлер] за учудване на самия лорд Дерби, който се видя принуден косвено да даде картбланш на Русия по отношение на евентуалната окупация на провинциите отсам Балкана. Така правителството на Сейнт Джеймс [*британското правителство*] се надява да види момента, в който Австрия ще се почувства сериозно застрашена и следователно ще бъде принудена да потърси помощта на Англия; но...

12 декември 1877 г. (трета страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Изглежда, че Англия въпреки привидното си безразличие се стреми да възпрепятства руската политика, и вече се говори – новината идва от един берлински вестник, „Пост“, – че новият турски заем от 5 милиона паунда представлява авансово плащане за турската военна флота, която Англия е закупила от Портата по същия начин, по който в миналото е купила акциите от Суецкия канал. Основната причина за това е била да не попадне турската флота в ръцете на руснаците, които възнамерявали да я поискат като обезщетение за военните разходи.

13 декември 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Падането на Плевен е събитие от огромно значение, което – макар и предвидено – вероятно е разтърсило европейските правителства поради новата фаза, в която навлиза Източният конфликт. Руснаците най-сетне са влезли в Плевен, но са принудени да се възхищават на героичната храброст на Осман паша, който с до голяма степен импровизирани защитни съоръжения успя да се съпротивлява дълго време на една страховита армия, снабдена с необикновено голямо количество средства за унищожение. Руснаците влязоха в Плевен, но историята завинаги ще пази като велико името на храбрия османски генерал и на неустрашимите войници, които бяха с него. Тази укрепена позиция беше отстъпена едва когато студът и гладът започнаха да покосяват смелите ѝ защитници. Осман паша записа в историята на съвременните войни може би най-великолепната, най-славната страница. На 20 юли Плевен бе атакуван за първи път от войските на генерал Шилдер-Шулднер. Едва тогава руското върховно командване забеляза присъствието на Осман паша, който тайно бе извършил този великолепен стратегически преход от 200 км, така че да стигне бързо от Видин до течението на река Вит. От този ден отвореният град бе превърнат от умелия турски генерал в мощен укрепен лагер и под тези укрепления паднаха не по-малко от петдесет хиляди убити и ранени сред руснаците и румънците. Оттогава целият военен план на руснаците се обърка. Осман се предаде, но ранен, окървавен и пак невъзмутим пред врага.

Сега, когато честта на руското оръжие е задоволена, за Великите сили е време да наложат на московската гордост справедливи условия за мир и да не позволяват повече на царя да държи Европа в състояние на неяснота и несигурност. Ще завършим, запазвайки си правото да се върнем към темата, с думите на Наполеон I, когато Улм беше принуден да капитулира: „Почит пред злочестата храброст“.

Според днешните новини тройният съюз по източните дела все още е в сила. Събитията като че ли доказаха многократно, че Австро-Унгария е била поставена между Русия и Германия, за да бъде лишена от свободата си на действие. В момента се твърди, че тройният съюз е много силен и че вероятно под неговата егида ще бъде сключен отделен мир между Турция и Русия.

Идеята за този отделен мир дълбоко обезпокоява Англия: тя остава изключена от преговорите именно в момента, когато трябва да се решава Източният въпрос, в който Великобритания е вложила толкова много интереси. [...]

14 декември 1877 г. (втора страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Ще бъде грешка да се вярва, че руснаците, които днес владеят Плевен след петмесечна обсада и многократни атаки, са в завършека на войната. В крайна сметка, те завладяха чрез глад един град, който, след като е изоставен от Осман паша, няма никакво значение; но тази позиция им коства около петдесет хиляди души.

Сега руснаците ще напреднат към Румелия; щом влязат в София, Мехмед Али няма да може непрекъснато да застрашава окупацията на този град; по-нататък те ще се сблъскат с Одрин, който се е превърнал в нов Плевен, но без неудобството да бъде застрашен в своите комуникации, защитен от смела армия и в състояние да устои на дръзкото настъпление на врага. Освен това не бива да се забравя, че турците все още владеят крепостите Русчук, Силистра, Шумен, Разград и Варна. Читателите вече знаят, че през 1829 г. руснаците прибегнаха до злато, за да си отворят портите на Варна.

Според единични сведения в Константинопол се е очаквало падането на Плевен. Високата порта е решена да продължи войната и да отхвърли всяко посредничество, което предлага прекалено тежки

условия за Османската империя. Само ако Русия прояви умереност, ще може да има ефективно посредничество, за да се преговаря за мир.

15 декември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

ПРОКЛАМАЦИЯ НА ВЕЛИКИЯ ВЕЗИР КЪМ БЪЛГАРИТЕ

Великият везир е отправил към българските поданици на султана следната прокламация:

„Българи!

В продължение на векове сте живели под бащинското покровителство на османското имперско управление; радвали сте се на нашето гражданство и свободно и безопасно сте изповядвали вярата си. С една дума, живеейки с вашите мюсюлмански съотечественици като с братя, упражнявайки свободно вашата търговия и занаяти, вие бяхте пример за напълно щастливо семейство.

Всеки можеше да забележи напредъка, който вие постигнахте в общественото образование, селското стопанство и изкуствата благодарение на грижите и доброжелателното съдействие на имперското правителство; и делът, който ви беше предоставен в управлението на страната, ежедневно нарастваше. Имперското правителство бързаше да ви осигури във вашите религиозни дела всички улеснения, които беше в негова власт да ви предостави. При наличието на тези блага Негово величество Султанът, нашият августейши владетел, с право можеше да очаква от вас най-висши прояви на вяроност и преданост. Вместо това някои от вас, подведени от измамните обещания на размирниците, се отклониха от правия път и от пътя на помирението, за да издигнат открито знамето на бунта.

Това поведение бе такова, че изненада целия свят, а проявите на жестокост, които бяха извършени, дълбоко наскърбиха сърцето на Негово величество Султана, нашия великодушен благодетел. Убеден

съм обаче, че тези хора, чиято дързост беше толкова голяма, колкото и невежеството им, ако се бяха огледали около себе си, щяха да видят със собствените си очи, че народите, които те си представяха като живеещи в съвършено щастие, всъщност търпят най-тежки страдания и са лишени от всякаква свобода и че в последна сметка, словата за автономия и националност, които им се повтаряха, не бяха нищо друго освен груба измама, предназначена да ги подведе и да ги въвлече в пагубния път, по който за нещастие те тръгнаха; и щяха – като онези свои единовеци, които останаха верни – да оценят по достойнство бащинското управление, под което живееха. Те нямаше да се отклонят в никакво отношение от правилата на честта и лоялността и нямаше да станат слепи инструменти за погубването на своята страна. Но аз благодаря на Бога, че мога да обявя за честта на българската нация, че броят на тези слепци представлява само незначително малцинство, докато голямото мнозинство остана вярно на тези принципи.

Българи, верни поданици на Негово величество! Знайте, че нашият августейши владетел, на когото трябва да се гордеем, че сме поданици, е изпълнен с такива чувства на справедливост и милосърдие, че вместо да оттегли своята обич и загриженост към българския народ заради престъпленията, извършени от едно заблудено незначително малцинство, което не е съзнавало какво върши, е готов да даде прошка на всички, които се разкаят и апелират за неговото великодушие.

Българи, онези от вас, които, ужасени от извършените от техни сънародници престъпления, са напуснали своите домове и села и са се укрили в планините, страхувайки се да останат беззащитни по къщите си, трябва да се успокоят за своята съдба. По нареждане на Негово величество Султана ги приканвам да се върнат по домовете си. Конституцията, дарена от Негово величество Султана, гарантира както в настоящето, така и в бъдещето, сигурността на всички. Вер-

ните поданици на Негово величество могат днес повече от всякога да разчитат на помощта и закрилата на имперските власти. Всеки, който си позволи да малтретира верните поданици на Негово величество, ще бъде подложен на наказанията, предвидени от закона.

Сега е ваш ред да се възползвате от предимствата, които ви предлагам от името на Султана. А върху онези, които не пожелаят да се възползват от тези предимства и продължат да подлагат своите жени и деца на живот при сурови зимни условия, държейки ги далеч от домовете им и осъждайки ги на жестоките лишения на скиталчеството – върху тях ще падне, пред Бога и пред хората, позорът за всички злини, които са причинили.

Високата порта, 15/27 ноември 1877 г.“

16 декември 1877 г. (втора страница)

МЕЖДУНАРОДНИ НОВИНИ

Ето една статия от „Петербургская газета“, от която предаваме няколко изречения:

„Перспективите, породени от смелостта на нашите храбреци, вдъхват тревога у нашите жестоки врагове. Но Русия няма да поведе своите армии в битка по примера на Франция и Германия с цел да поеме по пътя на завоеванията. Единственото, което тя желае, е солиден мир. Само в случай че на слепите унгарски и английски дипломати им хрумне да възпрепятстват изпълнението на нашите хуманитарни планове, всеки от нашите бъдещи противници ще изпита съдбата, отредена на нашите настоящи врагове – пълно унищожение. Ако не успеем да убедим Високата порта в необходимостта да признае независимостта на българите, да ни изплати военна контрибуция и да подпише разширяване на нашите граници в Азия, защото тези господа от Будапеща или от бреговете на Темза желаят да възпрепятстват нашата дипломация, тогава Русия ще действа вече не като

освободител на славяните, а като наказател на престъпната Англия и престъпната Унгария. Тези полкове от казаци, които, подчинени на строга дисциплина, напредват бавно в България и Мала Азия, ще бъдат изпратени, от една страна, в плодородните долини на Унгария, а от друга – в златните равнини на Индия“.

16 декември 1877 г. (втора страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Относно разпространилите се слухове за мирни преговори между Русия и Турция вестник „Юнивер“ е получил следната нота, която противоречи на новините в „Ди Пресе“:

„Всякакви слухове за преговори са не само преждевременни, но и абсолютно неверни. Има и още: никога от началото на войната насам мирът не е бил толкова далечен, колкото сега. След превземането на Плевен се предвижда експедиция отвъд Балкана.

Седемдесет и пет хиляди души, които съставляват третата руска армия, са напълно готови да настъпят към Одрин, докато Гурко ще направи диверсия към София, а Царевичът ще остане при Янтра, за да задържи турската армия... [...]“.

19 декември 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

В своя статия относно превземането на Плевен в „Таймс“ изразява убеждението, че това военно събитие е истинска катастрофа за Турция.

„Турците може би вярват – пише „Таймс“, – че Европа в последния момент ще реши да им се притече на помощ. Това са чули от някои англичани, които те смятат за свои най-добри приятели. Но турците биха допуснали фатална грешка, ако дадат ухо на такива внушения. Почти сме склонни да подозираме, че зад тези чуждестранни призови към руския

фанатизъм се крие ясно изразено намерение да бъде напълно унищожена Османската империя. Сега, когато Плевен е паднал, можем да очакваме, че същите ще започнат да твърдят, че на нас ни е нужно да окупираме част от Османската империя – например Египет – с цел по този начин да защитим интересите на Англия. Така се показва приятелство към Турция, като в същото време се извършват действия, насочени очевидно към нейното разрушаване из основи, и то в часа на най-голямата ѝ злочестина“.

19 декември 1877 г. (втора страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Руснаците устройха големи тържества по повод падането на Плевен, който не успяха да превземат със сила въпреки многото използвани сили и разрушителни оръдия. Те празнуват, защото гладът попречи на храбрия Осман паша да продължи съпротивата. Царят се завръща в Петербург заедно с канцлера Горчаков, добрия Жомини и държавния съветник Хамбергер.

Плевенските укрепления няма да бъдат разрушени, в тях ще има руски гарнизон и ще могат да служат като база за операции към София. Останалата част от руската армия, която е свободна след падането на Плевен, ще бъде разделена на три части.

В. „Таймс“ предоставя следната информация:

Едната част ще бъде изпратена да подсили генерал Гурко и да му помогне в опита му да премине южните проходи на Етрополския Балкан и да превземе София. Втората част ще се съедини с Радецки при Шипченския проход и ще положи всички усилия да премине планината по пътя към Казанлък. Третата част от руската армия ще подсили Царевича, на когото ще бъде поверена задачата да обкръжи гарнизоните в Четиригълника на крепостите [Шумен, Русе, Силистра, Варна], докато армията на Сюлейман има за задача да попречи на разрушаването на пътищата и комуникационните линии.

20 декември 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Според сведения, предадени от Букурещ, княз Горчаков е казал, че падането на Плевен е триумф на съюза на тримата императори. Но в интерес на истината ние не разбираме как Франц Йосиф може да бъде доволен, след като Русия ще има преобладаващо влияние и ще може някак да властва над целия Балкански полуостров – от Дунав до Адриатическо море. Каква полза би имала Австро-Унгария да притежава нещо като върховен суверенитет над Босна и Херцеговина, ако царят господства чрез князе, които ще бъдат превърнати в префекти с привиден суверенитет в Сърбия, Черна гора, България, и ако в Букурещ ще трябва да се следва волята на Бисмарк? По този начин несъмнено биха триумфирали Русия и Германия, но Австро-Унгария би понесла значителни вреди.

Що се отнася до материалните обезщетения, твърди се, че Русия иска Армения и като компенсация за военните си разходи – да ѝ се даде турският брониран флот. Гореспоменатият кореспондент вярва, че по въпроса за флота княз Горчаков ще има срещу себе си както Бисмарк, така и Андраши.

23 декември 1877 г. (втора страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Сега в дипломатическите кръгове в Константинопол цари голяма активност. На Високата порта се препоръчва да започне възможно най-скоро преки преговори с Русия. Говори се, че дори Англия вече се е примирила с това, разбирайки, че времето само влошава положението на Портата, която е останала да се бори сама срещу оръжията на съюзниците. Княз Ройс бил изразил готовност да предложи своето посредничество за по-бързото сключване на мир, при условие че султанът не откаже да се обърне към руския цар.

Високата порта се колебае, защото добре знае с какви противници трябва да води преговори в Петербург и какъв характер може да има заинтересованото посредничество на Берлин. Междувременно в Константинопол се работи с трескаво усърдие за организиране на отбраната на Румелия и ако Военният съвет не попречи с разрушителна намеса на операциите на мюсюлманските военачалници, може да се очаква, че руснаците ще се натъкнат пак на някой костелив орех.

Твърди се, че преди да замине за Петербург, княз Горчаков е дал указание на всички руски дипломатически представители, акредитирани в европейските дворове, да запазят засега най-голяма дискретност относно мирните условия, които Русия би била склонна да приеме – дискретност, която трябва да спазват дори и в неофициалните си разговори.

Цялата руска армия, която обкръжаваше Плевен, с изключение на пехотната дивизия под командването на Скобелев, е потеглила в три направления – към река Лом, към Търново и към София. Изглежда, че главната цел е София, където руските сили са били привлечени от действията на Шевкет паша и Мехмед Али. Руският авангард вече е близо до споменатия град и скоро ще научим, че той е обкръжен. Загубата на София от страна на турците би означавала преместване на един втори базисен пункт в по-отдалечен район (може би в Македония), което би улеснило и сърбите в тяхната задача. Но дори загубата на София няма да бъде от решаващо значение за Турция.

27 декември 1877 г. (първа страница)

ПОЛИТИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Император Александър бе тържествено посрещнат при завръщането си в Петербург. Не ни се струва, че той е допринесъл особено много за успехите на своите армии. Той не е ръководил армейски корпуси, не е изготвял никакви планове; просто е останал с армията си,

без никога да се изложи на истинска опасност и без дори да се озове на бойното поле, където се е появявал само когато врагът вече е бил обърнат в бяг или се е оттеглил по своя воля. Но демонстрациите, с които бе посрещнат: официални ли са били, или по инициатива на гражданите? Това не знаем, но по този въпрос няма да закъснеят да се появят новини, които ще ни позволят да научим истината. Той прие делегация, която му се представи, за да го приветства от името на столицата за щастливия развой на военните действия. Императорът отговори, че много е постигнато, но и че остава още много за постигане. Ама какво иска той? Да не би да възнамерява да стигне чак до Константинопол, за да диктува там на султана условията за мир? Ако целта му е само да постигне реформи от страна на султана, нищо не би било по-лесно от сключването на мир. Високата порта вече е предоставила конституция и ако не ѝ се попречи преднамерено, няма съмнение, че подчинените на османското господство народи ще се радват на свободи, които все още си остават само мечта за поданиците на царя.

27 декември 1877 г. (втора страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Вести от Букурещ гласят, че новият план на Сюлейман паша се състои в това да изтегли голяма част от турските сили от Източна България и да ги насочи към линията Филипопол – Одрин. Планът на Сюлейман е бил одобрен от Високата порта. Между Русчук и Шумен вече няма турски войски.

29 декември 1877 г. (втора страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

УСЛОВИЯТА ЗА МИР

Говори се, че генерал Игнатиев е автор на следните пет условия за мир: 1. Преки преговори между Русия и Турция без участието и гаранциите на другите велики сили. 2. Отстъпване на Батуми и част от Армения с Карс. 3. Свободно преминаване през Дарданелите и Черно море. 4. Българско княжество под управлението на германски княз. 5. Пълна независимост на Румъния, Сърбия и Черна гора.

30 декември 1877 г. (втора страница)

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Изглежда, че генералният щаб на великия княз Николай Николаевич трябва да бъде преместен в Селви [дн. Севлиево] – място, по-близко до Търново и Габрово при Шипченския проход, отколкото Етрополе и Орхание. Изглежда, че командваните от Скобелев войски са предназначени да служат като свързка между силите на Шипка и онези, които действат в района на Етрополския Балкан. Този генерал с една дивизия, два кавалерийски полка и половин артилерийска бригада е заел Троян, близо до прохода със същото име, който води към долината на река Гьопса [дн. Стряма], а оттам – към Филипопол [дн. Пловдив]. Както долината на Тунджа, така и тази на Гьопса са от онези дълги и открити котловини, които вървят успоредно на главната верига на Балкана. Това разпределение на войските показва може би, че руснаците възнамеряват да настъпят в три колони, за да се съберат впоследствие в някоя точка в долината на Марица.

6 март 1878 г. (втора страница)

Един важен и значителен въпрос, който все още не е бил засегнат, е името на кандидата за трона на България. Кой иска да повтори

онова, което беше направил през 1864 г. херцогът на Аугустенбург в херцогство Елба? България ще бъде руска провинция, така както Босна и Херцеговина – австрийски, ако Австрия желае. Ако не – по-лошо за нея... Виенският вестник *Stampa* публикува руския план за реорганизиране на България. Характерът на тази организация ще бъде основно военен. Ще има шест губернии, две военни трансбалкански дивизии и 10 диоцеца. Епископите ще бъдат номинирани и избрани от принца. Училищата ще бъдат управлявани от клира и ще бъдат контролирани от правителството. Руската армия ще напусне България постепенно след формирането на страната и създаването на българска войска. Във Виена мненията са разногласни. В парламентарните кръгове, и особено в немската либерална партия, се наблюдава силна опозиция срещу всякакво действие или отпускане на кредити. От друга страна, граф Андраши е готов да представи пред австроунгарската делегация въпроса, свързан с политическия кабинет.

7 март 1878 г. (втора страница)

Румънската армия в България. Според написаното в *букурещкия Politisch correspondenz* в българските региони, окупирани от румънските войски, се наблюдава голямо раздражение, което се превръща все повече в заплаха за румънците. Тъй като румънското правителство не смята, че това е някаква случайност, то реши, за да избегне всякакъв конфликт, да се оттегли от Видин, както и от цялата територия на България отвъд Дунава. Изтеглянето на румънската армия е започнало още на 27 февруари. Трябва да се отбележи, че е било въоръжено от руснаците само онова население в българските региони, окупирани от румънците.

10 март 1878 г. (втора страница)

СКЛЮЧВАНЕ НА МИРЕН ДОГОВОР

Кореспондентът на Daily news телеграфира от Сан Стефано, че: Добруджа ще бъде дадена в замяна на Бесарабия, стига Румъния да се съгласи, иначе ще бъде направено ново разпределение и българските бежанци ще могат да се върнат по домовете си; България ще стане автономна държава, управлявана от княз, избран от Народно събрание, съставено от видни личности. Единствената рестрикция на Русия е, че князът не трябва да бъде член на която и да е управляваща царска фамилия в Европа. Репарацията (обезщетение), която България трябва да плати, няма да бъде фиксирана в първите две години и през това време да се вземат мерки за установяване на ресурсите и доходността на страната. През този период руската армия да окупира страната с не повече от 50 000 войници. България няма да включва Одрин, нито устието на Марица, нито Солун. На юг ще включва Люлебургас, ще има едно пристанище на Мраморно море в Кавала. Това увеличава значително България, което не беше предвидено на конференцията в Константинопол през миналата година. Сърбия ще има областите около Ниш, там, където се говори сръбски език, но не и Видин, който остава за България. Черна гора ще има завоюваната си от Турция страна, чиито граници ще се определят от конференцията. Босна и Херцеговина ще имат административни реформи, както Тесалия и Епир. Русия няма да влезе в Константинопол, руски войски ще бъдат качени на кораби в Мраморно море и така, през Босфора, ще се завърнат вкъщи.

13 март 1878 г. (втора страница)

КНЯЗЪТ НА БЪЛГАРИЯ

Fremdenblantt разполага с грама от Букурещ, 8-ми: „Свикването на Великото Народно събрание на българските видни личности за избор на княз трябва да бъде ускорено, за да може да се предостави на Конгреса резултатът от техния избор. Вероятно броят на видните личности, които

ще участват в този избор, ще достигне 80, което означава, че мнозинство, дори и с един глас, ще направи избора валиден. Руската дипломация ще съобщи резултата от избора на Великите сили“.

17 март 1878 г. (втора страница)

БЪДЕЩИЯТ КНЯЗ НА БЪЛГАРИЯ.

От Петербург пишат до Presse, неофициалния печатен орган на Виена, че сред руските политически среди се говори да бъде сложен на трона на България Негово кралско височество принцът на ХанOVER, който да се ожени за дъщерята на кралица Виктория – младата принцеса Беатрис.

22 март 1878 г. (втора страница)

МИРНИЯТ ДОГОВОР.

Times изпраща телеграма от Петербург, 17-ти:

„Мирният договор оставя отворени значителен брой въпроси. Според него на Конгреса се предоставят ограничени възможности за решения; южните граници на България ще бъдат установени от международна комисия според националността на жителите; въпросът за присъединяването на Кавала е оставен на същата комисия“.

„Договорът ще бъде изпратен на силите във вторник със специален куриер“.

23 март 1878 г. (втора страница)

В БЪЛГАРИЯ

В телеграма от Оршова, 18 март до Deutsche Zeitung се казва: „Румънските войски напуснаха град Видин; крепостта е под наблюдение на руснаците. В Турну Северин пристигна нов конен отряд, затова австрийската граница при Оршова е под наблюдението на артилерия с 48 оръдия и 15 000 румънски конници“.

НАУЧЕН ПРОЕКТ „БЪЛГАРИЯ В ИТАЛИАНСКИТЕ И ВЪВ ВАТИКАНСКИТЕ АРХИВИ“: ПЪРВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ АНАЛИЗ НА ВАТИКАНСКИЯ ВЕСТНИК „ОСЕРВАТОРЕ РОМАНО“

Тициана ди Феличе¹

Римски университет „Ла Сапиенца“

Резюме. Главната цел на научния проект „България в италианските и във ватиканските архиви“ е търсенето на информация за Руско-турската война (1877 – 1878 г.) и за българския народ във вестник *Осерваторе Романо*. Докладът представя един възможен метод на анализа на броевете на вестника, който е приложен за броеве 148 и 149.

Ключови думи: „Осерваторе Романо“; вестник; Ватикана; Руско-турска война (1877 – 1878); българска история

В рамките на научния проект „Неразказните истории на българите“ на 24 април 2024 г. се проведе форумът „България в италианските и във ватиканските архиви“, който беше организиран от Лектората по български език, култура и литература на Неаполския университет „Ориентале“. Целта на форума беше да се представят първите резултати на процеса на дигитализацията на статиите на вестника *Осерваторе Романо*, които излизат от 1 януари 1877 г. до 30 декември 1877 г. *Осерваторе Романо* е основан от Никола Занкини и Джузепе Бастиа през 1861 г. с финансовата подкрепа на

Ватикана. От 1885 г. вестникът принадлежи на Ватикана и става негов информационен орган, а от 1929 г. самата му редакция се намира във Ватикана (Dizionario di Storia Treccani 2010).

Този доклад, който беше представен на форума, съдържа един възможен метод за анализ¹ на броевете на „Осерваторе Романо“. Главната цел на доклада е да се опише и анализира съдържанието на два броя на вестника – брой 148 от 1 юли 1877 и брой 149 от 3 юли 1877. Основните методологични принципи, които се приемат за анализа, са следните.

1. Установяване на непосредствена връзка с текстовете на вестника и откриване на местата в тях, свързани с руско-турския конфликт (1877 – 1878) и с българския народ.
2. Транскрипция на релевантната на научния проект информация.
3. Превод на български на тези откъси от текста.
4. Реконструкция на културно-историческия контекст на епохата, за да се стигне до по-добро разбиране на избраните откъси на *Осерваторе Романо*.
5. Превод на български на коментарите, свързани с реконструкцията на културно-историческия контекст.

Всеки брой на „Осерваторе Романо“ се състои от четири листа, последният от които е за реклама. Включва различни секции, които са посветени на Руско-турската война, на Източния въпрос и на българския народ. Тези секции се наричат: *Bollettino politico* („Политически бюлетин“); *Notizie Estere* („Външни новини“); *Ultime Notizie – Guerra d’Oriente* („Последни новини от Източната война“); *Dispacci della Guerra* („Военни депешки“) и редакционни статии. Освен това във вестника се наблюдават секции, които са посветени на икономика, на борси, на религиозни въпроси (*Cronaca religiosa* – „Религия“) и на последните събития във Ватикана и Италианското кралство (*Cronaca cittadina*).

Транскрипция на секцията *Ultime Notizie – Guerra d'Oriente* („Последните новини от Източната война“, брой 148, неделя, 1 юли 1877, с. 3)

“i Turchi erano preparati a resistere al passaggio dell’ottavo corpo russo presso Zimnica di rimpetto a Sistova. Qui [...] la lotta fu viva, ma i Turchi furono respinti dalle loro posizioni avanzate. и тук и т.н.

Sistova è un vecchio castello con difese completate da terrapieni e palizzate, le truppe che difendono Sistova saranno probabilmente rinforzate da altre truppe. Se i Turchi non conoscevano in precedenza che il punto prescelto al passaggio dei russi era Sistova, non possono avere ivi concentrate forze numerose, per cui lunga non può essere la loro resistenza. I russi non mancheranno di trincerarsi in entrambe le rive della Jantra, sia per arrestare il corpo di Rustschuk, se si avanzasse, sia per procedere quindi tanto ad est verso il quadrilatero, quanto a sud verso Tirново e i Balcani. Altri due o tre corpi d’armata sono in grado di passare il Danubio a Sistova in seguito all’8 corpo. Rustschuk è una fortezza importante per la sua posizione come testa di linea della ferrovia bulgara, come porto interessante del Danubio rispetto a Giurgevo. Testa di linea delle ferrovie rumene, essa è destinata a diventare il punto più importante della linea di approvvigionamento dell’esercito russo operante nella Bulgaria. I russi faranno ogni sforzo possibile per impadronirsene. È probabilissimo il passaggio degli altri due corpi [...] altra parte per impedire che Rustschuk sia soccorsa dai corpi di Silistria e di [...]. Il 14 corpo è tutto entrato nella Dobrudscha, e presto sarà occupata anche [...] essendosi già, per quanto sembra, per quanto sembra, da qualche scorreria russa raggiunto la ferrovia Tschernavada-Kustendje.”

Превод на български на секцията от вестника

„Турците са готови да устоят на преминаването на руския осми корпус близо до Зимнич срещу Свищов. Тук³ битката беше оживена, но турците бяха отблъснати от позицията си, вече доста напреднала.

Свищов е стар замък със защита от земни насипи и палисади, войските, защитаващи Свищов, вероятно ще бъдат подсилени от други войски. Ако турците не са знаели предварително, че избраната точка за преминаване на руснаците е Свищов, те не биха могли да съсредоточат многобройни сили там, така че съпротивата им не може да бъде продължителна. Руснаците няма да пропуснат да се задържат около двата бряга на Янтра, както за да спрат корпуса от Русчук, ако той напредне, така и за да продължат на изток към четириъгълника и на юг към Търново и Балкана. Два или три други въоръжени корпуса успяват да преминат Дунава при Свищов, следвайки 8-и корпус. Русчук е важна крепост поради позицията си на начало на българската железница. Той е предназначен да се превърне в най-важната точка от снабдителната линия на руската армия, действаща в България. Руснаците ще положат всички усилия да го превземат. † Целият 14-и корпус навлезе в Добруджа и скоро също ще бъде окупиран †, след като вече, както изглежда, известен руски набег е достигнал железопътната линия Черна вода – Кюстенджа.“

Кратка реконструкция на историческия контекст

Секцията описва битката при Зимнич – Свищов на 15 (27) юни 1877 г. – военната операция, благодарение на която руската армия пресича Дунав и от румънския град Зимнич влиза в българска територия. Организирането на операцията се държи в пълна тайна до последния момент; в продължение на три дни се бомбардират крепостите Русе, Никопол и Видин, за да се отвлече вниманието на османската армия в различни пунктове на Дунав. Благодарение на успеха на руската военна операция Свищов става първият български град, освободен от османското робство (Mitkov, Choreva 2016).

Транскрипция на някои откъси на секцията II *Proclama dello zar ai Bulgari* („Обръщението на цар Александър II към българите“, брой 149, вторник, 3 юли 1877, с. 3)

“Le mie truppe hanno passato il Danubio; esse entrano oggi nel vostro territorio, dove già parecchie volte hanno combattuto per il miglioramento della sorte degli abitanti cristiani della penisola dei Balcani. Fedeli alle antiche tradizioni storiche, traendo nuove forze dall’unione intima e secolare esistente tra essi e il popolo ortodosso della Russia, i miei avi erano riusciti colla loro influenza e colle loro armi ad assicurare successivamente la sorte dei Servi e dei Rumeni, chiamandoli ad una nuova esistenza politica. [...]

Abitanti del paese bulgaro, lo scopo della Russia è di edificare e non di distruggere: essa è chiamata per la volontà della Provvidenza a pacificare e a conciliare tutte le razze, tutti i culti in tutte le parti della Bulgaria dove vivono degli abitanti d’origini e di credenze diverse. [...]

Nella Bulgaria, a misura che le truppe russe si avanzeranno nell’intorno del paese, il potere turco sarà surrogato da un ordinamento regolare; gli abitanti indigeni saranno tosto chiamati a parteciparvi attivamente sotto l’alta direzione di autorità speciali e nuove. Le legioni bulgare serviranno di nucleo alla forza armata locale, destinata a mantenere l’ordine e la sicurezza. [...] Obbedite alle autorità russe; seguite fedelmente le loro istruzioni; là è la vostra forza; là è la vostra salute.”

Превод на откъсите на секцията

„Моите войски преминаха Дунава; днес влизат във вашата територия, където вече няколко пъти са се борили за подобряване на съдбата на християнските жители на Балканския полуостров. Верни на древните исторически традиции, черпейки нови сили от вековния съюз между тях и православния народ на Русия, моите предци успяха с влияние и оръжие да гарантират съдбата на сърбите и румънците, призовавайки ги към ново политическо съществуване. [...]

Жители на българската страна, целта на Русия е да гради, а не да руши: тя е призвана по волята на Провидението да умиротворява и примирява всички раси, всички култове във всички краища на България, където живеят хора с различен произход и с различни вярвания. [...]

В България, докато руските войски напредват из страната, турската власт ще бъде заменена с редовна власт; местните жители скоро ще бъдат призвани да участват активно под високото ръководство на новата власт. Българските легиони ще служат като ядро на местните въоръжени сили, предназначени да поддържат реда и сигурността. [...] Подчинявайте се на руските власти; спазвайте вярно техните инструкции; там е вашата сила; там е вашето здраве.“

Кратък коментар на Обръщението на цар Александър II към българите

Четейки обръщението, можем да наблюдаваме няколко главни теми в него. В началото на прокламацията се твърди, че руската военна намеса има за цел да подобри условията на живот на християнското население на Балканите. След това се подчертават многовековната връзка, която съществува между християнското население на Балканите и руснаците, и фактът, че действията на

Руското царство са водени от Божественото провидение. Освен това българите са призвани да се подчинят на руската власт, и се обявява установяването на нов ред в свободна България. Интересно е, че се наблюдава съответствие между това да стане Обръщението и Манифеста на император Александър II от 12 април 1877 г. за обявяване. И в двата документа се акцентира на връзката между християнското население на Балканите и християнското население в Руското царство и на намерението на руския цар да даде военна помощ на балканските християнски, поданици на Османската империя. Забелязва се още едно съответствие между Манифеста и Обръщението във факта, че действията на Руското царство са описани както отражение на Божественото провидение или подкрепени от Божествената помощ.

Манифестът на 12 април 1877 г.

[...] Всѣмъ Нашимъ любезнымъ вѣрноподаннымъ извѣстно то живое участіе, которое Мы всегда принимали въ судьбахъ угнетеннаго христіанскаго населенія Турціи. Желаніе улучшить и обезпечить положеніе его раздѣляль съ Нами и весь русскій народъ, нынѣ выражающій готовность свою на новыя жертвы для облегченія участи христіанъ Балканскаго полуострова. [...]

[...] Глубоко проникнутые убѣжденіемъ въ правотѣ Нашего дѣла, Мы, въ смиренномъ упованіи на помощ и милосердіе Всевышняго, объявляемъ всѣмъ Нашимъ вѣрноподаннымъ, что наступило время, предусмотрѣнное въ тѣхъ словахъ нашихъ, на которыя единодушно отозвалась вся Россія. [...]
(BG diaspora 2024)

Превод на български на Манифеста

На всички наши любезни верноподаници е известно онова живо участие, което Ние винаги сме вземали в съдбата на угнетеното християнско население в Турция. Желанието да се подобри и осигури неговото положение, е споделял с Нас и целият руски народ, който изразява сега своята готовност за нови жертви за облекчаване участва на християните на Балканския полуостров. [...]

[...] Дълбоко проникнати от убеждението в правотата на Нашето дело, Ние в смирено упование за помощ и милосърдие от всевишния обявяваме на всички Наши верноподаници, че настъпи времето, предвидено в тези Наши думи, на които единодушно се отзова цяла Русия. [...]
(Lazarova 2019)

Обръщението към българите⁴

Моите войски преминаха Дунава; днес влизат във вашата територия, където вече няколко пъти са се борили за подобряване на съдбата на християнските жители на Балканския полуостров. Верни на древните исторически традиции, черпейки нови сили от вековния съюз между тях и православния народ на Русия, моите предци успеха с влияние и оръжие да гарантират съдбата на сърбите и румънците, призовавайки ги към ново политическо съществуване. [...]
[...] Целта на Русия е да гради, а не да руши: тя е призвана по волята на Провидението да умиротворява и примирява всички раси, всички култове във всички краища на България, където живеят хора с различен произход и с различни вярвания. [...]

Заклучение

Първите резултати на анализа на броевете 148 и 149 показват интересни свидетелства на битката при Зимнич – Свищов и за Обръщението на Александър II към българите. Подробният анализ на броевете на *Осерваторе Романо* от 1877 г. може да доведе до по-многогранно разбиране на епохата на Руско-турската война и на Освобождението на България, взимайки под внимание гледната точка на един вестник, който отразява или е много близко до ватиканското схващане на целия Източен въпрос.

БЕЛЕЖКИ

1. Текстът е част от проекта по Националната програма „Неразказаните истории на българите“, Министерство на образованието и науката, България. Авторката завършва магистратура в Неаполския университет „Ориентале“, където изучава български език. Към момента е докторант в Римския университет „Ла Сапиенца“ с научно ръководство от Неапол и Прага.

2. Резултатите, които ще бъдат представени тук, са прелиминарни и самият метод на анализа ще бъде усъвършенстван по течение на изследването.

3. Бележа със знака † тези места в снимките на текстовете, използвани за дигитализацията, които са нечетливи.

4. Не намерих оригиналния документ на руски език на Обръщението, затова го представям в българския превод от италианския текст на брой 149 на *Осерваторе Романо*.

ЛИТЕРАТУРА

BG diaspora 2024. Высочайший манифест 12 апреля 1877 г.

<http://bgdiaspora.h3b.ru/11737> [преглед 12.05.2024].

Dizionario di Storia Treccani, 2010, s. v. “L’Osservatore Romano.

[https://www.treccani.it/enciclopedia/l-osservatore-](https://www.treccani.it/enciclopedia/l-osservatore-romano_%28Dizionario-di-Storia%29/)

[romano_%28Dizionario-di-Storia%29/](https://www.treccani.it/enciclopedia/l-osservatore-romano_%28Dizionario-di-Storia%29/) [преглед 12.05.2024].

ЛАЗАРОВА, ЕМ. 2019. Манифестът за обявяването на Руско-

турската война! *БГ ПРЕСА* <https://bgpressa.wordpress.com/2019/04/24/%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%8A%D1%82-%D0%B7%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D1%8F%D0%B2%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D1%82%D1%83/> [преглед 12.05.2024].

L’Osservatore Romano n°148, domenica 1° luglio 1877.

L’Osservatore Romano n° 149, martedì 3 luglio 1877.

МИТКОВ, П., ЧОРЕВА, ЗЛ. 2016. Форсирането на Дунав 27.06.1877 г.

– блестяща военна операция на руската армия. *Новини. Национален парк-музей Шипка – Бузлуджа* <https://www.shipkamuseum.org/2016/06/24/27-06-1877/> [преглед 12.05.2024].

LITERATURE

BG diaspora 2024. *Vaysochayshiy manifest 12 aprelya 1877 g.*

<http://bgdiaspora.h3b.ru/11737> [pregled 12.05.2024].

Dizionario di Storia Treccani, 2010, s. v. “L’Osservatore Romano“.

[https://www.treccani.it/enciclopedia/l-osservatore-](https://www.treccani.it/enciclopedia/l-osservatore-romano_%28Dizionario-di-Storia%29/)

[romano_%28Dizionario-di-Storia%29/](https://www.treccani.it/enciclopedia/l-osservatore-romano_%28Dizionario-di-Storia%29/) [pregled 12.05.2024].

LAZAROVA, EM. 2019. *Manifestat za obyavyavaneto na Rusko-turskata vojna!* BG PRESА <https://bgpressa.wordpress.com/2019/04/24/%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%8A%D1%82-%D0%B7%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D1%8F%D0%B2%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D1%82%D1%83/> [pregled 12.05.2024].

L'Osservatore Romano n°148, domenica 1° luglio 1877.

L'Osservatore Romano n° 149, martedì 3 luglio 1877.

MITKOV, P., CHOREVA, ZL., 2016. *Forsiraneto na Dunav 27.06.1877 g. – blestyashta voenna operatsiya na ruskata armiya*. Novini. Natsionalen park-muzey Shipka-Buzludzha“ <https://www.shipkamuseum.org/2016/06/24/27-06-1877/> [pregled 12.05.2024].

Research project “Bulgaria in the Italian and Vatican Archives”: first results of the analysis of *Osservatore Romano*’s issues 148 and 149

Abstract. The main aim of the research project “Bulgaria in the Italian and Vatican Archives” is to find information about the Russo-Turkish War (1877–1878) and the Bulgarian people in the newspaper “*L'Osservatore Romano*”. This paper presents a possible method to analyse the issues of the newspaper, which is used for the analysis of issues 148 and 149.

Keywords: *Osservatore Romano*; newspaper; Russo-Turkish War (1877 – 1878); Bulgarian History

Tiziana Di Felice, PhD student

Germanic and Slavic Studies

Università degli Studi di Roma “La Sapienza”

E-mail: tiziana.difelice@uniroma1.it

АВТОМАТИЗИРАНЕ НА АНАЛИЗА НА АРХИВНИ ТЕКСТОВЕ ЧРЕЗ БЛОКМОДЕЛИРАНЕ НА N-ГРАМ МРЕЖИ С КАЗУС ПРЕДСТАВЯНЕТО НА БЪЛГАРИЯ В OSSERVATORE ROMANO (ЯНУАРИ – МАЙ 1877 Г.)

Фабио Аштар Теларико

Люблянски университет, Факултет по социални науки

Резюме. Тази статия цели да преодолее разрыва между архивния текстов анализ и мрежовия анализ, като прилага методи за клъстеризация на мрежи с цел да изследва отразяването на България в 123 броя на вестника *Osservatore Romano*, публикувани между януари и май 1877 г. Използвайки оптично разпознаване на символи и генерализиран хомогенен блоков модел, изследването изгражда мрежи от ключови думи. Тези, които включват множествата „България“ и „Русия“, са значително изоморфни и в голяма степен се припокриват с тези за „Германия“, „Британия“ и „война“. Структурно, блоковият модел на двете мрежи показва ясно изразена структура от ядро – полупериферия – периферия, която отразява взаимоотношенията между концепциите в отразяването от вестника. Лексикалният избор на вестника на практика делегитимира Българското национално възраждане, подчертавайки влиянието на Светия престол върху редакционната линия на изданието.

Ключови думи: мрежов анализ; блоков модел; Русия; България; текстови анализ

1. УВОД

В свят, който все повече се ръководи от данни, архивната работа поставя пред изследователите предизвикателството да боравят с нарастващи обеми информация от разнообразни източници, като в същото време продължават да създават задълбочен качествен анализ. Това предизвикателство е особено значимо при работата с по същество сложни текстови данни, съставени от хиляди или дори милиони взаимосвързани термини, концепции и идеи. Разбирането на тези сложни взаимоотношения е от решаващо значение за осмислянето на огромното количество информация, което се генерира ежедневно.

На този фон мрежовият анализ (МА) предлага мощна рамка за работа с големи корпуси на няколко допълващи се нива на анализ. Чрез представяне на думи и/или документи като възли, свързани в мрежа чрез определен тип връзка, МА предоставя инструменти за изследване и анализ на структурата на взаимосвързаност както в рамките на текстовете, така и между отделни документи. Като позволява анализ на текстове за част от времето, необходимо за тяхното прочитане, МА осигурява възможност за систематично изследване на семантичните връзки между думите в големи корпуси, преодолявайки ограниченията на традиционните качествени подходи.

Въпреки това този подход все още не е широко разпространен в архивните изследвания, въпреки че все повече архиви отварят врати за обществен достъп. В действителност, повечето анализи на корпуси от началото на ХХ век се съсредоточават върху исторически размишления, свързани с лингвистика, обществени норми, специфични интелектуални течения или дори отделни личности, като прилагат предимно качествени методи. Това важи с особена

сила за състоянието на изследванията в България. Отчасти липсата на интерес към мрежовия анализ и други изчислителни методи произтича от трудностите при дигитализирането на стари текстове, особено когато изследователите разполагат само с нискокачествени сканирани копия или могат да си позволят достъп само до такива. Но новите технологии за оптично разпознаване на символи вече постигат задоволително ниво на надеждност, което обезсмисля досегашните основателни опасения. По-скоро основното препятствие остава липсата на взаимно проникване между мрежовия анализ и анализа на исторически текстове. Всъщност мрежовият анализ може да има значими последващи приложения в текстовия анализ, за които много архивни изследователи дори не подозират.

С цел насърчаване на пълноценен диалог между двете изследователски направления настоящата статия изследва прилагането на методи за клъстеризация в мрежовия анализ върху текстови данни чрез казус, включващ 123 броя на вестника *Osservatore Romano*, публикувани между януари и май 1877 г. По-конкретно, изследването цели да изясни наличието и – при наличие – значението на отразяването на България във въпросния период. Изборът на тази конкретна публикация се обуславя както от достъпността на данни, така и от важната роля, която Кралство Италия и Светият престол (финансиращи вестника от 1871 г.) изиграват в оформянето и рамкирането на т.нар. „Източен въпрос“. Освен това, 1877 г. има ключово значение за българската история, тъй като бележи началото на петата Руско-османска война, кулминираща с Берлинския конгрес и създаването на автономното Княжество България. Статията използва този казус, за да тества прилагането на изчислителни методи и методи от мрежовия анализ върху по-стари архивни източници, които поставят допълнителни предизвикателства като нискокачествени входни данни или

архаични езикови форми по отношение на правопис, граматика и стил. Освен това, изследването отговаря на поставения въпрос чрез използване на техника за мрежова клъстеризация, наречена блоков модел (blockmodeling), която е особено подходяща за разкриване на групи от думи и семантични модели между тях, позволявайки по този начин качествено разбиране на обемни текстови масиви.

Съществените методологически резултати от изследването са от пряко значение за академичната литература. На съдържателно ниво се показва, че при отразяването на България във вестник *Osservatore Romano* отекват позициите на други католически институции за формиране на обществено мнение из Европа. По-специално, то разкрива какво е стремежът на бойно настроените католици да делегитимират борбите за независимост в балканските провинции на Османската империя чрез съчетание от недостатъчно отразяване, лексикални избори с политически оттенък и преместване на фокуса. На методологическо ниво резултатите подчертават, че мрежовият анализ е ключов инструмент за извличане на знание от големи корпуси, а блоковото моделиране може да предложи нюансирано разбиране на текстовите данни, улеснявайки прилагането на стратегии, основани на данни, в различни дисциплини.

2. МЕТОДИ

2.1. Предобработка на текста: алгоритми от XXI век за вестник от XIX век

Компютърният текстов анализ започва с предобработка на текста – съществена стъпка за прилагането на цифрови инструменти върху аналогови текстови данни.

В разглеждания случай първото предизвикателство е свързано с относително ниското качество на архивните сканирания, особено предвид големия формат на всяко издание (приблизително 60x75 см за четири страници). Повечето OCR софтуери, включително и

някои платени, показват много ниска надеждност при обработка на подобни изображения, особено като се вземе предвид, че отпечатъкът се е влошил през вековете. Алтернативно, отвореният OCR софтуер Kraken (вж. Kiessling 2019) предлага функции за бинаризация, сегментация, очертаване на текстови блокове и разпознаване, специално оптимизирани за обработка на стари текстове и техните несъвършенства.¹ При ръчно тестване на първите осем страници (две издания, приблизително два процента от всички думи), точността на Kraken достига около 98%, ако се броят за коректни и думите с правописни грешки поради износването на отпечатъка (напр. „n“, приличащо на „r“, защото вторият елемент е избледнял), или 90%, ако тези случаи се броят за грешки.

След като текстов файл бъде генериран, той трябва да бъде почистен от „шум“ чрез: проверка на правописа, нормализиране на главни и малки букви (обикновено до малки), както и премахване на стопдуми (често срещани думи като членове, предлози и спомагателни глаголи), специални/типографски символи и пунктуационни знаци (НаCohen-Kerneg и др., 2020, стр. 9 и сл.). Проверката на правописа е извършена с помощта на нов пробабилистичен проверител², обучен върху корпус от над 16 милиона думи, наречен *ChroniclItaly* (Viola & Fiscarelli 2021). Проверителят (тестван върху около два процента от целия текст) коригира почти всички „възрастови“ грешки, допуснати от OCR системата, както и всички еднобуквени грешки с изключение на две. Крайната точност на текста е приблизително 97%. Почистването на текста е извършено с помощта на пакета *morestopwords* за езика R (Telarico & Watanabe 2023). По-сложни, но също така необходими стъпки включват стеминг или лематизация.³ В лингвистичен план, лематизацията „е задача, при която различните словоформи, принадлежащи към една и съща инфлексивна морфологична парадигма, се групират заедно и към всяка парадигма

се присвоява нейната съответна канонична форма, наречена лема“ (Gesmundo & Samardžić 2012, p. 368).

Таблица 1. Списък на търсените в текста ключови думи и тяхното групиране

Група	Ключови думи	Примери
Bulgaria	^bulg.*	Bulgaria, bulgaro
Balkans	^balcan.*	Balcani, balcanico
Slav	^slav.*	Slavo, slavica
Turkey	^ottoman.*	Ottomani
	^turb*	Turchia, turco
	^Aturchi*	Turchia, turchi
Russia	^russ.*\$	Russia, russo
	^zar.*	zar, zarina
	^romanov	romanov
Germany	^bismark*	Bismark, bismarkiano
	^prussi*	prussia, prussiano
	^tedesc.*	tedesco, tedeschi
Britain	^ingles*	inglese, inglesi
	^britan*	britannico
	^londra	Londra

War	^guerr*	guerra, guerrafondaio
	^bellic*	bellico, bellicosa

В мрежовия анализ (МА) клъстеризацията представлява съвкупност от методи за класифициране на възлите в малки, интерпретируеми групи. Формалната клъстеризация на биграмна мрежа разкрива модели на взаимоотношения между думите, което улеснява разбирането и анализа на съдържанието, структурата и темите на всички подлежащи текстове. Това допринася за разкриване на смислени връзки в рамките на мрежата и води до по-задълбочено разбиране за начина, по който се използва езикът.

Затова задачата може да бъде опростена чрез преминаване към n-грам модел (Pereira et al. 1999), който улавя вероятностните връзки между леми, като ги групира въз основа на тяхното съвместно срещане в текста. Получената матрица обикновено е по-малко разреждана от торбата с думи (BoW) и в случая на биграмен модел представлява еднорежимна мрежа от двойки думи, в която връзката се дефинира, като „следва/бива следвана от“ друга дума, а тежестта на връзката е равна на броя на съвместните срещания или на нормализирана вероятност. Използването на биграми вместо BoW е особено подходящо в този случай, тъй като фокусът е върху относително малка част от текста (свързана с България), а документите са само 123 на брой. Получената мрежа представлява типичен „възел от нишки“ със „значително припокриване на възлите и [много] пресичащи се връзки“ (Edge et al. 2018, p. 3951).

На практическо ниво, получената биграмна мрежа трябва да бъде редуцирана по размер, като се изрежат второстепенните съседи на ключовите думи, посочени в таблица 1. Подмрежите с повече

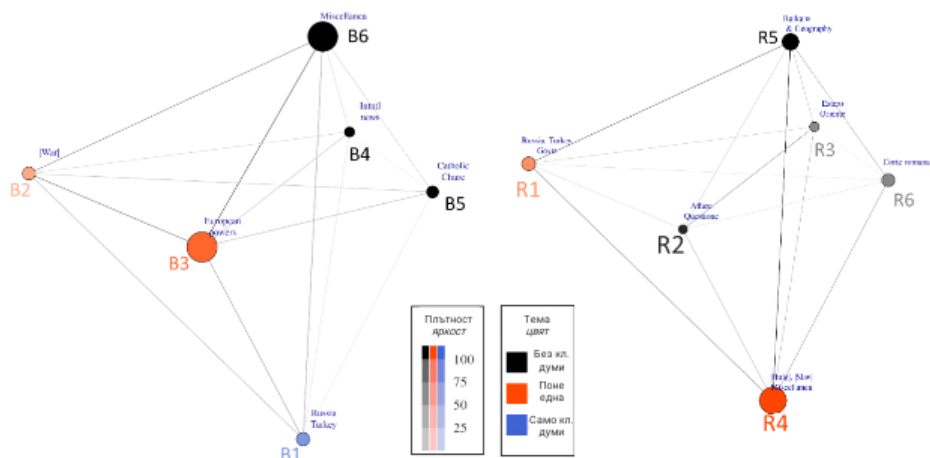
от 500 леми/възли бяха редуцирани чрез централност по степен – включени бяха само онези леми, които имат поне толкова връзки, колкото е медианата сред тези с повече от два съседа. Ако мрежата все още надвишаваше 500 единици, тя допълнително се смаляваше чрез k-ядрена декомпозиция, като се избираше най-малкото ядро с не по-малко от 95 възела.

2.3. Генерализирано блоково моделиране: откриване на структури и групи

В МА клъстеризацията представлява съвкупност от методи за класифициране на възлите в малки лесно интерпретируеми групи. Формалната клъстеризация на биграмна мрежа предоставя информация за моделите на взаимоотношения между елементите, което улеснява разбирането и анализа на съдържанието, структурата и тематиката на всички разглеждани текстове. Това подпомага разкриването на смислени връзки в рамките на мрежата и води до по-задълбочено разбиране за начина, по който се използва езикът.

Генерализираното блоково моделиране е подход към клъстеризацията на мрежи, създаден с цел систематично идентифициране и моделиране на „клъстери от еквивалентни единици въз основа на избрано определение за еквивалентност“ (Žiberna 2007, p. 105). Въпреки че този метод все още не намира широко приложение, генерализираното блоково моделиране на оценени (valued) мрежи (разработено от Žiberna 2007) става достъпно за изследователи от всички дисциплини благодарение на графичния интерфейс BlockmodelingGUI (Telarico & Žiberna 2022). Този метод е особено полезен при анализ на текстови данни, тъй като позволява идентифицирането на клъстери (или „блокове“), които показват ясно изразени модели на взаимовръзки. За разлика от други

видове блоково моделиране генерализираният подход изисква от изследователя ръчно въвеждане както на броя на желаните клъстери, така и на типовете връзки, позволени между тях (т.нар. блокови типове). Затова процесът предполага задълбочено разбиране както на данните (в случая текстовете), така и на теоретичните очаквания относно крайния резултат.⁴

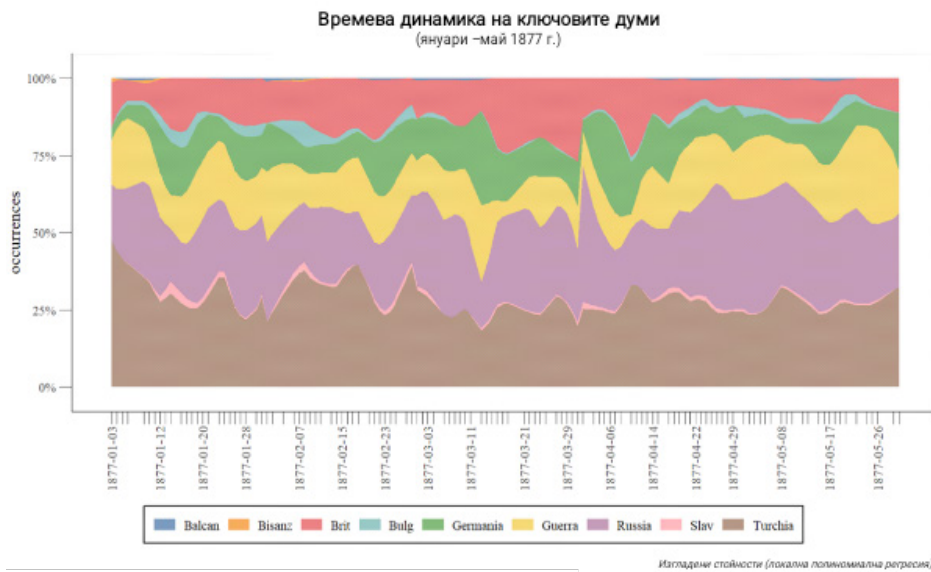
Фигура 1. Блоков модел на редуцираната биграмна мрежа, изградена около множеството от ключови думи „България“ и „Русия“, с означени клъстери

Затова процесът предполага задълбочено разбиране както на данните (в случая текстовете), така и на теоретичните очаквания относно крайния резултат. След това обективна функция оценява качеството на клъстеризацията, като измерва доколко полученият модел съответства на желаната структура на вътрешно- и междублоковите връзки. Тези параметри могат да се актуализират диалектически в хода на анализа на базата на междинните резултати. Мрежата от биграми около избраните множества от ключови думи е моделирана чрез т.нар. „хомогенно“ блоково моделиране, което „търси такова разпределение на възлите, при което сумата от вътрешноблоковата вариативност за всички блокове е минимална“ (Žibera 2007, p. 105).

3. РЕЗУЛТАТИ

Всички мрежи бяха моделирани чрез блоково моделиране, като се допускаха само нулеви и пълни блокове. Мрежите, изградени около множествата от ключови думи (В) България, (R) Русия, Германия и Британия, бяха оптимизирани за шест клъстера, докато останалите – за три, поради значителната разлика в техния размер. След оптимизацията на разпределенията крайните резултати за множествата „Русия“ и „България“ са силно изоморфни (вж. фигура 1) и до голяма степен се припокриват с резултатите за „Германия“, „Британия“ и „Война“.⁵

От гледна точка на мрежовата структура, мрежата В показва ясно изразена структура ядро – полупериферия – периферия (вж. фигура 1), като лемите „Русия – Турция“ се намират в центъра (клъстер В1), „война“ представлява първата полупериферия (В2), а думи като „народи“, „(да) обяви“, „власт“ и „министър“ – втората полупериферия (В3). Клъстерът, съставен от „новини“ и „международни“ (В4), формира свързващо ядро, което е взаимосвързано с В1. От своя страна, В2 функционира като споделена полупериферия между В1 и ядрото, включващо „католически“ и „църква“ (В5).

Фигура 2. *Относителна поява на ключовите думи в корпуса с течение на времето*

По подобен начин мрежата R демонстрира сходна структура, изградена около основното ядро „Русия“ + „Турция“ + „правителство“ (R1), с две периферии, съставени от „въпроси“ + „Източен“ (R2) и „международни“ + „Източен“ (R3). По-рядка периферия, включваща „България“ и „славяни“, както и думи като „съдба“, „протест“, „кралство“, „революция“, „отблъсна“ и „поход“, съставлява клъстер R4. От своя страна, клъстер R5 включва ключовата дума „Балкани“ заедно с няколко политически и географски/естествени термини.

4. ДИСКУСИЯ

Анализът показва, че отразяването в пресата е било до голяма степен реактивно спрямо скорошни събития, но въпреки това последователно е акцентирало върху динамиката на великодържавната политика. Основните отправни точки в анализа

са големите сили на епохата, по-специално Германия, Британия и Русия, които заемат централно място в блоковия модел. Освен това, високата степен на изоморфизъм между разпределенията В и R, заедно със значителното припокриване с мрежите, изградени около Германия и Британия, подчертава, че дори при опит за фокус върху България не може да се избегне преминаването през други международни теми. По-конкретно, вестникът се фокусира основно върху съперничеството между Германия, Русия и Британия. Дори Османската империя се споменава предимно във връзка с нейните съперници, което отразява по-широките геополитически напрежения на епохата.

Разглеждайки честотата на поява на ключовите думи във времето (вж. фигура 2), става ясно, че вестникът е силно съсредоточен върху съперничеството между Великите сили, и особено върху враждебните намерения на Русия спрямо Османската империя. Всъщност използването на леми, принадлежащи към споменатите множества от ключови думи, е реактивно спрямо събития на терен, като например: провала на Константинополската конференция през януари, руската декларация за война през април и последвалите военни действия на румънския фронт, включително потапянето на бойния кораб *Lütf-ü Celil* и монитора *Seyfi*.

Освен това, моделът на връзки в блоковите модели В и R показва, че *Osservatore Romano* систематично свързва България с други възникващи балкански държави (особено Сърбия). Това подсказва, че Българският въпрос не е бил разглеждан сам по себе си, а по-скоро като част от много по-широка геополитическа шахматна дъска. Лексикалният избор на вестника допълнително засилва тази тенденция. Използването на думи като „провинция“ вместо „нация“ и „революция“ вместо „освобождение“ е било инструмент

за делегитимиране на еманципаторското значение на българската борба за независимост. Липсата на гледни точки, различни от тези на Великите сили – които, с изключение на Русия, подкрепят Османската империя и продължаващото потисничество над стремящите се към независимост народи в Източна Европа – подчертава влиянието на Ватикана върху редакционната линия на вестника. Това заключение съответства на наблюдения, направени в изследвания на други страни, използващи по-традиционни методи (Rossi 1982, p. 55).

Този казус демонстрира, че архивните изследователи могат да използват изчислителни методи дори при работа с текстове отпреди XX век, като прилагат инструменти като Kraken OCR. Способността да се преобразуват исторически текстове в цифров вид, в съчетание с възможността те да бъдат изследвани чрез мрежов анализ, отваря нови хоризонти за научно изследване. Това разширява обхвата на традиционния текстов анализ, предоставяйки по-задълбочени прозрения в исторически документи. Обширната литература относно прилагането на мрежов анализ върху текстове, както и достъпният софтуер като BlockmodelingGUI допълнително подчертават потенциала на мрежовия анализ като част от аналитичния инструментариум на текстovedите. Освен това, включването на директно блоково моделиране върху VoW и n-грамни мрежи в текстовия анализ представлява естествено продължение на тенденцията към интегриране на други мрежово-аналитични методи, като моделиране на теми. Тази интеграция позволява на изследователите да разглеждат семантичните, структурните и релационните аспекти на текстовете по-пълно, като по този начин се задълбочава и обогатява текстовият анализ. Въпреки това, необходимо е допълнително усилие както за разширяване на корпуса – както във времеви, така и в тематичен план, така и за подобряване на точността на методите за предобработка на текст.

БЕЛЕЖКИ

1. Тъй като Kraken предоставя ограничителни полета с правоъгълна форма, полезно е да се минимизират грешките при сегментацията чрез изправяне (deskewing) и коригиране (dewarping) на изкривяванията на изображенията.
2. Проверителят на правописа развива идеята, предложена от Питър Норвиг (Norvig 2016), директор на изследванията в Google, с някои адаптирани подобрения за конкретния случай..
3. Лематизацията постепенно се утвърждава като стандартна процедура за повечето езици, но стемингът е бил по-разпространен в миналото и все още се използва широко при флективни езици.
4. Съществуват десетки видове блокове. Най-често използваните са: пълните блокове, при които всички възли в блока са взаимно свързани; регулярните блокове, при които възлите в блока показват сходни модели на свързаност, и нулевите блокове, при които няма връзки между възлите в рамките на блока.
5. Клъстерите в мрежите „Турция“, „Балкани“, „Славяни“ и „Война“ са по-хетерогенни и по-трудни за интерпретация.

БИБЛИОГРАФИЯ

- EDGE, D., LARSON, J., MOBIUS, M. & WHITE, C. 2018. Trimming the Hairball: Edge Cutting Strategies for Making Dense Graphs Usable. *2018 IEEE International Conference on Big Data (Big Data)* pp. 3951 – 3958.
- GESMUNDO, A. & SAMARDZIC, T. 2012. Lemmatisation as a tagging task. *Proceedings of the 50th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics: Short Papers*, vol. 2, pp. стр. 368 – 372. Association for Computational Linguistics, USA.
- HACOHEN-KERNER, Y., MILLER, D. & YIGAL, Y. 2020. The influence of preprocessing on text classification using a bag-of-words

- representation. *ONE*, vol. 15, no. 5, p. e0232525. Public Library of Science.
- KIESSLING, B. 2019. Kraken – an Universal Text Recognizer for the Humanities. Utrecht University, Utrecht.
- NORVIG, P. 2016, August. How to Write a Spelling Corrector. *P. Norvig's blog*. <https://www.norvig.com/spell-correct.html>.
- PEREIRA, F. C., SINGER, Y. & TISHBY, N. 1999. Beyond Word N-Grams. in Armstrong, S., Church, K., Isabelle, P., Manzi, S., Tzoukermann, E. & Yarowsky, D. (eds.). *Natural Language Processing Using Very Large Corpora*. Springer Netherlands, Dordrecht.
- ROSSI, J. P. 1982. Catholic Opinion on the Eastern Question, 1876-1878. *Church History*, vol. 51, no. 1, pp. 54 – 70.
- TELARICO, F. A. & WATANABE, K. 2023, June 12. morestopwords: All Stop Words in One Place.
- TELARICO, F. A. & ŽIBERNA, A. 2022, May 16. GUI for the Generalised Blockmodeling of Valued Networks. R, HTML, CSS, Faculty of Social Sciences (FDV) at the University of Ljubljana, Ljubljana (Slovenia).
- VIOLA, L. & FISCARELLI, A. M. 2021, March 11. ChroniclItaly 3.0. A deep-learning, contextually enriched digital heritage collection of Italian immigrant newspapers published in the USA, 1898 – 1936. Zenodo.
- ZHANG, Y., JIN, R. & ZHOU, Z.-H. 2010. Understanding bag-of-words model: a statistical framework. *International Journal of Machine Learning and Cybernetics*, vol. 1, no. 1, pp. 4352.
- ŽIBERNA, A. 2007. Generalized blockmodeling of valued networks. *Social Networks*, vol. 29, no. 1, pp. 105 – 126. Elsevier.

Fabio Ashtar Telarico

ORCID iD: 0000-0002-8740-7078

University of Ljubljana, Faculty of Social Sciences

5, Kardeljeva Square, Ljubljana, Slovenia

E-mail: Fabio-Ashtar.Telarico@fdv.uni-lj.si

ПРИЛОЖЕНИЕ

Публикации във в. L'Osservatore Romano, 1876 – 1878 г.

3 януари 1887, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Il telegrafo non ci ha ancora recato notizie intorno alla seduta di ieri della Conferenza di Costantinopoli.

I dispacci particolari facevano però presentire che nulla d'importante sarebbe nella medesima risoluto, non avendo ancora la Turchia preso una definitiva decisione intorno a i punti sui quali deve pronunciarsi. Questi punti sono 1° le guarentigie da darsi all'Europa 2° l'occupazione temporanea della Bulgaria.

Il governo turco crede che la costituzione testè promulgata sia guarentigia più che sufficiente delle riforme volute dalle potenze europee; e, quanto all'occupazione, respingendo assolutamente qualunque intervento di armata straniera, pare si accoci tutto al più ad una specie di gendarmeria mista, composta cioè in parte di ottomani, in parte di soldati d'altre nazioni. Questi sono i punti sui quali si aspetta una definitiva risoluzione della Turchia perchè possa la Conferenza procedere ulteriormente ne' suoi lavori.

Dal tutto insieme ci sembra poter dedurre una cosa; che cioè il governo turco, convinto ormai della irresoluzione, degli antagonismi e della difformità essenzialissima di vedute tra le varie potenze europee, incominci ad essere più sicuro del fatto suo e vada quasi ridentosi de' tutori che gli si sono imposti.

Le notizie, che ci giungono dal Oriente non sono buone. La Russia e la Turchia persistono nelle loro pretese.

Ieri dovè partire per Bruxelles l'ambasciadore Russo a Parigi Principe Orlof. Questo viaggio si suppone abbia relazione col progetto d'occupazione della Bulgaria per parte delle truppe Belghe.

Si annunzia all'ultimo momento un prolungamento dell'armistizio per altri 15 giorni, e si afferma che in seguito ad un accordo tra la Russia e l'Inghilterra sarà concesso alla Porta una dilazione di sei mesi per applicare le riforme.

Alcuni infine credono sapere che il governo Rumeno si sia offerto di occupare la Bulgaria per garantire in questa provincia l'esecuzione delle riforme.

5 януари 1877, стр. 3

VIENNA, 3 — Il *Tagblatt* annunzia che le controposte turches sarebbero le seguenti:

La Porta accetta un governatore cristiano per la Bulgaria; respinge l'obbligo di amministrare la Bosnia e l'Erzegovina sempre ed esclusivamente con governatori cristiani; respinge qualsiasi occupazione militare: dichiara che il disarmo dei maomettani è superfluo, poichè i cristiani potranno d'ora in poi portare armi. La Porta è pronta a stabilire la Drina come frontiera della Serbia; insiste per la demolizione delle fortezze Serbe e per l'indennità di guerra! riconosce la legittimità della domanda del Montenegro di rettificare la frontiera, anche cedendo il porto di Spizza, purchè il Principe di Montenegro si dichiari vassallo del Sultano.

6 януари 1877, стр. 2

Affari d'Oriente

Da una corrispondenza di Pera di Costantinopoli, 29 dicembre, all'*Univers*, togliamo ciò che segue:

Gli ufficiali sono di parere che la pace è impossibile, che la guerra sarà dichiarata; essi dicono che fra un mese saranno sui campi di battaglia in Europa ed in Asia alle prese coi russi.

Dopo la caduta d'Abdul-Aziz, Stamboul non ha cessato d'essere in piena rivoluzione. Il più cattivo spirito rivoluzionario, eccitato dai softas e dai vecchi turchi, ha fatto i più spaventosi progressi. Non è raro l'udire dai turchi della bassa classe mormorare del Sultano Hamid e dichiarare ad alta voce che non vogliono più saperne.

La Porta ha proibito l'esportazione dei cereali e dei bestiami nel vilayet del Danubio, come lo aveva fatto prima pel vilayet d'Erzeroum. Questa risoluzione militare è il compimento della ruina della Bulgaria e dell'alta Armenia. Gli infelici contadini cristiani saranno costretti a fornire, sulle richieste dei capi d'armata, tutte le loro derrate, e non ne saranno pagati mai.

Източни работи

6 януари 1877, стр. 3

Le potenze protettrici della Turchia temono la rottura delle trattative sì laboriosamente iniziate, e condotte fino a discutere i punti dai quali deve derivare la pace o la guerra. I plenipotenziari delle potenze si mostrano disposti a fare alcune piccole concessioni ; la Turchia dichiara di non poterne far delle grandi. Essa non vuole in alcun modo aderire all'occupazione straniera, qualunque siasi, della Bulgaria. Solo quando l'Europa avrà abbandonato questa sua pretesa, prenderà una decisione intorno alle altre proposte.

9 януари 1877, стр. 3

PARIGI, 7 — Il *Moniteur* si lagna che la Porta cerchi di snaturare il senso delle proposte della conferenza per far credere che ledano l'indipendenza e l'integrità della Turchia. Questo giornale dice che, se la Bulgaria dev'essere occupata da una forza militare speciale, questa forza sarà turca e non straniera; se una Commissione internazionale dev'essere istituita, il suo mandato durerà soltanto per un anno e non avrà quindi alcun carattere di permanenza.

Le ultime notizie di Costantinopoli assicurano che la conferenza si riunirà parecchie volte prima che i plenipotenziari minaccino di rompere le relazioni diplomatiche.

10 януари 1877, стр. 2

— Il *Dziennik Polski* di Leopoli assicura che i Bulgari preparano una dichiarazione d'indipendenza del loro paese.

12 януари 1877, стр. 2

AFFARI D'ORIENTE

Annuncia il *Courrier de Roumanie* che è stata diretta una nota del governo di Bucharest all'agente di Rumenia a Costantinopoli e che una copia di questa nota è stata inviata agli agenti rumeni all'estero onde sia comunicata ai gabinetti secondo i quali sono accreditati. Questa nota è relativa all'interpretazione degli articoli 1, ed 8 della nuova costituzione turca.

Il *Courrier* fa riflettere che se la Porta manca di prudenza e di giudizio, il gabinetto rumeno non mancherà d'energia per condurre a buon fine la sua rivendicazione.

— Si segnala in questo momento un rinnovamento di operosità per parte dei comitati bulgari stabiliti in Rumenia. Una riunione tenuta, pochi giorni fa, a Bucharest, ha diretto una memoria a tutte le grandi potenze.

In questa memoria si dichiara impossibile la pace in Oriente fino a tanto che la Bulgaria genererà sotto l'odioso regime mussulmano. L'occupazione che dura da cinque secoli della Bulgaria per parte dei Turchi non ha potuto determinare il popolo di queste province a rinunciare ai diritti della corona bulgara.

Il ristabilimento del regno di Bulgaria, sempre secondo la predetta memoria, non si può operare che mediante truppe straniere; questo è l'aiuto che i Bulgari domandano alle potenze. Una commissione europea dovrebbe limitare la frontiera del nuovo Stato.

Dalla lettera della Russia del Sud all'*Univers* riassumiamo le seguenti notizie:

La proroga dell'armistizio non arresta in Russia i preparativi militari; anzi si considera questa dilazione come opportunissima per incominciare la campagna a primavera. Al presente una grande commissione d'officiali è occupata ad esaminare tutti i punti del Danubio ed a levarne topograficamente il piano là dove può farsi il passaggio.

Esaminando attentamente i punti strategici, si deduce essere più probabile che l'armata russa prenderà la strada di Jassy-Galatz per giungere al Danubio, non tutta l'armata russa, ma il corpo principale d'armata. Un corpo di 60 a 70,000 uomini cercherà, in ogni caso di giungere all'imboccatura del Danubio passando per Tultscha per penetrare nella Dobrudza; una necessità strategica ve l'obbliga.

I turchi dovranno scaglionare le loro truppe fra Silistria e Widdino, per appoggiare l'azione dei forti del Danubio ed impedire alle forze russe di passare il fiume. Essi non potranno concentrare grandi forze nella Dobrudza paludosa. L'occupazione della Dobrudza sarà quindi facile ai russi, ed importante per loro, perchè sono padroni di tutto il Danubio inferiore, della sua imboccatura fino a Silistria, e quindi sono in possesso della strada principale per trasporti di provvigioni e di munizioni per le truppe che operano nella Bulgaria.

Un fatto notevole si è che fino dal presente agenti russi fanno contratti coi proprietari che possiedono barche sul Danubio. Questi proprietari si obbligano a riunire le loro barche nei due affluenti del Danubio, nel Pruth e nel Sereth, perchè, al momento propizio, possano consegnarle ai russi che le adopereranno a gettare un ponte.

12 януари 1877, стр. 2

UNA NOTA DEL GENERALE IGNATIEFF

La *Neue Freie Presse* pubblica il testo della nota confidenziale inviata dal generale Ignatieff al granvisir, consigliandolo ad accettare le proposte della Conferenza. Il generale espone l'unanime risoluzione dei delegati sulle proposte presentate e spiega la necessità di tenere la Conferenza all'estero se la Porta prosegue a non mettersi d'accordo coi plenipotenziarii.

La nota cerca di rimuovere tutti gli scrupoli della Porta intorno alle piccole concessioni da farsi alla Serbia ed al Montenegro; e, riguardo alla garanzia per futuri privilegi eccezionali per la Bulgaria, il generale Ignatieff ricorda a Midhat-pascià il numeroso elemento estero altre volte impiegato dal governo turco al pari che dall'Egitto. Quindi il controllo estero che la Conferenza ha chiesto per l'amministrazione della Bulgaria non potrebbe essere di grave ostacolo alle condizioni pacifiche. La Porta aveva già accettato la nota Andrassy sulla Bosnia e l'Erzegovina, le cui proposte non eccedevano le domande attuali fatte alla Conferenza. Il gen. Ignatieff così conclude:

« Se la Porta accetta le proposte, la Turchia può congedare l'esercito, le riserve possono ritornare a casa per coltivare il terreno. Così col lavoro giornaliero essa può ricuperare la sua prosperità e liberare lo Stato da gravi oneri. Queste debbono essere considerate da uomini di Stato patriottici come ragioni sufficienti per accettare le unanimi domande delle potenze. »

12 януари 1877, стр. 2

Legione Belga — Dai fogli belgi rileviamo che un forte gruppo di ufficiali di artiglieria di presidio ad Anversa si sono fatti inscrivere al dipartimento della guerra, nel caso in cui si dovesse formare una Legione belga incaricata di recarsi in Bulgaria.

14 януари 1877, стр. 1

È forza convenire che l'opera della Conferenza è ardua, e che i delegati turchi sanno con molta raffinatezza mantenere intralciata la matassa per cui i Plenipotenziari ogni volta che si radunano, pare che lo facciano per l'ultima volta e poi sempre sono costretti a fissare nuove riunioni per discutere senza arrivare ad una conclusione: La diplomazia turca è ricca di spediti e di stratagemmi. Si pretende che la Turchia abbia offerto all'Austria-Ungheria di sgombrare la Bulgaria, l'Erzegovina e la Serbia per cui l'Austria-Ungheria potrebbe occupare liberamente questi paesi, e pretendere una posizione per sé vantaggiosa nel caso che la Russia sia determinata di porsi in guerra colla Turchia.

E siccome è ritornato in scena il progetto elaborato dal Conte Andrassy, è bene che i lettori conoscano che questo documento conteneva essenzialmente i punti seguenti:

1. Eguaglianza dei cristiani e dei mussulmani;
2. Soppressione dell'appalto, delle imposte e riscossione di esse da parte di impiegati governativi;
3. Una legge agraria diretta a migliorare le condizioni de' rajà;
4. Nomina di una Commissione composta metà di cristiani e metà di mussulmani per sorvegliare l'esecuzione delle riforme.

16 януари 1877, стр. 1

I bulgari slavi occupano il territorio posto al Sud del Danubio; ed il loro paese è limitato da questo fiume, dal Timok, e da una linea che tocca le città di Nissa, di Pvisven, Ochrida, Kastoria, Niaghusta, Salonico Adrianopoli, Bargas sul Mar Nero, Sliwno e Rasgrad; trovansi pure bulgari fra gli albanesi, i greci ed i valacchi. Incominciò questa stirpe a prendere grande importanza allorchè il Danubio ed il Mar Nero divennero mezzi d'azione sopra l'Asia. Dopo la guerra del 1812 furono rimessi sotto la podestà ottomana, ed oppressi dalla rapacità di Hussein-Pascià, che delle loro spoglie si fece ricchissimo e magnifico. Nel 1821 insorsero capitanati da Botzaris; nel 1828 non vollero combattere a lato dei russi perchè temevano di mutare il padrone. Forse che non avranno gli stessi timori nel 1877?—Molti fra i più nobili ed i più ricchi della Bulgaria hanno abbracciata la religione islamitica, decidendosi di conservare le proprie dignità, e le proprie ricchezze. Il popolo però vi è fedele alla religione cristiana.—Essi ascendono a 2,000,000. »

16 януари 1877, стр. 3

COSTANTINOPOLI, 14. — L'ultima comunicazione che faranno domani i plenipotenziari europei mitigherà le domande delle potenze, e alcuni punti sarebbero anche abbandonati. Non si farà menzione della gendarmeria, dell'accantonamento delle truppe turche e della limitazione delle due Bulgarie. Inoltre la comunicazione, benchè mantenga in massima il principio della Commissione di sorveglianza, presenterebbe questa quistione sotto una forma attenuata, riducendo il controllo di questa Commissione.

Si dice pure che la Commissione europea sarebbe rimpiazzata da una Commissione mista. Infine l'approvazione delle potenze per la nomina dei governatori sarebbe domandata soltanto per la prima volta. Sembra che i plenipotenziari europei sieno d'avviso che queste concessioni potranno persuadere i turchi ad aderire all'ultima comunicazione. I rappresentanti europei avranno ancora oggi fra loro alcuni abboccamenti. Oggi si è riunito il Consiglio dei ministri per prendere una decisione riguardo all'ultima comunicazione.

17 януари 1877, стр. 2

LA RUSSIA, I BULGARI ED I POLACCHI

I giornali russi criticano assai la nuova costituzione turca, e ne trovano ridicoli diversi articoli, ad esempio quello che prescrive l'uso ufficiale della lingua turca, ed esclude dal Parlamento quelli che non la conoscono: essi trovano poi strano che la sublime Porta non voglia aderire alla domanda delle potenze circa la nomina di impiegati cristiani e bulgari nella Bulgaria. Or bene, mentre la diplomazia russa è animata da tali sentimenti all'Oriente, essa agisce affatto al contrario in Polonia; ben 978 impiegati polacchi furono d'un tratto surrogati da altrettanti impiegati russi. Questo fatto offre alla *Pall Mall Gazette* l'occasione di scrivere un articolo, da cui togliamo il brano seguente:

« Gli atti della Russia in Polonia sono in tale contraddizione con l'ufficio ch'essa ha assunto, di campione dei cristiani bulgari oppressi, che è difficile alle persone che sono al corrente della sua condotta, di credere alla sincerità del suo disinteresse. A dissipare ogni dubbio su questo punto varranno alcune notizie ricavate da documenti ufficiali e relativi all'azione del Governo russo nell'antico regno di Polonia, dopo le insurrezioni dell'anno 1863. Il numero dei Polacchi fucilati od impiccati per delitti politici in virtù di ordini emanati dal governo russo, è di 989 durante i due anni che durò la rivolta. Quello dei Polacchi esiliati in Siberia, per gli stessi motivi, nello stesso tempo, è di 67,709. I polacchi che abitano la Polonia sono sottoposti ad una tassa, dalla quale sono esonerati gli abitanti d'origine russa. Questa imposta rende attualmente allo Stato 130,000 sterline (3.250,000 lire). I Polacchi non hanno diritto di comperar terre in Polonia; godono di questo privilegio i Russi ed i Tedeschi (ukase imperiale del 10 dicembre 1863). La lingua Polacca è proibita nelle università, nelle scuole, nelle Chiese, nei tribunali, negli ospedali.

18 януари 1877, стр. 1

... Ora che pensa la Russia che ha parlato prima con tanta alterigia; che ha minacciato di abbassare colle armi l'orgoglio ai Turchi se non le si davano pronte e sufficienti soddisfazioni? Fino dai primi dello scorso dicembre essa faceva gridare per mezzo de' suoi giornali che era pronta ad entrare in campagna contro le armate mussulmane; che era tempo di finiria con un governo condannato dalla civiltà, esoso ed insopportabile ai popoli. La stampa venduta al governo moscovita encomiava la generosità dell'imperatore Alessandro che si era deciso di emancipare gli Slavi soggetti ai

Turchi; ripeteva quotidianamente che la politica dello Czar non era una politica di conquista, ma solo di riscatto, e che l'Europa gli doveva essere riconoscente. Infine si annunciavano con istrepito i diversi corpi d'armata in marcia verso la Bulgaria e si presagivano prossime e splendide vittorie. Al presente il general Ignatieff è il meno esigente di tutti i diplomatici riuniti a Costantinopoli; i giornali usano un linguaggio il più moderato; più non si parla di solleciti e facili trionfi e si confessa che l'impresa è grave e pericolosa. In una parola, oggi si teme più a Pietroburgo che a Costantinopoli.

19 януари 1877, стр. 2

LA RUSSIA E LA TURCHIA

Leggiamo in un giornale questa satira ammississima per la Russia che non manca certo di spirito.

Il sentimento dell'esorbitanza e dell'ingiustizia di uno Stato, il quale chiede ad uno Stato vicino, per i sudditi del medesimo, dei diritti e delle franchigie che nega ai proprii sudditi, e talmente generale nell'impero russo che il basso popolo russo ed i piccoli mercanti ebrei giunti da Odessa a Lemberg raccontano che la Turchia accettò tutti i punti della Conferenza ed eziandio l'occupazione della Bulgaria e delle truppe moscovite, alle seguenti condizioni:

1. Lo czar accorderà una Costituzione alla Polonia del Congresso, alla Podolia, alla Volinia, alla Ucrania e alla Lituania.

2. I governatori di queste provincie saranno polacchi.

3. Lo czar accorderà una completa eguaglianza davanti alla legge, alle nazionalità polacche, alla religione cattolica e a tutte le altre confessioni.

4. Farà ricostruire tutte le città e i villaggi bruciati dai russi dal 1773 in poi.

5. Accorderà una pensione vitazia alle famiglie di tutti i polacchi uccisi ed impiccati da Murawieff e dagli altri satrapi moscoviti.

6. Copierà fedelmente tutti gli altri punti della Costituzione ottomana.

20 януари 1877, стр. 1

Notizie Estere

AFFARI D'ORIENTE

GLI SLAVI

« Di fronte a tutti questi popoli stanno i Turchi, col qual nome volendo intendere tutti coloro che professano la religione mussulmana si trovano essere 3,460,000, mentre lo insieme di tutti i popoli, di cui abbiamo brevemente toccato è di 4,620,000. È assolutamente impossibile il determinare con esattezza il numero dei mussulmani che appartengono alla razza ugro-alt aica

ciò alla razza dei veri turchi. Quello che è possibile si è il delineare in pochi colpi il carattere di questi popoli, sia che lo si consideri nelle alte classi sociali, sia che lo si guardi nelle basse. I caratteri precipui della classe elevata sono l'abuso del fasto e dei godimenti sensuali, il disprezzo di tutti gli altri popoli: un pertinace silenzio al cospetto dei cristiani, una eccelsa probità nella trattazione degli affari ed una larghissima generosità. Una profonda ignoranza, un orgoglio, ed una pigrizia senza limite, un odio fanatico per tutti ciò che è cristiano costituiscono le caratteristiche delle classi meno elevate. »

« Tale è la popolazione di quella penisola che dicesi dei Balkan. Riassumendola alla ragione delle cifre si ha il seguente specchio

Mussulmani	3,460,000
Serbi	1,000,000
Bulgari	2,000,000
Greci	1,000,000
Albanesi	250,000
Valacchi	200,000
Armeni	100,000
Israeliti	70,000

- Totale 8,080,000

« E questi sono i popoli, questo è il paese che la Russia vorrebbe assalire sotto il pretesto dell'identità di razza e di religione. »

(Dal Cittadino di Genova)

21 януари 1877, стр. 3

COSTANTINOPOLI, 19 — Assicurasi che il Gran Consiglio domandò di essere nuovamente convocato, nel caso che nuove basi di accomodamento fossero proposte.

Se i turchi respingessero domani puramente e semplicemente le proposte delle potenze, la conferenza sarebbe chiusa e gli ambasciatori partirebbero tutti.

I Patriarchi greco ed armeno e l'Esarca della Bulgaria non assisterono personalmente al Gran Consiglio, accusando una indisposizione, ma i loro delegati si pronunziarono pel rifiuto.

Il delegato anti-hassunista pronunziò un discorso violentissimo contro le proposte delle potenze. Il delegato armeno protestante fece soltanto alcune riserve. Gli hassunisti non erano rappresentati. Il Vescovo latino non era stato invitato.

Mehemed Ruedi pascià fu nominato ministro senza portafoglio.

23 януари 1877, стр. 1

Il gabinetto moscovita non ha osate parlare neppure di rettifica di confine, ed ha tentato tutti i mezzi affino di conseguire dall'Europa di essere autorizzata ad occupare le Bulgaria per assicurare l'eseguimento delle riforme, ma l'Europa è stata sorda, e il principe di Gorciskoff si è trovato al punto a cui era prima della Conferenza. Che la Russia possa vincere sui campi di battaglia la Turchia, è possibile, ma diplomaticamente è stata sconfitta, e tutta la stampa officiosa può scrivere articoli fino che vuole, non riuscirà mai a provare il contrario.

24 януари 1877, стр. 2

La Conferenza di Costantinopoli

Il governo

di lord Derby esercitò una forte pressione sulla Porta, pressione operata in modo amichevole, per indurla, sebbene con ripugnanza, ad accordare: 1. un armistizio senza condizioni; 2. una conferenza senza programma. Essendo questi due punti stati accordati dalla Porta, fiduciosa nelle amichevoli disposizioni dell'Inghilterra, un rapido mutamento si manifesta nella politica inglese ed uno speciale espositore di questa politica si fa a precedere la stessa conferenza. Da quel momento l'Inghilterra diviene irriconoscibile, dacchè s'inchina dinanzi alla supposta forza della Russia e disprezza la supposta debolezza della Turchia. Per mettere in evidenza questo duplice sentimento, son messi in non cale anche le forme e il linguaggio diplomatico. Chi cerchi la causa di questo inatteso mutamento trova che la missione speciale, che agisce a nome dell'Inghilterra, ha pieni poteri per far la pace, non già tra la Serbia e la Turchia che è già conchiusa, ma la pace futura; e di stornare colla dolcezza la Russia dalla minacciosa sua millanteria di voler occupare la Bulgaria. La quale spavalderia altro non era che un eufemismo per indicare una dichiarazione di guerra ufficiale contro la Turchia.

26 януари 1877, стр. 1

Bollettino Politico

Della Conferenza ora è inutile parlare, dacchè non poteva terminare in modo più disdicevole i suoi lavori. Sono comenti alla detta Conferenza i preparativi militari che si continuano tanto in Turchia quanto in Russia. La Porta chiama ancora 80,000 uomini sotto le bandiere, e i corpi d'armata posti sotto gli ordini del granduca Nicolò saranno accresciuti di 100,000 uomini. La *Corrispondenza politica* di Vienna ha notizie direttamente da Rutschuk secondo le quali arrivano quotidianamente truppe e materiale da guerra. Sui 150 battaglioni formati recentemente, 62 sono stati ripartiti fra i diversi posti strategici della Bulgaria. È perfetto il modo con cui sono equipaggiate le truppe, e il loro armamento nulla lascia a desiderare. Si lamenta però la mancanza d'ufficiali. A Rutschuk si prepara tutto il necessario per traversare, all'uopo, il Danubio. In tutta la Turchia d'Europa si procede con sollecitudine ad armare le milizie. A Salonicco specialmente e nei dintorni, l'organizzazione è terminata, lo che ha permesso d'inviare tutte le truppe regolari all'armata del Danubio. In diverse città si stabiliscono grandi ospitali militari.

26 януари 1877, стр. 2

Notizie Estere

AFFARI D' ORIENTE

Il *Times* ha per dispaccio da Berlino, 21 gennaio:

« La Russia vuole dimostrare alle potenze che le proposte della Conferenza di Costantinopoli essendo state respinte dalla Turchia, spetta all'Europa di ricorrere alla forza. Se l'Europa non riuscisse a mettersi d'accordo per un'azione comune — circostanza che si realizzerà sicuramente — la Russia si troverà in grado di dichiarare che la non riuscita della Conferenza è una sconfitta della Turchia e non della Russia. Intanto sembra che, ritornando al progetto respinto in seguito al rifiuto dell'Austria, la Russia sarebbe lieta di entrare in trattative col governo di Vienna riguardo ad una occupazione unita della Bulgaria e della Bosnia.

« Ma qualunque cosa possa essere costretto a fare il conte Andrassy, se i Russi saranno costretti ad agire sulla loro responsabilità v'ha poca speranza che si riesca ad un accordo di questo genere.

26 януари 1877, стр. 2

LAMMISSIONE DI TCERNAJEFF

Crediamo che non sarà dis caro al lettore di conoscere — per confessione sua propria — quale fosse la missione che il generale Tchernajeff andò a compiere in Serbia epperò riassumiamo qui una conversazione ch'egli ebbe col direttore del *Courrier de France* e che questo foglio ci reca:

Tchernajeff disse che tutta la sua vita era stata una continua battaglia per la libertà e la civiltà; ch'egli combattè per la libertà in Russia fino a che fu costretto al silenzio, ch'egli progettò la guerra serba non appena scoppiò l'insurrezione erzegovese; che questa guerra fu una vittoria della Russia non ufficiale sulla Russia ufficiale; che i sussidi imperiali furono pagati fino alla battaglia di Alexinatz, che la proclamazione a Re del principe Milano era un'idea da lungo tempo elaborata nei comitati panslavisti.

Un grande regno serbo nei Balkani avrebbe costretto lo Czar a dare una costituzione al suo popolo; se non che, altri obbligarono il principe a mandare le sue scuse allo Czar, ed il generale Tchernaejff si trovò quindi innanzi solo, appoggiato soltanto dalle segrete simpatie del principe ed esposto ai continui sospetti del Montenegro. Lo Czar lo costrinse quindi ad abbandonare il progetto di trasferire la lotta in Bulgaria dopo la sua disfatta in Serbia; e mentre era ancora in Serbia, lo Czar gli impose di lasciare il paese, gli fu negato di ritornare in Russia come aveva chiesto. Non volle accettare un comando che gli venne offerto dal granduca Niccolò. Al 1. marzo egli riprenderà le ostilità contro i Turchi alla testa delle truppe serbe.

27 януари 1877, стр. 1

Bollettino Politico

Bene informata, intorno agli affari di Oriente è la *Corrispondenza politica* di Vienna. Da essa apprendiamo che molto si parla nei circoli militari musulmani di un Consiglio di guerra tenutosi a Costantinopoli nel ministero della guerra. Avrebbero preso parte al Consiglio, oltre al Serraschiere Redif pascià ed altri generali, anche Midhat pascià e Damat pascià. Midhat pascià avrebbe dimostrato la convenienza di non fare della Bulgaria il teatro della guerra, e avrebbe ricordato che la Porta, secondo le antiche capitolazioni, sulle quali la Rumenia suole sempre appoggiarsi, è obbligata a proteggere quel paese da nemici esterni. Appena i Russi avessero valicato il Pruth, la Porta dovrebbe accorrere in aiuto dei principati Danubiani. Il passaggio del Pruth per parte dei Russi deve essere il segnale del passaggio del Danubio. Tali sono le opinioni sostenute in Consiglio dal gran Vizir. Aggiungeremo essere voce che il Sultano sia aspettato a Rutschuk nei primi di marzo e che abbia divisato di prendere stanza a Sciumla.

A Costantinopoli si opera con alacrità straordinaria affine di portare colla massima sollecitudine a compimento gli apparecchi militari. Intanto ora la Porta ha concentrato 146 mila uomini in Bulgaria; queste truppe sono perfettamente agguerrite e contano 21,600 uomini di cavalleria. Si noti che in questa cifra non sono compresi nè gl'irregolari, nè i redifi. La milizia nazionale è organizzata in tutti i paesi della Bulgaria, ed è addestrata del continuo alle armi, ed ogni giorno giungono viveri e munizioni.

27 януари 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Le notizie politiche circa alla questione d'Oriente continuano sempre ad essere confuse in causa dell'incertezza della situazione.

Si vuole che la Russia mediti di rialzarsi dall'umiliazione che ha subito nella Conferenza e che solleciti l'Austria ad unirsi con essa per mostrare con un atto virile che la Porta non deve sprezzare i consigli e le ingiunzioni dell'Europa. Il gabinetto moscovita proporrebbe quindi all'Austria di occupare la Valachia, la Serbia e la Bosnia, mentre l'esercito russo prenderebbe possesso della Moldavia e della Bulgaria.

30 януари 1877, стр. 2

AFFARI D'ORIENTE

Il *Times* ha per dispaccio da Parigi, 26 corr, i seguenti cenni intorno al *memorandum* russo :

« Si annunzia che il governo russo ha l'intenzione di spedire un *memorandum* alle potenze europee allo scopo di mantenere un'azione comune fra tutte le potenze che parteciparono alla Conferenza.. Non sembra che la teoria dei giornali russi, cioè che la Turchia si sia esclusa dal concerto europeo e così abbia annullato le disposizioni del trattato di Parigi, sia prevalsa a Pietroburgo. Sembra al contrario, che nel *memorandum* in questione, la Russia, dopo aver riassunto le varie fasi attraverso cui è passata la questione orientale, ricorderà all'Europa che essa ha per molto tempo considerata l'occupazione della Bulgaria per parte di truppe estere come il solo mezzo efficace per riuscire ad ottenere un miglioramento definitivo della sorte dei cristiani in Turchia. Il *memorandum* ricorda alle potenze che la lettera autografa dello czar all'imperatore d'Austria indicava che la Russia allora reputava come un avvenimento da prendersi in considerazione l'occupazione simultanea della Bulgaria, della Bosnia o dell'Erzegovina per parte di truppe russe ed austriache e quella del Bosforo per parte delle flotte unite d'Inghilterra e di Francia, come la sola soluzione reale della quistione.

31 януари 1877, стр. 2

Notizie Estere

AFFARI D'ORIENTE

La Sublime Porta protesta decisamente ed energicamente contro questi tredici punti, poichè la loro accettazione avrebbe per conseguenza gravi pericoli per la Porta.

Queste proposte sono in decisa contraddizione colle garanzie che furono offerte all'impero turco in occasione della pace di Parigi. Per quanto conciliante voglia essere la Porta, essa non può accettare questi punti. Supponiamo anche che la nomina d'istruttori speciali per l'esercizio della nostra polizia riesca bene; l'ammissione di 500 soldati stranieri nel nostro impero è però incompatibile colla dignità e la posizione della Porta e collo scopo della Conferenza.

1. La presenza dei detti soldati cagionerebbe continue risse e tumulti; la responsabilità

per le difficoltà che ne seguirebbero dovrebbe essere sopportata dalla Porta.

2. In quanto concerne la ripartizione della Bulgaria in due *vilajets*, si ravviverebbe e rinforzerebbe con ciò il reciproco odio delle razze che la Sublime Porta cercò sempre di assopire, e se i confini di questi due *vilajets* fossero stabiliti dai bulgari, uno dei punti di confine del *vilajet* bulgaro sarebbe Viddino, l'altro Slonnicco.

3. Il trasloco delle truppe ottomane in certe fortezze è tuttora praticato in alcune grandi città; se però questo provvedimento divenisse legge, la Porta sarebbe priva anche in altre località del diritto di disporre delle sue truppe.

4. La condizione che la Commissione mista sorvegli l'impiego del 70 per cento delle entrate delle provincie insorte, contraddice *ipso facto* alla Costituzione, poichè così ne soffrirebbe il diritto di disposizione sulle entrate dell'impero della Commissione del bilancio.

5. Se i luogotenenti delle provincie in questione non potessero essere dispensati dal loro ufficio prima di cinque anni, ciò potrebbe far nascere velleità d'indipendenza nei medesimi quando fossero sottratti alla sorveglianza del ministero dell'interno.

Risulterebbe pure dannoso se i *vallè* ed i *mutessurifs* — indigeni o cristiani — sia per condanna della Commissione mista ovvero prima che trascorrano i cinque anni non potessero venir allontanati, come pure sarebbe dannoso se potessero disporre come piace loro meglio coi funzionari ad essi sottoposti.

La Porta non è contraria alla nomina d'impiegati cristiani; però se non avesse la facoltà di allontanarli in caso di bisogno, ciò significherebbe lo stesso che un privilegio che li porrebbe al disopra della Costituzione.

L'esiglio dei circassi come pure l'ingrandimento dei territorii serbo e montenegrino sono punti ai quali la Porta non aderirà mai a nessuna condizione.

3 март 1877, стр. 2

Notizie Estere

AFFARI D'ORIENTE

Ecco il dispaccio del *Libro Azzuro* inglese e sul quale il sig. Kenelay proporrà un voto di biasimo al governo il 5 marzo:

Il conte di Derby a sir H. Elliot.

Foreign-Office, 29 agosto 1876.

(ore 11 35)

Credo utile farvi sapere per vostra norma che l'impressione prodotta qui dagli avvenimenti di Bulgaria distrusse ogni simpatia per la Turchia. Questo sentimento è generale e tanto forte che, anche se la Russia dichiarasse la guerra alla Porta, il governo di S. M. sarebbe nell'impossibilità d'intervenire. Una simile eventualità porrebbe l'Inghilterra in una condizione estremamente sgradevole.

La pace è dunque assolutamente necessaria. Siete giudice del linguaggio che dovete tenere, ma comprenderete quanto sia essenziale che i ministri ottomani rendano conto della situazione e non potete mostrarvi troppo energico insistendo presso la Porta affinché essa mostri disposizioni concilianti.

Si scrive da Costantinopoli:

Tuttora si parla dell'allontanamento di Mi-dhat pascià, e sempre più si conferma che l'oro

russo ha avuto in questo fatto la parte principale. Già si sa che a Mahmud Damat pascià la Banca ottomana pagò 50,000 lire turche il giorno stesso in cui partì in esilio Midhat pascià. Il Sultano disse a Midhat un mese prima che fosse cacciato dall'impero musulmano che l'ambasciatore di una grande potenza gli aveva offerto *due milioni di lire turche* se avesse chiamato al potere un altro personaggio. « *Ma conosco*, aggiunse

il Sultano, *la tua fedeltà ed il tuo patriottismo, e perciò ho respinto la proposta.* »

4 март 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Achmed-Ejub-pascià, comandante dell'esercito, si occupa a fortificare i passaggi praticabili dei Balcani, dedicando la sua attenzione speciale alla catena di montagne ai nord-ovest e al sud di Sciumla. In alcuni punti di questa catena si trasportano grossi cannoni di posizione. La via da Sciumla a Karnabat è fortificata nelle posizioni più vantaggiose. Si costruiscono trincere e batterie e si perfeziona l'organizzazione dell'esercito.

Lo stato maggiore turco crede, secondo notizie di Vienna, che l'esercito russo tenterà di effettuare il passaggio del Danubio presso Girgevo, Ottenritza e Kalarasch. Secondo le informazioni turche i russi vogliono creare a Galatz un deposito di guerra. Da Costantinopoli si sono inviati in Bulgaria 120.000 fucili Henry Martini e 6 milioni di cartucce.

4 март 1877, стр. 3

TELEGRAMMI DELL'AGENZIA STEFANI

LONDRA, 2 — Camera dei Comuni. — Una mozione di Wyndham, la quale chiedeva il ritiro della Dichiarazione di Parigi relativa ai diritti marittimi, è respinta.

Courtney dice che richiamerà, il 23 marzo, l'attenzione della Camera sul trattato di Parigi, e proporrà una mozione la quale dirà che le crudeltà del regime ottomano svincolano l'Inghilterra dall'obbligo di mantenere l'integrità e l'indipendenza della Turchia. (Applausi dall'opposizione.)

Northcote, rispondendo a Mundella, riconosce che la commissione d'inchiesta assolse Tossoun bey ed altri otto, implicati nei massacri della Bulgaria. Soggiunge che il Console inglese Baring constatò che questa decisione era contraria alle testimonianze e protestò dichiarando che non assisteranno più alle sedute della Commissione di inchiesta. Northcote soggiunge di avere approvato la condotta di Baring.

6 март 1877, стр. 3

TELEGRAMMI DELL'AGENZIA STEFANI

LONDRA, 3 — I notabili della Bulgaria indirizzarono al Parlamento inglese una petizione, nella quale dicono che sarebbero soddisfatti se le proposte della conferenza fossero poste in esecuzione.

11 март 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Stando a ragguagli provenienti da diverse parti, Abd-ul-Kerim Pascià, fino a oggi comandante in capo delle forze turche, sarebbe richiamato dal suo posto e verrebbe surrogato da Eiouf-Achmed Pascià, comandante delle truppe del Danubio.

Eiouf-pascià dirige le fortificazioni di diversi punti, e fa scavare forti ed erigere fortini. I Balcani attraggono specialmente la sua attenzione.

Sulla strada da Schumla a Rarnabat fa fortificare Dobral e Tehalikavak, e più lontano al nord Provadx, Kioprikeni e Jenikeni.

L'armata turca del Danubio conta 100,000 uomini appena. Essa non basta per custodire i punti fortificati della Bulgaria perciò Eiouf-Achmed Pascià ha chiesto a Costantinopoli quattro divisioni di rinforzo per lo meno.

15 март 1877, стр. 3

TELEGRAMMI DELL'AGENZIA STEFANI

LONDRA, 13 — Gladstone pubblicò un opuscolo assai vivace contro la Turchia, intitolato: *Lesioni dei massacri*. Dice che la condotta della Turchia è un incoraggiamento affinché si rinnovino gli orrori della Bulgaria; chiede che l'Europa costringa la Turchia a porre in esecuzione le riforme domandate; soggiunge che il termine di un anno è semplicemente un altro anno di abbrutimento e di miserie per i sudditi cristiani della Turchia.

16 март 1877, стр. 2

Notizie Estere

AFFARI D'ORIENTE

Il *Times* ha da Belgrado il:

« Notizie qui giunte parlano degl'immensi armamenti che si fanno nell'interno della Russia, e si assicura che un milione di uomini saranno sotto le armi in quel paese pel 16 corrente. Siccome un terzo di queste forze sarebbero sufficienti a schiacciare gli eserciti turchi, composti principalmente di truppe irregolari, male armate e peggio comandate, è naturale supporre che questi giganteschi armamenti devono avere un altro scopo oltre a quello di sconfiggere gli eserciti turchi sul Danubio e l'occupazione della Bulgaria.

« Sono sorte delle difficoltà fra la Serbia e la Porta riguardo allo sgombrò delle posizioni sulla frontiera della Drina. I turchi rifiutano di abbandonare il gruppo delle sette isole, noto sotto il nome di Bajuktitch Adda, se i serbi non cedono le loro posizioni presso il piccolo Zwornik. Le posizioni turche furono considerevolmente fortificate e le isole sono la più forte posizione sulla linea della Drina. Il governo serbo fece delle comunicazioni a Costantinopoli a questo proposito e si spera che la vertenza sarà appianata pacificamente. »

21 март 1877, стр. 3

TELEGRAMMI DELL'AGENZIA STEFANI

LONDRA, 19 — *Camera dei Comuni.* — Bourke dice di ignorare che sieno avvenuti dei tumulti a Karatzova, ma che fu informato di alcuni disordini avvenuti a Postsoffoka, fuori della Bulgaria. Soggiungo che furono fatte alcune rimostranze e che fu promesso di fare giustizia. Dichiarò che, dietro la notizia delle atrocità commesse nei villaggi presso Adrianopoli, egli telegrafò a Jocelyn, segretario dell'ambasciata a Costantinopoli, di fare un'inchiesta, e annunziò che i Consolati inglesi saranno aumentati nelle provincie turche.

1 май 1877, стр. 1

Supponevasi infatti a buon diritto che i russi avrebbero cercato di passare il Danubio nel punto in cui il fiume è meno largo; e perciò i turchi concentrarono buon numero di forze a Widdino, città fortificata posta quasi al confine della Bulgaria e situata di fronte a Kalafat sul Danubio; anzi si prevedeva che i turchi avrebbero tentato di occupare questa città. Ma, per quanto abbiamo appreso, essi non solo hanno rinunciato a questa occupazione, ma hanno abbandonato anche Widdino e trascurato tutta la riva sinistra del fiume, per rannodarsi nella Dobrutcha, provincia posta sul Mar Nero sotto al Delta del Danubio, ove sarà rivolto il massimo sforzo dei russi.

10 май 1877, стр. 1

Il vero teatro della guerra è il IV bacino, che da Orzova corre fino al mare. Abbraccia un paese di aspetto assai vario presso alle rive del fiume paludoso; secco, aspro, e difficile per le montagne che la circondano; fertile, ma mal coltivato; con strade assai perigliose, e città molto misere. Fu il campo di battaglia di tutti i popoli, i quali dal Settentrione e dall' Oriente si gettarono in Europa; fu a volta a volta devastato dai Sarmati, Goti, Unni, Kumans, Bulgari, finchè i Turchi se ne impadronirono, e vi dominarono per secoli dispoticamente.

20 май 1877, стр. 1

nella loro parte settentrionale verso il Danubio, quelle scoscese, ripide, e quasi a picco, queste basse e paludose, e formano nella vicinanza del Danubio grandi laghi. Vi sono i porti di Midiah (Salmydessus), dove si trovano opere di fortificazione un tempo innalzate dai genovesi, quando percorrevano colle loro galee i mari orientali, e vi avevano stabilito un florido commercio: Sizeboli e Bonigas città mal fortificate, e d'una importanza mediocre. In bello e forte arnese è Varna all'imboccatura del Pravadî, porto militare che chiude la via litorale di Costantinopoli; ed è da Varna che la flotta franco-inglese nel 1854 mosse per imbarcare in Crimea. Il bacino di Varna è piccolo ma riparato, le due punte estreme sono i capi Kalakria ed Eminek, e Choumla ne occupa in

26 май 1877, стр. 1

Da Pietroburgo si è smentito che Gorciakoff abbia dissuaso il principe Milano a non riprendere le armi contro la Turchia. L'esempio della Rumenia non è stato inefficace per la Grecia e si pensa che fra poche settimane si misurerà coi Turchi. Anche la Serbia sarà attirata a prender parte alla lotta, e poi si dirà che l'Europa assiste al sanguinoso spettacolo di un' conflitto fra la Russia e la Turchia? . . .

7 юни 1877, стр. 1

È noto che il conte Schouwaloff da Londra si è recato a Pietroburgo per esporre al proprio governo g'intendimenti del gabinetto britannico. Ora lo si vuole latore di una nota della Russia a lord Derby la quale conterrebbe i punti seguenti: 1° Questa potenza esige dalla Porta soddisfazione completa per g'interessi delle popolazioni cristiane; 2^a essa non deporrà le armi e non isgomberà le provincie occupate se prima non ha ottenuto tutte le guarentigie desiderabili e l'autonomia della Bulgaria; 3° essa domanda la limitazione della flotta ottomana nel Mar Nero; 4° infine esige la libertà degli stretti.

13 юни 1877, стр. 1

Bollettino Politico

Dalla lentezza con cui i Russi conducono le operazioni di guerra sul Danubio, si trae argomento per pronosticare un esito infelice della campagna. È questo un correre un po' troppo colla fantasia. Le cause essenziali di questo ritardo pei Russi sono:

1. La deficienza relativa dei mezzi di comunicazione nella Rumenia, e l'eccezionale pessimo stato della rete stradale, per l'incostante stagione che ha avuto un'assai lunga durata ;
2. Le esigenze di tempo incalcolabili per eseguire uno esplicamento strategico sulla sinistra del Danubio, spiegamento quasi normale alla primitiva base d'operazioni ;
3. L'indeclinabile necessità di penetrare nella Bulgaria con tali elementi di forza da allontanare qualunque pericolo di un ritorno forzato sulla sponda sinistra, anche in caso d'un rovescio parziale ;
4. Finalmente le condizioni igieniche speciali al Basso Danubio, più decisive talvolta per l'esito di una campagna che non la perdita o la vincita di una grande battaglia.

2 октомври 1877, стр. 1

Bollettino Politico

È evidente l'accordo tra i ministri cisleitani e transleitani circa agli affari d'Oriente. Interpellanze si sono fatte all'uno e all'altro parlamento; a Vienna può dirsi che v'ha una certa calma relativa; a Pest gli animi sono concitati. A Vienna si accolgono senza viva agitazione le notizie della guerra; si commentano; e le passioni non si accendono per le vittorie dei turchi; a Pest si festeggiano con entusiasmo i trionfi delle armate ottomane; si fanno dimostrazioni clamorose in tutte le città principali del regno di Santo Stefano; gli animi sempre più s'infiammano; nelle riunioni popolari si approvano ad unanimità indirizzi al governo onde abbandoni una volta la neutralità che, a loro credere, favorisce indirettamente le aspirazioni dei panslavisti, e si dichiara apertamente amico ed alleato della Sublime

Porta. La posizione del principe d'Auersperg è meno scabrosa di quella di Tisza, per cui quantunque si fossero tra loro scambiate le idee e avessero stabilito il modo di rispondere alle interpellanze, il linguaggio dell'uno non si può confondere con quello dell'altro, quantunque entrambi si siano attenuti alla più grande circospezione. L'uno si è limitato a dire che il governo austro-ungarico non ha mutato politica; che i fatti avvenuti non gli impongono una diversa direzione politica: l'altro ha ricordato le promesse fatte tanto dalla Turchia quanto dalla Russia di non operare militarmente in Serbia; nel caso poi che la Serbia non tenesse conto dei consigli che si sono dati, allora si lascierebbe libera la Porta di operare a suo talento, e l'Austria Ungheria non consulterebbe che i suoi interessi, e potrebbe essere ancora, non lo ha detto, ma l'ha lasciato intravedere che ad un corpo d'armata austro-ungarico venisse prescritta una passeggiata a Belgrado per obbligare il principe Milano a riporre nel fodero la spada.

2 октомври 1877, стр. 2

Merita di essere posta in rilievo una proposizione del sig Tizza la quale se ha potuto essere bene accolta dagli ungheresi, non può avere prodotto una felice impressione nei membri del Comitato panslavista di Mosca, e nemmeno nei consiglieri dello Czar. Il sig Tizza ha dichiarato che « la politica dell'Austria-Ungheria seguita finora dimostra che non si trattò mai dello smembramento della Turchia. » La Russia non è da poco tempo che non lascia vivere in pace la Turchia. Nel 1866 i Russi occuparono Jassy e Bucharest; nel 1807 per gelosia ai Russi si unirono gl'Inglesi; i primi attaccarono per terra l'impero ottomano, gli altri per mare. Nel 1809 nuova guerra. I moscoviti prendono Giurgevo al sud della Valacchia e passano il Danubio. Nell'anno successivo la guerra continua. I Russi espugnano Silistria, bloccano Scumla, minacciano Varna, e nel 1811 occupano Belgrado; nel 1812 ripassano il Danubio e si fa la pace a Bucharest, estendendo la frontiera russa dal Dniester al Pruth. Nel 1828 i Russi ripassano il Pruth ed il Danubio; l'intervento delle potenze arresta la marcia trionfale dei Russi; si conchiude la pace col trattato di Adrianopoli, ma si stipulò l'autonomia della Moldavia, della Valacchia e della Serbia, e l'indipendenza della Grecia. Nuova guerra nel 1853 che riece al trattato di Parigi del 30 marzo 1856. La Russia ha sempre avuto in mira di staccare qualche pietra dall'edificio ottomano, e nessuno può mai persuadersi che lo Czar si sia posto in guerra per solo amore ai Bulgari o per simpatia agli Slavi

3 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Riassumiamo, come segue, le notizie più importanti.

Si ritiene che i Russi non possano più sostenersi che per breve tempo al passo di Schipka, e si crede pure che fra pochi giorni Suleyman pascià darà l'assalto che costerà certamente non lievi sacrifici.

Si annunzia da Sistova che l'imperatore Alessandro ha l'intenzione di soggiornare in quella città durante l'inverno. Da parte russa si fanno tentativi per poter passare il Danubio nell'inverno mediante ponti a fil di ferro.

Dai continui cambiamenti di posizione di Mehemed Ali si vuol dedurre che esso non abbia il numero di truppe attive che gli viene attribuito.

Al dire del *Times*, la Russia chiede la sollecita mobilitazione dell'esercito Serbo e ch'esso entri in campagna non appena si sia ottenuto un successo a Plevna. Si assicura che la Scupcina sarà convocata nel mese di ottobre.

Secondo le notizie del *Daily News* la repentina chiamata di Reuf pascià a Costantinopoli significherebbe un cambiamento importante nel comando. Si crede che o Mehemet Ali o Sulcyman pascià saranno incaricati di surrogarlo; assai probabilmente il secondo.

In diversi luoghi dell'Ungheria si sono sequestrate casse di fucili, di munizioni, e di berretti turchi. Ciò accredita la voce che in Ungheria si avesse in animo di formare bande armate allo scopo di combattere contro i Russi.

4 октомври 1877, стр. 1
BOLLETTINO POLITICO

È bene consultare la stampa russa per conoscere ciò che o pronostica o desidera. Secondo il *Nuovo Tempo* è necessario che la Russia ottenga una grande vittoria a Plevna per compenso agl'ingenti sacrifici che essa ha dovuto sostenere. Bisogna non solo vincere Osman pascià, ma distruggerlo completamente per non aver più a fare con lui. È impossibile adunque parlar di pace prima che i musulmani non siano stati cacciati dall'Europa. Il *Giornale di Pietroburgo* dichiara che nella nazione russa non v'ha neppur l'ombra dello scoraggiamento. Con calma e con abnegazione la Russia saprà sostenere i sacrifici che le vengono imposti dalla missione che è chiamata a compiere. Il *Mondo russo* non crede ad un intervento della diplomazia. « Questa dovrà aspettare ancora, per poter offrire i suoi servizi, che la fortuna delle armi abbia pronunciato la sua ultima parola. » Il detto giornale giudica prematuro ogni intervento in senso pacifico fino a tanto che l'esercito russo non abbia compiuta la sua missione. Quanto al con-

4 октомври 1877, стр. 2

Notizie Estere

LA SITUAZIONE DEI RUSSI IN BULGARIA

La *Neus F. Press* su questo argomento così si esprime:

Il tempo piovoso incominciato da parecchie settimane, ed in conseguenza del quale sono divenute assolutamente impraticabili le strade della Bulgaria, produce una pausa nelle operazioni militari — pausa che del resto viene utilizzata da entrambe le parti per prepararsi a nuove operazioni.

A dimostrare la situazione dei russi in Bulgaria vale il fatto che su tutti i punti essi già rinunziarono alla parte di assalitori e si limitano a stare sulla difensiva. Ciò si vede persino a Plevna, poichè anche colà sono i russi che aspettano, timorosi del risultato, l'attacco del nemico, costretti a difendere palmo a palmo il terreno da essi occupato per verità senza fatica.

Al vedere le truppe dello Czar sostenere sì difficile lotta sulla Jantra, al passo di Scipka e da ultimo sul Vid sorge la domanda: a quale scopo tende lo stato maggiore russo? Si comprenderebbe la gran tenacità dei russi se vi fosse la possibilità che la guerra potesse condursi a fine in questo autunno, lo che non è possibile.

Per quanto lo Czar nella sua offesa vanita e nel suo orgoglio umiliato voglia ribellarsi contro la forza delle cose, la campagna di quest'anno è per lui definitivamente perduta, e sarebbe di assai maggior vantaggio al suo esercito se egli si rassegnasse alle conseguenze dei fatti e non si estenuasse nell'inutile tentativo di far voltare, nell'ultimo momento, a proprio favore le sorti della guerra. Con tale tentativo la Russia arrischia la sua ultima carta e distrugge il germe di futuri trionfi che ancora può trovarli nelle sue truppe.

Non è certo compito nostro il dar buoni consigli al comando russo. Nullameno vogliamo abbozzare un quadro degli avvenimenti come essi

si delineeranno secondo ogni verosomiglianza nel caso che prima della cattiva stagione non riesca nè ai turchi nè ai russi di alterare rispettivamente a proprio vantaggio l'equilibrio della situazione attuale.

Anche se i turchi non riportano alcuna vittoria, non è ammissibile che tutto l'esercito russo possa svernare in Bulgaria, e del pari inammissibile si è che essi tengano per tutto il corso dell'inverno occupati i paesi dei Balcani coperti di neve. Quindi se fino alla metà di novembre i turchi non fanno altro che rimanersene nelle loro attuali posizioni, cadranno nelle loro mani i passi delle montagne, difesi dai russi con sì gravi sacrifici. E contemporaneamente allo sgombrò di quelle posizioni il comando russo dovrà rimandare in Rumenia una gran parte dell'esercito ed in specie la cavalleria; ed è anzi dubbio se, ritenuto che soltanto ora e quindi troppo tardi si pensa ai preparativi per una campagna d'inverno, sarà possibile di trovare in Rumenia sufficienti alloggi per l'infanteria e l'artiglieria.

I paesi ridotti in cenere da cosacchi e bulgari offriranno difficilmente ai russi locali bastanti. Ed anche prescindendo da ciò il fatto che l'angusto spazio fra il Vid e la Jantra già è interamente esausto pel lungo rimanervi dei russi, avrebbe per conseguenza che si dovrebbe far venire tutto il bisognevole, e persino la legna da ardere dall'altra sponda del Danubio, e ciò per la via dei ponti costruiti dopo il principio della guerra.

Ma come andrebbero le cose se una improvvisa incendiatura, oppure l'urto dei massi di ghiaccio od anche un uragano impetuoso distruggesse quei ponti, alla cui costruzione i pionieri russi impiegarono tre mesi e che si trovano a quest'ora in una condizione assai difettosa?

Quale sarebbe la situazione dei soldati alloggiati in meschine capanne bulgare, esposti a tutte le intemperie, alla fame ed al freddo, se essi, precisamente in un giorno in cui fosse interrotta la comunicazione colla sinistra riva del Danubio, venissero attaccati da un nemico che mai non posa?

Tutte queste considerazioni non sfuggiranno certamente allo stato maggiore russo, ed al cominciare della cattiva stagione esso non esiterà a ritirare dietro il Danubio il grosso dell'esercito, e lasciare sulla riva bulgara soltanto le truppe necessarie a difendere le teste di ponte — d'altronde non ancora costruite — ed i passi del fiume.

Ma siccome i turchi si gioveranno di tutte le occasioni per respingere al di là del Danubio anche questa retroguardia, essa si troverà in una situazione assai pericolosa. La sola occupazione delle teste di ponti offrirebbe almeno ai russi la possibilità di tenersi aperto il passaggio alla prossima primavera, seppure le inondazioni non mandano a monte anche questo calcolo.

La più infelice idea che potesse nascere nella mente dei generali dello czar sarebbe di voler continuare la guerra durante l'inverno. Per essere provveduto del necessario un esercito così numeroso come quello che opera in Bulgaria ha d'uopo, anche nella stagione più favorevole, di una eccellente amministrazione, e di un'estesa rete di vie di comunicazione. Lasciare in Bulgaria, pel corso dell'inverno tutto l'esercito russo equivale a sacrificarlo, e se così facesse, lo czar toglierebbe a sè medesimo la possibilità di poter cominciare una nuova campagna nella primavera del 1878.

4 октомври 1877, стр. 2

LA SITUAZIONE INTERNA DELLA RUSSIA

Scrivono da Pietroburgo, 24 settembre, all'*Univers*:

L'agitazione rivoluzionaria cresce da un giorno all'altro a Pietroburgo e nelle grandi città della Russia.

La nobiltà e la borghesia incominciano ad accusare altamente lo czar ed il suo governo dell'insuccesso della seconda campagna di Bulgaria.

L'autorità ha scoperto che il movimento dei *nihilisti* è appoggiato dai comitati panslavisti, sebbene sia impossibile di precisare la forma definitiva del loro accordo. I panslavisti russi domandano l'allontanamento dell'imperatore dal teatro della guerra e vogliono che si formino milizie locali autonome.

4 октомври 1877, стр.3

ULTIME NOTIZIE

Non si è confermato il nuovo assalto che dicevasi dato a Plewna dai Rumeni e respinto da Osman Pascià. L' essersi surrogato il ben noto Totleben al generale Zotow indica che non si rinnoveranno gli assalti di viva forza senza prima compiere quei

Si afferma che il ministro della guerra a Belgrado ha fatto un contratto con negozianti serbi per l'approvvigionamento di quattro corpi d'armata. Si parla della marcia di 14 battaglioni serbi verso la frontiera della Bosnia.

Il gabinetto di Berlino avrebbe fatto qualche rimostranza al governo inglese pel favore da esso accordato al nuovo prestatito turco. Sembra al cancelliere che sia questa una specie di violazione indiretta della neutralità promessa dall' Inghilterra nella questione d'Oriente.

Si sono fatti parecchi arresti in Transilvania in seguito alla scoperta dei preparativi di spedizione di bande ungheresi in Rumenia. Queste bande dovevano distruggere le ferrovie, i ponti, i magazzini e le armi importate dai russi. Furono sequestrate considerevoli somme che si dicono venute dall' Inghilterra. Si crede che sieno compromessi vari deputati Ungheresi.

esserne giudice.

4 октомври 1877, стр. 3

TELEGRAMMI

Dispacci della Guerra

ERZERÛM, 1 — Muchtar pascà ha oggi completamente battuti presso Nadjewan 10,000 russi. Questi furono respinti al di là della frontiera e perdettero 400 uomini e molte armi.

È imminente una battaglia fra Ismail pascià e il generale Tergukassoff.

CZERNOVITZ, 2 — Si assicura che la Russia abbia cessato di insistere per l'entrata immediata della Serbia in campagna. La Serbia e la Grecia resteranno probabilmente neutrali.

I russi occupano fortemente Calarassi per impedire che i turchi di Silistria facciano uno sbarco.

BUKAREST, 2 — L'esercito russo della Dobrutscia ricevette molti rinforzi e sta per riprendere l'offensiva.

LONDRA, 2 — Il *Times* ha da Pietroburgo:

« È priva di fondamento la notizia che si firmino petizioni per pregare lo Czar di ritornare in Russia. Tutti pensano invece che la sua presenza sul teatro della guerra

sia utilissima. Le offerte per una mediazione che fossero presentate senza essere richieste sarebbero considerate, come un insulto nazionale.

« È falsa la voce che il generale Ignatieff sia caduto in disgrazia. »

Lo *Standard* ha da Bukarest:

« Lo Czarevic si recò a Gorny-Studen per assistere ad un Consiglio di guerra ove fu discussa la questione se l'esercito russo deve passare l'inverno in Bulgaria o in Rumenia. Ignorasi quale decisione sia stata presa. »

Il *Times* ha da Filadelfia:

« Il ministro della guerra raccomanderà al Congresso di portare la cifra dell'esercito a 40,000 uomini. »

5 октомври 1877, стр. 2

Notizie Estere

GUERRA D'ORIENTE

I giornali austriaci toccano i seguenti telegrammi:

Sensation, 29 — Gli esploratori russi seguirono passo a passo le truppe turche che si ritiravano da Cerkowna a Popkoi.

Il 25 Kopace fu occupato dai Cosacchi. Oggi i Russi si trovarono a contatto coi Turchi tanto presso Popkoi, che presso Katzelewo.

Ieri una locomotiva con vari vagoni carichi di munizioni entrò nella stazione di Rustciuk. I Russi debbono averne avuto perciò avviso, giacché al momento del suo arrivo aprsero da Slobozia e da Giurgevo un vivissimo fuoco contro il convoglio, che, per fortuna, rimase illeso. D'ora in poi i treni che arrivano a Rustciuk si fermeranno fuori del tiro di cannone.

Dal Lom nulla di nuovo.

Bukarest, 20. — Da Verbize ebbi notizie che l'esercito rumeno mercoledì (20), ad onta della pioggia e del tango, continua l'assedio del ridotto all'occidente di quello di Grivitza, ed ha già compiuta la terza parallela. E incominciata la quarta. I lavori dei Rumeni non sono però abbastanza appoggiati dai Russi. I rinforzi russi non arrivano che lentamente e scarsi.

Bukarest, 20. — Fu affidata a Polickow la sorveglianza delle comunicazioni alle spalle dell'esercito russo.

Da Londra sono arrivate a Bukarest 400 casse con utensili per le ambulanze di campo. Gli Inglesi vi erigono uno spedale con 160 letti.

Costantinopoli, 1. — In seguito alle piogge continue le pianure di Sotia e di Orkanie sono inondate.

Se si fosse mostrata maggiore energia, non avremmo la guerra. »

Parlammo poscia dei Bulgari e fummo di parere che la Russia si era ingannata circa al loro concorso contro la Turchia. Disse a questo proposito il generale:

« Non si poteva confidare su questo concorso. Al di qua dei Balcani specialmente la popolazione delle campagne è degenerata. Solo al di là dei Balcani resta la classe ricca ed intelligente: là è più compatta la popolazione, e là sono avvenute le' carnefici. Ciò rende difficile lo scioglimento di questa questione. Si devono lasciare questi distretti, dove i Bulgari sono così numerosi, in potere dei Turchi e compiere l'opera della liberazione solo al di qua dei Balcani? Non è un controsenso? Si devono staccare? Dov' è il limite? Nello scioglimento di questa questione risiede tutta la difficoltà dell'intrapresa. »

5 октомври 1877, стр. 2

UN COLLOQUIO COL GENERALE IGNATIEFF

Il corrispondente della *Presse* di Vienna al campo russo comunica a questo giornale un colloquio avuto di recente a Gorni-Studen col generale Ignatieff. Noi ne riportiamo i brani più interessanti:

Quando il corrispondente fece riflettere che la Russia si era ingannata sulla forza di resistenza della Turchia, il generale Ignatieff disse:

« Sono accusato di avere malamente informato l'imperatore sulle forze della Turchia. Al contrario, io ho sempre segnalato il fanatismo dei turchi, ed ho sempre ricordato che la Porta può mettere sotto le armi fino a 600 mila uomini. Non saranno tutti soldati, ma saranno tutti fanatici. La Porta combatte per la sua esistenza; noi per un'idea. Io sapevo già che i turchi si sarebbero difesi bene, e non ho mai su ciò dissimulato il mio pensiero.

Fui io stesso un tempo per la guerra, ma quando l'insurrezione inferiva in Bosnia e nell'Erzegovina e scoppiava in Bulgaria, e che la Serbia assorbiva una buona parte della forze turche. Entrando noi allora in Bulgaria, avremmo raggiunto il nostro scopo. Invece si sono perduti due anni e dalla conferenza in poi sono stato l'avversario dichiarato della guerra ch'io voleva evitare. »

Rispetto al protocollo sul quale si era finito coll'intendersi, rispose:

« Il protocollo non è stato appoggiato abbastanza. Quando al Turco non si mostra il pugno, non crede alla ferma volontà degli altri.

5 октомври 1877, стр. 2

LE PERDITE DEI RUSSI

Troviamo in vari giornali il seguente calcolo sulle perdite fatte dai russi in soli quindici giorni.

« Le perdite dei russi fra il 25 agosto e l'8 settembre, ammontano a 16,426 uomini, di cui 16,402 sul teatro della guerra europea e 44 in Asia. Furono uccisi in Bulgaria 65 ufficiali e 3130 di bassa forza, e feriti 202 ufficiali e 12,900 soldati. Oltre a 45 uomini di cui non si ebbe più notizia. Sul teatro della guerra asiatico morirono 22 soldati e ne rimasero feriti altri 22.

« Dal principio della guerra sino all'otto settembre i russi perdettero sul campo di battaglia 47,406 uomini, numero in cui non sono naturalmente compresi quelli caduti nella sanguinosissima battaglia di Plevna dell'11 settembre. »

5 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

In Europa i russi cominciano a dar qualche segno di vita nella Dobruscia. Si annunzia che, ricevuti grandi rinforzi, sia-

no per riprendere l'offensiva. Ciò potrebbe spiegare la ritirata di Mehemed Ali sulla destra del Lom.

I russi hanno progettato di costruire un gran ponte sul Danubio ed ordinato i materiali occorrenti ad otto fabbriche russe e a due estere.

Il generale del genio Totleben è stato nominato capo di stato maggiore dello Czarewitch.

Gli Egiziani ritiraronsi fucinandosi nell'interno della Dobruscia.

Suleyman pascià è partito da Schipka per prendere il comando dell'esercito del Danubio, essendo levato da tal posto, come oggi accenna il telegrafo, Mehemed Ali.

A Schipka prenderà il posto di Suleyman il ministro della marina Reouf pascià.

Il Sultano promosse, lo che è annunziato dal telegrafo, Osman pascià e Mouktiar pascià al supremo grado di Gazi. Al secondo diede in dono una spada con elca brillantata, e gli conferì il primo grado dell'ordine dell'Osmanic, colla relativa decorazione fregiata di brillanti.

Sono prossimi nuovi tentativi dei russi per impadronirsi di Plevna, essendo ivi domani aspettata la Guardia russa forte di 50.000 uomini. Totleben però crede necessarie operazioni d'assedio contro Plevna.

5 октомври 1877, стр. 3
TELEGRAMMI
DISPACCI DELLA GUERRA

COSTANTINOPOLI 2 — Il Sultano diede a Muchtar pascià e a Osman pascià il titolo di *Ghazi*, che significa il Vittorioso, e la decorazione dell'Osmaniè in brillanti

I russi continuano a bombardare Plevna notte e giorno.

BUKAREST, 2 — (*Dispaccio ufficiale russo.*) — Il generale Manzey, spedito dal generale Zimmerman con un corpo di cavalleria verso Tatar-Bazardjik in ricognizione, fece 200 verste in 4 giorni. Il giorno 26 egli ha battuto 500 circassi; il 27 ha battuto altri 700 circassi e respinse la fanteria turca venuta dalla montagna; il giorno 28 egli rientrò nelle posizioni russe, dopo di avere battuto 300 circassi.

Le perdite subite dai turchi sono considerevoli

Tatar-Barazdjik è fortificata ed occupata dalle truppe turco-egiziane.

BUKAREST, 3 — (*Dispaccio ufficiale russo.*) — Il granduca Nicolò, il principe Carlo di Rumenia e il generale Todleben ispezionarono il 1° e il 2° corrente tutte le posizioni avanzate russe e rumene. I lavori progrediscono rapidamente.

I turchi non rispondono al fuoco dei russi.

Sugli altri punti del teatro della guerra non vi è nulla di nuovo.

6 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

GLI ORRORI DELLA GUERRA

A poca distanza da Kalofee, la comitiva incontrò 400 arakac che trasportarono i feriti turchi di Shipka, e a quegli infelici furono distribuiti diversi piccoli pacchetti di tabacco che gradirono moltissimo; gli ufficiali che scortavano il convoglio, ringraziarono cordialmente gli inglesi dicendo che la soddisfazione di fumare avrebbe tenuto in vita fino alla loro destinazione quei poveri feriti. Prima di giungere alla tenda di Suleyman pascià il signore Fawcett incontrò un gran numero di fuggiaschi sulla via di Shipka; molti fra questi erano zingari e tutti furono soccorsi; egli poi dormì presso la capanna della Croce Rossa; prima di giungere in quel luogo la cavalcata fu circondata da una banda di circassi che misero il disordine nel convoglio dei suoi bagagli, ma non fecero fuoco.

La strada di Shipka a Kisanlik e alla lettera coperta dai lati di cadaveri in putrefazione; Kisanlik situata in luogo amenissimo è stata a metà incendiata dai russi e dai bulgari; adesso è un immenso putridame; nelle case a cui ancor resta il tetto, sono ammonticchiati i feriti, i malati di febbre e di dissenteria e nei cortili dalle dozzine di morti attendono la sepoltura. Il fetore di quel luogo è insopportabile e non si capisce come non vi sia ancora comparso il tifo. Si vedono anche per le vie i cadaveri di molte donne.

GLI ORRORI DELLA GUERRA

Il signor Layard ha inviato al ministro degli esteri in Inghilterra un'altra lettera del signor Fawcett, console generale di Sua Maestà Britannica, incaricato di distribuire in Turchia i soccorsi alle vittime della guerra.

Fra Cartova e Sopot, egli insieme ai suoi compagni distribui riso e farina a 3000 affamati ed a 30 famiglie mussulmane, alle quali largì pure delle piccole somme di denaro. Giunse a Miderassi, piccolo villaggio a metà incendiato dai russi, e dopo avere prestato soccorso alla popolazione incontrò una carovana di 19 famiglie turchi che prive di tetto, lacere e consunte dalla fame, facevan ritorno al loro villaggio di Harahn. Anche ad esse fu dato soccorso. Kalofen, villaggio quasi grande quanto Cartova, è totalmente incendiato e distrutto; abitato principalmente da Bulgari, era stato bombardato ed incendiato da un pascià per avere i bulgari assaliti i soldati turchi che vi si trovavano di guarnigione, ed averne uccisi 160. Il sig. Fawcett non trovò una casa intatta e fra le ruine si aggiravano delle bande dei baschi-bozuk e di circassi.

Dopo Kivanlık la comitiva si diresse a Makli, villaggio turco fiorentissimo, adesso distrutto ad eccezione di sei o sette case, ove si affollano i resti della popolazione in condizioni miserabilissime. Questo è il villaggio ove sessanta donne e bambini musulmani furono trasportati ai Balcani e trucidati. Anche molti uomini furono uccisi. Un vecchio disse che alcuni cosacchi assistevano i bulgari in quell'opera nefanda, ma soggiunse: « non furono i nostri vicini, ma i raia di altri villaggi. » Alle famiglie che rimanevano furono dati dei soccorsi in danaro perchè si procurassero da vivere. Un po' più avanti trovarono un altro villaggio turco, Ofauli, ugualmente incendiato e distrutto; in quelle trovavansi ancora quaranta famiglie prive di tutto.

Tralascieremo d'indicare un gran numero di altri piccoli villaggi incendiati e distrutti per seguire il signor Fawcett in una pianura ove si accampò avendo portato seco una cinquantina di donne turche miserabili sfuggite ai massacri e agli incendi dei loro villaggi. La pianura medesima fu il teatro di una lotta sanguinosa, si vedono cadaveri dappertutto ed a centinaia poi nei ruscelli che attraversano la vallata.

Le esalazioni sono terribili. È un fatto che

tutto il paese percorso dal signor Rawcett fra
Cartova e quella pianura è spopolato e coperto
di cadaveri in putrefazione. Gli individui che
compongono la comitiva sono stati molti giorni
senza togliersi di dosso gli abiti e mangiando
soltanto il pane dei soldati.

7 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

GUERRA D'ORIENTE

Da una corrispondenza del *Daily News* to-
ghiamo ciò che segue:

Etropol presso la via di Sofia

martedì 25 settembre

Il tentativo di tagliare le provvisioni turche
dirette a Plewna non riuscì.

Malgrado un gran numero di cavalleria e di
artiglieria, i turchi riuscirono a far entrare in
Plewna due convogli, uno dei quali composto di
2000 carri. Questo convoglio era difeso da dieci

tabors (battaglioni), da una batteria e da tre reggimenti di cavalleria.

Il generale Kriloff, che comanda in questo punto, non si accorse del loro arrivo che quando erano a Telis dove si mosse per attaccarli; ma i turchi erano già in posizione; il fuoco delle artiglierie durò tutto il giorno, ma senza frutto, non potendo Kriloff attaccare così grosse forze di fanteria con la sua cavalleria soltanto, talchè nella notte si ritirò nella sua posizione che occupava a Dubnik sulla via di Sofia e presso Plewna.

Il giorno appresso i turchi si avanzarono sopra Dubnik e lo attaccarono. Avemmo un altro combattimento di artiglieria, che durò fino verso notte; ma sul far della sera, essendo uscite due colonne di fanteria da Plewna prendendo Kriloff alle spalle, s'incominciò la ritirata che permise ai rinforzi e al convoglio di entrare in Plewna.

Egli si ritirò sopra Tristenek, mentre il generale Laskaroff, che si era allora unito a Kriloff, era obbligato a indietreggiare più oltre, cioè fino a Bogot.

Questa operazione non fu condotta bene, prima perchè le istruzioni del generale Kriloff non erano in armonia con la forza che comandava. Gli era stato ordinato in fatti di difendere la via da Sofia a Dubnik, cosa affatto impossibile senza fanteria, specialmente in un punto così prossimo a Plewna; da dove poteva essere assalito alle spalle. Ora un generale, che ha un comando si-

7 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

I lavori d'approccio a Plevna sono spinti avanti alacramente dai russi sotto la direzione di Totleben che va quotidianamente avvicinando le sue alle trinciere nemiche. La sua abilità tattica e l'energia di Osman pascià saranno dunque poste a dura prova. Nell'armata russo-rumena è grande il movimento. I reggimenti che soffrirono quasi tutti gravi perdite furono completati con soldati di rimpiazzo e sono pur giunti i rinforzi destinati all'esercito di Plevna.

Il generale Ignatieff avrebbe assicurato il corrispondente del *Golos* che i rumeni dinanzi a Plevna voltarono due volte le spalle ai turchi, ed in conseguenza di ciò fu inviato un ufficiale russo per ristabilire la disciplina fra le truppe.

L'Ambasciata Ottomana in Roma ci comunica il seguente dispaccio:

*Server Pascià, ministro degli affari esteri,
all'incaricato d'affari Ottomano a Roma.*

Costantinopoli, 3 ottobre 1877

Vi mendo il ragguaglio d'un episodio sanguinoso di cui è stato teatro il borgo d'Isvor, nel distretto d'Orkhanie e che è riferito da Kiazim Bey, comandante del reggimento Fethie. È una prova di più della

La Russia rinnova le premure alla Serbia perchè prenda parte alla guerra. Questi sforzi, accompagnati ora da minacce, ora da promesse, non hanno ancora ottenuto nessun risultato. L'insuccesso delle armi russe, unite all'influenza che esercita l'Inghilterra sul governo di Belgrado, ha impedito finora l'apertura delle ostilità, ma si crede che basti una vittoria russa per determinare la Serbia ad entrare in campo.

Il Kedive avrebbe partecipato al Sultano che l'Egitto è pronto a fare tutti gli sforzi possibili per aiutare la Turchia nella guerra presente colla Russia, e che saranno poste a disposizione del Sultano tutte le forze militari di cui il paese non ha stretto bisogno.

9 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

GUERRA D' ORIENTE

Oggi due opinioni sono in campo: una sostenuta dagli ufficiali dello stato maggiore del granduca Nicola vorrebbe attenersi strettamente sulla difensiva sulle alpi e far avanzare i 50 mila uomini della guardia imperiale che si uniscono a Gorny-Studen, oltre i Balkani, impadronirsi di Adrianopoli e dettare la pace con un colpo di audacia.

L'altra opinione sostenuta dagli ufficiali che avvicinano l'imperatore e di dover continuar l'attacco di Plewna.

Questi ufficiali dicono allo czar che lasciar Plewna sarebbe comè dare una prova dell'impotenza militare dei russi; e sarebbe una vittoria morale grandissima pei turchi.

Il generale Tottleben è incaricato non solo di dirigere i lavori a Plewna, ma di erigere intorno a Sistova tutto un sistema di fortificazioni. Già le teste de' ponti sono circondate da fossati e mura glie in terrapieno; si debbono solo collocare i cannoni. Poi sulle alture si costruiscono due linee di ridotti, posti in comunicazione fra di loro mediante trincee coperte; esse stabiliranno un semicerchio, la cui corda diametrale sarà rappresentata dal Danubio.

10 октомври 1877, стр. 1
BOLLETTINO POLITICO

Lo *Standard* fa un quadro desolante di ciò che avviene in Bulgaria, e dice che questa guerra, che si proclamava intrapresa a scopi filantropici, ha fatto di uno dei più bei paesi d'Europa un teatro di sventure e di carneficine. La condotta della Russia fu un'impostura, e lo *Standard* dice con dolore che non a lei solo deve attribuirsi tutto il male; ma anche a coloro che in Inghilterra sostennero i piani della medesima e si fecero paladini dell'ambizione moscovita. La Russia ed essi sono responsabili della morte di cinquanta mila uomini uccisi dai loro compatriotti e di molte altre migliaia di feriti che gemono negli ospedali. E intanto i russi fanno il conto di quanti individui possono ancora inviare al macello, e riconoscono con soddisfazione che avendone più dei turchi, finiranno coll'abbattere il nemico; bisogna adunque deporre il pensiero che presto sia per aver fine la guerra.

Il sig. Gladstone che oggi cerca di discolarsi di avere col suo contegno provocato alla guerra, può destreggiarsi col suo ingegno per trarsi di dosso questa macchia, ma i fatti sono troppo palesi, e le parole non possono più illudere la pubblica opinione.

10 октомври 1877, стр. 3
ULTIME NOTIZIE
DISPACCI DELLA GUERRA

LONDRA 8 — Mehemet Ali pascia, in una conversazione che ebbe col corrispondente del *Daily Telegraph*, disse che egli fu richiamato perchè ricusava di attaccare le posizioni russe sul Lom. Egli considera la campagna di quest'anno come terminata e crede che i russi non potranno restare nella Bulgaria.

COSTANTINOPOLI 8 — Ahmet Eyoub pascia, al pari di Mehemet Ali pascia, è destinato ad un altro comando:

ULTIMI DISPACCI

RAGUSA, 8 — I montenegrini rimasti nell'Erzegovina si tengono sulla difensiva. I turchi vengono continuamente rinforzati e si preparano a riprendere le posizioni perdute.

COSTANTINOPOLI, 8 — Un dispaccio di Muchtar pascia, in data d'oggi, calcola che i russi abbiano perdute 15,000 uomini e i turchi 2500 in tutti i combattimenti di questi ultimi giorni; egli stima che le forze dei russi impegnate ascendano a 64 battaglioni di fanteria e a 14 reggimenti di cavalleria con 130 cannoni.

Il bombardamento di Rustsciuè continua.

I giornali turchi parlano di un nuovo successo di Osman pascia e dell'arrivo a Plevna di un nuovo convoglio, ma queste notizie non sono finora ufficialmente confermate.

VIENNA, 8 — La *Corrispondenza politica* ha da Belgrado:

« Le trattative fra la Serbia e l'Agente diplomatico russo, riguardanti la convenzione russo-serba, sono terminate con buon esito. Sette brigate serbe incominciarono a marciare verso la frontiera. »

PIETROBURGO, 8 — Si ha da Gorny-Studen, in data del 7:

« Dappertutto regna tranquillità.

« I lavori del genio militare dinanzi Plevna continuano malgrado la pioggia ed il freddo. »

PIETROBURGO, 8 — I giornali annunziano che il generale Gurko fu nominato comandante di tutta la cavalleria concentrata dinanzi Plevna.

Il generale Skobelev fu nominato comandante della 16^a divisione; Dundakoff Korsakoff fu nominato comandante del 13° corpo; il generale Todleben fu spedito al quartiere del principe Carlo; il generale Imeritinsky fu nominato capo dello Stato maggiore dell'esercito russo-rumano; il generale Zatoff prese il comando del suo corpo d'esercito.

Assicurasi che i turchi a Plevna mancano di viveri.

II октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

LA GUERRA D'ORIENTE

Riproduciamo le seguenti informazioni dell'*Orient* del 3 ottobre:

Gorny-Studen.

V'ha oggi gran consiglio di guerra, al quale assisteranno il granduca erede e il generale Totleben. In questo consiglio il piano di campagna per l'autunno sarà definitivamente stabilito.

I preparativi per la campagna d'inverno sono spinti colla massima attività. Il signor Poliakoff, il celebre costruttore della ferrovia russa, ha già ottenuto la concessione della ferrovia da costruire in Bulgaria; i lavori per la linea di Sistova, Studen, Biela incominceranno incontenente. — Lo stesso intraprendente ha sottomesso al quartier generale un nuovo modello di baracche di ferro, tappezzate di feltro. Baracche di questo modello sono state comandate fin d'ora per 50 mila uomini.

Il sig. Poliakoff è stato incaricato di più d'organizzare fra Simnitza e Sistova un servizio di dodici battelli a vapore, che saranno trasportati dalla Russia per ferrovia.

Si è anche discusso di un ponte in ferro da costruire sul Danubio.

Il *Times* pubblica il seguente dispaccio:

Bukarest, 4 ottobre.

Neissuna notizia dalla fronte oggi. Considerevole discussione continua riguardo al miglior mezzo di tenere aperte le comunicazioni a traverso del Danubio durante l'inverno. Due piani sono finalmente suggeriti: uno che è la costruzione d'un ponte, poggiante sopra fluttuanti cilindri in ferro di 4 piedi di diametro, posti a pari e formante una specie di cavalletto, sopra il quale il ponte sarà costruito.

Il costo è di circa 200 mila lire sterline.— L'altro piano provvede per una flotta di piccoli vapori per trasportare materiali attraverso la riviera durante il tempo nel quale i pontoni non possono essere usati. Questo piano può mettersi in effetto senza difficoltà, come è usato attraverso la riviera Hudson a New-York.

Il generale Kassan dell'Intendenza russa parte per la Russia col proposito di provvedere largamente i depositi dell'armata.

I rumeni sono anch'essi bene ordinati.

Riassumiamo, come segue, una lettera che l'*Union* di Parigi ha ricevuto dalla Russia:

Guglielmo, commosso dalla situazione de' russi in Bulgaria, aiuta Alessandro coi consigli che i celebri tattici dello stato-maggiore prussiano non cessano di mandare, per suo ordine, al quartiere generale russo dopo i disastri di Plewna. Gli uomini competenti credono inevitabile una campagna d'inverno, qualunque sia l'esito delle operazioni intraprese davanti a Plewna: battuti, i russi ripasseranno il Danubio dopo aver lasciato forti guarnigioni a Nicopoli ed a Sistova; vittoriosi, saranno talmente indeboliti (in uomini e mezzi) da non poter intraprendere nessuna seria operazione, oltre ai Balkani, prima della primavera. Inoltre questa situazione svantaggiosa può complicarsi in causa dello stato morale dell'armata la quale comincia a dilidare sempre più dei suoi capi, ed il momento non è forse lontano in cui si rifiuterebbe loro l'obbedienza.

L'opinione pubblica accusa il ministro della guerra dei disastri militari. Lo czar pensa seriamente a rimpastare il comando superiore della armata ed a rimandare il ministro della guerra; ma l'ostacolo sta in questo che se cade Milutine, non si eviterebbe la dimissione del principe di Gorciakoff, già stanco di subire la pressione dei politici russofilii.

11 октомври 1877, стр. 3

U L T I M E N O T I Z I E

Appare sempre più chiaro che i russi si sono fitti in capo di proseguire le operazioni di guerra anche non ostante la cattiva stagione, volendo ad ogni costo una vittoria là dove sono stati umiliati. Agli assalti scoperti ora sostituiscono le regolari operazioni del genio, le parallele, le vie coperte, le mine. Può essere fallace anche questo loro calcolo, imperocchè l'effetto distruttore delle palle coniche e della mitraglia verrà prodotto dalla pioggia, dal freddo e dalla neve. Oltre a ciò può essere benissimo che s'ingannino anche nelle loro previsioni rispetto alla resistenza del nemico. Se Osman pascià dietro alla prima li-

Nubi, foriere di tempesta, si addensano sull'orizzonte russo. La censura impedisce alla stampa locale di scrivere certe cose; e così l'Europa ignora l'effervescenza popolare che oggi si sviluppa in tutto quell'impero. Il potere dello Czar è seriamente scosso. Il prestigio di cui era circondato l'imperatore coi membri della sua famiglia è distrutto. L'esercito russo, bene o male comandato, continuerà a farsi uccidere, ma lo spirito della discussione vi si è infiltrato. Il soldato non avrà più entusiasmo. Le autorità civili e l'imperatrice tutti i giorni inviano dispacci allo Czar, pregandolo di ritornare in Russia; ma Alessandro non ne vuol sapere; ed è deciso di rimanere in Bulgaria fino a quando una grande vittoria non avrà salutato le armi russe. E se questa non viene, egli non rientrerà più quale imperatore. Lascierà il trono al figlio, che per occuparlo sarà forzato a dare uno statuto costituzionale. Queste gravissime informazioni provengono da buona fonte e da chi è in grado di conoscere la cosa.

12 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Il general Tottleben ai lavori d'oppugnazione contro le linee nemiche ha dato la direzione da nord-ovest a sud-est, ossia da Oponetz sul Vid a Bukowa. Oponetz è quasi dietro a Plewna vicinissimo alla grande strada militare che da quest'ultima città piega a sud-ovest per Sofia. Si mira adunque a minacciare ad Osman pascià la linea di ritirata Osman pascià perciò concentrerà tutti i suoi sforzi in quella direzione, massime per mantenersi libero il passaggio del Vid, che dal nemico è il punto minacciato più da vicino. E da aspettarsi qualche grande sortita di Osman pascià sopra Oponetz, o Bukowa per distruggere i lavori costrutti dai russi.

Si parla di un convoglio di viveri diretto a Plevna scortato da 24 battaglioni di fanteria con artiglieria e cavalleria. Sembra un po' strano che si debba strombazzare anticipatamente una tale operazione. Non è

13 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE
GUERRA D'ORIENTE

A SCIPKA

La *Politiche Correspondenz* ha i seguenti ragguagli sulla posizione dei russi e dei turchi al passo di Scipka:

I russi occupano tuttora il passo di Scipka propriamente detto o i ridotti eretti nello stesso. I turchi si sono impadroniti però delle posizioni che dominano il passo sui due fianchi, per cui è estremamente difficile che i russi possano mantenersi. Presto però la stagione farà sì che turchi e russi non possano più tenere le rispettive posizioni. Fra poche settimane le vette dei Balcani saranno una zona neutrale tra i due eserciti, perchè a cominciare dal novembre non si potrà pensare ad operazioni di sorta nei passi dei Balcani. Fin d'ora si vede dalle lettere degli ufficiali russi che comandano le truppe del passo di Scipka, contro quante difficoltà, contro quanti patimenti abbiano a lottare quei soldati. Tutti i bombardamenti, assalti e pericoli non reggono al paragone dei tormenti che la natura del suolo, il clima, la mancanza d'acqua preparano ad ufficiali e soldati. Comparativamente i turchi soffrono meno, perchè i soldati che occupano le alte posizioni possono essere spesso cambiati e trovare nella valle di Kasanlik un clima assai più mite, mentre i russi sono esposti lungo tutto il pendio settentrionale dei Balcani fino a Galbrova alle intemperie d'un clima rigidissimo. Si vede da ciò che la situazione delle due parti belligeranti è tutt'altro che buona e quindi l'armistizio avverrà naturalmente, se pure nel frattempo uno o l'altro non arriva a rendersi assoluto padrone del passo.

14 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Ora è positivo . 1. Che l'8 corrente i turchi assalirono le trincere rumene e furono respinti ; 2. Che le truppe di Chefket pascià e d'Osman pascià si sono riunite, impadronendosi senza combattimento di parecchie posizioni ; 3. Che in Plevna penetrarono parecchi convogli di viveri e che le comunicazioni fra quella città ed Orkanie sono ristabilite. Essendo stato poco serio l'attacco contro le trincere rumene, è forza ammettere che sia stata una dimostrazione contro il centro delle linee d'investimento ad Oriente per distrarre l'attenzione del nemico dalle operazioni che con forze maggiori Osman pascià imprendeva ad ovest. In una parola, Osman pascià ha fatto credere ai Russi di volersi impadronire delle loro trincee quando esso, invece, andava incontro a Chefket pascià per congiungersi con lui.

I moscoviti non si sono accorti di questo movimento per cui è rimasta inoperosa la numerosissima cavalleria russo-rumena che scorrazza al di qua e al di là del Vid per intercettare le strade di Sofia e di Viddino. Anzi il general Gurko che testè ha assunto il comando generale di tutta la cavalleria a Plevna, era partito per fare una forte ricognizione verso Sofia! Il congiungimento adunque dell'armata di Osman pascià con quella di Chefket pascià accresce e non di poco ai russi le difficoltà per l'espugnazione di Plevna.

16 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Il corrispondente di Bucharest del *Times* spera in un rivolgimento della fortuna in pro dei russi. La cavalleria russa, esso dice, è ora attivissima nelle sue operazioni contro le posizioni di fianco di Osman pascià, e ad evidenza ben si comprende che una nuova mano dirige le operazioni contro Plevna.

Questa nuova mano ci sembra meno

esperta della 'prima, imperocchè' in quanto all'attività della cavalleria russa essa nell'intervallo di quindici giorni ha lasciato penetrare entro Plevna 44 battaglioni e più di 2000 carri di viveri e di munizioni

Oggi, del resto, le notizie di guerra, può dirsi, sono nulle.

17 октомври 1877, стр. 2

Notizie Estere

NOTIZIE DIVERSE DELLA GUERRA

Un dispaccio indirizzato allo *Standard* da Nicopoli, 11 ottobre, dice che, secondo informazioni degne di fede, le piogge glaciali e la mancanza di abiti da inverno, producono grande mortalità nell'armata russa.

Ecco, secondo questo giornale, le cifre dei morti, nei diversi corpi, da venti giorni a questa parte per le cause suddette.

Nell'armata dinanzi a Plevna, 5,000.

Nell'armata dello Czarevitch, 4,700.

Nell'armata della Dobrogia, 3,000,
Nell'armata di Timòva Chipka, 2,000.

—
Bukarest, 11 ottobre.

L'armata russa-romana in Bulgaria, sarebbe formata da 240 mila uomini compreso il corpo della Dobrogia.

La sola armata dello Ozarevitch è forte di 100 mila uomini. Essa occupa fortissime posizioni fra il Lom e la Jantra, stabilito per respingere Suleiman-pascià, nel caso in cui egli volesse tentare una diversione.

Quest'armata rimarrà sulla difensiva, mentre l'armata di Plevna darà un altro assalto, che è imminente.

LE PROPOSTE DI PACE

Si scrive da Pera al *Pall Mall* che si sono dirette rimostranze alla Porta in favore della pace dagli ambasciatori d'Austria e di Germania. Ma questi passi non hanno condotto risultato più soddisfacente d'una risposta del gran vizir il quale ha dichiarato che fino a tanto che rimarrà un Russo sul suolo turco è inutile di parlare di pace.

17 октомври 1877, стр. 3
ULTIME NOTIZIE

I Russi sono sempre fermi di voler passare l'inverno in Bulgaria, benchè ciò sembri impossibile a non pochi. « Questa situazione, dice il corrispondente della *Liberté*, potrebbe essere tanto disastroso quanto il passaggio della Beresina; vi sono da 60 a 70 mila carri in Bulgaria, compresi quelli dell'artiglieria e non esistono in caso di rovescio, che due ponti sul Danubio, e questi due ponti ancora possono essere impraticabili quando soffia il vento. Infine la stagione è detestabile. »

Amnesso pure che i Russi non siano costretti a ripassare il Danubio in disordine, è prudente per loro il rimanere in un paese avente dietro a sè un fiume come il Danubio, senza alcun ponte stabilito ed in un paese privo di tutto, umido, freddo in cui sono frequenti le febbri e le epidemie»

18 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

GUERRA D'ORIENTE

Il *Times* ha i seguenti telegrammi:

Kadikoi, 10

Il tempo sempre cattivo rende impossibili i movimenti delle truppe; queste si sono fabbricate delle capanne di terra.

Gli avamposti delle due armate sono gli uni di fronte agli altri, sul Lom: il trasporto di provvigioni, in conseguenza dello stato disastroso delle vie, è reso oltremodo difficile. Tutti gli europei abbandonano il campo, per la difficoltà di procurarsi un discreto alloggio.

— Il *Morning Advertiser* pubblica un dispaccio in data 11 ottobre il quale dice che Mehemet Ali, il nuovo comandante di operazioni contro il Montenegro, ha dato l'ordine ad Afiz pascià, che comanda Novi-Bazar, di marciare immediatamente con trenta battaglioni e quattro batterie per la strada di Nisch a Sofia, per rinforzare Osman pascià a Plevna. Sono stati tolti di Bosnia 30 battaglioni di mussulmani. La metà di questo contingente andrà a Plevna, il rimanente deve raggiungere l'armata di Reouf pascià nei Balcani.

— L'*Oriente* di Bukarest pubblica il seguente dispaccio:

Turn-Magurelli, 8 ottobre

Il Danubio ingrossa considerevolmente.

Il quartier generale rumeno, che si trovava in raso campagna è andato ieri ad insediarsi nel villaggio di Verbitza.

I lavori intorno a Plevna sono molto avanzati, ma a causa della pioggia l'assalto è stato rimandato.

18 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Intanto i Russi che stanno attorno a Plevna, hanno a rodere un osso duro assai, e fino ad oggi il famoso Totleben che ha promesso di vincere colla fame, la resistenza di Osman pascià, non è riescito ancora ad investire talmente questa piazza da impedire che i Turchi possano ricevere viveri, munizioni e rinforzi d'uomini. È fuori di dubbio che Chefket pascià ha potuto congiungersi con Osman pascià; che i viveri continuano a giungere a Plevna e che i russi non sono fortunati in tutti i loro tentativi, non ostante che sia cambiata la direzione suprema. Anzi su questo proposito aggiungeremo che i lavori d'assedio sono diretti da un Consiglio di guerra composto dei generali Totleben, Gurko, Skobelew, principe Dondukow, Korssakow, Zotow, e il principe Imeretinsky. Il principe Carlo di Rumenia conserva per pompa il comando in capo. Il general Turco non si sgomenta al vedere tanti generali stillarsi il cervello per stabilire il modo migliore di offesa; esso continua nella sua operosità, ed ha portato a 23 il numero dei ridotti presso Plevna onde ai detti generali moscoviti non venga meno troppo presto la materia a nuovi studi per le operazioni da intraprendersi. Anche il Danubio non vuol stare a dovere, ed ha portato via i ponti eretti dai russi presso Nicopoli, per cui ora avviene il passaggio su battelli.

19 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

il compito di intercettare ulteriori arrivi di viveri e di truppe. - Ma siccome, a quanto si annunzia, i turchi hanno fortificato una serie di posizioni sulla strada di Orkanio a Plevna, le difficoltà dell'attuale assunto di Gurko sono molto più gravi di quelle delle sue scorrerie di cosacchi oltre i Balkani.

Pel caso che da parte russa si abbandonasse l'idea di un regolare assedio di Plevna e si rinunziasse anche ad un assalto di essa, l'esercito del granduca Nicolò pianterebbe i suoi quartieri d'inverno, e a Poradin e a Sistova. Tutte queste eventualità, come pure quelle di un possibile avanzamento oltre i Balkani, vengono discusse nel quartiere generale russo. Del resto, adesso il padrone della situazione militare è il terribile tempo autunnale.

Mentre l'esercito del granduca ereditario va tasteggiando con scaramucce, a quel che pare, non insignificanti, le posizioni di Subiman pascià presso Jovan Giftlik, sembra che alcuni distaccamenti di esso abbiano tentato di avvicinarsi a Rustsciuck lungo il Danubio'dalla parte di Pyrgos. La cavalleria russa, mandata innanzi in ricognizione da Pyrgos, fu però respinta dopo un breve combattimento dalla colonna volante di Rustsciuck sotto gli ordini di Dilayer pascià, fra cui erano 800 circassi. I turchi presero d'assalto due ridotti, ne uccisero le guarnigioni, inchiodarono i cannoni, e poscia si ritirarono nel raggio della fortezza, senza essere molestati, quando si avvicinò una brigata russa. La guarnigione di Rustsciuck ha quindi dato un nuovo esempio della sua attività e della sua vigilanza, ed a questo fatto ne dovrebbero ora tener dietro molti altri consimili.

Le potenze firmatarie della convenzione di Ginevra richiamarono recentemente l'attenzione della Porta sui maltrattamenti che si fanno subire ai prigionieri ed ai feriti dell'esercito russo.

Quantunque il governo imperiale sia completamente sicuro dello spirito di disciplina e di umanità che regna negli eserciti ottomani, non ha tardato però a rimettere ai comandanti dei corpi d'esercito tanto in Asia che in Europa, nuove e promurose raccomandazioni per la stretta osservanza delle leggi di guerra riguardo ai prigionieri e ai feriti nemici.

NOTIZIE DIVERSE DELLA GUERRA

Leggiamo nella *Rivista della guerra* del *Neues Wiener Fremdenblatt*:

Sembra che non si sia ancora deciso di attenersi ad un regolare assedio di Plevna o se si debba tentare un altro attacco generale. Il generale Tottleben dovrà ponderare se un formale assedio in mezzo a tutte le intemperie dell'inverno non sarà per cagionare, in ultimo conto, agli assediati perdite ancora maggiori di un assalto. Del resto sembra che finora soltanto i rumeni si siano avanzati abbastanza coi lavori dei loro zappatori per potersi accingere all'assalto del secondo ridotto. Di progressi dei russi in tale riguardo non si sente pressochè niente.

Ma quello che è ancora più inesplicabile è che i russi, ad onta della loro numerosa cavalleria, non abbiano potuto compiere l'accerchiamento di Plevna. Infatti al nuovo corpo proveniente da Orkanie, e composto di 24 battaglioni, riuscì d'introdurre un grande convoglio di viveri in Plevna, dopo di avere respinto un distaccamento russo. Siccome secondo i rapporti turchi hannovi pronti ad Orkanie nuovi soccorsi, ed oltre a ciò a Sofia e ad Adrianopoli son concentrati considerevoli corpi di riserve, questo giuoco può essere continuato all'infinito. Il generale Gurko, ora comandante in capo della cavalleria, avrebbe

19 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Si dice che l'imperatore Alessandro si debba fra breve recare a Sistova. I ponti fra Gorni-Studen e Sistova sono tutti in cattivo stato e sembra incredibile che possano giungere a destinazione i carri che vi debbono passar sopra.

La sera dell'8 corrente giunse al quartiere generale il principe Arnolfo di Baviera, accompagnato da un aiutante di campo. Si suppone che rimanga col'Imperatore tanto se questi torna in Russia, come se si decide a passare l'inverno presso l'armata.

I malati ed i feriti soffrono estremamente a cagione delle pioggie e del freddo. La febbre e la cancrena fanno strage nell'armata russa.

Sistova ora è piena d'intraprenditori e fornitori, tedeschi principalmente, ai quali è stata affidata la cura di approvvigionare l'armata nell'inverno. Sono stati ordinati altri venti mila carri da trasporto, e si è già concluso un contratto per costruire i quartieri ed un altro per provvedere la carne in conserva. Si sono innalzate importanti fortificazioni sulle alture che dominano la città e gli approcci, e vi si è riunita una grande quantità di cannoni e di munizioni. Tutto conferma l'intenzione dei russi di passar l'inverno in Bulgaria.

Dicesi che la fonderia Krupp ad Essen fornisca 350 cannoni al mese al governo russo. Anche i turchi sono fra i migliori clienti del famoso fonditore di cannoni.

Le fortificazioni della capitale turca sono state compiute. Esse offrono una fronte di 60 chilometri che è difesa da 17 opere principali, che verranno poi armate con cannoni Krupp da 12 e da 16 centimetri. Anche i lavori di fortificazione di Adrianopoli sono molto innanzi, e presto saranno essi pure compiuti.

Nell'interno dell'impero russo l'agitazione degli animi pare che aumenti. ecco quanto scrive il *Wiener Tagblatt*:

« Dal confine russo riceviamo notizie secondo le quali le mene rivoluzionarie nell'interno della Russia prendono proporzioni sempre più pericolose!

Alcuni giorni sono un Comitato rivoluzionario fece affiggere a Mosca e Charkow ed in alcune altre città un manifesto che chiamava responsabile di tutte le attuali sventure della Russia la inettitudine della dinastia regnante, ed eccitava i cittadini a formare un regime costituzionale.

In conseguenza del contegno minaccioso della moltitudine nelle strade, la polizia di Mosca dovette rimettere in libertà alcuni arrestati. Essa sta spettatrice inoperosa, mentre masse concitate percorrono le strade della città cantando canzoni rivoluzionarie.»

20 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

NOTIZIE DIVERSE DELLA GUERRA

Leggiamo nella *Neue Freie Presse*:

Le truppe della Dobruscia ebbero a patire ancora prima sotto tristi influenze, e già da mesi si sapeva che il corpo del generale Zimmermann, quantunque non avesse avuto a sostenere quasi nessun combattimento, aveva perduto per le malattie e per le privazioni quasi la metà delle sue truppe. Nello altre parti dell'esercito questi sintomi si presentano ora. Per l'esercito dello Ozarovich si dovette già da molto tempo stabilire presso Pirgos un passo a vapore per agevolare la regolare trasmissione dei viveri alle truppe, che spesso rimanevano giornate intere senza aver nulla a mangiare. Nel passo di Scipka, a causa delle difficoltà dei passaggi, avviene una tale mancanza di viveri, che i soldati russi ne incominciano a disertare per la fame. Innanzi a Plevna i soldati già varie volte non ricevettero per qualche giorno le razioni. D'altra parte, in tutto l'esercito si fa sentire una grande mancanza di vestiti da inverno, assai penoso, tanto più che le condizioni della temperatura sono estremamente

sfavorevoli. Dappertutto i soldati russi si sono costrutti le così dette capanne di terra. La mancanza di coraggio si è già impossessata degli ufficiali e dei generali, e persino Skobelow, che passa per il migliore capitano russo, espresse apertamente il suo malumore pel modo con cui i granduchi e i principi conducono le cose. In siffatte circostanze è del tutto credibile che gli ufficiali i quali al principio della guerra si astenevano rigorosamente, per massima, dalle bevande spiritose, ora non escano più dalle loro capanne di terra e passano i giorni e le notti nel giuocare alle carte e bere il *wodka*. Del pari non è un segreto che la trentunesima divisione del nono corpo, quando nell'ultimo attacco di Plevna doveva passare ad un assalto alla balouetta, si sdraiò a terra, come se obbedisse ad un comando, e rifiutò di obbedire. Gli ufficiali accusano di viltà i loro soldati, e questi alla lor volta i loro capi, e si guardano reciprocamente con disprezzo.

20 октомври 1877, стр. 3

TELEGRAMMI

DISPACCI DELLA GUERRA

PIETROBURGO, 18 — Un dispaccio ufficiale di Gorny-Studa, in data del 17, reca che un distaccamento di Loftcha fece l'11 corrente con esito felice due ricognizioni verso Teteven e Toros. Presso Toros, 80 turchi rimasero uccisi e 12 furono fatti prigionieri, fra i quali il comandante turco. Settecento donne e ragazzi bulgari furono liberati.

PARIGI, 18 — Un dispaccio del *Journal des Débats* annunzia che il granduca Nicola è colpito da una malattia che gli impedisce di montare a cavallo.

LONDRA, 18 — Secondo il *Daily News*, i trasporti nella Bulgaria incontrano enormi difficoltà.

La metà degli abitanti e molti soldati soffrono di febbre tifoidea o di dissenteria.

PIETROBURGO, 18 — Il cattivo tempo rende più probabile l'eventualità di un trasloco del quartiere generale personale dello Czar, ma ancora non fu presa alcuna decisione riguardo alle località.

Le voci che le truppe rumane rientre-

21 октомври 1877, стр. 3

TELEGRAMMI

DISPACCI DELLA GUERRA

LONDRA — Lo *Standard* ha da Tiflis, in data del 17:

« Le perdite dei turchi nell' ultima battaglia furono calcolate a 16,000 uomini. Il figlio di Sciamil pascià e il generale Mussa pascià rimasero uccisi.

« Il quartiere generale dello Czarevic fu trasportato a Bistovoro, fra il Lom e la Jantra »

Il *Daily News* dice che il generale Gurko manovra per impedire il vettovagliamento di Plevna.

Il *Times* ha da Vienna che ivi corre la voce di una invasione della Romania da parte dei polacchi della Gallizia.

Lo stesso giornale ha da Belgrado che, dopo la vittoria dei russi in Asia, il sentimento generale divenne più bellicoso.

Lo *Standard* ha da Sistova in data del 18 corr:

« L' intraprenditore russo ha avvisato il granduca che il governo inglese confiscò come contrabbando di guerra il materiale ordinato in Inghilterra per costruire capanne di ferro per le truppe.

23 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Le *Tablettes d'un Spectateur* pubblicano una grave notizia che noi riproduciamo sotto ogni riserva.

« Il gabinetto inglese propone allo Czar di guarentire l'applicazione dello Statuto ottomano, in favore dei sudditi cristiani della Porta alle condizioni seguenti:

« *Per la Russia.* Firma della pace sulle basi dello *statu quo ante bellum*.

« Rinuncia ad ogni acquisto di territorio nell'Asia-Minore.

« *Per la Turchia* Impegno formale di rimandare i Circassi dalla Turchia d'Europa

« Nomine di sotto-governatori cristiani nei distretti cristiani della Bulgaria.

« Permanenza d'una flotta britannica nel Bosforo fino a che i Circassi abbiano ripassato lo stretto del Bosforo.

« *Per l'Inghilterra* Impegno formale di una rottura colla Turchia se, nello spazio di 18 mesi, la costituzione ottomana non è riescita a dare una stabilità indiscutibile alla libertà di coscienza, della stampa ed al pagamento delle indennità in Bulgaria.

« Vi sarà consiglio dei ministri a Downing Street, mercoledì prossimo.

« L'Europa sarà invitata a sancire questa convenzione. »

23 октомври 1877, стр. 3
TELEGRAMMI
DISPACCI DELLA GUERRA

COSTANTINOPOLI, 20 — Un telegramma di Osman pascià, in data di Plewna annunzia che ieri, al cader della notte, i russi, avendo attaccata l'ala destra dei turchi, furono respinti, riportando gravi perdite.

Trentadue battaglioni turchi coi loro generali furono fatti prigionieri a Karadja-Dagh.

COSTANTINOPOLI, 21 — L'esercito di Suleyman pascià si ritirò venerdì nelle vicinanze di Rasgrad, ove occupa attualmente le posizioni d'inverno, più favorevoli per gli approvvigionamenti.

PIETROBURGO, 21 — Un dispaccio ufficiale di Gorny-Studen, in data del 20: reca.

« I turchi ripresero ieri sera il ridotto presso Plewna, ma i rumani poco dopo se ne impadronirono nuovamente. »

LONDRA, 20 — Lo *Standard* ha da Poradin, in data del 19 :

« Lo Czar, indirizzandosi mercoledì allo Stato maggiore, dichiarò che tutti i membri della famiglia imperiale resteranno presso l'esercito per dividere le vicende e le fatiche della guerra ed essere pure testimoni delle gesta dei soldati. S. M. soggiunse Io stesso mi occuperò dei bisogni dell'esercito e, se è necessario, tutta la Russia, dietro un mio ordine, prenderà le armi come altre volte. »

Il *Daily News* dice che il Consiglio di guerra, riunitosi a Gorny-Studen, decise di svernare nella Bulgaria e di stabilire un campo speciale a Tirnova per le provvigioni.

Lo stesso giornale annunzia che numerosi rinforzi sono spediti a Muchtar pascià.

25 октомври 1877, стр. 2

LA RITIRATA DI SULEIMAN PASCIA

Lo stesso giornale ha dal suo corrispondente al bivacco turco di Turlak, in data del 20 mattina:

« Le enormi difficoltà per assicurare la ritirata d'un esercito concentrato al di là della strada maestra e la sensibile mancanza di legname e di acqua nelle alture presso Kadikoi furono causa che l'esercito principale venne trasferito da Kadikoi in una posizione ben fortificata presso Rasgrad. Iersera vi arrivammo dopo una faticosa giornata di marcia.

« Dalla Dobruca si annunzia l'avanzamento del corpo russo; forti distaccamenti nemici fecero ricognizioni contro le posizioni nemiche, ed una divisione giunse davanti a Kavarna. Silistria sarebbe la prima ad essere attaccata. Suleyman è sempre a Rustschuk. »

25 октомври 1877, стр. 3

NOTIZIE ESTERE

ULTIME NOTIZIE

Appena giunta a Costantinopoli la notizia di Muchtar pascià, fu spedito l'ordine a Suleyman pascià di ritirare il suo esercito nel gran campo trincerato di Rasgrad per stabilirvi i suoi quartieri d'inverno. Si giudicano più favorevoli per gli approvvigionamenti le posizioni di Rasgrad; forse la ragione principale è che le ricognizioni fatte dal generalissimo turco devono averlo persuaso della difficoltà immensa di superare la linea della Jantra ora che l'esercito dello czarovic è rafforzato e fornito d'artiglieria soverchiante. Poche settimane addietro diceva Mehemed-Alì al corrispondente del *Daily News*: « Non ho voluto andare a fiaccarmi il collo contro un ostacolo insormontabile »

Suleyman si dichiarò pronto a continuare l' offensiva. Intanto non può se non che seguire l'esempio di Mehemed-Ali la cui prudente condotta viene giustificata dal suo successore. Non manca l' ardire al nuovo generalissimo ; e lo ha provato la pertinacia con cui ha lottato tra le montuose ed ardue gole del Montenegro e contro i Russi al passo di Schipka. La sconfitta di Muchtar pascià ha richiamato a prudenti decisioni il Consiglio di guerra che risiede a Costantinopoli. Mehemet-Ali operò con grandissimo accorgimento quando si ritirò sulla destra del Lom dopo il fatto d'armi del 21 settembre, che aveva posto in chiaro la prevalenza dell'esercito dello Czarewic. Fino a tanto che la Turchia ha in piedi il suo esercito principale, essa può sostenere con fermezza le sue ragioni, e Suleyman pascià può ripetere il motto del duca di Wellington : « Finchè il nemico non danneggia il mio esercito, mi è affatto indifferente che sia sul mio territorio. »

25 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Le sofferenze dell'esercito russo-rumeno in Bulgaria sono indescrivibili. Si scrive dal quartier generale rumeno di Verbitza che il tempo è orribile e che i soldati sono nel fango fino ai ginocchi; tremano dal freddo, e se presto non si mandano gli abiti d'inverno, la metà morrà di malattia. I rumeni mancano fino di scarpe. La Bulgaria ora è divenuta un deserto; non vi si trova più un solo filo di paglia per coprire le tende. Non si ha idea del disordine che ivi regna dopo che l'acqua ha interrotto le comunicazioni per mezzo del ponte. I lavori pel riattamento delle comunicazioni fra Turnu-Magureli a Nicopoli procedono lentamente, in causa del cattivo tempo.

Si era prima creduto che i Turchi a Plevna avessero ripreso il ridotto di Grivitzza, e che poi lo avessero abbandonato. Sono invece i Rumeni che hanno tentato di prendere il 2° ridotto di Grivitzza, quello cioè che domina il 1° ridotto da essi conquistato l' 11 settembre. Questo tentativo non è riuscito. Nella giornata del 19 il bombardamento cominciato il 17, proseguì fino a mezzogiorno nella quale ora i Rumeni diedero l'assalto al ridotto, accorgendosi troppo tardi che i Turchi avevano pensato tutt'altro che a sgombrarlo. I Rumeni perdettero in questo fatto circa un migliaio d'uomini, e nel momento appunto in cui i Rumeni erano stati respinti, si era sparsa la voce che Plevna fosse caduta in potere dei moscoviti.

26 октомври 1877, стр. 2

BOLLETTINO POLITICO

Era naturale che dopo la vittoria dei Russi in Asia si riproducessero le voci di pace non ostante che, in generale, si ritenga non v'abbia alcuna probabilità di successo. Da Vienna però si scrive al *Messager de Vienne* che si ha un bello smentire da Costantinopoli e da Pietroburgo la notizia di trattative pacifiche. « È certo, assolutamente certo, prosegue il detto corrispondente, che nelle alte sfere dei due paesi esiste una grande stanchezza. Da una parte e dall'altra non si attende che un'occasione per cessare le ostilità. Il solo amor proprio ha impedito finora le trattative. La Sublime Porta non ammette la possibilità della pace fino a tanto che i Russi sono sul territorio turco; e lo Czar dal suo lato non l'ammette fino che l'onore militare della Russia non sarà in parte rialzato dal grave colpo che

esso ha subito. Me se un successo di qualche importanza in Bulgaria favorisce le armi dell'imperatore Alessandro, si può tenere per certo che ne profitterà con ardore per fare proposte moderatissime che siano accettabili dalla Sublime-Porta. Si contenterebbe, in una parola, di domandare l'indipendenza assoluta della Rumenia, e rinuncerebbe ad ogni idea di protettorato russo sul territorio della Bulgaria. »

Quando la Russia avrà ottenuto un successo importante, risponderà che la nazione moscovita non vuole arrestarsi a metà dalla sua impresa e rinunciare ai vantaggi che ha in mira di conseguire continuando la guerra, e non sappiamo persuaderci che la Russia non tenda colla guerra ad appagare il suo egoismo e la propria ambizione.

26 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

Poradin, 19 — La congiunzione tra Plewna e Orkanic è nuovamente interrotta; i russi hanno occupato la posizione di Telisch. Un ridotto all'Oriente e due al Sud-Ovest di Plewna furono sgombrati dai turchi; si crede che siano minati.

Scumla, 19 — Si assicura che ieri la guarnigione di Silistria sotto il generale di divisione Selami pacia fece una dimostrazione sulla sponda rumena passando il ponte costruito sull'isola di Salgan. I russi furono costretti a trattenere nella Rumenia la seconda divisione della guardia per respingere un eventuale attacco turco da Silistria. — Qui nulla di nuovo. Il tempo è bello.

Dal bivacco di Turlak, 20 — Le enormi difficoltà alle quali è congiunta l'assicurazione dei trasporti per un esercito lontano dalle strade maestre e la sensibile mancanza di legna e di acqua sulle alture di Kadikoi diedero motivo di trasferire il grosso dell'esercito da Kadikoi in una posizione bene preparata presso Rasgrad. Ieri sera arrivava qui dopo un giorno di faticosa marcia.

Dalla Dobruscia si annunzia l'avanzarsi del Corpo russo e che due forti distaccamenti nemici fecero una ricognizione contro la posizione turca ed un distaccamento comparve innanzi a Kavarna. Viene indicato come prossimo obiettivo dell'at-

tacco Silistria. Soliman-pascià è ancora a Rust-
ciuck.

Costantinopoli 21, Soliman-pascià ispeziona
le fortificazioni di Rustcuck. Egli portò il grosso
del suo esercito a Rasgrad. Gli avamposti di
Zimmèrmann sono a Kavarna.

26 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Dai particolari che troviamo nei giornali esteri sembra che l'assalto dato dai Rumeni al ridotto di Grivitza attorno a Plevna, assalto respinto da Osman pascià, abbia cagionato ai medesimi perdite gravissime. Si pretende che un membro della Croce Rossa abbia ricevuto l'ordine di prepararsi a ricevere 6000 feriti nell'attacco del ridotto. A questa stregua vi dovrebbero essere stati nell'armata Rumena almeno 2000 morti, e siccome essa giunge appena a 15 mila uomini, non si può troppo facilmente ammettere che nell'assalto ad un ridotto si sia voluto sacrificare la metà di quel corpo d'armata. Aggiungesi però che i turchi avrebbero minato il ridotto al quale si erano a poco a poco avvicinati colle trincee, e che al momento dell'assalto i turchi abbiano fatto saltare le mine. È grande il lutto, massime in Moldavia, perchè le perdite maggiori dinanzi a Plevna le ha subite la divisione Moldava che da 10,000 uomini è stata ridotta a 3000.

Stando alle informazioni di un giornale viennese, lo Czar sarebbe molto indignato del contegno dei bulgari. Egli si riprometteva un' intiera armata dalla Bulgaria, e già i Russi ne avevano formato i quadri. Ma qui si erano fatti i conti senza l'oste e quando i Russi sono entrati in Bulgaria si è dovuto rinunciare a questa idea. Troppo presto i Bulgari hanno cominciato a conoscere i Russi. Tre settimane fa, fu dato l'ordine di arruolare 20 mila bulgari, ma a stento se ne potè avere un migliaio. I bulgari, capaci di portare le armi, sono fuggiti in massa verso i luoghi occupati dalle truppe turche. Di più, non si mostrano nemmeno disposti a pagare le tasse. Non è tutto ancora. I russi devono guardarsi d'attorno, perchè i Bulgari prestano l'ufficio di esploratori per conto dei generali ottomani. Si vuole che un giorno lo Czar nel leggere un rapporto circa a questi fatti sclamasse. « Questi uomini non hanno nè cuore, nè coscienza e non meritano che da noi si sparga il nostro sangue per loro.»

Suleiman pascià ha operato un cambiamento nella disposizione delle sue truppe in modo da proteggere Rustsciuk e le sue comunicazioni ferroviarie. La sua armata è fortemente trincerata aspettandosi egli di essere attaccato dai russi.

A Vienna e a Pest i diari officiosi fanno premure all'Inghilterra onde non perda tempo nell'accingersi ad una mediazione; dicono che se la Russia riportasse un altro successo in Bulgaria, potrebbe forse essere meno disposta ad ascoltare i consigli di moderazione. Ma che pensa la Sfinge di Varzin? Qui stà l'importante

Da ciò conchiudono alcuni giornali che lo Czar proporrebbe per primo una mediazione appena avesse conseguito un successo militare. Gli stessi ufficiali sarebbero stanchi di questa guerra che fanno *per una razza, che, essi chiamano, decaduta*. Eppure, questa razza decaduta è stata capace di umiliare l'orgoglio moscovita.

A compiere la cronaca delle notizie più recenti e importanti, che oggi i giornali ci recano, non ci rimane che aggiungere il quadro delle forze degli eserciti russi in Bulgaria secondo i ragguagli dati dai giornali tedeschi.

Esercito dell'Ovest: 6 divisioni di fanteria, 103 battaglioni, 72 squadroni di cavalleria, 48 batterie, 360 cannoni, 82,000 uomini.

Esercito dell'Est: 5 divisioni di fanteria, 72 battaglioni, 54 squadroni di cavalleria, 30 batterie, 324 cannoni, 62,000 uomini.

Esercito del Sud: 2 divisioni di fanteria, 34 battaglioni, 18 squadroni, 14 batterie, 108 cannoni, 27,000 uomini

Esercito della Dobruca: 4 divisioni di fanteria, 48 battaglioni, 42 squadroni, 28 batterie, 216 cannoni, 42,000 uomini.

Esercito di rinforzo: 9 divisioni di fanteria, 130 battaglioni, 72 squadroni, 62 batterie, 130 cannoni, 102,000.

Insieme dell'esercito d'operazione: 27 divisioni di fanteria, 3 brigate bersaglieri, 1 legione bulgara, 12 divisioni di cavalleria, 3 divisioni rumene, 387 battaglioni, 258 squadroni di cavalleria, 182 batterie di campagna, 1488 cannoni, 315,000 uomini.

27 октомври 1877, стр. 2

Notizie Estere

LA GUERRA D'ORIENTE

Dal Quartiere generale di Gorni-Studen telegrafano al *Times* in data del 16 ottobre:

« Si è effettuato un cambiamento nello stato-maggiore generale. Il luogotenente generale principe Ymeretinsky, il vincitore di Lovatz, succede al gen. Zotoff come capo di stato-maggiore generale sotto l'apparente comando del principe Carlo di Rumenia.

Ymeretinsky non è solo un ardimentoso comandante, ma è un ufficiale istrutissimo, e l'undi il 5 settembre dare gli ordini di marcia al suo stato-maggiore con una chiarezza ed una precisione meravigliosa. Egli fa tutto da sè, cosa molto eccezionale nell'alto comando russo. Il principe prende il suo titolo dalla provincia di Ymeretia nel Caucaso, nella quale comandavano come sovrani i suoi antenati, e che essi cederono per una ingente somma alla Russia. Egli ha la piena fiducia dell'esercito.

Annunziano da Schipka al *Daily Telegraph* in data del 16:

Ieri i russi aprirono un vivo fuoco da tutte le loro batterie e specialmente con due mortai. Essi hanno occupato una posizione all'Est del forte Nicolo. Il fuoco è diretto principalmente contro il nostro centro. Risposero al fuoco tutte le batterie turche ed il cannoneggiamento durò con grande violenza per quattr'ore, dopo di che sospesero il fuoco. Le batterie turche all'Occidente continuarono il fuoco fino al tramonto. Le loro perdite furono di 10 feriti e 2 morti. Il nemico deve aver sofferto molto. Il fuoco della batteria di Redjab-pascià era meraviglioso. Reuf pascià assistette al bombardamento di questa batteria.

—

Dispacci posteriori del *Daily News* e del *Daily Telegraph* annunziano: I russi fanno in apparenza preparativi per sgombrare il passo di Schipka. Il generale Radetzky è ferito.

27 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Rispetto alle nuove posizioni di Suleyman pascià, l'ala destra si trova nel campo trincerato di Bazardschik per dominare l'accesso a Silistria ed a Varna. Il centro dell'esercito si trova a Rasgrad, e l'ala sinistra, appoggiandosi ad Eski Djuma, occupa la gola di Derbend Balkan. La nuova posizione di Suleyman ha il vantaggio di tenere in iscacco il corpo del general Zimmermann e di minacciare del continuo il fianco sinistro dell'esercito principale russo. Finchè Suleyman si mantiene sulla fronte Bazardschik-Rasgrad-Eski-Djuma, non possono Zimmermann e il granduca ereditario investire nè

Un telegramma da Pietroburgo annuncia una nuova vittoria dei Russi. Dopo un accanito combattimento di dieci ore, il generale Gurko avrebbe occupato le posizioni fortificate dei turchi nei dintorni di Teliche, nella strada di Sofia. Ahmet Eusi pascià, molti ufficiali, 3000 soldati e un intero reggimento di cavalleria furono fatti prigionieri. I russi sarebbersi impadroniti di 4 cannoni e di molti fucili. Il dispaccio non è ufficiale; quindi noi ci limitiamo per ora ad accennare il fatto, aspettando, le notizie che ci verranno da Costantinopoli.

Il dispaccio del principe di Gorceiakoff all'ambasciatore russo a Berlino è una risposta alle voci poste di nuovo in giro sulle disposizioni pacifiche del governo ottomano. Naturalmente il ministro moscovita cerca di giustificare la sua risoluzione di continuare la guerra colla sollecitudine per la sorte dei cristiani erzegovinesi e bulgari; ma non occorre una grande acutezza di mente per comprendere che si tratta di ben altro che di pietà per le popolazioni cristiane soggette alla signoria ottomana e di affinità di razza. Si va ripetendo che, dopo tante sconfitte, lo Czar si appagherebbe di una vittoria in Europa somigliante a quella riportata in Asia, per venire ad un accordo colla Porta.

l' una nè l' altra fortezza senza prima dare battaglia in posizioni abilmente scélte dai turchi. Anche la linea di ritirata è molto favorevole agli ottomani. Il loro centro e la loro ala sinistra hanno infatti per punto di ripiegamento il campo trincerato di Sciumla, e la loro ala destra quello di Varna.

28 октомври 1877, стр. 1
BOLLETTINO POLITICO

ganno. Stando a ciò che narra il corrispondente di Pietroburgo della *Norddeutsche Allgemeine Zeitung*, il governo di Pietroburgo sarebbe risoluto di romperla definitivamente coi panslavisti; specialmente fra le classi colte del paese si va mostrando vivissima l' antipatia pei tribuni popolari panslavisti.

« Quanto ai fratelli bulgari, serbi, bosniaci ed erzegovesi, prosegue quel corrispondente, l' esatta conoscenza che abbiamo dei medesimi, non ha rafforzato in noi il desiderio di stringere con essi i vincoli di una vera fratellanza. Non abbiamo una vera simpatia che pei Montenegrini. »

Se tali fossero realmente le disposizioni predominanti a Pietroburgo, la Russia non dovrebbe sentirsi troppo propensa a fare grandi sacrifici pei fratelli slavi, e dovrebbe cogliere la prima occasione favorevole per venire a patti coi Turchi. È certo che l' animo dello Czar deve essere agitato dalla più

tremenda incertezza. Compromesso il prestigio militare; le popolazioni, soggette alla signoria musulmana, ora scontente della guerra che la Russia ha proclamato d'imprendere ad esclusivo loro vantaggio; la resistenza dei Turchi assai più tenace di quello che a Pietroburgo si prevedeva; l'enormità dei sacrifici d'uomini e di danaro, sono tutti motivi che lo devono mantenere in uno stato della più viva inquietudine. Per altro lato, lo Czar si è troppo compromesso, e il lasciare l'opera sua a metà lo farebbe decadere nel concetto presso la stessa nazione russa e presso i popoli slavi. Da ogni parte adunque lo Czar incontra gravissimi intoppi e nell'animo suo deve essere fortemente imbarazzato.

28 октомври 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

LA GUERRA D'ORIENTE

Il *Neues Wiener Tagblatt* ha il seguente dispaccio da Berlino 22:

Da fonte autorevole mi vien comunicato un estratto di uno scritto diretto dal principe Gortschakoff al rappresentante stesso di qui. Il Cancelliere russo prende le mosse dalle voci di tentativi di pace che si diffusero nella stampa europea, e dice quanto segue:

« In questa circostanza m'interessa di farle un'osservazione. Com'ella sa, la Russia ha dichiarato la guerra alla Porta soltanto per fare scomparire dall'ordine del giorno una questione, che era atta a turbare la nostra tranquillità interna ed a porre inceppamento al buon andamento degli affari. Tutti gli sforzi che noi assieme a' nostri alleati abbiamo fatto per conseguire la soluzione della questione in via amichevole, rimasero senza risultato. Noi fummo costretti a sguainare la spada. La stessa non può adunque venir rimessa nel fodero, finchè non venga introdotto nella posizione dei cristiani in Bulgaria, nella Bosnia e nell'Erzegovina un tale miglioramento, che renda impossibili per l'avvenire quelle condizioni anormali, che seguirono in questi paesi. L'incubo, il quale pesava su noi e su tutta Europa deve venir eliminato radicalmente. I grandi sacrifici, a cui la Russia dovette assoggettarsi, saranno giustificati soltanto mediante un risultato il quale garantisca la tranquillità all'Europa e ci ponga in grado di poterci dedicare durante una lunga pace ai lavori delle riforme. »

In una corrispondenza di Bucharest alla *Liberté* di Parigi leggiamo i seguenti rattristanti ragguagli :

« L'armata russa conserverebbe le sue posizioni in Bulgaria; si farebbero venire migliaia di baracche di ferro per ricoverare circa 200,000 uomini. Ma dove si trovano questi ripari? V'ha però urgenza. Nella scorsa settimana, tutta l'armata dormì nel fango e sotto una pioggia gelata da cui le tende non preservavano che in modo molto imperfetto il soldato. Il numero dei malati si è accresciuto in proporzioni formidabili. Che dire dei feriti? Circa 3,000 tremavano dal freddo sotto tende a Fratesti (circondario di Giurgevo). La maggior parte delle coperte erano troppo corte, e spesso quasi trasparenti. Simnizza rigurgitava di feriti, e tutti i giorni se ne vedevano arrivare. Ma parecchie migliaia restavano ancora nell'interno delle linee, la maggior parte a Bulgareni, fra Gorny-Studen e Plevna, in una pianura bassa, molto esposta alle inondazioni dell'Osma.

Lungo la strada qua e là, carri infranti e cavalli morti, tale era lo spettacolo delle vicinanze dell'armata. La prima notte della scorsa settimana costarono molti cavalli alla cavalleria. Il soldato russo continua a sopportare tutte queste sofferenze col suo stoicismo abituale. Ma gli uomini che restano al campo non istanno grar fatto meglio dei loro camerata mandati agli ospedali. »

VOCI DI ARMISTIZIO

Un giornale di Pest, l'*Egyertetes* ha da Costantinopoli che sono già incominciate trattative per un armistizio e che ora sarebbero state formulate alla Porta sulle seguenti basi:

1. Durata dell'armistizio fino al primo aprile 1878; 2. I Russi si ritirano a sinistra oltre la Jantra e a destra oltre l'Osma; i Turchi da un lato fino al di là del Lom bianco e a ponente fino alle loro posizioni di Plevna; 3. Nessuna parte può avanzarsi: ma fra la Jantra e il Lom i Turchi possono prelevare le imposte e soldati; 4. Le truppe irregolari e così pure i cosacchi vengono ritirati dietro l'armata; 5. I maomettani espulsi possono ritornare. Durante l'armistizio i Russi non possono costruire strade ferrate in Rumenia.

I Turchi esigono di trattare esclusivamente coi Russi; i Rumeni ed il principe Carlo verrebbero completamente ignorati.

28 октомври 1877, стр. 3

U L T I M E N O T I Z I E

Sono contraddittorie le notizie telegrafiche di Costantinopoli e di Pietroburgo intorno al medesimo fatto. Da una parte si afferma come l'attacco dei russi contro le fortificazioni di Tellesch verso Orkanie andò fallito, e che gli assalitori dovettero ritirarsi colla perdita di 1000 uomini. Da Pietroburgo poi si dice che dopo un combattimento accanito di 10 ore il general Gurko ha preso la posizione fortificata di Tellesch. Confrontando i diversi telegrammi, ci sembra che si debba prestar più fede ai russi che ai turchi. Chefket pascià nel suo dispaccio comincia col dire che il nemico era stato respinto, e finisce coll'annunciare che i cosacchi ruppero le linee telegrafiche. Forse il dispaccio diceva « I cosacchi stanno rompendo la linea telegrafica » ed allora s'intende come quel generale rendesse conto della prima fase del combattimento, e s'interrompesse per difetto di mezzi di trasmissione.

La vittoria di Gurko è un fatto importante, poichè se i russi riescono ad interrompere in modo efficace le comunicazioni d'Osman pascià con Orkanie e Sofia, Plevna a lungo andare diventa insostenibile. Gurko ora fortifica le posizioni conquistate. I Turchi faranno ogni sforzo per ricacciare il corpo di Gurko da Telisch, e se è possibile annmentarlo. Avrà Chefket pascià forze sufficienti? Questo generale, dopo i rinforzi mandati ad Osman pascià, non ha che truppe raccoglieticce e male ordinate, e ciò spiega il successo di Gurko. Se Reouf pascià, lasciando una mano di soldati a guardia delle trincere innalzate attorno a Scipka, muovesse a nord-ovest contro Telisch, questa posizione assalita di fianco e alle spalle da lui, di fronte da Chefket pascià, non potrebbe resistere a lungo. L'ardito generale russo non si troverebbe in un letto di rose. Insostenibile poi diverrebbe la posizione per Gurko quando Osman pascià manovrasse di concerto con Chefket e Reouf pascià. Fra pochi giorni si avranno notizie di accaniti fatti d'arme fra Plevna e Orkanie.

30 октомври 1877, стр. 1

BOLLETTINO POLITICO

La Russia credeva che le bastasse varcare le frontiere del suo impero perchè tutte le popolazioni non musulmane soggette all'autorità del Sultano insorgessero colle armi alla mano, e le permettessero di poter proclamare al cospetto dell'Europa che essa si era accinta ad una guerra di riscatto e non di conquista. Sul campo di battaglia le era riservato il più amaro disinganno. Le popolazioni non si sono mosse non solo, ma parteggiano per la Porta. Lo Czar si lamenta che i Bulgari rendano ai turchi il servizio di esploratori. Dappertutto, in Europa e in Asia i Moscoviti non hanno incontrato simpatia. Ai giornali russofili da una

I Russi hanno sognato che si presterebbe fede alle loro, bugiarde promesse, e che le popolazioni fossero illuse dagli emisari fino al punto, da correre con fanatismo a schierarsi dietro le bandiere moscovite. Gli Armeni e i Bulgari rispondono ai Russi che non sanno che farsi di una civiltà che dà vigore alle sue leggi col *Knout*; colle carnicine e colle deportazioni e che il Sultano ha concesso quelle libertà a cui finor aspirano invano i popoli a cui impèra il dispotismo degli Czari.

31 октомври 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

I russi pensavano di dare una fiera battaglia e dopo di avere sconfitto Suleyman impadronirsi di Silistria e di Rustsciuc. Sembra che abbiano fatto i conti troppo presto. Suleyman pascià che è apparso tanto audace, sa essere pure prudente, ed esso ora ha scelto buone posizioni in modo da difendere Silistria e Varna. Esso ha posto il centro della sua armata in un punto così bene fortificato da non avere molto da invidiare ad Osman pascià che si difende valorosissimamente a Plevna. Quindi Suleyman, invece di assalire, aspetta di essere attaccato, e lo Czarevic esita temendo di andare incontro ad una grave disfatta.

Si vuole che l'investimento di Plevna ora sia completo. Nella prima settimana di ottobre l'investimento non giungeva che ad Opanes, sulla destra del Vid. Quanto alle comunicazioni sud-ovest di Plevna, il primo tentativo per intercettarle è stato eseguito l'11 ottobre dai distaccamenti di cavalleria partiti da Mikre all'ovest di Lovatz, e lo scontro dovette avvenire fra Telis e Lukovitza. Altro tentativo più serio e che è riu-

scito, è quello compiutosi il 23 dalla cavalleria russa su Jablonitza, il quale ebbe per risultato di arrestare la marcia di una nuova divisione partita il 21 da Orkhanie sotto gli ordini dello stesso Chefket pascià. Il 24 finalmente, Gurko compì l'opera coll'impadronirsi di Telis e delle fortificazioni passeggere costrutte fra questa località e Dubnik. Pareva che a quest'ultima azione Gurko non avesse combattuto che colla cavalleria, ma le notizie posteriori ci apprendono che la colonna di cavalleria era appoggiata da 5 battaglioni di cacciatori e che nel combattimento del 24, la colonna suddetta non intraprese la lotta se non dopo di essere stata raggiunta dalla 1ª divisione della guardia e da una brigata della 3ª divisione partite il 7 da Lovatz (nord-ovest). Non è improbabile che all'attacco abbiano preso parte anche alcune truppe del corpo di Laschareff, circondando così con forze soverchianti il piccolo corpo di Achmed pascià trincerato nelle vicinanze di Telis. Padroni di Telis, i Russi hanno potuto in simil modo dar la mano alle truppe del general Laschareff e compiere dall'ovest l'investimento di Plevna.

I ноември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTER

Osman pascià quella fase con cui gli avvenimenti avrebbero dovuto cominciare, secondo i più mentari principii della tattica, onde assicurare il processo definitivo delle operazioni colla pazienza e la perseveranza. L'investimento più rischioso di Osman pascià è avvenuto in seguito al bombardamento di Gorni-Dubrik, dove i turchi furono decisamente sconfitti malgrado tutte le menzogne dei telegrammi da Stambul, e la vittoria generale Gourko è quindi ormai assicurata. Il generale Gourko passò il Vid presso Circovna, e si diresse meglio all'Est di Telisch, si è avanzato e si è accampato alla fronte dell'esercito russo di Plewna e di Lowska, qui girò al Sud, incrociando l'altipiano meridionale di Plewna e quindi sboccò sulla strada di Telisch con circa 35 mila uomini. Si trattava dapprima d'interrompere le comunicazioni di Osman pascià con Orhanié, dove Chefket pascià inviava di tempo in tempo convogli di munizioni e di viveri, ed in secondo luogo di gettarvi un corpo d'osservazione turco, comandato da Osman pascià, il quale, il 1° ottobre, si era potuto comunicare con Osman pascià, e di rendersi inoffensivo.

« Onde effettuare questo piano, il 23, si fece il bombardamento generale delle fortificazioni di Plewna, affin d'attirare così l'attenzione del nemico dalla linea all'Est, dove poco tempo prima la quarta divisione aveva attaccato senza successo il grande ridotto di Grivitza. E

« Da principio sembrava che lo sciupio colossale di munizioni avvenuto il 23 e il 24 non dovesse avere alcun altro significato, ma contemporaneamente avvenne l'attacco di fronte contro le posizioni di Osman pascià, la divisione d'Iwzi venne battuta e così effettuato l'investimento più ristretto di Plevna.

« Nell'ultimo affare davanti a Plevna si tradisce già la mano più abile d'una nuova direzione suprema. Il generale Totleben ed il suo capo di stato-maggiore generale, principe Imeretinski, cambiarono interamente tattica. In tali circostanze è molto dubbio se la attesa azione generale contro Plevna avrà un carattere offensivo manifesto.

« I russi si erano occupati sinora poco dei veri lavori d'assedio, non avevano stabilita alcuna rete di approcci contro le posizioni di Osman pascià. Dopo l'isolamento di Plevna, avvenuto il 23, può essere soltanto questione di tempo la resa di Plevna. Quanto all'eroismo e all'entusiasmo tanto decantato delle truppe turche non sappiamo davvero come spiegarlo con la loro resa in massa che si è verificata sin dal principio della guerra.

« A Nicopoli infatti si sono arresi a discrezione 4000 uomini e due generali, dopo la catastrofe di Aladja-Dog si arresero 7000 uomini e 7 generali, presso Gorn-Dubnik altri 3000 uomini ed un generale, in tutto sono 14 mila uomini che furono fatti prigionieri di guerra in massa. È un sintomo di scoraggiamento ben singolare nei soldati del Padiscia. »

1 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

In questi ultimi giorni si è pubblicata una lettera attribuita al principe Gorceiakoff, il quale manifestava le sue idee intorno ad uno scioglimento radicale della questione d'Oriente. Si affermava di nuovo che la Russia non aveva in mira veruna conquista, ma solo di migliorare la condizione delle popolazioni cristiane. Notizie particolari da Vienna dichiarano apocrifia la lettera suddetta. Si aggiunge anzi che il gabinetto austro-ungarico e il gabinetto di Londra, dopo averne reso consapevole il principe di Bismark, avrebbero fatto conoscere alla Russia, in principio della guerra, che si opporrebbero a qualunque smembramento della Turchia europea, eccettuati i compensi già prestabiliti pel Montenegro. Queste notizie confermano ciò che, non ha guari, asseriva un foglio ufficioso ungarico il quale rispondendo agli attacchi scortesi della stampa russa, ricordava al governo moscovita che anche a guerra finita sarà sempre forza fare i conti coll'Austria-Ungheria.

I russi si propongono di costruire in Bulgaria due linee ferroviarie, una da Sistowa a Tirnova (60 verste) l'altra da Hevnal a Biela (85 verste) Il preventivo della spesa è di 75,000 rubli per versta; in complesso adunque la spesa ascenderà a 10,875,000 rubli; la direzione dei lavori sarà affidata al general Krenke. In causa dei molti fiumi e delle vallate vi sono notevoli differenze di livello, cosicchè saranno necessari molti ponti e lavori d'arginatura. Inoltre il suolo è di tale natura da rendere necessari solidi fondamenti di pietre o fascine. Gli scavi occuperanno molto tempo. In Bulgaria poi non si trovano nè pietre, nè legname, e il trasporto di questi materiali nel tempo d'inverno è quasi impossibile, come lo è quello delle rotaie e dell'altro materiale ferroviario.

4 ноември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

Sulla vittoria del general Gurko fra Plevna e Sofia telegrafano al *Times* in data del 28:

Non vi è dubbio che il generale Gurko con la sua colonna è riuscito a impossessarsi della importante posizione a Gorny Dubnik e Telis. Il bombardamento di Plevna del 23 non era che una finta per mascherare il movimento, che il generale di dietro di Plevna stessa eseguiva con una divisione della Guardia, una brigata di fanteria, altra di cacciatori e quattordici reggimenti di cavalleria. Egli passò il fiume Nord a Girkova all'Est di Telis, ed attaccate le forze turche comandate da Josi pascià, le disfece dopo 10 ore di un ostinato combattimento, prendendo possesso del punto più importante della linea di comunicazione fra Plevna e Orchanie.

4 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Si torna a parlare di trattative iniziate fra le grandi potenze affine di proporre una mediazione dopo la presa di Plevna che si prevede non lontana.

Le basi preliminari, a cui la Russia sarebbe disposta, sono le seguenti:

« Ingrandimento del Montenegro mercè la cessione dei distretti occupati;

Indipendenza assoluta della Serbia e della Rumenia;

Ingrandimento della Rumenia mediante la cessione della Dobruscia;

Autonomia della Bosnia, dell'Erzegovina e della Bulgaria;

Retrocessione alla Russia della Bessarabia, stata incorporata colla Rumenia dal trattato di Parigi;

E per ultimo indennità di guerra da pagarsi dalla Turchia. »

Dopo che la Turchia è stata aggredita ingiustamente, dovrebbe anche pagare le spese di guerra! Per solo disinteresse, per amore agli Slavi, per provare sempre più al mondo che la Russia non ha mai inteso di fare una guerra di conquista, si annetterebbe la Bessarabia, e ricompenserebbe, a danno dell'impero ottomano, la Rumenia colla Dobruscia! Sembra difficile che a Costantinopoli si possa aderire allà discussione di proposte che non si accettano se non da chi ha perduto ogni speranza di resistenza. Verranno forse imposte alla Porta dalle potenze d'Europa?

Nonostante queste difficoltà, notizie particolari di Vienna annunciano che le trattative delle potenze neutrali procedono felicemente per un accordo tra i belligeranti. Esisterebbe persino l'indizio di una prossima mediazione per la pace, od eventualmente per un armistizio. -

6 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Si era detto che Chefket pascià fosse stato il 31 ottobre sconfitto e cacciato in fuga dopo un combattimento di molte ore, quando egli invece continuava la sua ritirata fra Orkanie, lasciando, senza combattere, occupare dai russi la posizione di Lukovitzza al sud di Radomitzi. Il generale ottomano ha forze troppo deboli e quindi non arrischia di misurarsi col nemico molto superiore in forze ed inorgoglito da' suoi recenti successi, e non vuol compromettere la salvezza del campo trincerato d'Orkanie. Osman pascià rimane abbandonato a se stesso, e si ha motivo di dubitare seriamente se sia più in grado di rompere il cerchio di ferro che lo stringe. I russi non solo mirano a completare l'investimento di Plevna, ma ad elevare attorno questa piazza una linea non interrotta di posti fortificati, difesi da corpi interi d'esercito, come lo dimostra la presa di Teteven e di Gorny Dobnik. Anche l'offensiva dello Czarevich contro Suleiman e quella di Zimmerman contro Silistria non sono state che movimenti strategici per tenere a bada il generalissimo turco e lasciare all'esercito dell'ovest tutta la libertà di azione necessaria per condurre a termine l'impresa di Plevna.

7 ноември 1877, стр. 2
BOLLETTINO POLITICO

Ieri parlando delle proposte di pace, già note ai lettori, accennammo le ragioni per le quali non era sperabile in verun modo che si accettassero. E dovendosi alla questione d'Oriente dare assetto non dalla sola Russia, ma sibbene dalle grandi Potenze, oggi aggiungiamo non esservi neppure probabilità che i ministri della Regina Vittoria vogliano dare il loro assenso allo smembramento della Turchia dopo di avere sempre sostenuto con tutta l'energia che non avrebbero mai aderito a proposte contrarie al mantenimento dell'integrità dell'impero ottomano. Quanto all'Austria-Ungheria, essa sa che l'esistenza, su tutta la sua frontiera del Sud e del Sud-Est, di piccoli Stati, necessariamente sottomessi all'influenza russa, sarebbe un pericolo permanente per essa, fors'anche un pericolo per la sua esistenza, come grande potenza. È dunque a ritenersi che anche il gabinetto di Vienna non accetterebbe le proposte delle quali anche altra volta abbiamo discusso, tanto più che il conte Andrassy si è mantenuto libere le mani nell'ultimo colloquio col principe di Bismark per timore d'impegnarsi troppo in favore della Russia.

7 ноември 1877, стр. 3
ULTIME NOTIZIE

Nei circoli militari russi si dice che un esercito di 70,000 uomini passerebbe i Balcani prima che sopraggiungesse l'inverno e si avanzerebbe nella Rumelia. Quest'esercito si comporrebbe della 26^a divisione, dell'8° corpo, delle due divisioni di granatieri della Guardia testè arrivate, di una divisione della Guardia, una divisione rumena e parecchie divisioni di cavalleria. Non si aspetterebbe nè la caduta di Plevna, nè l'operazione del granduca ereditario verso il Sud, e si cercherebbe di terminare la campagna con un rapido avanzamento su Adrianopoli. Ad un eminente stratega estero si attribuisce questo consiglio. Checchè ne sia, è un fatto il concentramento di grandi masse di truppe russe a Tirnova, ed è pure da notarsi che le divisioni russe che giungono continuamente in Bulgaria non si dirigono nè all'esercito dell'Est nè a quello dell'Ovest, ma sono scaglionate fra ambedue, sulla linea Sistow-Biela-Tirnova.

8 ноември 1877, стр. 1

NOTIZIE ESTERE

II. PIANO DEI RUSSI

Sul progetto attribuito allo stato maggiore generale russo di tentare un nuovo passaggio dei Balcani, leggiamo nella cronaca della guerra del *Fremdenblatt* :

« Si parla nuovamente d' un passaggio dei Balcani per parte dei russi. Per ora naturalmente un fitto velo ricopre questo progetto, però da ogni parte vi sono sintomi che accennano alla ripetizione dell'intrapresa di Gurko ed in ispecie taluni provvedimenti nei trasporti di truppe non lasciano alcun dubbio che lo stato-maggiore russo vuol fare il possibile per trasportare al più presto una parte dell'esercito nella Tracia. Certamente si può trattare soltanto d'un passaggio dei Balcani dalla Bulgaria nella Rumelia, difficilmente però d'una mossa tanto deviante dall'oggetto di operazione principale, come sarebbe quella attribuita al generale Gurko verso Sofia. È impossibile che lo stato maggiore russo abbia interesse a penetrare nel cuore della Turchia, abbastanza lungi dalle rimanenti linee d'operazione, senza avere altresì il progetto di impadronirsi di Sofia, la capitale della provincia turca più centrale. Nel miglior caso si può trattare qui soltanto di paralizzare una volta per sempre la vicinanza costantemente minacciosa di Orkané, onde togliere la possibilità anche per l'avvenire, nel caso in cui riuscisse alla Porta di rinforzare considerevolmente questo corpo di riserva, di tentare la liberazione di Osman pascià.

8 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Siamo sempre in mezzo alle contraddizioni quando si tratta di notizie risguardanti la guerra d'Oriente. I turchi pretendono di essere stati vincitori e di avere ricacciato il nemico da Bebrova sino ad Elena, impadronendosi di alcuni ridotti lungo la breve strada che separa quelle due località; i russi affermano di aver respinto l'assalto nemico. Comunque sia la cosa, il varco d'Elena è rimasto in potere dei russi. Parrebbe che con questo attacco mirassero i turchi a distrarre l'attenzione del nemico, e mascherargli qualche altro movimento importante. Osman pascià non è uomo da starsene inoperoso, e se esso resta nell'inazione, lasciandosi intieramente accerchiare, deve sapere che si sta combinando qualche grande manovra a suo favore, ed aspetta che questa si delinei per concorrervi con tutte le sue forze. È certo pure che

9 ноември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

I MALATI NELL'ESERCITO TURCO

Il *Times* ha da Filippopoli:

I malati sono numerosissimi nell'armata dei Balcani ed ancora non sono giunti i rigori dell'inverno. Siccome mancano del tutto i preparativi sanitari, Reouf lascia, se non vuol vedere sparire tutta la sua armata, dovrà presto ritirarsi nei quartieri d'inverno.

Gli ospedali sono pieni e appena un gruppo di malati viene trasportato via di qui, un altro proveniente da Scipka, prende immediatamente il suo posto. Al fronte dell'armata i chirurghi ed i medici inglesi curano i feriti e gli ammalati, ma appena sono in grado di essere rimossi vengono ammassati a Kesanklik ove manca tutto; alle ambulanze inglesi si chiedono continuamente istrumenti chirurgici e medicamenti e lo stato degli spedali è indescrivibile.

Il governo turco spedisce delle somme enormi per provvedere ai bisogni dell'armata sotto questo rapporto, ma non raggiunge che difficilmente lo scopo; i quattrini passano per le mani di gente irresponsabile e spesso i guardiani degli ospedali, non ricevendo paga alcuna sono costretti a vendere, per vivere; ciò ch'è stato loro consegnato per l'uso dei malati. I conti si tengono in disordine, perchè ognuno possa rubare.

A PLEWNA

Il *Times* ha da Vienna, 3:

Quantunque non sia stato confermato ufficialmente dalle autorità russe l'attacco fatto il 19 corrente dai russi alle posizioni turche di Plewna, tutte le notizie concordano nel dire che avvenne realmente. Mancano i particolari ma il corrispondente del *Times* assicura che l'assalto dato dall'armata russo-rumena fu respinto e gli alleati soffrirono grandi perdite. Fu ferito un generale di brigata rumeno.

In ogni caso avvenne certamente un attacco simulato o vero, e agli alleati non riuscì di raggiungere lo scopo reale o finto che fosse.

Sarebbe un'esagerazione tanto il dire che i russi riportarono a Gorny Dubaik una gran vittoria come il sostenere che furono disfatti. Tutto ciò che ottennero, e non è poco, alla fine della giornata, fu di occupare le posizioni che erano in mano dei turchi e difenderle eroicamente.

10 ноември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

FATTI D'ARME PRESSO ELENA

Lo *Standard* ha da Schumla, 5:

Sabato i turchi fecero con grandi forze sotto il comando di Hadji pascià una ricognizione verso Bebrova. Attaccarono i russi e s'impadronirono di tre ridotti e di una gran quantità di provviste e di munizioni, oltre una forte somma in rubli di carta. I russi si ritirarono verso Elena. Le perdite turche ascесero a 37 morti e 56 feriti.

Dicesi che il nemico abbia abbandonato Pirgos ritirandosi verso Sistova. Pare che egli abbia molto diminuita di forze la linea sull'Yantra e che non faccia alcun preparativo per svernare nella regione fra Biela e i Balcani.

La cavalleria russa ha scacciato gli abitanti da tutti i villaggi abbandonati ultimamente dalle truppe turche del Kara Lom e i fuggiaschi giungono a Rasgrad e ad Eschi Djuma.

11 ноември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

CANTO DI GUERRA UFFICIALE RUSSO

« Senti? Suona l'allarme! Su nei ranghi e nelle file! Prega Iddio e marcia al combattimento. Il Danubio, questo vecchio amico, scorre dolcemente le sue onde! È notte buia; tanto meglio! non dormire; prepariamo i pontoni! Il turco ama il sonno. Le colonne si muovono. Dio proteggici! Non è più tempo d'indietreggiare.... Bisogna montare all'assalto! *Tutto ciò che si chiama Musulmano, non deve essere fatto prigioniero!* Essi hanno trucidato, abbruciato, impalato..... Non si deve deplorare se loro si fa male! *Con essi nessuna pietà!* uccidi, attacca alla baionetta, colpisci col calcio! Si regoli il loro conto! Ma non indietreggiare d'un passo! Per l'onore della Russia non cedere giammai! Dio ti guardi dal lasciarti prendere vivo! Essi ti farebbero subire ogni oltraggio! Dio protegga i prodi! Non temere! Dovesse vincere ... Varrebbe meglio morire! »

Non si poteva eccitare in modo più brutale i soldati ad una guerra feroce! Noi abbiamo detto e lo ripetiamo che i Russi sono più barbari dei Turchi! E coll'esortare le milizie alla carneficina più spietata si vorrebbe far credere all'Europa che la Russia ha intrapreso la guerra a solo scopo umanitario?!

11 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Secondo le notizie che lo *Standard* ha ricevuto da Pietroburgo, il generale Ignatieff avrebbe dichiarato che la Russia era certa di ottenere il consenso della Germania per l'annessione dell'Armenia e per lo stabilimento di Stati indipendenti lungo il basso Danubio.

La Germania non è tutta l'Europa, e il signor Ignatieff dovrebbe essere sicuro ancora di ciò che si pensa a Vienna e a Londra.

11 ноември 1877, стр. 3

DISPACCI DELLA GUERRA

PARIGI, 9 — I turchi formano un campo d'inverno a Kalofer, al sud dei Balcani.

Regna una grande costernazione a Filippopoli, essendovi alcuni bulgari stati condotti incatenati per essere esiliati. I banchieri Geltoff saranno esiliati. Ebbero luogo parecchie esecuzioni.

Il generale Todleben copre la strada di Sofia di fortificazioni.

Si ha da Berlino che le potenze sono d'accordo per neutralizzare la bocca di Sulina nel Danubio.

13 ноември 1877, стр. 1
BOLLETTINO POLITICO

Ora che la sorte non è più così avversa alle armate moscovite, il gabinetto di Pietroburgo incomincia a sollevare il velo sotto il quale si nascondeva la politica del principe di Gorceiakoff. La *Gazzetta della Germania del Nord* ha da Pietroburgo una corrispondenza in cui si disapprovano le aspirazioni dei panslavisti. Quanto sia sincero questo biasimo, lo prova il fatto che la Turchia sostiene da tre anni una guerra la più sterminatrice provocata dall'umanitarismo (!) dello Czar. Il corrispondente della citata *Gazzetta* ha imparato a meraviglia l'arte della simulazione e dice che la Russia infine si contenta di poco. Essa vuole l'autonomia della Bosnia, dell'Erzegovina e della Bulgaria, e vuole che le popolazioni cristiane non abbiano più a sopportare il giogo dei pascià. Siffatte pretese sono presentate come un modello di moderazione. Temiamo assai che la politica russa, quando sia questo il suo scopo, possa incontrar favore in Europa. Tale non può essere l'opinione nè di Derby nè di Andrassy i quali non penseranno mai che il ridurre quasi a niente la Turchia sia l'effetto di una politica moderata.

14 ноември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

LA RUSSIA IN BULGARIA

Intorno alla situazione della Russia in Bulgaria, si scrive da Vienna al *Messaggere* di Firenze:

Non vi ha ancora alcun principio di mediazione. L'ostinazione della Russia nel cercare una soddisfazione alla sua crudelmente delusa ambizione rende vano ogni buon ufficio delle potenze neutrali. Eppure oggi la situazione della Russia in Bulgaria è tale, che una vittoria per parte degli ottomani, su qualunque dei tre punti: Plevna, Rasgrad o Scipka, potrebbe essere l'ultimo atto del dramma russo-turco. Da un momento all'altro si aspetta qui la notizia che smentisca tutte le altre provenienti dal Quartier Generale russo, o da Bukarest.

Da un mese circa il governo russo non lascia partire niuna notizia non assolutamente favorevole alle vedute del quartier generale; tutti i corrispondenti dei giornali sono stati costretti di ripassare il Danubio, e quindi le loro corrispondenze sono fondate sulle dicerie o voci sparse quà e là in Rumenia.

Ma siccome tosto o tardi la verità si fa strada, così posso assicurarvi che la posizione di Osman pascià è lungi dall'essere così disperata come la pretendono i telegrammi di Gorny Studen. Se avete osservato nei giornali, tutti parlano, discutono, concludono sul fatto della prossima resa di Plevna, ciò che è assai differente dalla presa. Assai più probabile sarebbe la resa di Plevna, se questa località fosse una fortezza qualunque; ma siccome Plevna venne convertita in un campo trincerato così abilmente che per tre mesi di seguito fu impossibile ai russi di sloggiare Osman pascià; e siccome la linea dell'investimento, che conta non meno di ottanta chilometri, non può essere che debolmente guernita di truppe, così anche la resa è assai improbabile.

Del resto i vantaggi parziali ottenuti dai russi, vantaggi ancora molto contestabili ed incerti, non possono pregiudicare la posizione degli ottomani. Questi certamente da parte loro non rimangono inoperosi; anzi si sa che Chefket pascià, ritirandosi verso Orkanie, ha lasciato il generale Garko avanzarsi così imprudentemente che si ritiene facilissima una seconda edizione del famoso passaggio dei Balkani di quel generale. Essere cioè preso come nelle tenaglie e schiacciato tra Orkanié e Plevna. Quanto ad Osman pascià, questi senza dubbio medita una sorpresa che può essere fatale all'esercito del Granduca Nicola, e così finire la campagna di questo anno.

Lo Czar fa ogni sforzo per giungere a questo fine, prima che cominci il novembre russo. Si dice anzi che l'attacco contro Plevna era stabilito pel 1.º novembre del Calendario moscovita, ossia il 13 corrente, secondo il nostro Calendario.

15 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

I successi dei Russi sono stati troppo magnificati, e ben se ne comprende la ragione, poichè sono, può dirsi, essi soli a parlare. Non ostante le vittorie recenti, l'orgoglio moscovita non poteva essere più profondamente umilista quando si consideri che il governo russo è stato costretto ad invocare l'aiuto di quei Rumeni cui il granduca Nicolò non si era degnato di menzionare nel suo rapporto sul passaggio del Danubio. Eppure per due mesi la salvezza dell'esercito russo è stato in mano dei Rumeni, i quali non basteranno a rendere meno insostenibile la situazione delle truppe dello Czar.

I russi che si vantavano di giungere alle porte di Costantinopoli con una marcia trionfale, hanno bisogno anche dei Serbi ai quali, per allettarli, mandano danaro. Temendo ora che anche l'aiuto dei Serbi sia insufficiente, il governo russo fa di tutto per forzare la Grecia ad un'alleanza. Da tutto ciò che si deduce? Che la Russia è oggi più che convinta che sola non è capace di giungere al termine dell'impresa in cui si è lanciata con audacia inescusabile e con leggerezza che poco onora quelli che reggono i destini di una sì grande nazione. I Russi non avevano pensato ad occuparsi seriamente dei preparativi per passare l'inverno in Bulgaria, tanto essi si argomentavano di riescire ad impossessarsi in breve tempo di Plewna, e di avere così il tempo di concentrare tutte le loro forze sul Lom, e d'impadronirsi almeno di Rustsciuc e di Rasgrad.

20 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

La caduta di Plevna si fa sempre aspettare. Un distaccamento russo di cavalleria il quale aveva occupato Berkovatz fu scacciato dai turchi. I russi volevano circondare Orkanie e la piazza di Sofia. La mossa però è troppo ardita ed estende soverchiamente la linea di operazione, lo che può agevolare a Mehemed Ali un colpo gagliardo e vantaggioso per gli assediati in Plevna e ad Orkanie. Avvengono scaramucce sulla strada di Sciumla, verso Osman-bazar e Kazelevo; i turchi sono stati scacciati dal passo di Rasolita.

Berkovatz (Berkovitza) è situata a 4 miglia e mezzo all' ovest di Wratza ed è distante 6 miglia e mezzo da Pirot, il punto di congiunzione delle strade Sofia-Nisch-Alexinatz. Berkovatz è unita a Sofia mediante una strada lunga circa 7 miglia e mezzo che salendo la montagna, a cinque miglia al nord di Sofia, giunge ad una altezza di 4850 metri, onde scendere poi nell' altipiano di Berkovatz elevato 1400 metri. Da Berkovatz la strada parte direttamente verso Lom Palanka e giunge colà sino al Danubio.

Vratza venne presa il 9, dal generale Leonoff, il quale vi trovò grande quantità di materiali da trasporto e di viveri.

Senza un considerevole appoggio i tre reggimenti di cavalleria non avrebbero potuto certo impadronirsi di Vratza, nè attaccare Berkovats, e se i serbi non prendono parte immediatamente alla campagna, l'attacco di Mehemed Alì può avere una influenza decisiva sui tentativi di liberare Osman Pascià.

Deve aver prodotto a Costantinopoli la più sinistra impressione la notizia della perdita di Kars, presa d'assalto dai Russi.

22 ноември 1877, стр. 3

Dispacci della Guerra

LONDRA, 20 — Il *Daily News* ha da Dolny-Dubnik, in data del 16.

« La situazione a Plewna non è cambiata. I disertori turchi asseriscono che le razioni furono ridotte e che Osman pascià può sostenersi ancora un mese.

« Il tempo è bello. »

23 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

La protratta resistenza di Plewna sconcerta non poco i disegni dei Russi, che facevano assegnamento sul 10 novembre come l'estremo termine di durata, e per poco che questa resistenza si prolunghi ancora, non sarebbe improbabile che a fronte degli impacci che creerebbero loro le piogge e di qualche importante successo dell'esercito di Mehemet-Ali che ogni giorno si afforza e s'ingrossa, si risolvessero a tentare di impadronirsi di viva forza di una piazza che dapprima calcolavano di ottenere per mezzo della fame. Non sarebbe neppure a meravigliarsi che il generale turco si decidesse a tentare una ritirata dal lato ovest, la cui linea di accerchiamento, dopo la marcia di Gourko su Vratza, deve essersi molto assottigliata.

24 ноември 1877, стр. 2
BOLLETTINO POLITICO

questa sarebbe la sola grave notizia. Il principe di Reuss, avrebbe fatto a Costantinopoli tutti gli sforzi onde la Turchia si ponga d'accordo direttamente collo Czar, senza neppure consultare l'Inghilterra. Il Sultano avrebbe potuto por fine alla guerra coll' offerire alla Russia la cessione di Batum e col concedere l'autonomia alle popolazioni bulgare in pro delle quali, specialmente, lo Czar si sarebbe indotto a porsi in lotta coll'impero ottomano. In corrispettivo di queste concessioni alla sua alleata, la Germania assumerebbe l'obbligo di difendere l'indipendenza dell'impero ottomano sempre a patto che dalle trattative di pace sia esclusa l'Inghilterra. In fine il diario parigino aggiungeva che i ministri della Regina Vittoria erano sul punto di dichiarare la guerra alla Russia, e che già si poteva considerare come un fatto compiuto il trattato d'alleanza offensiva e difensiva colla Turchia.

25 ноември 1877, стр. 3
DISPACCI DELLA GUERRA

BUKAREST, 23 (*Dispaccio ufficiale rumeno*) — Il 21 corrente, dopo un bombardamento e alcuni attacchi che durarono 2 giorni, il corpo d'esercito rumeno, comandato dal colonnello Slaniceanu, s'impadronì di Rahova. La guarnigione turca, protetta dalla nebbia, ha potuto abbandonare la fortezza, ma è inseguita da vicino dalla nostra cavalleria. I turchi furono diggià attaccati dalla cavalleria nella loro fuga.

Ieri, a Bogote, questa vittoria fu celebrata con un banchetto, nel quale il granduca Nicolò fece un brindisi al principe Carlo ed all'esercito rumeno.

Le nostre truppe lavorano per mettere in buono stato la fortezza e i ridotti esteriori.

27 ноември 1877, стр. 3
DISPACCI DELLA GUERRA

Dispacci della Guerra

COSTANTINOPOLI, 25 — La voce che Osman pascià sia uscito da Plewna merita conferma. Si danno dettagli contraddittorii e non fu pubblicata alcuna notizia ufficiale

PIETROBURGO, 26 — Un dispaccio ufficiale di Bogote, 25, annunzia che i russi hanno preso ieri la città fortificata di Etrepol,

. I turchi fuggirono in grande disordine, inseguiti dai russi.

28 ноември 1877, стр. 1
BOLLETTINO POLITICO

Leggiamo nell' *Univers* un' interessante corrispondenza che chiarisce lo stato odierno della questione d' Oriente e la situazione politica esterna dell' Inghilterra. Noi ne diamo un brevissimo sunto che ne contiene esattamente la sostanza.

Quando scoppiò la guerra fra la Turchia, la Serbia ed il Montenegro, i ministri della regina Vittoria erano spinti da due correnti d' opinione. Gli uni invitavano il governo a proseguire con franchezza ed energia la politica tradizionale dell' Inghilterra in Turchia; protettorato armato, divieto alla Russia d' ingerirsi nelle lotte interne dell' impero ottomano; dimostrazione seria e rapida. Altri consigliavano l' abbandono di questa politica tradizionale. Il loro programma, avverso alla Russia, non aveva in mira che le popolazioni cristiane della penisola dei Balcani; volevano che il governo inglese abbandonasse il cieco protettorato con cui copriva i falli del governo ottomano per prendere in mano gl' interessi vitali dell' impero. In poco tempo si sarebbe resa nulla l' influenza del nordico colosso contro cui era facile compilare un atto d' accusa per parte dei Serbi. La Russia non li ha sempre spinti avanti e poscia abbandonati? E che possono questi sperare dal governo moscovita che tormenta con raffinata ferocia i cattolici del suo impero?

28 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Un dispaccio da Costantinopoli, 26, all'agenzia Stefani reca:

L'attacco di Osman pascià contro le linee russe all'ovest diede luogo alla voce che Osman avesse sgombrato Plevna. Questa voce è falsa.

Sembra che tutte le mosse di Suleyman pascià abbiano per obiettivo di mascherare il concentramento del grosso del suo esercito a piè dei Balcani per essere pronto a penetrare in Rumelia subito dopo la caduta di Plevna.

Corrono voci che i russi, mentre proseguono le loro operazioni d'assedio contro Plevna, vogliono spingersi avanti fino ad Adrianopoli coll'idea che questo fatto produrrebbe a Costantinopoli una grande impressione.

29 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

La presa di Etropol che dicesi fatta il 24 dai russi, merita conferma. Da qualche giorno era voce che Mehemed Ali era sulle mosse per tentare con grandi forze un serio movimento affine di recar soccorso a Plevna; che lo stato maggiore moscovita era inquieto per quella minaccia, temendo con ragione in causa del soverchio sparpagliamento delle colonne destinate a manovrare sulle vie di soccorso; che infine eransi adottate le opportune risoluzioni per un rapidissimo concentramento. Ma sembra che i Russi abbiano deliberato di prevenire gli attacchi con una vigorosa iniziativa. Essi di più si sono spinti a cercare il nemico alla sua stessa base di operazione, sia per assalirlo e terminare con un grosso colpo la campagna, sia per forzarlo a tornare sui suoi passi. Questa seconda ipotesi sembra la più probabile, sapendosi che la colonna che assalì Etropol non è forte abbastanza da battere in posizioni fortificate il grosso delle forze di Mehemed. Ora che farà Mehemed? accorrerà a difendere Orkanie, e allora si avrà una seria battaglia, o rischierà tutto col precipitarsi su Vratza e di là correre incontro a Plevna?

30 ноември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Apprendiamo da fonte sicura che Midhat pascià, in conformità ai voti espressi da alcuni fra i suoi amici di Londra, si recherà prossimamente in Inghilterra affine di fare un ultimo appello al governo della Regina per salvare la Turchia, come anche gl'interessi inglesi tanto gravemente compromessi dagli ultimi avvenimenti di Armenia.

Il 24 i Russi si sono impadroniti, lo che ieri ponevamo in dubbio, di Etropoli, donde erano stati respinti nelle fazioni del 12 e del 16 corrente. La situazione dei Turchi in conseguenza è pericolosa. I Russi sono divenuti, dopo breve tratto di cammino, padroni della strada postale che da Orkhanie tende a Sofia; Sciakir pascià e Mehemet Ali non hanno liberi che alcuni sentieri, più o meno praticabili, per ripiegarsi su Sofia. Mehemet-Ali troverà ora modo di scampare di fronte alle truppe che da Vratza lo minacceranno da tutti i lati? Se ai Russi ed ai Rumeni si uniscono, come sembra, i Serbi, la posizione di Mehemet-Ali a Sofia diventa insostenibile. In questo caso i Russi non mancheranno di recare ad effetto il loro disegno, quello cioè di penetrare in Rumelia.

I Russi hanno formato un vero corpo di operazione concentrato a Tirnova col soprappiù delle truppe disponibili, dopo i rinforzi spediti agli eserciti dello Czarevic e del granduca Nicolò, e queste truppe si possono calcolare a circa 60 mila uomini. Dopo che Mehemet-Ali ebbe formato il suo esercito, una parte delle forze suddette fu avvicinata a Selvi e a Lovatz. Esse possono ora essere richiamate a Tirnova per valicare i Balcani a Scipca, e per i passi a est di Tirnova, ovvero valicare i Balcani stessi per i passi di Trojan e di Teteven (ovest), ed hanno modo ancora di essere provvedute di viveri. L'esercito russo di operazioni in Rumelia non corre perciò rischio di mancare di viveri.

Presto si conoscerà se Reouf pascià a Scipca aspetta l'urto dell'avversario di fronte, se prenderà una posizione di fianco, ovvero se cercherà di ritirarsi in Adrianopoli. Ad ogni modo i generali turchi hanno avuto il tempo di meditare la migliore risoluzione da adottarsi.

1 декември 1877, стр. 2

Notizie Estere

GUERRA D'ORIENTE

Il general Totleben domanda l'invio di nuove truppe affine d'impedire la congiunzione d'Osman pascià all'armata di Sofia. Gli vennero quindi inviati rinforzi in guisa che la vallata della Iantra e il passo di Schipka saranno protetti da un corpo di 25,000 uomini contro l'attacco probabile di Réouf Pascia.

Infine la 3.a armata è stata divisa in due corpi posti sotto il comando dei generali Radetzky e Drenteln. Trovandosi scaglionati fra Tirnova e il versante nord dei Balcani, questi due corpi avranno per obbiettivo principale d'impedire che l'armata turca di Rumelia si porti in soccorso di Suleiman-Pascià pel passo di Denir-Kapou (Porte di ferro) che congiungono Kazan a Shyno.

1 декември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

L'Agenzia Stefani ha per dispaccio da Costantinopoli 28 — I giornali pubblicano un proclama indirizzato ai Bulgari, il quale ricorda l'amnistia che fu accordata precedentemente, e li invita a rientrare nelle loro case.

2 декември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

GUERRA D'ORIENTE

Lajeni, scrive la *Norddeutsche Allgemeine Zeitung*, sino alla quale località si sono avanzate le truppe russe, è distante circa 3¼ di miglia da Orkanie, mentre Orkanie dista circa 8 miglia da Sofia.

Gli avamposti turchi, se si conferma lo sgombero di Orkanie, si troverebbero al piede meridionale del Burnovska Planina, presso al Balcano Kotja, all'incirca sul punto di congiunzione delle strade Sofia-Orkanie o Sofia-Zlatitza.

Le guardie russe sono quindi arrivate ai piedi del Balcano. Da Telisch e Gornij Dubnik sino ad Orkanie ed Etropol, i turchi si sono impadroniti, una dopo l'altra, d'una serie di posizioni che sono divenute altrettanti punti fortificati dell'esercito, e, come ad Osman è impedito di uscire da Plevna, anche a Mehemed Ali è impedito di avanzarsi.

La dimostrazione presso Vraha sarà probabilmente l'ultimo combattimento di Mehemed Ali al nord dei Balcani Kodja.

Il *Corr. Bureau* pubblica il seguente telegramma ufficiale mosso da Bogote (Bulgaria) 24:

« I nostri avamposti sulla fronte orientale sono continuamente molestati. Il 25 novembre di mattina, due *tabors* con artiglieria ed un reggimento di cavalleria attaccarono i nostri avamposti di Opaka e Polomirzi; furono però spediti con gravi perdite dei rinforzi accorsi in tutta fretta sin oltre Kavahitz. Da parte nostra abbiamo avuto due morti e tre feriti.

« La stessa mattina due compagnie turche ed uno squadrone di cavalleria attaccarono i nostri avamposti d'essere presso Kropitcha; però si ritirarono quasi subito. »

4 декември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

L'INGHILTERRA

E LA QUESTIONE D'ORIENTE.

La Deputazione che si recò il 28 novembre presso lord Derby venne introdotta da lord Strathedon, che rappresenta la Società per la protezione degli interessi inglesi contro l'aggressione dei russi, la Società per la difesa della Turchia e la Società polacca dell'Aquila bianca.

La memoria afferma che Costantinopoli è in pericolo e che se l'Inghilterra occupasse quella città deve difenderla. La Russia non ha dichiarato ufficialmente che rinuncia all'occupazione di Costantinopoli. Non è sufficiente a questo riguardo un impegno verbale. Parecchi oratori presero la parola.

4 декември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Riassumiamo le informazioni che il *Daily News* ha ricevuto dal suo corrispondente presso il quartiere generale del general Gurko a Dolny Dubnick

Anche nell'investimento di Plevna pochi sono i movimenti arditi da un lato e dall'altro. La prima cosa che colpisce il visitatore non è l'estensione nè la dimensione e la forza delle fortificazioni che investono la piazza, ma la tranquillità che regna fra l'enorme esercito che deve costringere Osman pascià ad arrendersi solo avvi operosità dove comanda Skobelev. La quiete della notte è rotta sempre dal rumore della moschetteria e delle mitragliatrici. Il cannone tuona di tanto in tanto per le scariche fatte insieme dalle molte batterie situate nella vetta delle colline; ma il tuono non risponde. I Rumani sono a 50 o a 60 metri dal nemico; i Russi di Skobelev a 150, e non vi è ragione perchè non si tenti a mano a mano dagli altri lati di restringere il cerchio di fuoco che serra Plevna.

I Russi si sono contentati di lasciare il nemico là dove lo hanno trovato e di fare alla meglio le loro trincee per contrapporle alle fortificazioni turche senza tentare di guadagnar terreno.

Lasciando le posizioni del general Skobelev per andare sulla strada di Sofia, non si ha che a dirigersi verso Krestovec. Gli avamposti sono lungo le alture presso il ridotto di Krishine, e il villaggio che dà il nome a queste fortificazioni è sempre contrastato. Un piccolo ruscello passa sotto le alture e scorre in una gola, nella quale è Krishine, affatto rovinato, ed entra nel Vid. Presso il villaggio di Tyrnen principia una grande pianura ondulata che al nord limita il Danubio

Intorno agli ultimi fatti d'armi notizie di fonte turca recano che i turchi avanzandosi il 25 sulla strada da Berdicka ad Elena assediaronò i villaggi d'Ignatoròi e di Mikovitsy; che nello stesso giorno attaccarono la posizione avanzata di Kovatschitsa sulla strada di Sciumla e che furono respinti. Il giorno dopo attaccarono le posizioni fortificate di Trestanik e di Metchki e dopo sei ore di lotta dovettero ritirarsi. Vi furono altri combattimenti o piuttosto ricognizioni di poca importanza nella Dobruscia.

Nel concetto di allontanare da Plewna tentativi di soccorso, i russi si erano spinti incontro a Mehemed-Ali minacciandolo nella sua base d'operazione a Sofia ed Orkanie, e si erano impadroniti di Provetz, di Tellory, di Etrepol, di Lutikovo e di Orkanie. Non

avendo essi occupato questi luoghi che con deboli teste di colonna, Mehemed che probabilmente si trovava altrove col grosso delle forze, ed aveva ordinato a quelle lasciatevi di ripiegarsi ai valichi alpestri, oggi è in grado di prendere l'offensiva, e di ricacciare il sermo dalle conquistate posizioni ad una ad una. Però non ha forze sufficienti per profittare dei primi vantaggi ed affrontare risolutamente il suo principale obiettivo. Se in questo momento potesse riunire in un sol corpo 40 mila uomini, il general turco colle sue forze sparpagnate su tanto spazio di terreno in tante direzioni non gli potrebbe resistere.

5 декември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

LE DISPOSIZIONI DELLA RUSSIA

Lo *Standard* ha da Berlino, 30 :

Qui si ritiene che la caduta di Plewna non affretterà le trattative per l'armistizio o per la pace. Il partito militare russo il quale gode ora la fiducia, e l'appoggio dello czar, insiste perchè le truppe russe attraversino nuovamente i Balcani e si dirigano sopra Costantinopoli o almeno sopra Adrianopoli. La Germania e l'Austria non si opporranno a ciò, perchè quest'ultima almeno è stata assicurata dalla Russia che i suoi interessi non saranno danneggiati.

E da Bukarest, 30:-

L'idea di un armistizio da concludersi dopo la caduta di Plewna è respinta assolutamente dai russi, quantunque alcuni sostengano che se la Turchia chiedesse la pace, la Russia gliel'accorderebbe, perchè questa non ha nulla da guadagnare in Europa e può in Asia indennizzarsi facilmente dei sacrifici fatti.

L'ARMATA DI MEHEMET ALI'

Il corrispondente del *Times* gli scrive da Vienna in data del 30 che i successi riportati dai russi a Provaz e ad Etropol dimostrano che l'armata di Mehemet Ali non è ancora in grado, sotto il rapporto dell'organizzazione, di prender l'offensiva e notizie che giungono da Sofia confermano questo supposto. È vero che vi sono ancora da riunire 75 battaglioni, ma la maggior parte di questi devono venire da paesi lontani, e non giungono ancora. Passeranno molti giorni prima che Mehemet Ali possa ricevere tutti i rinforzi che egli ha chiesti istantemente al suo governo. Tutto dipende dunque dalla resistenza che offrirà Osman pascià a Plevna, ed a Costantinopoli si spera che egli possa reggersi anche per molto tempo. Alla metà del mese Osman stesso fece sapere che egli aveva ancora molte provvisioni,

6 декември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

LA FRANCIA E LA QUESTIONE D'ORIENTE

Un articolo della *Gazzetta di Pietroburgo* viene analizzato nel seguente modo dalla *Pall Mall Gazette*:

È prossimo il tempo in cui la guerra sarà finita, e in cui comincerà l'azione della Diplomazia. Qual parte prenderà in quest'opera la Francia? L'Inghilterra sarà certo contro noi; l'Austria non può esserci favorevole; la Germania e l'Italia prenderanno probabilmente un'attitudine passiva. Ma che dirà la Francia? Le questioni concernenti il Mediterraneo ed il Canale di Suez hanno per essa un'importanza essenziale, nè può restare indifferente alla soluzione che loro sarà data. Se non vi partecipa col voto, corre rischio di perdervi talmente che sarà obbligata in un avvenire, più o meno lontano, di cercare il modo di riparare a questa perdita.

La Francia permetterà all'Inghilterra di divenire l'arbitra assoluta del Mediterraneo? Appoggerà il nostro piano di render liberi l'Arcipelago ed il Mar Nero? O sarà tanto cieca da

6 декември 1877, стр. 2

ULTIME NOTIZIE

I russi hanno raggiunto il principale dei loro obbiettivi, quello d'impedire a Mehemet-Ali di liberare Osman pascià. I turchi hanno sgombrato Orkhanie, e questo fatto, annunciato dai telegrammi di fonte moscovita, è stato confermato implicitamente anche da Costantinopoli coll'accennare agli sforzi di Mehemet-Ali per conservare contro i ripetuti assalti dei Russi la posizione in cui si è ritirato.

gli ordini di Mahmoud pascià. A Mehemet Ali, per ricevere rinforzi, è sempre aperta la strada Adrianopoli-Filippopoli-Sofia, e fino a tanto che i Serbi non entreranno in campagna, si crede che possa resistere a Gourko e impedire che i russi compiano l'invasione della Rumelia. Non si deve però dimenticare che l'obbiettivo di Mehemet Ali era quello di accorrere in aiuto di Osman pascià, la cui resistenza non può essere più gloriosa; ora se non ha più speranza d'impedire la caduta o l'abbandono di Plevna, reca il vantaggio alla Porta di ritardare il momento in cui i russi potranno penetrare in Rumelia. I russi hanno tentato invano di aprirsi le porte di Plevna colle chiavi d'oro, chiavi che apersero le porte di Varna nel 1829; il generale ottomano non cede, ed è risoluto di resistere fino all'estremo. Al quartiere generale russo si prevede che questa resistenza sarà protratta anche per non breve tempo.

7 декември 1877, стр. 1
BOLLETTINO POLITICO

Il recente discorso di lord Derby di cui abbiamo già parlato più volte, ha prodotto l'effetto che se ne doveva ottenere; di sconforto da una parte, e d'incoraggiamento dall'altra. La pubblica opinione, non si aspettava una battuta in ritirata così precipitosa dal governo inglese dopo l'energico e talvolta provocante linguaggio più volte adoperato dai colleghi del nobile lord. I Russi non potevano essere maggiormente soddisfatti, e la loro allegrezza si manifesta nel Nord a cui non potevano tornare più gradite le espressioni di lord Derby. A Berlino dove la stampa officiosa è favorevole al gabinetto di Pietroburgo, le dichiarazioni del ministro britannico sono state accolte con grandissimo favore. Si telegrafa da Berlino al *Daily-News* che si considera il discorso di Lord Derby come un abbandono completo della politica attribuita al governo inglese. Secondo lo stesso dispaccio, si credeva generalmente a Berlino che un intervento inglese fosse imminente, ed è perciò stata tanto più viva l'impressione cagionata da quel discorso.

7 декември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

I Russi sperano sempre di entrare da un giorno all'altro in Plezna, e Osman pascià può resistere ancora. Anzi le notizie odierne sono favorevoli ai Turchi. Chakir pascià e Mehemet Ali respingono con successo i replicati assalti dei russi contro Kamerli, e Suleyman pascià opera energicamente contro le truppe dello Czarevic. La presa di Elena dopo un vivo combattimento, se si conferma, mostra l'energia del generale ottomano. Anzi secondo notizie particolari, i Russi si sarebbero ritirati da Kamerli, dopo tre giorni di lotta, e Suleyman avrebbe riportato una importante vittoria ad Ahmetti.

Una lettera da Gorny-Studen all' *Univers* assicura che vi sono state trattative tra il quartiere generale russo ed Osman-pascià. Verso il 10 di novembre fu inviata, per mezzo di tre prigionieri turchi, ad Osman pascià una lettera con proposta di resa. Il giorno dopo giunse la risposta del comandante turco la quale conteneva, in poche e precise parole, un rifiuto assoluto. Pochi giorni dopo il general Gurko mandò ad Osman pascià tre numeri del *Times* in cui si riferiva la caduta di Kars. Il giorno dopo a questo invio, fu spedita una seconda lettera con proposta di arrendersi, e nuovo rifiuto del pascià. Il 19, un parlamentare turco si presentò agli avamposti russi davanti al Monte Verde, portatore d' una lettera d'Osman pascià al granduca Nicola. Due ore dopo il comandante russo convocò il gran consiglio permanente di guerra, e dichiarò che Osman pascià proponeva di rendere le posizioni di Plevna, a patto di escirne cogli onori della guerra e di recarsi colla sua armata liberamente o a Viddino od a Sofia. Il consiglio dichiarò all' unanimità che non si doveva accettare una simile proposizione, tanto più che la resa dell'armata di Plevna, senza condizioni, ritenuta questione di tempo. L'atto verbale fu rimesso all'inviato turco che ripartì l'indomani per Plevna.

Un altro fatto che non era conosciuto, viene riferito dallo stesso corrispondente dell' *Univers*. Ecco di che si tratta. Dopo la presa di Gorny-Doubniak, si procedette all' interrogatorio di Havzi pascià che era il comandante di questa posizione. Interrogato il pascià quante truppe egiziane vi fossero

nel campo turco nella guerra di Serbia, rispose: diecimila. Al presente ve ne sono ventidue mila nella Dobruscia sotto il comando del principe Hassan. Oltre a ciò ve ne sono a Sciumla, Sofia, Scipka, Filippopoli ed a Viddino. Questi egiziani arrivano sopra battelli a vapore a Porto Said dove sono equipaggiati, forniti di uniforme e d'armi, dopo di che sono inviati a Costantinopoli.

A tali parole sorse l'idea nel gran consiglio che questi rinforzi provenissero dall'India e che fosse opera dell'Inghilterra, tanto più che non si comprende come l'Egitto possa mandare tante truppe, continuando ad essere in guerra coll'Abissinia.

8 декември 1877, стр. 1
BOLLETTINO POLITICO

Di quando in quando i giornali si occupano della pace. Sarà bene indagare che ne dica la stampa moscovita, e ci rivolgeremo alla *Gazzetta di Pietroburgo*. Questo diario vuole la pace, e ben comprende che se la guerra è un flagello per la Turchia, non lo è meno per la Russia la quale ha sofferto perdite enormi e subito danni tali che sono affatto sproporzionati ai successi riportati sulle armate dello Czar. Ecco intanto, come si esprime la *Gazzetta di Pietroburgo*:

« Alessandro I ha detto: Io non rimetterò la spada nel fodero che il giorno in cui il nemico avrà lasciato il suolo russo. Oggi, dal canto nostro, diciamo: Noi non rimetteremo la spada nel fodero che il giorno in cui l'ultimo cristiano sarà affrancato dal giogo ottomano. »

Il diario russo sa che lo Czar vuole emancipati specialmente i Bulgari dalla dominazione della Turchia, e questi rispondono che sono mille volte più contenti di rimanere sotto l'ubbidienza del Sultano di quello che gustare le delizie che per loro tiene in serbo il magnanimo cuore di Alessandro. Ora che le popolazioni della Bulgaria hanno sperimentato i Russi, li giudicano peggiori dei Turchi.

Il *Golos* è più moderato, ed ecco le sue domande:

« Separazione, o per lo meno autonomia completa della Bulgaria. Regolamento della questione rurale, ossia delle relazioni dei grandi proprietari musulmani colla popolazione rurale cristiana. Fino a tanto che questa questione non sarà regolata, le nostre truppe non possono abbandonare il Danubio. Affine di proteggere le autorità russe instituite in Bulgaria, sarebbe forza formare un piccolo corpo d'armata, reclutato nella popolazione cristiana del paese.»

E siccome queste domande sembrano eccessivamente moderate al *Golos*, esso vorrebbe ancora il libero svolgimento della flotta russa, il passaggio libero negli stretti, e la cessione di parecchie piazze forti, come sarebbero Batum, Kars ed altre. Gli Slavi però si sono già accorti quanto sia interessato l'affetto dei Russi, e in oggi farebbero molto volentieri a meno della benevolenza dei russi.

11 декември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

È interessante la corrispondenza che il *Messenger* di Firenze ha ricevuto da Vienna il 4 dicembre corrente:

Il vento burrascoso che soffiava alla guerra venne alquanto calmato dalle dichiarazioni del principe Gortschakoff e più tardi da quelle del principe Bismarck. Il primo ha assicurato il Conte Andrassy che egli sarebbe stato avvisato se fossero intavolate trattative di pace direttamente colla Porta ottomana. Il secondo poi ha promesso formalmente che durante questa eventualità, egli sarà geloso custode degli interessi della monarchia austro-ungarica.

Questo soporifero dei due Cancellieri ha intorpidito il nostro da meravigliare lo stesso lord Derby, il quale si trovò costretto di dare indirettamente una *carte blanche* alla Russia, in quanto alla presumibile occupazione delle provincie cisbalkane. Così il gabinetto di S. James spera di potere osservare il momento in cui l'Austria si vedrà seriamente minacciata, e quindi costretta d'invocare l'aiuto dell'Inghilterra; ma...

12 декември 1877, стр. 3

ULTIME NOTIZIE

Pare che l'Inghilterra nell'apparente sua indifferenza si adoperi ad intralciare la politica russa, e già si dice, e la notizia ci vien data da un giornale di Berlino, la *Post*, che il nuovo prestito turco di cinque milioni di sterline sarebbe un pagamento in acconto per la flotta da guerra turca che l'Inghilterra avrebbe comperato dalla Porta, al modo stesso con cui in pas-

sato comperò le azioni del Canale di Suez. Il motivo principale sarebbe stato affinché la flotta turca non cadesse in mano ai russi i quali avevano l'intenzione di chiederla quale indennità per le spese di guerra.

13 декември 1877, стр. 1

BOLLETTINO POLITICO

Bollettino Politico

La caduta di Plevna è un fatto d'una importanza capitale che, quantunque preveduto, deve aver commosso i gabinetti Europei, per la nuova fase in cui entra il conflitto orientale. I moscoviti sono finalmente entrati a Plevna, ma sono costretti ad ammirare l'eroico valore di Osman pascià che, con lavori in gran parte improvvisati, ha saputo resistere per molto tempo ad un esercito formidabile fornito di una quantità straordinaria di mezzi di distruzione. I moscoviti sono entrati a Plevna, ma la storia conserverà sempre illustre il nome del prode generale ottomano e delle strenue milizie che lo hanno secondato. Questa fortificata posizione è stata ceduta solo quando il freddo e la fame decimavano i valorosi difensori Osman pa-

scià ha scritto nella storia delle guerre moderne forse la più splendida pagina, la più gloriosa. Il venti luglio fu Plevna attaccata per la prima volta dalle truppe del general Schildner-Schuldner, solo in quel giorno fatale il comando supremo russo si accorse della presenza di Osman pascià che aveva segretamente compiuta quella magnifica marcia strategica di 200 chilometri che da Viddino lo portò rapidamente al corso del Wid. Da quel giorno la città aperta venne dall'abile generale turco trasformata in un formidabile campo trincerato, e sotto quei baluardi sono caduti non meno di cinquanta mila morti e feriti fra russi e rumeni, e da quel giorno tutto il piano di guerra dei russi fu sconcertato. Osman ha ceduto, ma ferito e sanguinante, e sempre imperturbato in faccia al nemico.

Sarebbe tempo che le grandi Potenze, ora che l'onore delle armi russe è soddisfatto, intimassero all'orgoglio moscovita eque condizioni di pace, e più non permettessero allo Czar di mantenere in uno stato di perplessità e d'incertezza l'Europa. Noi concludiamo, riserbandoci di ritornare sull'argomento, col motto di Napoleone I quando Ulma fu indotta a capitolare: Onore al coraggio sventurato.

Secondo le notizie odierne sussiste tuttora la triplice alleanza riguardo agli affari d' Oriente. Più volte i fatti sembravano provare che l' Austria-Ungheria fosse stata presa in mezzo tra la Russia e la Germania per privarla della libertà de' suoi movimenti. Al presente si afferma che la triplice alleanza è in piena forza e che probabilmente sotto l'egida della medesima si conchiuderà una pace separata fra la Turchia e la Russia.

L'idea di questa pace separata turba profondamente l'Inghilterra la quale rimane esclusa dai negoziati nel momento appunto in cui si deve dare assetto alla questione d'Oriente nella quale la Gran Brettagna ha implicato tanti interessi. Lord Derby osten-

14 декември 1877, стр. 2

ULTIME NOTIZIE

Sarebbe un errore il credere che i russi, oggi in possesso di Plevna dopo cinque mesi di assedio e di attacchi ripetuti, siano al termine della guerra. In fine dei conti, essi si sono impadroniti, per fame, di una città che abbandonata da Osman pascià non ha nome; ma questa posizione costa loro un mezzo centinaio di migliaia di uomini.

Ora i Moscoviti avanzeranno in Rume-
lia; una volta che siano entrati in Sofia,
Mebemet Alì non può mettere continuamen-
te in pericolo l'occupazione di questa città;
ma più lungi daranno di cozzo in Adria-
nopoli che è divenuta una novella Plevna,
senza l'inconveniente di poter essere mi-
nacciata nelle sue comunicazioni, e protet-
ta da un valoroso esercito è in grado di
tener testa al baldanzoso avanzarsi del

nemico. E poi non si deve dimenticare che
i Turchi sono padroni delle fortezze di
Rustsciuc, Silistria, Scumla, Rasgrad e
Varna. I lettori già sanno che i Russi nel
1829 ricorsero all'oro per aprirsi le por-
te di Varna.

Secondo notizie particolari, a Costantinopoli si prevedeva la caduta di Plevna; la Porta è decisa di continuare la guerra e respingere qualunque mediazione che proponga condizioni troppo onerose per l'impero ottomano. Solo se la Russia darà prova di moderazione, potrà aver luogo una mediazione efficace per le trattative di pace.

15 декември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

PROCLAMA DEL GRAN-VISIR
AI BULGARI

Il granvisir ha diretto ai Bulgari sudditi del Sultano il seguente proclama:

Bulgari!

Da secoli vivevate sotto l'egida paterno del governo imperiale ottomano; godevate della nostra nazionalità ed esercitavate liberamente e con sicurezza il vostro culto; in una parola, vivendo coi vostri compatriotti musulmani come vostri fratelli esercitando liberamente il vostro commercio e la vostra industria, offrivate l'esempio d'una famiglia perfettamente felice.

Ciascuno poteva scorgere i progressi che, merce la sollecitudine ed il concorso benevolo del governo imperiale, voi facevate nella pubblica istruzione, nell'agricoltura e nelle arti; e la parte che vi era riservata nell'amministrazione del

paese si andava quotidianamente aumentando. Il governo imperiale si affrettava a procurarvi per vostri affari religiosi tutta la facilità ch' era in suo potere d'accordarvi. In presenza di questi benefizi Sua Maestà il Sultano, nostro augusto sovrano, ora in diritto di attendere da parte vostra le più grandi prove di fedeltà e di devozione, mentre un certo numero di voi, lasciandosi trascinare dalle promesse ingannatrici degli agitatori, si sono allontanati dal diritto sentiero e dalla via di conciliazione per levare apertamente la bandiera della rivolta.

Questa condotta era tale da sorprendere il mondo intero; e gli atti di crudeltà commessi hanno vivamente afflitto il cuore di S. M. il sultano, nostro magnanimo benefattore. Sono però persuaso che se questi individui la cui audacia eguagliava l'ignoranza, avessero solo guardato attorno a loro, avrebbero veduto coi loro propri occhi che le nazioni che loro si rappresentavano come viventi in una felicità perfetta, sopportavano al contrario le maggiori sofferenze ed erano private di ogni specie di libertà, e che infine le parole di autonomia e di nazionalità che loro si facevano intendere, non erano che una grossolana soverchieria destinata ad ingannarli ed a trascinarli nella via fatale che hanno disgraziatamente seguita; ed avrebbero, come i loro correligionari rimasti fedeli, apprezzato nel suo giusto valore il reggime paterno sotto il quale vivevano. Essi non si sarebbero dipartiti su nessun punto dai precetti dell'onore e della lealtà; non sarebbero divenuti gli strumenti ciechi della ruina del loro paese. Ma io ringrazio Dio di poter proclamare, ad onore della nazione bulgara che il numero di questi uomini ciechi non costituisce che una debole minoranza, mentre la grande maggioranza è rimasta fedele a questi principi

Bulgari, sudditi fedeli di Sua Maestà. Sapete che l'augusto nostro Sovrano di cui dobbiamo essere superbi di essere i sudditi, e animato da tali sentimenti di giustizia e di clemenza che, lungi dal ritirare al popolo bulgaro il suo affetto e la sua sollecitudine in causa dei crimini commessi da una debole minoranza sviata che non aveva coscienza de' suoi atti, è disposto a concedere il perdono a tutti quelli che, ravveduti, facessero appello alla sua magnanimità. Bulgari, quelli di voi che, sgomentati dei crimini commessi dai loro compatriotti, hanno abbandonato i loro focolari e i loro villaggi e si sono rifugiati nelle montagne, per tema di essere esposti nelle loro abitazioni, si devono rasserenare sulla loro sorte. Per ordine di S. M. il Sultano, li invito a rientrare nei loro focolari. La costituzione concessa da S. M. il Sultano risponde tanto nel presente quanto nell'avvenire della sicurezza di tutti. I sudditi fedeli di Sua Maestà possono oggi più che mai confidare sull'aiuto e la protezione delle autorità imperiali. Tutti quelli che si permettessero di maltrattare i sudditi fedeli di Sua Maestà saranno soggetti alle pene prevedute dalla legge.

A voi ora tocca profittare dei vantaggi che vi offre a nome del Sultano. Su quelli che, rifiutando di profittare di questi vantaggi, continuassero a lasciare le loro donne e i loro figli esposti ai rigori della stagione tenendoli lontani dalle loro case, condannandoli alle privazioni crudeli d'una vita d'avventura, ricadrà davanti a Dio e davanti agli uomini l'obbrobrio dei mali che avranno cagionati.

Sublime Porta il 15|27 novembre 1877.

16 декември 1877, стр. 2

NOTIZIE ESTERE

« Le prospettive, dovute al valore dei nostri prodi, ispirano ai nostri nemici crudeli inquietudini. Ma la Russia non concluderà le sue armate alla battaglia, secondo l'esempio della Francia e della Germania, affine di correre la via delle conquiste: tutto ciò che essa desidera è una pace solida. Solo, nel caso in cui piacesse a ciechi diplomatici ungheresi ed inglesi d'impedire il compimento de' nostri progetti umanitari, ciascuno dei nostri futuri avversari proverebbe subito la sorte riservata ai nostri avversari attuali, ossia una ruina completa. Se non riusciamo a convincere la Porta della necessità in cui è di riconoscere l'indipendenza dei Bulgari, di pagarci una contribuzione di guerra e di sottoscrivere ad un'estensione delle nostre frontiere in Asia, perchè piacerà a questi signori di Pest o delle sponde del Tamigi di inceppare la nostra diplomazia, allora, la Russia opererà, non più quale liberatrice degli Slavi, ma quale punitrice della criminosa Inghilterra e della criminosa Ungheria. Questi reggimenti di cosacchi che, sottomessi ad una stretta disciplina, avanzano lentamente nella Bulgaria e nell'Asia minore, saranno lanciati, da una parte, nelle fertili vallate dell'Ungheria, e, dall'altra, nelle pianure dorate dell'India. »

16 декември 1877, стр. 2

ULTIME NOTIZIE

Intorno alle voci che si sono diffuse di trattative di pace fra la Russia e la Turchia, l'*Univers* ha ricevuto la nota seguente, che discorda dalle notizie della *Presse*:

« Ogni voce di trattative è, non solo prematura falsa assolutamente V'ha di più: giammai, dacchè è cominciata la guerra, non è stata, quantora, così lontana la pace. Presa Plevna, è indicata la spedizione al di là dei Balkani.

Settantacinque mila uomini che formano la terza armata russa, sono prontissimi a marciare su Adrianopoli, mentre Gourko farà diversione su Sofia lo czarevitch rimarrà sulla Jantra per mantenere l'armata turca

19 декември 1877, стр. 1
BOLLETTINO POLITICO

Il *Times* in un suo articolo sulla presa di Plevna, esprime il convincimento che questo fatto militare sia un vero disastro per la Turchia.

« I Turchi possono ben credere — scrive il *Times* — che l'Europa si deciderà all'ultima ora di venire in soccorso di essi. Questo si sono sentiti dire da certi inglesi che essi credono d'essere i loro migliori amici. Ma i Turchi commetterebbero un errore fatale se prestassero orecchio a tali suggerimenti. Siamo quasi tentati a sospettare che in questi appelli stranieri al fanatismo russo risiede una decisa intenzione di distruggere completamente l'impero turco. Ora che Plevna è caduta, possiamo aspettarci di sentire costoro dirci che è necessario a noi di occupare una parte dell'Impero ottomano, l'Egitto, per esempio, affine di tutelare in simil guisa gli interessi dell'Inghilterra. Per tal modo si mostra amicizia per la Turchia, facendo in pari tempo proposte dirette evidentemente a distruggerla dalle fondamenta, e ciò nell'ora delle sue più grandi sciagure.

19 декември 1877, стр. 2

ULTIME NOTIZIE

I russi hanno fatto grandi feste per la caduta di Plevna di cui sono state, con tanto apparecchio di forze e di ordigni di distruzione, incapaci d'impadronirsi. Essi fanno gazzarra perchè là fame ha impedito al valorosissimo Osman pascià di continuare la resistenza. Lo Czar ritorna a Pietroburgo col cancelliere Gorciakoff, col buono Iomini e il consigliere di Stato Hamberger.

Le opere di fortificazioni di Plevna non saranno smantellate, ma provviste di una guarnigione russa e potranno servire di base alle operazioni su Sofia. Il resto dell'armata russa rimasta libera per la caduta di Plevna si dividerà in tre parti, ed eccone i ragguag'li del *Times*.

Una di queste sarà inviata a rinforzare il general Gurko e lo aiuterà nel suo tentativo diretto ad attraversare i valichi meridionali dei Balcani Etropol e ad impadro-

20 декември 1877, стр. 1

BOLLETTINO POLITICO

Secondo notizie trasmesse da Bucharest, il principe di Gorciakoff avrebbe detto che la caduta di Plevna è il trionfo dell' alleanza dei tre imperatori. Per vero dire, non sappiamo comprendere come possa essere contento Francesco Giuseppe quando la Russia avrà un' influenza preponderante e potrà, in certo modo, come padroneggiare sull' intera penisola dei Balcani dal Danubio sino all' Adriatico. Che varrebbe all' Austria-Ungheria l' avere una specie di alta sovranità sulla Bosnia e sull' Erzegovina, qualora lo Czar dominasse, per mezzo di principi che sarebbero trasformati in prefetti colle apparenze della sovranità in Serbia, nel Montenegro, in Bulgaria, e a Bucharest si debba prendere la parola d' ordine da Bismark? In questo modo trionferebbero, non v' ha dubbio, la Russia e la Germania, ma l' Austria-Ungheria ne sarebbe notabilmente pregiudicata.

Quanto poi alle indennità materiali, si vuole che la Russia pretenda l' Armenia e come compenso per le spese di guerra la cessione della flotta corazzata turca. Il corrispondente suddetto crede che sul punto della flotta il principe Gorciakoff avrebbe contro di se Bismark e Andrassy.

23 декември 1877, стр. 2

ULTIME NOTIZIE

Si pretende che il principe di Gorkiakoff, prima di partire per Pietroburgo, abbia dato per istruzione a tutti gli agenti diplomatici russi accreditati presso le corti d'Europa d'imporci per ora la massima riserva circa le condizioni di pace che la Russia sarebbe propensa ad accettare, riserva che

Grande è ora l'operosità a Costantinopoli nei circoli diplomatici. Si consigliò la Porta a decidersi al più presto ad iniziare trattative dirette colla Russia. Dicesi che perfino l'Inghilterra sia già a ciò rassegnata, ben comprendendo che il tempo non serve che a peggiorare la situazione della Porta rimasta sola a lottare contro le armi degli alleati. Il principe di Reuss si sarebbe dichiarato disposto ad offerire i suoi uffici per giungere più presto alla conclusione della pace, qualora il Sultano non rifiuti di rivolgersi allo Czar.

La Porta sta esitante perchè ben sa con quali nemici deve trattare a Pietroburgo e di qual genere possa essere la mediazione interessata di Berlino. Nel frattanto a Costantinopoli si lavora con alacrità febbrile ad organizzare le difese della Rumelia, e se il Consiglio di guerra non intralcia colla sua ruinosa ingerenza le operazioni dei duci maomettani, è da prevedere che i moscoviti troveranno ancora qualche osso duro da rodere.

devono conservare anche nei loro colloqui non ufficiali.

Tutto l'esercito russo che accerchiava Plewna, eccettuata la divisione di fanteria comandata da Skobeleff, si è posta in marcia in tre direzioni verso il Lom, verso Tirnova e verso Sofia. Sembra che l'obbiettivo principale sia Sofia dove sono state attratte le forze moscovite dai tentativi di Chefket e di Mehemed Ali. Le avanguardie russe sono già vicine alla detta città e presto apprenderemo che è investita. La perdita di Sofia per parte dei Turchi significherebbe il trasferimento d'un secondo punto di base in una regione più lontana (forse in Macedonia), lo che agevolerebbe anche ai Serbi il loro incarico. Però neppure la perdita di Sofia sarebbe d'importanza decisiva per la Turchia.

27 декември 1877, стр. 1

BOLLETTINO POLITICO

L'Imperatore Alessandro è festeggiato al suo ritorno a Pietroburgo. Non ci sembra che esso abbia contribuito molto ai successi delle sue armate. Egli non ha guidato corpi d'armata; non ha elaborato alcun piano; solo si è mantenuto in mezzo al suo esercito, senza mai esporsi a verun pericolo e senza trovarsi neppure sul terreno della lotta, dove si è recato solo quando il nemico era stato cacciato o aveva spontaneamente battuto in ritirata. Ma le dimostrazioni con cui venne ricevuto, sono state ufficiali o l'opera dei cittadini? Lo ignoriamo, ma su ciò non possono tardare le notizie che ci porranno in grado di conoscere il vero. Egli ha ricevuto una deputazione che a lui si è presentata per congratularsi a nome della capitale, per la sorte fortunata delle armi. L'Imperatore rispose che molto si era fatto e che però molto ancora restava a farsi. Ma che vuole? Ha forse il disegno di volersi recare fino a Costantinopoli per ivi dettare al Sultano le condizioni della pace? Se ad altro non mirava che a conseguire riforme dal Sultano, nulla di più facile che il conchiudere la pace. La Porta ha concesso la Costituzione, e se ad arte non le si frappongono ostacoli, non v'ha dubbio che le popolazioni soggette alla dominazione ottomana godranno di quelle libertà che sono ancora un desiderio dei sudditi dello Czar.

27 декември 1877, стр. 2

ULTIME NOTIZIE

Notizie di Bucarest recano che il nuovo piano di Suleiman pascià consiste nel togliere una gran parte delle forze turche dall'Oriente della Bulgaria per dirigerle sulla linea di Filippopoli e Adrianopoli. Il piano di Suleiman è stato approvato dalla Porta. Fra Rustsciuc e Sciumla non vi sono più truppe turche.

29 декември 1877, стр. 2

ULTIME NOTIZIE

LE CONDIZIONI DI PACE

Si dice che il generale Ignatieff sarebbe latore dei seguenti cinque articoli di pace: 1. Trattative dirette fra la Russia e la Turchia senza partecipazione e garanzia delle altre potenze. 2. La cessione di Batum e di una parte dell'Armenia con Kars. 3. Libero passaggio dei Dardanelli e del Mar Nero. 4. Un principato bulgaro sotto un principe tedesco. 5. L'assoluta indipendenza della Rumenia, della Serbia e del Montenegro.

30 декември 1877, стр. 2

ULTIME NOTIZIE

Pare che il quartier generale del gran duca Nicola debba esser trasferito a Selvi luogo più vicino a Tirnova e a Gabrova sulla Shipka, che Etropol e Orhanié, Pare che le truppe comandate da Skobeleff siano destinate a servire di legame fra le forze di Shipka e quelle che operano nei Balcani Etropol. Questo generale con una divisione, due reggimenti di cavalleria ed una mezza brigata d'artiglieria, ha occupato Trajan, presso il valico dello stesso nome che conduce nella vallata di Giopsa, e per essa a Filippopoli. Come la vallata del Tundja, quella di Giopsa è una di quelle lunghe e aperte depressioni del terreno che corrono parallele alla catena principale dei Balcani. Questa distribuzione di truppe indicherebbe che i russi vogliono avanzarsi in tre colonne per riunirsi poi in qualche punto della vallata di Maritza

